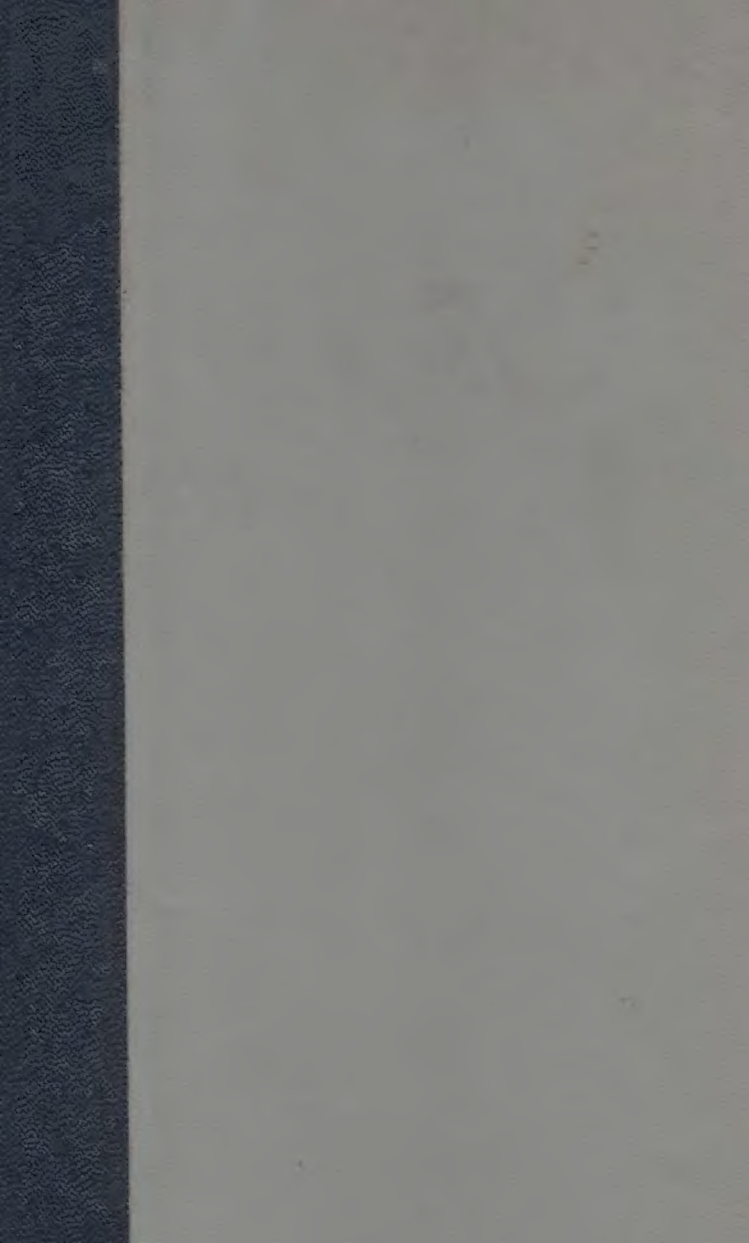
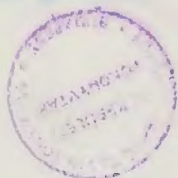




7

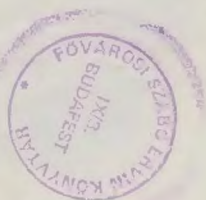
1993 -06- -2

60952



András László

Jelentések a Központnak



Magvető Könyvkiadó · Budapest

60 952



Az emberi nyelv – írja a Port-Royal Grammatikája 1660-ban – „csodálatos találmány, amellyel húsz-harminc hangból kiindulva végtelen számú kifejezést konstruálhatunk, és ezek – anélkül hogy bármiben is hasonlítanak ahhoz, ami az agyunkban teremődik – lehetővé teszik, hogy gondolataink és minden egyéb szellemi tevékenységünk titkát mások tudomására hozzuk”.

Noam Chomsky: *Language and Mind*

Whitehead így határozza meg: amikor egy, a tények részletei iránti szenvedélyes érdeklődés összetalálkozik egy ugyanilyen eleven kötődéssel az absztrakt általánosításhoz, a kettő ötvözetéből jön létre a modern tudomány szellemi lényege.

Noam Chomsky: *Language and Mind*

„Én is nyomtatott áramkörökkel működöm, mint minden más becsületes szerkezet. Csakhogy én nem nyugszom bele.”

Cras Aladin: *For Mind-Patterns and against them*

„Írd meg, amiket láttál, és amik vannak, és amik ezek után lesznek.”

János: *Jelenések Könyve.* (1. 19.)

Első rész

A tanfolyam

Féléves fejtágító. Főleg módszertannal foglalkoztam, ez volt a főtantárgy. A fej tágításának, befogadó- és kizáró-képességének módszertanával, lazítással és elernyedéssel, koncentrá-lással és dekoncentrá-lással. A melléktantárgyak közül a Hal-mazállapot-váltást szerettem legkevésbé, ez mindig megviselte egy kicsit a szervezetemet. Különösen a tanfolyam elején. Ér-dekes, a Kettőződés-Sokszorozódás viszonylag könnyen ment. A Nem-váltás is (kromoszóma-átcsoportosítás). A TTK-hoz (Tekintélytisztelet-közömbösítés), úgy látszik, különleges adottságaim vannak, ezt szinte tanulnom sem kellett, igaz, minden órán nagy belső ellenállást kellett leküzdenem, de ezen elég hamar túljutottam, aztán ment már minden, mint a karikacsapás. Az Álnév-választás és Maszk-készítés kellemes játéknak tűnt, mindig volt bennem hajlam a színészi pályá-hoz, és ez ahhoz hasonlított leginkább. Foglalkoztam még egy keveset tudomány-filozófiával (Scifil) és gondolkodás-techni-kával (Penstec) is. Bajom csak a politechnikai órákon volt, műszaki érzékem ugyanis nem a legjobb. A műszerek és vegy-szerek használatát és kezelését aránylag nehezen sajátítottam el, a negyedik hónap végén tartott első összefoglalón ügyel-bajjal átcsúsztam ugyan, de az ilyen eredmények cseppet sem elégitették ki becsvágyamat. Csak az Időtlenítő, a Sintempifi-kátor kezeléséből és működéséből buktam meg, a pótvizsgán

azonban, egy hónappal később, úgy-ahogy, ebből is megfelelttem.

A tanfolyamra hatszázharmincegy, jelöltből hárman kerülünk be, én voltam a harmadik. Ezeket az adatokat senki nem közölte velem, magam jöttem rá, az egyik gondolkodás-technika órán következtettem ki az eredményt, és mivel a kontrollgép nem jelzett hibát, azt hiszem, ez a végkövetkeztetés helyes. Igaz, amikor később jegyzeteimet újra átnéztem, tüstént kitűnt, hogy feltételezéseim nem teljesen megalapozottak, gondolatmenetem önkényes, kihagyásos, egyoldalú és elkötelezett, túlzottan racionális. De ha egyszer a kontrollgép elfogadta.

Nem érintkezhettem senkivel. A spanyol börtön-szakkifejezést használva „incomunicado” voltam. Amikor első nap beléptem a tanterembe, kicsit meglepődtem. Azt hittem, otthon vagyok. A saját szobámat rendezték be nekem, hajszálpontosan úgy volt minden, mint otthon a szobámban, a bútorok, az ablak, az ajtó, a könyvek, az asztal. Tévedésemre hamar rájöttem: ki akartam nyitni az ablakot. Mindjárt kiderült, hogy azon a falon nincs is ablak, keretét, üvegét, az ablakkilincseket és mögötte az utca folyton változó és mégis ismétlődő képét elmés szerkezet vetítette a csupasz falfelületre. A beépített mikrofonok rejtettek voltak, az ipari tévékamera lencsái úgyszintén. A hat hónap alatt több ízben próbáltam legalább egyet közülük megtalálni, de eredménytelenül.

Elég sokat aludtam, illetve kellett aludnom, az oktatás egy része ugyanis álomban vagy félálomban történt hipnopedikus módszerrel. Reggeli, ebéd, vacsora mindig készen várt már ébredésemkor, mintha a feleségem készítette volna oda, mielőtt munkába ment. A feketekávé még gőzölgött, mert forrón szeretem, cukrot nem adtak hozzá, mert minek, ha úgyis cukor nélkül iszom, a narancs meghámozva, gerezdekre bontva, és a gerezdek a négy szabályos részre hámozott narancshéjra akkurátusan ráhelyezve. Nem lehetetlen, hogy az ételek különleges vegyszerekkel voltak preparálva, de ez az ízükön soha nem ér-

zódott, a szokásostól eltérő hatásukat sem sikerült felfedeznem.

Olykor egy-egy cédulát találtam az asztalon, „Hétre itthon vagyok. Csók, Pepi.” Ilyeneket. Persze, ezt soha nem tudtam ellenőrizni, órám nem volt, úgy látszik, letehettem odakint a fürdőszobában, az ablak mögé vetített utcakép világításából sem következtethettem reálisan a napszakra. Vagy egy másik cédula: „Hát mindig én gondoskodjak a cigarettádról?!”, és mellette két csomag cigaretta. „Légy szíves, töltsd meg az öngyújtómat”, „Hopp, hopp! A Larousse mögött kis meglepetés!” És valóban, ilyenkor mindig akadt a Larousse mögött egy kis üveg skót whisky vagy egy tábla Meunier-csokoládé.

Még a piros telefonom is pontosan olyan volt, mint az igazi. Napjában többször is megszólalt. Hosszú beszélgetéseket folytattam barátaimmal, szerelmeimmel. Mindig ők hívtak engem. Az első napokban ez még teljesen illúziót keltően valódinak tűnt. Később azonban gyanakodni kezdtem, témát váltottam hirtelen, Mira kérdésére, hogy „Mit csinálnál velem, ha most ott volnék, vagy te itt?”, nem kezdtem részletezni, hogy mit csinálnék, hanem visszakérdeztem Mirát: „Felelj gyorsan, mennyi kétszer kettő?!” Ilyenkor sokáig nem érkezett válasz, aztán bontott a vonal. Rá kellett jönnöm, hogy a telefondrót másik végén egy kibernetikus műszerrel összekapcsolt magnetofon beszél. A kétszer kettőre a válasz nem volt betáplálva.

Ha viszont én tárcsáztam, vagy állandóan, nagyon sokáig mással beszéltet jelzett a készülék, vagy kicsöngött hosszan és süketen, mintha senki nem volna otthon, vagy ki volna húzva a telefondugó.

Eleinte dühöngtem az ilyesmin, lázadoztam magamban, személyes szabadságom megsértésének éreztem, de aztán egy gondolkodás-technika órán szisztematikusan végigelemeztem az egész problémát, és eljutottam odáig, hogy a tanfolyamon önként veszek részt, nem kényszerített rá senki, akkor meg mi a fenének bosszankodom ezen? Ránéztem a kontrollgépre, nem jelzett hibát. Jó, jó, folytattam tovább a gondolatot, akkor meg

mi szükség van erre a magnós telefonra? A kontrollgép ekkor gondolkodásbeli hibát jelzett. Értem, bólintottam, az illúzió miatt. Az nagyon fontos. Az illúzió. A kontrollgép most megint nem jelzett hibát. Még lett volna további vitatkoznivalóm a kontrollgéppel, mert igaz, hogy a szabadság illúziója fontosabb, mint maga a szabadság, de ha egyszer az illúzió nem tökéletes? Akkor mi van? A kontrollgép megint villogni kezdett. Jó, mondtam, ne folytassuk, hagyjuk ezt a témát. Maradjunk annyiban, hogy a tanfolyamon önként, szabad akaratból vesznek részt. Vállaltam, csinálom. Betartom a játékszabályokat. A kontrollgép nem villogott. Ebben némi kajánságot éreztem a kontrollgép részéről, de örültem, hogy van humora, kacsinítottam. Tudja, hogy tudom, én tudom, hogy ő is tudja. Ebben megegyeztünk.

Ezután már nem kérdeztem meg többé Mirától, hogy mennyi kétszer kettő. Mástól se. Mindig a témánál maradtam. Tudtam, illetlenség zavarba hozni a kibernetikus géphez kapcsolt magnetofont. Rousseau, mondtam magamban többször is, Rousseau. *Le Contrat social*. Társadalmi szerződés.

Feltételes mód

Csöngetésre ébredtem. Három rövid. Aztán szünet.

Hallgatóztam. Talán csak álmodtam. De nem. Újabb három.

Kicsit még kábultan kiugrottam az ágyból, kiszaladtam az ajtóhoz, csak úgy mezítlábasan, pizsamásan.

Ez is csupa automatizmus. Bosszankodva kellett rájönnöm újra arra, amit úgyis tudtam: az ajtó is vetítve volt a csupasz falra.

Ekkor újra csöngettek. Három rövidet.

Lassan és mérgesen visszabattyogtam a szobába. Aludni se hagyják az embert. A készülékhez léptem, és megnyomtam a gombot.

– Felébredt már? – kérdezte Lajos.

Azonnal ráismertem a hangra, akit magamban Lajosnak neveztem el. Nem rossz fickó. Kicsit kimért, merev, hivatalos, de nem rosszindulatú. Haverkodni nem lehet vele. Még soha nem tudtam oldott, kötetlen beszélgetést kialakítani kettőnk közt. Tartotta a távolságot. Hivatalnok. Ha beszélgetünk, mindig úgy érzem, mintha egy íróasztal másik oldaláról kérdezne.

- Gondolja, hogy álmomban nyomtam meg a gombot?
- Előfordult már a praxisunkban. A maga reflexei még nem álltak át.
- Ez kritika?
- Korántsem. Pusztán ténymegállapítás.
- Kezdheti. Ha nem zavarja, közben reggelizem.
- Csak semmi feszélyezettség. Egyen csak. És jó étvágyat.
- Köszönöm – mondtam tele szájjal. – Van.
- Pírítós? Hallom, ahogy ropogtatja.
- Az. Vajas pírítós. És tea.
- Akkor, ha megengedi, kérdeznék.
- Csak semmi feszélyezettség. Most én mondom. Kérdezzen nyugodtan.

- Alaposan tanulmányoztuk a tanfolyamról készített feljegyzését. Feldolgoztuk, értékeltük. Már le is raktuk a dossziéjába.

- Meg vannak vele elégedve?
- Hivatalos értékelést nem közölhetek, a Központ véleménye szerint ez befolyásolná magát. Azzal viszont talán nem áruk el titkot, ha azt mondom, valami ehhez hasonlót vártunk magától. Fontos ez nekünk. Tudja, ez a visszacsatolás a munkánkban.
- Jólesik hallanom.
- Akkor felteszem az első kérdést.
- Parancsoljon.
- Nem parancsolok. Kérdezek.
- Tessék.
- Hisz maga a feltételes módban?

- Bocsánat, nem jól értettem. Miben?
- A feltételes módban.
- A feltételes módban.
- Igen. Miért csodálkozik?
- Nem csodálkozom.
- Feleljen, kérem. Hisz a feltételes módban, vagy nem hisz benne?
- Feltételezem, hogy hiszek.
- Hagyja a hülye szóvicceit, kérem. Szóval, hisz benne.
- Hiszek. Bár...
- Mi az, hogy „bár”?...
- Meg kell mondanom, nem vagyok vallásos lélek.
- Nem azt kérdeztem, hogy vallásos-e
- Még szerencse.
- Az igeidőket ismeri?
- Nyelvtan. Múlt, jelen, jövő... Erre gondol?
- Pontosan. Hogy áll fantázia dolgában?
- Most maga kérdez ostobaságokat. Tudják. Minek kérdi?
- Elnézést. Igaza van. Egy pont magának.
- Sok hasznom van belőle.
- Talán igen. A feladat, amivel meg akarjuk bízni, szigorúan titkos.
- Valamilyen új kísérlet?
- Régi. Már régen megvan, csak nem elég tudatos még. Használják, de csak nagyon kevesen gondolnak rá.
- A feltételes módra?
- Bravó! Arra. Ezért újabb pontot kap.
- Köszönöm. Csak azt nem tudom, mivel érdemeltem ki.
- Azzal, hogy helyesen következtetett. A logikájával.
- Igazán semmiség. Az én helyemben bárki...
- Ebben nem vagyunk olyan biztosak. A pont jár magának.
- És mit fogok kezdeni a pontokkal?
- Maga semmit. A jó és rossz pontjait összeadjuk, a két eredmény különbsége lesz az egyik szempont, amelynek alap-

ján majd elkészül a minősítése. De ez magát ne befolyásolja semmiben.

– Majd megpróbálom.

– Mit próbál meg?

– Hogy ne befolyásoljon. Szóval, mi van azzal a feltételes móddal?

– A Központ azt szeretné, ha maga kitalálná a feltételes módot.

– Micsodát?! . . .

– A feltételes módot.

– De hiszen azt már régen kitalálták.

– Említettem az imént, hogy nem új dologról van szó. Nem szeretnénk túl nehéz feladat elé állítani. Mindenki használja, csak éppen nagyon kevesen gondolnak rá.

– A feltételes módra.

– Arra. A tanfolyamról készült feljegyzésében van egy mondat, amely felkeltette a Központ figyelmét.

– Melyik az?

– Így szól, figyeljen, kérem, jól. Idézem: „ . . . amikor később jegyzeteimet újra átnéztem, tüstént kitűnt, hogy feltételezéseim nem teljesen megalapozottak, gondolatmenetem önkényes, kihagyásos, egyoldalú és elkötelezett – túlzottan racionális.” Ebből szakértőink arra következtetnek, hogy bizonyos feltételek között maga kitalálhatná a feltételes módot.

– Kezdem érteni.

– Ezt ugyan kötve hiszem, de azért kérdezek tovább. Mire alapozza a fenti mondatot?

– Hogyhogy mire alapozom? Valahonnan csak el kell indulni. Valamilyen feltételezésből. Akkor meg miért ne abból induljak ki, hogy értelmet keresek a dolgokban?

– Mondja inkább úgy, hogy magyarázatot a dolgokra.

– Maradjunk inkább az értelemnél. A magyarázat kicsit még odább van.

– És miért olyan fontos magának, hogy a feltételezései megalapozottak legyenek?

- Mert ezzel dolgozom. Munkaeszköz.
- Aha. Olyan, mint a kalapács. Szerszám.
- Talán inkább, mint a kerék. A feltételezéseken gördül tovább, egyre tovább a gondolkodás. A feltételezés teszi lehetővé, hogy olyasmit is végig tudjak gondolni, ami nincs.
- Ami nincs? Hogy lehet végiggondolni azt, ami nincs?
- Azt. Ami nincs. Mert ami nincs, az nem végérvényesen nincs, csak addig nincs, amíg nem gondoljuk végig és körül.
- És ha egyszer végig- és körülgondolta? Akkor már van?
- Ezt nem állítottam. De ha körülöttem megalapozott feltételezésekkel, kirajzolódik és formát kap.
- Nincs ebben valami formalizmus?
- R. P. Blackmur szerint „a forma az az elhatároló elv, ami által egy dolog önmaga”.
- És maga ezzel egyetért? Maga szerint is így van?
- Ebben nem vagyok teljesen biztos. Nem biztos, hogy éppen önmaga, de legalábbis egy lehetőség a sok közül arra, hogy önmaga legyen.
- Szóval, lehetőség.
- Az, ami addig nem volt, ha formát kap, lehetővé válik. Akkor már a „nincs” átalakult, más lett belőle: „ esetleg van” vagy „lehet”.
- És azzal mit kezdünk?
- Újabb feltételezésekkel bombázzuk körül.
- Vigyázzon! Felrobbanhat!
- Most mit van betojva?! Nem maguk akarták, hogy kitaláljam a feltételes módot? Én hülyeségnek tartom, hogy olyant találjak ki, amit már régen kitaláltak. Valószínű, hogy a gondolkodás történetének egyik legnagyobb felfedezése éppen a feltételes mód volt. De maga erősködött itt nekem. Kitaláltam. Egy réges-régen feltalált, kipróbált és bevált munkaeszközt találtam itt ki maguknak.
- Meg saját magának. Mert mindig csak a játékon jár az esze.
- Baj?

- Hát . . . Tudja . . . Ahogy vesszük. Nem baj, csak nagyon kell vigyázni vele. Veszélyes.
- Már kezdem sajnálni, hogy kitaláltam. Ha egyszer a feltételes mód létezik, az volna a természetes, hogy feltételezze az értelmes gondolkodást.
- Gondolom, feltételezi is.
- És mit fognak kezdeni vele?
- Adagoljuk, kissereljük, gusztusos, modern csomagolásban dobjuk a piacra.
- Közzükségleti cikként?
- Természetesen. Nagy propagandát csinálunk neki.
- És mindenki szabadon használhatja?
- Ez magától értetődik. Kötelező, előzetes és tüzetes orvosi vizsgálat után, főorvosi pecsétes engedéllyel bárki szabadon beszerezheti a patikában receptre, és ha a birtokában van, szabadon használhatja is. Hogy egy példát mondjak rá magának hamarjában, úgy mint . . . úgy mint . . . Igen. Mint a fogamzásgátló tablettát.
- Értem.
- Örülök, hogy érti. A feltételes mód kitalálásáért újabb két pontot kap.
- Jó pontot?
- Jó pontot. Az előző kettővel együtt összesen négy jó pont magának.
- Köszönöm. Végeztünk?
- Igen. Csak még egy pillanat. Helytelen volna elhallgatnom, hogy a mostani beszélgetésünk alatt öt rossz pontot is szerzett.
- Öt rossz pontot?! Mivel? Mi olyant mondtam, amiért rossz pont jár?
- Nem azért, amit mondott. Azért, amit gondolt. Viszont-hallásra.
- Kicsit szigorúan pontoz. Mondhatok még valamit?
- Micsoda kérdés ez, kérem? Tudja jól, hogy mondhat.

- Kérem, közölje a Központtal, hogy hiszek a feltételes
módban. Úgy emlékszem, ez volt az alapkérdés.

- Ez volt. Válaszát közölni fogom a Központtal. Viszont
hallásra.

- Viszonthallásra.

Ez a beszélgetés Lajossal megint elgondolkoztató. A fene
a természetembe, hogy engem mindig minden elgondolkoztat
De mindegy. Már igazán megszokhattam volna magamat eny-
nyi idő alatt.

Lajos feltehetően az instruktorom. Nem tudom a funkcióját
hirtelenjében másnak nevezni. Ő az, aki a Központ részéről a
kapcsolatot tartja velem, ő irányítja a tanulmányaimat, ő közli
velem a Központ utasításait, jó, mondjuk úgy: kívánságait.
Kényes arra, hogy ő nem parancsol, hanem kér.

Ahhoz, gondolom, kétség sem férhet, hogy Lajos személyét
nem azonosíthatom a Központtal. Nem a Központ tárgyal ve-
lem valami fensőbbes hatalmi pozícióból úgy, mintha na-
gyon sokat adna a demokratikus formákra, hanem Lajos. Vi-
szont nem kell túlságosan kiélesített hallás ahhoz, hogy Lajos
szavaiból kiérezzem a bizalmatlanságot és a gyanakvást. Az
effajta bizalmatlanság és a gyanakvás bizalmatlanságot és gya-
nakvást szül bennem is. Kifejezetten gerjeszti, mint egy gene-
rátor. Akkor meg mit csodálkozom én azon, hogy gyanakvás
van bennem?

És most már a mágneses erőterben is biztos vagyok.

Lajos mellett, amikor velem beszél, ott a képernyő, amelyen,
mint egy elektro-enkefalográfról, állandóan leolvashatja, mit
gondolok aközben, amíg vele beszélek. Vagy csak a hangsú-
lyomból szűri le és következteti ki a gondolataimat?

Ezt nem hiszem. Lajos nem lehet ennyire jó pszichológus.
Noha nem lehetetlen, több évtizedes tapasztalata van a ma-
gamfajta emberekkel való tárgyalásban, és ezen a téren a gya-
korlat talán még több, mintha különleges érzéke volna ahhoz,
hogy az indulataimra vagy a gondolataimra ráérezzen.

Na most egy kis kontroll. Adtam-e volna én is öt rossz pon-

tot magamnak, ha én vagyok Lajos helyében és ő az enyém-ben?

Minden bizonnyal.

Akkor meg mit hepciáskodok itt. Lajosnak is igaza van, nekem is igazam van, valahol mégis feszültség-eltérés mutatkozik, hiszen végeredményben mindketten ugyanazt akarjuk, azt tehát, hogy jó eredménnyel elvégezzem a tanfolyamot, és hasznos munkatársa lehessen a Központnak, olyan, mint Lajos.

Na nem, olyan, mint Lajos, nem. Én Lajosnál jobb munkatársa szeretnék lenni a Központnak. Lajos egy kicsit primitív nekem. Meg túlságosan bizalmatlan.

Hogy micsoda marhaságok eszébe nem jutnak az embernek! Ezt a jegyzetet is a Mindenesfüzetembe írom, Lajos el fogja olvasni, megsértődik, fél, hogy rossz minősítést kap az instruktori munkájára, ezért – előfordulhat, miért ne fordulhatna elő? – talán nem is továbbítja majd ezt a feljegyzésemet a Központnak, illetve a felettesének a Központban. Hogy letolják érte?

Lajos ül az asztalnál, a Központban, munkaidő után, sziszegve és fortyogva körmöli a büntetésfeladatot. Le kell írnia százszor: „A jó instruktor nem bizalmatlan a hallgatókkal.”

Csak legalább azt tudnám eldönteni, hogy a gondolatmcen-tem nyíltsága és őszintesége jó vagy rossz pontokat eredményez-e majd a minősítésben. Voltaképpen hülyeség volna Lajost ezzel magamra haragítanom. De mit csináljak, ha ilyen hülye vagyok. Ilyennek születtem, ez egyik tulajdonságom, most mindegy, hogy jó vagy rossz, de ez a tulajdonságom is közrejátszhatott abban, hogy fölvettem a tanfolyamra.

Legalábbis feltételezem. Mert – mint ez a gondolatmcen-temből kitűnik – én jobban megbízom a Központban, mint Lajos bízik meg bennem.

60 952

Holnap Álnév-választás és Maszk-készítés óra lesz, a piszkozatot csinálom a házi feladathoz. Tíz betűt kaptam, tíz álnevet kell készítenem belőlük, abból a feltevésből kiindulva, hogy akadhat olyan munkám is, amelynél álnevet kell majd használnom. Esetleg váltogatnom is kell majd az álneveket.

A tíz betű mindegyikének az alja posztóval van bevonva, fakertes, zöld posztótáblácskán sakkozgathatók velük. A betűk tapadnak a zöld posztóra. Külön új jegyzetömböm is van, jó, famentes papír, ezen készítem a jegyzeteket, erre írom a már kidolgozott neveket. Rendben van. Próbálgassuk.

Próbálgassuk? Gyerekjáték. Gyerekkorom óta ezt játszom. Végre egy olyan tananyag, amelyet akár taníthatnék is, nem folyton az a sok hülye ampère, volt, angström, nem a kémiai elemek és kötések, bázisok, szén, foszfát, cukor, az ohmok, ellenállások, egyenletek. Azt utálok. Nem az én birodalmam. Rendes, tiszta, becsületes álnevek. Ez az én szakterületem. No, de mindegy is. Legalább hamar elkészülök vele.

Nézzük a betűket. Összesen két magánhangzót kaptam, I-t meg A-t. Igaz, az A-ból három is van, az I-ből csak egyetlenegy. A mássalhangzókat már kicsit bőkezűbben adagolták, de azoknál mindből csak egyet adtak, összesen hatot: C, D, L, N, R, S.

Tíz betű. Az ábécé huszonhat betűből áll. Mi lesz a többi tizenhattal? Úgy látszik, ezt a tíz betűt jelölték ki nekem fel dolgozásra. Valószínűleg ezek felelnek meg legjobban az egyéniségemnek, a képességeimnek. Ez van, ennyiből kell gazdálkodnom. A többit bizonyára mások kapták.

Csak a nevekhez kell mind a tízet felhasználnom, az eszközökhöz egyes betűcsoportokat is alkalmazhatok. Pusztán ránézésre is látom például, hogy a betűimből RNS-t, tehát ribonucleinsavat, sőt DRNS-t, desoxiribonucleinsavat is csinálhatok. Nem is rossz. Maga az atyáúristen sem rendelkezett sok-

kal többel, amikor az élő világot teremtette. Amit ő tud, azt már én is tudom. Fehérjém, aminosavaim vannak hozzá.

A CD-kapcsolást felhasználhatom arra, hogy diplomáciai védettséget, valamint területenkívüliséget biztosítsak magamnak, mert ezzel a két betűvel automatikusan tagja lehetek a diplomáciai testületnek (Corps Diplomatique), ami biztos, az biztos. Az ilyenfajta védettség néha nagyon jól jön.

Bizonyos megkötöttségekkel lehetek akár kém is, felderítő vagy elhárító, de csak mint a CIA vagy az Intelligence Service (IS) munkatársa, esetleg a Sicherheitsdienst (SD) tagja, noha az még egyáltalán nem biztos, hogy ezt a lehetőséget ki is használom majd, ugyanis ez meglehetősen veszélyes. A területenkívüliség jobb. Sokkal jobb. A területenkívüliség nagyon jó. Bár a kettő nem okvetlenül üti egymást, a CIA és az Intelligence Service munkatársaként is lehetek diplomata.

Mi lehetek még?

Katolikus, protestáns és muzulmán biztosan nem. A katolikus (CAT) kiadnák ugyan a betűim, ha volna egy T betűm, de nincs. Legalább még egy I betű kellene, keresztbe raknám a már meglevő I-n, és házilag fabrikálnék magamnak egy T betűt. De nincs még egy I-m. Így csakis zsidó lehetek, mert azt – ISR – ki tudom rakni a saját betűimből. Á, nincs itt baj, minden meg van oldva, hiszen most látom, hogy hazudnom viszont szabad, erre felhatalmazást kaptam a Központtól, mert a LIAR-t (angolul: hazug) kiadják a betűim. Így aztán akár azt is állíthatom magamról, hogy katolikus vagyok vagy buddhista.

Hohó! Ez már elvi kérdés! Ezek szerint a nyelvtudásom határain belül szabadon mozoghatok! Remek. Mindenképpen igyekeznem kell, hogy ebből a tárgyból jó minősítést szerezzek, másként nemigen számíthatok arra, hogy ennél a pár nyomorult betűnél többet is használhassak valaha.

Akkor nézzük a neveket.

Kirakom a betűket a fakesztes, zöld posztótáblára, rakosgatom őket, aztán már írom a neveket a papírra egymás után, ahogy jönnek. Százötven-kétszáz nevet könnyen komponálha-

tok ebből a tíz betűből. Nyolcvan-kilencvenet biztosan olyant, ami jó is.

Az első egy amerikai.

ASCAN LAIRD

Csendes vagy hangos, ez majd eldől. Ezzel most ne törődjünk. Jó, zamatos név.

ADAN LARSIC

Egy jugoszláv újságíró. Jöhet.

Jár az agyam, mint egy kis motolla, szinte oda se kell néznem, már egyenesen a papírra dolgozom, kis tízes csoportokat csinálók. Ezt ide teszem, azt oda rakom, csereberélem a betűket, igazítok a neveken, változtatok, levegős, atmoszférás változatokra törekszem, a különlegesen jónak vélteket aláhúzom, elsősorban azokat, amelyek tüstént megmozgatják a fantáziámat, egyéniséget látok beléjük, egymás közti konfliktusok csíráját vélem felfedezni bennük, kis sztorik lehetőségét, másként halálosan unatkoznék.

Így legalább játszom is. Már miért is ne? Tudom, hogy az ilyen játékfantáziát a Központ is értékeli. Plusz-pontokat fogok szerezni vele. Végre egy olyan tantárgy, amihez tehetségem is van. Ezt ki kell használni. A műszaki tárgyakban majd ügyis leadom ezeket a jó pontokat.

RID SANCLARA

A Cosa Nostra embere, Amerikából hazatért szicíliai gengster, a Maffia összekötője. Jean Gabin-figura. Öreg, bölcs, tapasztalt. Kíméletlen, semmi skrupulus, de csupa szív ember.

INSA DARLAC

Francia zongoraművésznő, nem szép, sőt kifejezetten csúnya, hosszú, vékony, de csúnyán is nagyon érdekes.

AACIS RANDL

Göteborgi művészettörténész professzor. Hermafrodita.

Jó kis nevek ezek. Cselekmény, kaland, bonyodalom titkos lehetősége munkál bennük. Vagy például ez a kettő, ezeket is aláhúzom:

CARL DAINAS – litván áruházi eladó.

ALICA DRANS – vegyészmérnökasszony, bolgár.

Ez eddig már hét név. Nyolcvanöt, nyolcvanhat, nyolcvanhét, nyolcvannyolc . . . Összesen kilencvenhármát írtam föl eddig. És még mennyi aláhúzott név. Szűkítenem kell a válogatást. Kit válasszak be a tíz közé? Kik legyenek a kiválasztottak? ISAAC R. NADL? Vagy DAN CRISALA? Esetleg ALAN DARCIS vagy NAD LARCAIS?

A jobb áttekintés kedvéért állítsunk fel egy szűkebb listát a túlságosan is bő választékból. Csak a legjobbakat. Még az aláhúzottak közül is csak az igazán jókat. Természetesen a fentiek kivül.

Férfiak

LARS ANACID	ARNAC D'AIL
SID ALACRAN	DAAL CRAINS
C. ALASANDRI	ALAIS CRAND
IRA D. CLAANS	CRIS ALDANA
CAID LARSAN	

Nők

ANAÏS CRADL	CARLA DAINS
DINA RASCAL	ADA SINCLAR
NADIA CLARS	LINA DARNAC
SARA CLANDI	SILANA D'ARC
SANDRA ILAC	

Igen, valószínűleg ezek a legkarakterisztikusabb nevek, a képzettársításra legalkalmasabbak. Egyike-másika titkos beszélőnév is. Kinek ne jutna eszébe LARS ANACID-ról, ha csak tudat alatt is, hogy minden bizonnyal semleges a lakmuszpróbára? Vagy ez az ARNAC D'AIL. Ősrégi francia család sarja, feltehetően márkí, de bűdös, mert *ail* franciául fokhagymát jelent. SID ALACRAN persze spanyol, mivel *alacrán* spanyolul skorpiót jelent. A másik spanyol név, ALDANA,

már egy tizenharmadik századi spanyol versben is szerepel. Szóval, igazi nevek ezek.

És mi mindent vagyok kénytelen kihagyni!... Volna, ha akarnám, egy DAIAN-om is, DARLAN-om, CISLAR-om, egy CANARIS-om, sőt egy nyugati-gót királyom is, ALARIC, de én már óvatos vagyok, inkább kerülöm a történelmi-politikai neveket.

Ahogy a listát nézem, talán csak az egy SILANA D'ARC-
kal teszek kivételt, hiszen Johanna nevű névrokonáról köztu-
domású, hogy szűzen égették meg a máglyán, tehát Silana
semmiképpen nem lehet az ő egyenes ági leszármazottja. De
Silanát semmiképpen nem hagyom ki. Silana kell nekem.

Légiesen selymes, libegően erdőszagú neve ellenére is nyolc-
vannolc kiló, ötvenhárom éves, egy nantes-i takarékpénztár
hitelosztályát vezeti, és – micsoda csemege volna ez Freudnak
– csakis fiatal, sovány és egyenruhás férfiakkal képes eljutni
az orgazmusig. Mindegy, hogy postás az illető, rendőr, tűzoltó
vagy kiskatona, csak egyenruhás legyen. Ennyit Silanáról.

Gondom csak az, van-e ~~az~~ eddig felsoroltak közt fiatal,
sovány és egyenruhás férfi. Nem tudom. Silana a párás, ta-
vaszi estéken a kaszárnyák körül sétál, és a torkában dobog a
szíve. Aggódok Silanáért. Aggódok érte, mert kedves ne-
kem. Félek, hogy boldogtalan.

– Már megint túlméretezi.

Ez Lajos.

Nem szól egy szót sem, Lajos most néma, nincs, meghalt, a
Père Lachaise-ben van eltemetve, sírján a megemlékezés ko-
szorúi: „A legjobb instruktornak, a nagyszerű összekötőnek.
Requiescat in pace.”

De a hangja. Csak a hangja. A hangja, itt, a fülemben.

És sajnos igaza van.

A házi feladat úgy szól: készítsék a tíz betűből tíz álnevet.
Nekem pedig már a listán kívüliekkal együtt is huszonöt van.
És egyre jobban szeretem őket. Egy nagy család vagyunk így
együtt. Rokoni viszonylatok tisztázatlanok. Apjuk vagyok és

anyjuk. Meg a gyerekük is. És valami szörnyű, erkölcstelen promiszkuitásban élünk. Nyüzsögnek. És én is ott nyüzsgök közöttük. Bánatuk, fájdalmuk az én bánatom, az én fájdalom. Örömük az én örömem is.

Tíz álnevet kell csinálnom, és van huszonöt. Én már nem bánom, ha kirúgnak is a tanfolyamról, ha rossz minősítést kapok is. Mondják meg, mit tegyek.

Távirat a Központnak: UTASÍTÁST KÉREK.

Választávirat a Központtól: FÖLÖSLEGES ÁRUT IRÁNYÍTSA HÁDÉSZBA STOP SZÁLLÍTÁS MÓDOZATAIRÓL ÚTIRÁNYRÓL DÖNTSÖN.

Újabb távirat a Központnak: TÖMEGGYILKOSSÁGOT NEM VÁLLALOK.

Viszontválasz-távirat a Központtól: HOGY A FENE EGYE MEG MAGÁT STOP MIÉRT ÉPPEN MINDIG MAGA AKAR KIBÚJNI A FELELŐSSÉG ALÓL STOP KAPOTT UTASÍTÁST TELJESÍTSE.

Az értelmes emberi gondolkodás megszállottjaként tehetetlen vagyok a logikus, józan érvekkel szemben. Igazuk van. Mindenki kerülhet kényszerhelyzetbe. Nem mindenki kerül, de mindenki kerülhet. Van jogom a finnyáskodásra? Nincs. Hát mi vagyok én? A humanitás letéteményese? És ha igen?

Egy biztos. Rondán csöbbe húztak ezzel a tíz betűvel meg a tíz álnévvel. Elpepecselgettem velük, és most tessék!

A holnapi órára tíz nevet kell prezentálnom, ez a házi feladat. Van huszonöt nevem. Ebből tizenöt fölösleges. Tizenöt név, amely már nem név csupán, hanem élő ember is bennem. Hogy a csudába pusztítsam el őket?

Hajaj. Nézzük a lehetőségeket. Mi az, ami készen van, ami magától adódik?

Vietnam, Laosz, Kambodzsa, arab–izraeli konfliktus, Angola, Szudán, Jordániában palesztin gerillák elfogják őket, és túszként kivégzik, indiai–pakisztáni háború, marokkói felkelés. Szuronyroham, géppuska, tarkólövés. Esetleg visszafelé az időben: gázkamra.

Nem, nem. Egyik sem jó.

Tizenöt személyes vacsora az Ambassadorsban, gyorsan öltö méreg. Őrült hippibanda rohanja meg a házat, ahol éppen együtt vannak, mind a tizenötöt legyilkolják.

Brrr. Nem, ez sem az én formám.

Hajó, éjszaka, Atlanti-óceán, jéghegy, az egyik mentőcsónak léket kap, ott vész az én tizenöt emberem. Ilyen már volt, nem is egyszer. Valami eredetibb megoldás kellene. Ez Titanic.

Láncreakciószerűen egyik a másikat öli meg. Rossz is, lassú is. Tíz kicsi néger. Napokig is eltarthat, nekem meg holnap már be kell adnom a kész házi feladatot.

Hirosima, Nagasaki, atombomba negyvenötben. Felelősség áthárítva az amerikaiakra. Vagy óvóhelyen bezárva az egész bagázs, bombatámadás, ott pusztulnak. Körülzárt városban ragály? Camus: *Pestis*. Ugyan, kérem . . .

Egy jó kis tömegszerencsétlenség, zaftos természeti katasztrófa. Ez kellene. Perui földrengés? Vagy Agadir? Skopje? Hol volt valami gusztusos, mozgalmas, nagyobb kataklizma, szököár, orkán, repülőszerencsétlenség, ahová ezt a tizenöt embert be tudnám suszterolni? Talán az az Amszterdamból New Yorkba tartó gép, amelyik ötvenkilencben felrobbant az Atlanti-óceán felett. Nyomuk sem maradt. Mindenki eltűnt.

Egyik sem jó.

Én csak tizenötöt vállaltam – nem igaz, nem vállaltam egyet se! –, de tizenötöt muszáj elpusztítanom. De egyetleneggyel se többet. Ennyire szól a megbízatásom. A házi feladat. Az a baj, hogy nem vagyok túlságosan találékony. A problémamegoldó teszteken mindig megbukom. És matematikai elme sem vagyok, hogy hideg fejjel, papíron, logarléccel kiszámítsam a legjobb megoldást, a váratlant, az egyetlen vagy a kétféle lehetségeset. Bárhonnan állok is hozzá a problémához, mindig az irodalmi megoldásoknál kötök ki.

Kész irodalmi modelljeim közül – ebben a vonatkozásban – a legtisztább a Limát Cuscóval összekötő és a Szent Lajos

francia királyról elnevezett híd leszakadása, 1714. július huszadikán, péntek délben. A hidat Thornton Wilder írta meg, és öt személy pusztult el rajta.

Ez volna az ideális megoldás. Kis, zárt tömegkatasztrófa, anyagát és szereplőit pontosan elhatárolja, se eggyel több, se eggyel kevesebb, pontosan öt személy, azok, akikre szüksége van.

Ha nekem egy ilyen hidam volna! Minden problémámat megoldaná. Csak éppen én kiiktatnám az etikai mellékszöngéket. Nem vagyok isten. Én nem büntetek erkölcsi vagy egyéb vétkeket. Az nem az én műfajom. A természet erkölcsmentes, gyönyörűen embertelen közönye. Nem ítélkezünk és nem indokolunk. Semmit. Vagy valóban mindig erkölcsi vétkekért bűnhődünk? Egy frászt. A baleset az baleset, a katasztrófa, katasztrófa. Objektíven, mint egy újsághír. Nevek, tények, helyszín, egy-két műszaki részlet. Az is csak a precíz hitelesség miatt. Hogy például milyen volt a fal.

A fal? Milyen fal?

Hát a fal. A fal a liftben. A brüsszeli nagyáruház felvonójában.

Köszönöm, Mr. Wilder, ez kedves volt öntől.

Szent Lajos király hídja lassan elfordul, kilencvenfokos szögben, vele fordul a szakadék két partja is, amelyet a híd összeköt. A két part most vízszintes, a híd pedig függőlegesen helyezkedik el közöttük, a tizenkettedik emeleti csigaszor és az alagsori gépház között, fémes olaj- és gépzsír szagban, a szorosan sodrott acélkábel képezi a függőhidat, amelyen fel és le jár a zárt felvonószekrény a pince és a padlás között.

Három személyfelvonó működik az áruház közös liftaknájában. Mindhárom tizenöt plusz egy személy befogadására alkalmas, a tizenhatodik személy a liftkezelő.

A jobb oldali felvonó fönt van az utolsó, a tizenkettedik emeleten, ajtaja nyitva, várja, hogy megteljen az étterem és a bár közönségéből azokkal, akik le akarnak jutni a földszintre. Ezek már nem jutnak le. Fönt rekednek, egy sem jut le

közülük élve. Velük azonban nem foglalkozom, ők nem hozzám tartoznak.

A bal oldali felvonó éppen a földszinten van. Nyitott ajtaján már hárman beléptek, mögöttük még odakint hosszú sor áll. Ez a lift már nem indul el fölfelé, ezek majdnem mind életben maradnak, kettő indul csak el rossz irányba, amikor a pánik kitör, egyiküket az ellenkező irányba tóduló, tülekedő tömeg viaszodorja, enged az erőszaknak, és kikerül az utcára. A másik idegrohamot kap, verekedni kezd, letapossák, a tömeg átgázol rajta, eszméletét veszti, ott pusztul. De nekem hozzá sincs közöm.

Az én embereim a középső felvonószelektényben vannak, amely éppen most indul el a harmadik emeletről fölfelé. A harmadikon ugyanis egy utas kiszállt.

Amikor ez a lift a negyedik és ötödik emelet között valahol a középén megáll, a felvonószelektényben tizennégy utas van és a liftkezelő, a tizenkilenc éves, cseh származású Dan Crisala, aki nem veszti el a fejét, a kezelési előírás szerint megnyomja a biztonsági tartalék-áramkörre kapcsoló gombot és a vészjelzőt, egyszerre két ujjal, a bal középső és a mutatóujjával, szakszerűen, ahogy kell, ahogy a kiképzésen tanulta. A felvonószelektény moccan egyet fölfelé, mert éppen a hetedik emeleti gomb van benyomva, de tüstént meg is áll újra. Dan most már csak a vészjelző gombját nyomja, kis megszakításokkal, mintha morzejeleket adna le. Nem tudom, ismeri-e Dan a morze-ábécét, ha ismerné, bizonyára az S. O. S.-jelet nyomogatná a gombon.

A tüzet rövidzárlat okozza.

A szikra egy tömítésből kilógó kócdarabba kap bele, végigfut a fényes, fekete, gépzsírtól izmosos vezetéken, a biztonsági kapcsoló megszakítója épp csak hogy felveszi az áramot, továbbítani nem képes, mivel annak a vezetéke is átizzott már. Ég a zsírral és olajjal átitatott külső faszerkezet. Sercegve, pattogva ég. Egy, a legutóbbi karbantartás alkalmával az egyik kiálló téglaperemen (a hátsó falon) otthagyt olajos rongy-

darab langot fog, az égés mozgó energiájától egyensúlya megbillen, ráhullik a felvonószekrényre, ott ég tovább.

A szekrény kívül faborítású, régi szerkezet, csak belülről modernizálták fémlemez-falakkal, tömören zárnak, de biztonsági légkondicionáló és szellőzőberendezés is működik benne, az ajtók is automatikusak, csak az egyes emeleteken nyílnak, ez is a biztonságot szolgálja, persze most éppen nem, mert a külső faborítás gyorsan és pattogva ég, a szellőzőnyílásokon egyre több füst tódul be a felvonószekrénybe, ugyanis a szellőzőberendezés ventillátorjának a motorja is leállt már: annak is égnek a vezetékei.

A vészcsengő az első gombnyomásra még adott visszajelzést, kigyulladt a gomb alatti kis, domború felületű, piros lámpa, de aztán szinte nyomban ki is aludt. Már nem ég. A belső fémborítás kellemes, melegen sárgás festékrétege lassan olvadni kezd, a kezdetben még sűrű, de egyre hígulva csordogáló festékpatakokcskák felszínén kis buborékpörsenések pukkannak alig hallhatóan, senki nem figyel rájuk, aztán a festék megdermed, sötétsárgára, majd barnára, később feketére színeződik, odasül a fémfalra, felpattogzik, apró, tüzes pikkelyekben hullik le, alatta itt-ott már izzik a fémfal.

A rejtett világítás két égője viszonylag sokára freccsen szét, csak néhány napja javították, új vezetéket szereltek be, talán ezért. Majdnem egy teljes percig van még világos a felvonóban, de előbb lesz sötét, az égők már sötétben robbannak szét, van, aki köhögve, fuldokolva is reflexszerűen rándul meg és rezzen össze, amikor a forró üvegszilánkok az arcára vagy a nyakára pattannak, egy férfi, ha nem tévedek, éppen C. Alexandri a nyakára is csap, mintha szúnyog csípte volna meg.

Dan Crisala kis zseblámpája még világít, „Du calme, je vous en prie, calmez vous, mesdames et messieurs. On va nous faire sortir d'ici tout de suite”, ezt ismétli többször is, az egyes mondatrészeket sorrendben variálja, többször is nyugalomra inti és reménységgel biztatja a felvonó utasait, ő itt a kapitány, ha el lehetne hagyni az izzó fémdobozt, ő hagyná el utolsónak.

De ez is csak az első pillanatokra érvényes, a füst, a hőség, az izzó fémdobozból való kijutás felismert reménytelenségére szédítő gyorsasággal bontja fel a viszonylag civilizált magatartásformákat, zsebkendőt tartanak a szájuk elé, van, aki a kabátja szárnyával próbálja késleltetni az elkerülhetetlent, köhögés, hörgés, zihálás, kiáltások, nyüsztés, sírás, fuldokló nyögések, olykor egy iszonyatos üvöltés, amikor egy felső kar vagy egy lapocka a leégett ruha alatt odasül a fémfalhoz. Furcsa módon alig ketten-hárman ájulnak csak el, ezek maradnak legtovább életben, az egyik Nadia Clars, aki a körülötte levők szorítása közt csúszik lassan a padlóra, ahol megtapossák, de még él, még sokáig él ájultan, ő él legtovább, de nem tud magáról. Még négy perc sem telt el azóta, hogy a felvonó a két emelet közt megállt. Délután fél három múlt öt perccel. Nadia tizenegykor még az óvodában tanította a gyerekeknek a *Sur le pont d'Avignon* kezdetű francia népdalt, fél ötkor lett volna randevúja egy nős férfival, akivel már csaknem egy éve volt viszonya, de a férfi nem tudott vagy nem akart elválni a feleségétől.

Az utolsó tűzoltó-fecskendő vízsugara éjjel nulla óra huszonkilenc perckor konyult le, az áruházban, emlékezetem szerint, több mint hatszáz ember pusztult el, ez azonban csak becslés, senki nem tudja, hányan tartózkodtak az épületben, amikor a tűz keletkezett. Valószínűleg igen sok személyt nem is tudtak azonosítani. A felvonóban, amely a liftaknában csak megcsúszott, kicsit félrebillent, de szinte a csodával határos módon le sem zuhant (feltehetőleg), tizenöt személy megsült, majd hamuvá porladt maradványait találták a tűzoltók. Személyazonosságuk megállapíthatatlan, azt sem tudják, hány volt köztük férfi, hány a nő. A csontok is elégték, csak hamu maradt meg néhány összeégett, félig vagy egészen megolvadt fémtárgy, kulcsok, gyűrűk, egy krómacél villáskulcs, kis méretű, hat-nyolcas.

A liftben, a zárt, pontosan elhatárolt függőleges hídban, ebben a szokatlan hamvasztókemencében, én magam csak a lis-

támon fölöslegessé vált tizenöt ember haláláért vagyok felelős. A többi vállalja az isten vagy a műszaki ellenőrzés. Én nem. Én csak azt a tizenötöt vállalom, akikre a Központtól utasítást kaptam. Én nem akartam elpusztítani őket.

Tudom a nevüket, tudom, hogy kik voltak. Ennyi elég.

Az a férfi, aki közvetlenül a tűz kitörése előtt a harmadik emeleten megállt liftből kiszállt (Ira D. Claans, negyvenhat éves, verviers-i illetőségű kalap- és sapka-kellékekkel foglalkozó kereskedő, nős, két gyermek apja), noha súlyos égési sebeket szenvedett, életben maradt. Négyhetes kórházi ápolás után hallgathatták csak ki. Ő számolt be arról, hogy emlékezete szerint kik tartózkodtak vele együtt a liftben.

A liftkezelő fiúra például emlékezett. Pontosan emlékezett. Kétsoros aranygombos, kávébarna zekéje alul hegyes csúcsban végződött, gondosan fésült, oldalt elválasztott, barna haja, vékony, hosszúkás arca volt, mosolygott.

Közvetlenül mellette egy ötven év körüli, kövér hölgy állt. Amikor Ira D. Claans ki akart szállni a liftből a harmadik emeleten, a hölgy annyira nem volt hajlandó mozdulni a liftesfiú mellől, hogy Claans úrnak szinte ki kellett préselnie magát mellette, még egy méltatlankodó pillantást is vetett a kövér hölgyre.

Szegény Silana D'Arc. Máglyán végezte ő is, mint egykor a névrokona. Csak szándékában volt, hogy a tizenkét emeletes úton megismerkedik Dannal, hogy megkérdi tőle, mikor jár le a munkaideje, hogy meghívja estefelé egy pohár italra az egyik közeli bárba. De ebből nem lett semmi.

– A pénztárnál álltam sorba a harmadikon, aztán egyszerre csak kiabálni kezdtek, hogy tűz van. Mire a földszintre lejutottam, ott már minden égett – mondta vallomásában Ira D. Claans. – A női fehérnemű osztály pultja fölött a *LINGERIE* tábla egyik függesztéke már elégett, a tábla függőlegesen lógott a pult fölé. A polcokon tűzijátékszerű lobbanással pukkantak és égtek a nylon kombinék és bugyik. Az emberek ököllel, könyökkel, üvöltve törtek utat a kijárat felé, rúgták, tépték,

taposták egymást. Valaki a lábamra lépett, iszonyatos fájdalom nyilallt a tyúkszemembe. De nem törődtem vele. A kabátom ujja és egyik szárnya égett, az próbáltam csapkodni a kezemmel futtomban, azaz nem is futottam, a tömeg sodort magával, megégett az ing rajtam, a hajam is megpörköldött, az utcán estem össze, többre nem emlékszem, csak a kórházban tértem magamhoz napok múlva, az orvosok már odaátról rángattak vissza, de még nem volt biztos, hogy meg is maradok. Iszonyatos fájdalmaim voltak.

– Tudja, felügyelő úr – mondta Ira D. Claans az öt kihallgató rendőrtisztviselőnek, miután kis szünetet tartott, és belebámult a kórházi szoba kék és fehéres levegőjébe –, én már a háborúban is folyton csak azért imádkoztam magamban, hogy ne bután haljak meg. Én mindig csak ettől féltem. Se betegségtől, se szuronyrohamtól, talán érti, hogy mire gondolok, a haláltól se kívánok lehetetlent. Ha a halál valaminek az ésszerű következménye, annak, hogy háború van, katona vagyok, vagy egy betegségnek, nem tudom jobban megmagyarázni, az ilyennek szinte mintha értelme is volna. Vagy ha valami konkrét cél miatt halnék meg, mert vállalom a halált is mint lehetőséget, hát igen, egyszer mindenkinek meg kell halni, én se vagyok kivétel. De ha életben maradhatnék, és csak egy véletlenül múlik, például azért, hogy éppen nem tudják bekötözni a sebeimet, és elvérzek, vagy ha ott égtem volna abban a liftben, az értelmetlen és ostoba halál lett volna. A bőröm huszonhat százaléka leégett, de életben maradtam. Bőrátültetést kaptam. Az utolsó pillanatban döntöttem úgy, hogy kiszállok a harmadikon, odaszóltam annak a fiúnak, hogy a harmadikon álljon meg, eredetileg a hatodikra akartam menni, az üvegosztályra, hogy hat metszett poharat és egy üvegkancsót vegyek, aztán mégis a harmadik mellett döntöttem, ahol a bőr-ipari kellékeket árulják, mondtam, megnézem, nincs-e valami újdonság, első a munka, aztán a szórakozás, kérem. Így maradtam életben. Pedig a harmadikon még bosszankodtam is később, a pénztár előtt állva, hogy most gyalog mehetek föl

három emeletet. Ha ott égek a felvonóban, az ostoba halál lett volna.

– Azt hiszem, értem, amit mond – felelte a rendőrtisztviselő. – Szerintem azonban minden halál ostoba.

– Nem, nem, szó se róla. De a felvonóban megégni, véletlenül, az ostoba halál lett volna.

– Már elnézést, Claans úr – mondta a felügyelő fojtott ingerültséggel a hangjában –, a civil lakosság erről csak az újsághírekben olvas. Az ilyen haláleseteknek is megvan a maguk statisztikai törvényszerűsége. Mi ezt jobban tudjuk, mi ezzel dolgozunk.

Ez innen már csak üres duma. Katarzis nincs. A lényeg az, hogy a holnapi órára készen van a tíz nevem. Eggyel se több. Annyi, amennyi kell.

Esetleg még küldök a Központnak egy táviratot ezzel a szöveggel:

UTASÍTÁST VÉGREHAJTOTTAM

Hipnopedia

– Erre az álmra ébredés után nem fog emlékezni. Erre az álmra ébredés után nem fog emlékezni. Erre az álmra ébredés után nem fog emlékezni.

– ... nem fog emlékezni.

– Erre az álmra ...

– Erre az álmra ...

– ... ébredés után ...

– Erre az álmra ébredés után ...

– ... nem fog emlékezni.

– ... nem fog emlékezni.

– Erre az álmra ébredés után nem fog emlékezni.

– Erre az álmra ébredés után nem fogok emlékezni.

– Helyes.

– Helyes.

Orvosi vizsgálószoba. Fehér. Világos. A mennyezetről éles reflektorfény világít a fehér műanyaggal bevont heverőre, amelynek a szélén ülök ingujjban. Az üveges szekrényben műszerek. A kis asztalon fémdobozban steril vatta, kötszerek, a vaskos kis üvegégő szájából kékes szeszláng lobog.

– Vegye le az ingét.

Kibújok az ingből.

A fehér köpenyes orvos lehajtott fejjel matat valamit, azt hiszem, vattát márt csipesszel alkoholba. A szemüvege fölött néz le rám oldalról.

– Ne féljen. Nem fog fájni.

– Nem félek.

Valóban nem félek. Homályosan tudom, hogy álmodom, és hogy erre az álmra ébredés után nem fogok emlékezni.

Egyik kezében az alkoholos vatta, a másikban finom acél tolómérce. A tolómérce alsó ágát a jobb mellbimbómra helyezi, hüvelykujjával forgatja a csavart, a tolómérce felső ága távolodik az alsótól, látom a vonalas beosztást: három centiméter. A jobb mellbimbó fölött. A kimért helyen körmével jelet húz, vörös vonal marad a bőrömn.

Alkoholos vattával lemossa a bőrt. Jó hűvös. Finom szaga van. A vattát a vödörbe dobja, a tolómércét és a csipeszt az asztalra teszi, szép formájú, karcsú sebészkeést vesz föl.

– Most ne mozogjon egy kicsit, ha lehet.

Bólintok.

Gyors. Pontos, szakszerű mozdulatokkal dolgozik. Szerettem nézni. Valaha én is orvos akartam lenni. Csak kényelmetlen így lefelé pislogni. Megfájdul a nyakam.

Leheletnyi, táncos csuklómozdulat, ahogy a késsel megnyitja a bőrt, a vágás körülbelül másfél centi hosszú, ferde; újabb finom metszés, ugyanolyan, mint az első, ugyanarról a pontról, csak más irányú. Bal kézzel a csipeszéért nyúl, a csipesszel a két vágás találkozásánál óvatosan huzigálja a bőrt, a sebészkéssel könnyedén utánasegít, a bőr lassan elválik az alatta levő

rétegtől, alig vérzik. Cigaretta papír vékonyságú, kis, háromszög alakú bőrdarab fityeg szabadon.

Scalpel, megvan, ujjongok föl hirtelen. Hát persze hogy scalpel. Mostanáig azon törtem a fejem, mi az orvosi neve az ilyen sebészkesnek. Skalpkés. Scalpel. Amivel az indiánok...

Leteszi a kést, dominó nagyságú kőlapocskát emel fel az asztalról, a csipesszel segíti rá a lifegő kis háromszögletű bőrdarabot, hogy simán feküdjön. Jó, éter- és alkoholszagú csönd van. Most a csipeszt teszi le. Vagy négy centiméter hosszú fémtömböcskét tart a kéken lobogó szeszlánghoz, többször áthuzigálja fölötte, tüzesíti. Érzem, hogy a felső karomon és a hátamon összerándul a bőr. Reflex. Most fordul ide.

– Nyugodtan... Ne mozogjon. Nem fog érezni semmit.

A tüzes kis fémrudat nézem. Pecsétnyomó. Csak nem negatívban, hanem pozitívban. Finom kör emelkedik ki az alapból, annak a közepén egy kisebb kör, a belső kört a külsővel sugaras küllők kötik össze, mint egy kereket.

Ahá, gondolom, a Központ emblémája.

A pecsétnyomót óvatosan, finoman a kőlapocskára fektetett bőrdarabhoz illeszti. Valóban nem érzek semmit. Még meleg se.

– A melegítésre csak a láthatatlan vegytinta miatt van szükség – mondja. – Csak melegen tapad a bőrhöz, úgy, hogy nyoma sem marad. És steril. Teljesen steril. Csakis különleges röntgenkészülék tudja kimutatni. De az, akár kétszáz év múlva is.

– Ha addig eltart a bőröm.

– Miért ne? Cseppet sem lehetetlen. Amilyen gyorsan ma a tudomány fejlődik... Lehet, hogy megéri.

Nevetek. Ő is nevet.

Bal keze gyűrűsujjával simítja vissza az eredeti helyére a bőrt, aztán tükröt tart eléem. Két kis vékony, piros vonalat látok a jobb mellbimbó fölött.

– Holnapra nyomtalanul eltűnik ez is – mondja.

– Köszönöm.

– Nincs mit.

Most megint a csendes, nyugodt, melegen rábeszélő hang szólal meg.

– Erre az álmra ébredés után . . .

– Tudom – szakítom félbe. – Nem fogok emlékezni.

– Helyes.

– Helyes. Erre az álmra ébredés után nem fogok emlékezni. De ha ébren leszek, kitalálhatom?

Kis csönd.

– Hogyhogy kitalálhatja? Nem értem.

– Mit lehet ezen nem érteni? Mintha ébren az jutna az eszembe, hogy álomban láthatatlan vegytintával a bőröm alá tetoválták a Központ emblémáját.

– Ébren? De hiszen erre az álmra ébredés után . . .

– Tudom. Nem fogok emlékezni. De esetleg elképzelem és kitalálom. Egy ötlet. Elképzelem, hogy ezt álmodtam, és kitalálom. Tilos?

– Erre vonatkozóan nincs utasításom, de azt hiszem, kitalálhatja. Az a Központot nem kötelezi semmire. Maga szabad ember, azt talál ki, amit akar. A Központ azonban nem vállal semmi felelősséget a maga kitalációiért.

– Ezt nem is kívánom. Majd úgy írom meg a jelentésben, mintha az egészet csak álmodtam volna. A maga hangját is.

– Az már nem az én reszortom. Én csak az álmaiért vagyok felelős.

Magány

Az esték voltak a legrosszabbak.

Az eseményeket csak utólag rekonstruálom, és noha akkor még nem volt soliméterem, estéről estére éreztem egyre biztosabban, hogy a levegő magánytartalma már közel jár a telítettségi fokhoz. A napi munka után, a tanulás és másnapi felkészülés elvégeztével mélyet sóhajtottam, nagyokat nyújtóz-

tam, ásítottam, lefeküdtem, aztán nem tudtam aludni, olvastam.

Rekamiém mellett, a kisasztalon összevissza, halomban álltak a témával foglalkozó könyvek és folyóiratok, képeslapok, amelyek – bár nem tartoztak a tananyaghoz, vagy legalábbis én akkor azt hittem, hogy nem tartoznak hozzá – mégis egyetlen témakör köré csoportosultak, és ebben némi tudóskodó csökönyösséget véltem felfedezni. Szerettem volna végére járni a dolognak, tudtam, legalább fél év vagy csaknem annyi van még hátra, a helyzet egyre rosszabb lesz, persze mindezt szigorúan magánügynek tekintettem, ésszel, módszeres felkészüléssel próbáltam enyhíteni görcseimen.

Két alapmű volt, amelyet leggyakrabban tanulmányoztam, a Tusetti-Bäumler-kötet, *A magány pszichológiája* meg a Quentin-Duvivier-könyv, *Az egyedüllét elmélete és gyakorlata*. Persze ott volt mellettem, kéznyújtásnyira, a *Solitudo* pazar kiállítású, mélynyomásos és színes néhány legfrissebb száma. Überspanntól a *Der einsame Ort*, a bohókás pikantériájú *Robinson & Robingirl*, a *Száz év magány*, az *Egyszemélyes börtön*, a *Lakatlan szigeten* meg még egy csomó ilyen és ehhez hasonló szakkönyv és folyóirat. A *Lonely Heart* érzelgős, sentimentalizmustól ragacsos számaiba épp csak hogy belelapoztam, majd némi undorral mindig félretettem őket azzal, hogy itt még nem tartok és nem is akarok tartani.

Tiszta fejre, világos gondolatmenetre volt szükségem ahhoz, hogy a tanfolyam feszített, intenzív koncentrációt igénylő anyagával napról napra megbirkózzam, és mivel eddigi életem tapasztalatai, a hosszú börtönévek emléke bőven elegendő volt ahhoz, hogy tudjam, a probléma jelentkezni fog, igyekeztem az ezzel járó veszélyt a minimumra csökkenteni. Tisztában voltam vele, hogy a levegő magánytartalmát szellőztetéssel nem tudom felhígítani, abban a pillanatban, amikor kezdi elérni a hatvan-hetven százalékot, gondolataim átszíneződnek, gondolkodásom óhatatlanul mellékvágányokra siklik, rögeszmés gócok jelentkeznek benne, egyébként normális határértékek közt

mozgó erotomániám kórosra duzzad, megdagad, felpuffed, a szobámban levő tárgyak hirtelen nőneművé válnak, keblük, faruk nő, csábosan mosolyogni kezdenek, és hívogatnak, simogatnak, és perverz játékokba fognak velem.

Hát nem. Ezt nem. Akkor már inkább megpróbálom, hogy tudományos pontossággal redukáljam a minimumra az ezzel járó veszélyeket.

Öregszem, gondoltam aztán hirtelen és ijedten, sőt kicsit meg is játszottam hozzá a váratlan felismerés döbbenetét. Bizonyos jelek már amúgy is utaltak ilyesmire, nem maga a tény ért hát váratlanul, hanem az újabb és másfajta bizonyíték. Az például, hogy a Solitudo csaknem émelyítően gazdag kiállítású példányaiban a lapkészítés rafináltan alkalmazott tudományos-technikai eredményei legalább annyira érdekelnek, vagy még jobban, mint maga a folyóirat, a magazin tartalma.

De erről külön kell szólnom. Egy-egy Solitudo-példány nem lehetett vastagabb egy Playboynál vagy egy Vogue-nál. A lapnak szögletes könyvgerince volt, mégis könnyeden és teljesen nyíltak benne az oldalak, kétszáz-kétszázhusz oldal egy számban, vastag lapok és mégis pehelykönnyűek, tartásuk volt, és nem hajlottak el, csak ha magam hajtottam, amikor már rájöttem az olvasás (a nézés) trükkjére.

Minden oldal más színű volt, legalábbis az alapszínük különbözött, és első pillantásra a szín egységesnek látszott, vörösnek, kéknek, napbarnította testszínűnek, feketének, narancssárgának, lilászöldnek, sanzsánnak. Első pillantásra még, mindezen felül, teljesen üresnek is, csak a szín dominált, az egységes szín. Kezdetben azt hittem, hogy becsapnak, hogy nekem most ezeken a meleg vagy jeges színekkel bevont, vastag tapintású és mégis vékony oldalakon kell működtetnem a *saját* fantáziámat, hogy nekem kell ezeket a tarka oldalakat benépesítenem azzal, amivel éppen a kedvem tartja, de nem, megnéztem a hátsó borítón a folyóirat árát, egyes szám ára: \$ 1270 -, nem, nem, ez egy kicsit túl drága ahhoz, hogy rám bizzák, mit látok rá a színes oldalakra. Meg valami zene is

szólt a lapból, amikor kinyitottam, honnan jön ez a zene, gondoltam, de aztán nem törődtem vele, ezt majd később.

A harmadik oldal például vörös volt, mint a vénás vér, sötétvörös, a meggyszínűnél egy finom árnyalattal sötétebb vörös tónusú, mint egy finom bordélyház különszobájának a világítása, és vagy hatvan-hetven másodpercig is kellett néznem az oldalt, amíg a szemem hozzászokott, hogy meglássa rajta a képet, a térhatású, mozgásban levő, elevennek tűnő képet, egy fiatal, nagyon szép nő képét, ahogy a szemembe néz, hosszan, a szája lassan mosolyra húzódik, majd kinyílik, hamiskásan a szemembe kacsint, azután fejének és hajának kis, de egyértelmű moccantásával invitál beljebb – hová? –, hogy csak menjek nyugodtan utána.

Elfordítom a fejem az oldalról, mert nem hiszem el az egészet. Valami kábítószerre gyanakszom, amivel az oldal át van itatva, én belélegzem. A kábítószer programozott lehet, gondolom, azután óvatosan visszalesek az oldalra: most megint üres, csak vérvörös. Rövid nézés után megint ott van a nő, néz rám, mosolyog, száját nyitja, kacsint, újra a kis hívogató fejmozdulat, hogy menjek utána, kövessem.

Most már követem, ellenállni is nehéz neki, mert nagyon szép és nagyon csábos, meg hajt a kíváncsiság is, de a gondolataim felajzottan járnak, töröm a fejem, micsoda technikai trükk lehet ez, sejtem is, pillanatok alatt kikombinálok, közben azonban a nő, ahogy távolodik, egyre többet mutat meg magából a vérvörös világítású testszín különféle árnyalataiban, néha hátra-hátranéz, hogy jövök-e, követem-e, tudja, hogy követem, megyek az illat után – Chanel? Guerlain? Nina Ricci? – nem, ez nem francia parfüm, ez valami ennél közönségesebb és vadabb, a nő vetkőzik, lassan, ahogy megy előttem, egyre több ruhadarabot dob le magáról, térhatású fényképezés, ez nyilvánvaló, ezt értem, de a képek valahogy rétegszerűen egymásra vannak kombinálva, tapintgatom az oldal alját, hogy érezzem a vastagságot, igen, valószínűleg ezredmilliméter vastagságú és térhatású fotók vannak egymás mögött, és ahogy a

szememmel egyre mélyebbre hatolok mögéjük, úgy következnek egymás után, ez adja a mozgás érzetét, az illat pedig az oldalból árad, a vastagságot tapintó ujjaim dörzs- és hőhatására, de ez a nő illata, nemcsak a parfümé, a test sajátos illata keveredik a parfüméval, a nő pedig megáll egy széles franciaheverő előtt, félig visszafordul, nyújtózkodik, sóhajt, kitárja felém a két karját, egyre nagyobb lesz, ahogy közeledem feléje, persze, a totálból félközelivé, egészen közelivé, premier plánná változik a kép, filmtrükk, aztán elbillen, zuhan, én vele, már csak az arcát látom, a felhevült szenvedély izgalmát az arcán, kócosan libbenő haját, nyitott, nagy, vastag ajkú, vörös száját, homályossá felhősödő szemét, aztán már csak a szemét, ahogy egyre beljebb hatolok, egyre mélyebbre fúrom magam az egymást követő képrétegek mögé, tovább és tovább, a parthoz csapódó, majd visszahúzódó, majd ismét a parthoz csapódó hullámok szabályosan és hevesen ismétlődő makacsságával, a sistole és a diastole váltakozásaival távolodva és közelítve hozzá, egész közélről, csak a szemét, aztán megint felülről az egész arcot, ahogy a kék görcse belerándul, kontrolltalanul, finoman vacogó didergéssel reszketnek az orrcimpái, aztán megint csak a szemét, mintha a közeli és a félközelí a zene ütemére váltaná egymást, egyre gyorsabban és vadabban, teljesen beborít az illata is, a zene felér a fortissimóhoz, az arc egy hosszú pillanatra gyönyörűen torz kínba feszül, kimerevedik, állóképpé, majd lassan elernyed, szemét lehunyja, pillái verdesnek, nyaka elbicsaklik, feje a párnára zuhan oldalt, fújtat és liheg, már zene sincs, nagy, mély csönd van csak, aztán alig hallhatóan ennyi: *chéri*, rekedten, szaggatottan, még egyszer, *chéri*.

Jó trükk, remek technika, most már értem, miért kerül egy példány 1270 dollárba, miniatűr magnetofont építettek a Solitudo kötésébe, a gerincbe, arra van felvéve a zene és szöveg, önműködő kapcsolás szinkronizálja minden egyes oldalhoz a megfelelő zenét és szöveget, persze világos, térhatású színes hangosfilm ez, csak nem egymás után és hosszában következnek egymás után a képek, hanem egymásra fényképezve, az öt

érzésem közül csak a tapintás és az ízlelés nem elégül ki, de kielégül valahogy az is, az emberi szervezet is automata, a tapintó és ízlelő idegek is reagálnak, ha a másik három érzék teljes intenzitással működik, teljes illúzió a magányban. Solitudo.

Solitudo. Luxuskivitel. Csak gazdagoknak és kiválasztottaknak. *For men only.* Vagy létezik nőknek készült különkiadás is? Biztosan. Miért ne? A szociális érzésem kicsit tiltakozik, de a kíváncsiságom a szociális érzékemnél is erősebb. Ha ilyen volt a harmadik oldal a lapban, mi lehet a száznyolcvanadikon, a kétszázadikon?

Kimerülten és sokára alszom el, reggel kissé törődötten ébredek. Úgy látszik, valóban öregszem. Világosan regisztrálom magamban a kíméletlenül heves vágyat, hogy munka helyett, tananyag helyett, tanulás helyett, reggeli, ebéd, vacsora helyett, cigaretta és kávé helyett, mosdás helyett és öltözködés helyett is a Solitudo számait tanulmányozzam a lehető legalaposabban, ha másért nem, hát azért, hogy teljesen a végére járjak ennek a csavaros fototechnikának, a hang-kép-illat hatás-arányainak, a szinkronrendszernek, annak, hogy ragasztással vagy csak pusztán egymásrafényképezéssel éri-e el ezt a sorozathatást, a folyamatos cselekvést, de – az öregedés biztos jele – viszonylag könnyen ellenállok a kíméletlenül heves váagnak, beveszek egy antibánat tablettát, főzök egy jó erős kávé magamnak, és odaülök a munkámhoz.

Majd este, gondolom.

De aztán este se.

A történetet, amely e csaknem teljes és kerekded, orgiás magángyönyöröktől elvont, a szó szép, etimológiai értelmében, mondhatnám, szinte absztrahált, a SZEPSZI-ből (Szexuálpсихológiai Közlöny, Budapest, 1975.) vette át a legfrissebben megjelent és kis asztalomon talált U-könyv, a sorozat legújabb kötete, ez az *Unusual-t*, a Szokatlant, a Különöst, a Meglepőt tárgyak, témák, gondolatkörök szerint okos furfang-

gal összegyűjtő és egybeötvöző kiadói remeklés, legkedvesebb olvasmányaim egyike azzal, hogy gyerekkorom nagyalakú és színes magazinjára, az Aller Képes Családi Lapjára emlékeztető, az év végi kalendáriumok oldalait kitöltő és vattázó szövegeket idézte fel bennem: a folyásával ellentétes irányban hömpölygő folyót, a fán élő halat, a föld belseje felé nőtt hegyet, az ablakon a szobába lépő, ott garázdán pusztító, de az ott-tartózkodó parasztlegényt csak körbesimitó és az ablakon át ismét távozó villámot, a kihűlt lávából véletlenül kijegecesedett szobrot, egy bernáthegyi kutyát, ahogy a szélbe szimatolva, feltartott fejjel áll, és még a kis pálinkáshordó is ott lóg a nyakára kötve, a háromfejű gyereket, az ötszemű bikát, a természet kis, de annál szokatlanabb (*unusual*) csodáit, a Különösséget mint esztétikai kategóriát, de a legprimitívebben agyafúrt, még gyermeki fokon, a természet nyelvöltögető tréfálkozásait, mindazt, ami – tudom, teljesen szubjektív módon – nekem mindig valahony abszolút bizonyítéknak látszott arra, hogy az élet szép és érdekes, izgalmas, megnézni, meglátni, megtapogatni, megkóstolni, megszagolni és ráfülelni való, ami a kíváncsiságra, mint egy megrögzött és kéjenc *voyeur*-t rászoktatott – ez volt, ami a Solitudo luxus-kéjeitől magához vonzott, átölelt, és úgy beburkolt estére, hogy ki se látszottam belőle, pedig csak bele akartam lapozni, éppen csak a felszínesnek hitt kíváncsiság hajtott, hogy majd visszatérek utána a Solitudo színes és kéjesen tekergő, illatos bujálkodásaihoz, de nem tudtam, lebilincselte, már ez az első és elgondolkoztatóan mulatságos pikantériájú történet is vasmarokkal tartott, és nem engedett, a történet, amit abból a magyar szaklapból mentett át az új U-kötet, az *Unusual Test Results* biztos szemű és vajt-fülű szerkesztője. A szokatlan teszteredményről Sz. K. magyar szexuálpсихológus számol be a már említett SZEPSZI-ben megjelentetett dolgozatában:

„Mivel Intézetünk szabályzata – mint köztudott – nemcsak-hogy nem engedélyezi, hanem kifejezetten tiltja, hogy az Intézet falain belül, akár csak önkéntes jelentkezők között is, nemi

kapcsolatot hozzunk létre, nekem pedig egy nagyobb kutatási terv részeként csakis egy effajta kísérlet teszteredményeire volt szükségem, kénytelen voltam a kísérlet körülményeit egy magánlakásban megteremteni.

A kísérlet első felét bent végeztük az Intézetben harminchat személlyel, illetve tizennyolc párral, akik, igen gondos előzetes vizsgálat alapján, a szerelmi viszony különböző fokozataiban voltak egymással, már ami a kapcsolatuk időtartamát, intenzitását és egyéb körülményeit illeti. Csupa olyan személlyel, akik önként hajlandóak voltak az előzetesen kidolgozott kérdőívek részleteire mindenre kiterjedően válaszolni, természetesen név nélkül.

Vizsgálatunk azt igyekezett kideríteni, hogy milyen különbségek vagy eltérések mutatkoznak a szexuális magatartásban akkor, ha két személy között érzelmi kapcsolat is van, és akkor, ha ilyen kapcsolat teljesen kizárt.

Az ellenőrző teszthez összesen tizenkét személyt válogattunk össze, természetesen önkéntes jelentkezés alapján ezeket is, hat férfit és hat nőt, ugyancsak tizennyolc és harmincnegyzolc év közöttieket, mint az előző csoportban. Igyekeztünk mindkét csoportba azonos vagy legalább hasonló társadalmi réteghez tartozó és szellemi színvonalú személyeket keresni, meglehetősen széles skálában.

Az ellenőrző tesztben részt vevők számát azért csökkentettük le tizenkettőre, illetve hat plusz hatra, mivel ebben a csoportban minden férfinak minden nővel kellett szexuális kapcsolatot létesítenie, tehát ez esetben tizenkét személlyel is hatszor hat, azaz harminchat teszteredményt kellett kapnunk. Az ellenőrző tesztben részt vevőket egytől hatig (férfiak) és tizenötötől húszig (nők) számoztuk, és előzetesen ellenőriztük, hogy véletlenül se ismerhessék egymást (mind a hat férfinak és mind a hat nőnek száz ellenkező nemű személy fényképét kellett megnéznie, és kiválasztania közülük a rokonszenveseket és az ellenszenveseket – hatot-hatot –, valamint megjelölnie

azokat a személyeket a száz fényképből, akiket esetleg véletlenül ismerte).

Ezzel nemcsak a névtelenséget véltük biztosítani, hanem azt is, hogy – noha első ízben mindig csak sötétben találkoztak egymással – valami hirtelen támadt rokonszenv vagy ellenszenv befolyásolja őket érzelmileg. Egymásról csak annyit tudtak, hogy tizennyolc és harmincnyolc év közötti egészséges és ellenkező nemű személyekkel fognak összekerülni.

Természetesen ebben a csoportban is minden személyt alapos és előzetes orvosi és pszichológiai vizsgálatnak vetettünk alá külön-külön, és kiválasztásuknál arra is gondunk volt, hogy tipológiailag is eltérőek legyenek. Ezenkívül – a pszichológiai vizsgálatok eredményei alapján – igyekeztünk kizárni, hogy az ellenőrző tesztben részt vevő személyek között extrém esetek (pl. manifeszt frigiditás, priapizmus, nimfomania stb.) forduljanak elő. A szükséges fogamzásgátlásról központilag gondoskodtunk, sőt, egyik munkatársam kívánságát figyelembe véve, aki szexuál-asztrológiai vizsgálatokkal is foglalkozott, arra is gondunk volt, hogy a tizenkét személy mindegyikének születési időpontja és ascendense más-más állatöv jegyeihez tartozzék.

A helyszínt, ahol a kísérletet lefolytattuk – egy tiszszobás budai magánvillát mellékhelyiségekkel és házmesterlakással – csak hosszas keresés és roppant nehézségek árán sikerült kibérelnünk. Újabb bonyodalmas problémát jelentett a kísérlet időpontjának meghatározása, illetve annak megszervezése, hogy a tesztben részt vevő tizenkét személy, valamint magam és munkatársaim minimum negyvennyolc, de ha lehet, legalább ötvenhat órára egyfolytában szabadok legyenek.

Éppen ezért a kísérletet egy olyan kettős ünnepre időzítettük, amikor péntek kora délutántól vasárnap estig ezt a feltételt a legkönnyebben lehetett megteremteni. Érthető, a kísérletben résztvevőket nem tehattük ki olyan fokozott és időben leszűkített erőfeszítésnek, amelyet egészségük esetleg megsínylett volna, és arra is kellett gondolnunk, hogy a teszt részleteire vonatkozó kérdőívek kitöltése is huzamosabb időt igényel, nem

is beszélve az ezzel járó adminisztrációról, a házban levő három fürdőszoba használatának rendjéről, az étkezés és pihentető alvás biztosításáról, mivel arra is fel kellett készülnünk, hogy az egyes részlet-tesztek esetleges sikertelensége esetén azokat meg kell ismételniük.

Mivel a női résztvevők minden esetben a saját szobájukban maradtak, náluk csak a szobák ajtaját számoztuk, mint mondtam, tizenötötől húszig, a férfiaknál a számozást foszforeszkáló és jól látható számokkal a bal felső karon jelöltük meg. Érkezésüket – péntek délután háromtól ötig – tízperces időközökben, lépcsőzetesen állapítottuk meg, hogy a személytelenséget és az ismeretlenséget ezzel is megóvjuk. A női résztvevőket elhelyeztük szobáikban, munkatársaim kiosztották és még egyszer megmagyarázták mindenkinek a teendőket, mindenkinek biztosítottuk a helyet és a kényelmes egyórás időt, hogy az egyes aktusok után észleleteiket a partnerükével egyező számosságú kérdőívekre beírassák.

Péntek délután négy óra negyvenöt perckor súlyos, az egész kísérlet lefolyását veszélyeztető bonyodalom támadt, ugyanis az erre az időpontra időzített férfi résztvevő helyett fiatal postás érkezett távirattal, amelyben az állt, hogy a négyes számú férfi résztvevőnk lázas, tüszős mandulagyulladás miatt nem tud a kísérletben részt vállalni, elnézést kér, és nagyon sajnálja. Gyors intézkedésre volt szükség. Ekkor derült ki, hogy tartalékokról elfelejtettünk gondoskodni. Ez súlyos hiba volt.

Felkértem két férfi munkatársamat, vállalja egyikük önként a beugrást a hiányzó helyett, sajnos azonban egyiküknek jelen volt a menyasszonya is női munkatársaim között, meg kellett értenem, hogy ez kizáró ok, a másik pedig attól tartott, hogy épp csak hogy elmúlt szakro-lumbális fájdalmai a feszített erő-kifejtéstől kiújulhatnak, ezért nem volt hajlandó a beugrást vállalni. Felötlött bennem, hogy a még ott levő fiatal postást próbálom beszervezni, mivel azonban arra már nem volt idő, hogy az elkerülhetetlen előzetes orvosi és pszichológiai vizsgálatokat elvégezzük rajta, kénytelen voltam én magam a négyes

számú férfi résztvevő helyét elfoglalni és – amennyire lehet – a szervezéssel és a központi irányítással járó munkákat még pluszként elvégezni.

Így azután a kísérletet huszonhárom perc késéssel ugyan, de nagyjából az előírt és kidolgozott ütemterv és forgatókönyv szerint el tudtuk kezdeni, csupán szexuál-asztrológus kollégám volt vigasztalhatatlan, mivel a kiesett négyes számú résztvevőnk Kos volt, én pedig Mérleg vagyok (Nyilas ascendenssel), és így két Mérleg is volt a résztvevők közt, de Kos egy sem.

Szombaton este huszonegy óra ötvenkét perckor, alig másfél órával az eredetileg kalkulált határidő után a kísérlet első fázisa véget ért, és a harminchatszor ötvenegy kitöltött kérdőív dossziékba csoportosítva ott feküdt szobámban az asztalomon. Fél tizenegykor kezdtük el tíz óra helyett a kis ismerkedési esttel egybekötött ünnepséget, ugyanis – a már előzetesen megjelent közvélemény-kutatás értelmében – a résztvevők egyhangúlag arra szavaztak, hogy legalább utólag meg akarják ismerni egymást, ami a férfiak részéről cseppet sem lepett meg, a női résztvevőknél pedig nyilvánvalóan erősebb volt a kíváncsiság a szeméremnél vagy álszeméremnél. Ezt a mellékkörülményt egyébként a vizsgálati anyag értékelésénél is felhasználtuk később.

Néhány szavas felköszöntő után röviden összefoglaltam a kísérlet jelentőségét a tudomány szempontjából, megköszöntem a résztvevők buzgalmát, áldozatkészségét és fáradozásait, majd valami olthatatlan szakmai mohóságtól hajtva, otthagytam a társaságot, és visszavonultam a szobámba, hogy a kitöltött kérdőíveket legalább nagyjából végignézzem.

Nem akarok itt most elébe vágni a mindenre kiterjedő tudományos értékelésnek és elemzésnek (a kérdőívek feldolgozása még jelenleg is folyik az Intézetben), kellő időben úgyis közzé kívánom tenni az eredményeket egy másik dolgozatomban. Lehetetlen azonban nem kitérnem itt egy olyan körülményre, amely – ha csupán a magam személyét illetően is –

a tizenkét résztvevő közt kiváltságos helyzetet teremtett számomra.

A kitöltendő kérdőívek egyike (az F/VI-Q jelzésű), amelyet a női résztvevőknek kellett kitölteniök (a férfi résztvevők az ugyanilyen szövegezésű F/VI-P jelzésű kérdőívet töltöttek ki) azt kérte, hogy »rangsorolja az Önnel a kísérletben részt vett személyeket szexuális partnerként (minőségileg és mennyiségileg is, ha ez lehetséges)«. A kérdőívek jelzésében a VI-os jel azt jelentette, hogy a kérdőívet a legszigorúbb titoktartással kell kezelni, és maguknak a résztvevőknek arról nem szabad tudomást szerezniük, mivel – természetesen – sem túlzott önbizalmat, sem esetleges további gátlásokat a résztvevő nőkben és férfiakban kialakítani nem akartunk. Én magam azonban – noha akaratlan és kényszerű »beugróként« csupán – a kísérletnek résztvevője is voltam, amellet hogy a kísérlet vezetőjeként a kitöltött kérdőíveket is elemeznem és értékelnem kellett. Talán érthető (és ezzel meg is bocsátható) az a mohó szakmai érdeklődésen túlmenő és személyes kíváncsiság, amely arra késztetett, hogy a szobámba érve elsősorban az F/VI-Q jelzésű kérdőíveket tekintsem át. Nem hallgatom el, hogy két kérdőíven szerepeltem a második helyen, egy kérdőíven a harmadikon és további két kérdőíven az ötödik helyen. Az eredményt a magam szempontjából – matematikai számítások nélkül is – »jó átlagos«-nak tekintettem eddig, és érdeklődéssel kerestem meg a hatodik kérdőívet, hogy majd az fogja ezt az »átlagost« a jó vagy a rossz irányba elbillenteni. Legnagyobb megdöbbenésemre azonban a hatodik F/VI-Q jelzésű kérdőíven a következő állt:

1. A Zsuzsi (9)
2. A Zsuzsi (73)
3. A Zsuzsi (24)
4. A Zsuzsi (54)
5. A Zsuzsi (2)
6. A Zsuzsi (116)

Hosszú percekig tartott bennem az értetlen, döbbent zavar. Ez a kérdőív a kísérlet teljes kudarcát jelenthette, és ha így van, előlről kell kezdeni az egészet. Igyekeztem nyugalmat erőltetni magamra, hogy szisztematikusan, tudományos alapossággal próbáljam meg végiggondolni, mi történhetett. Feltevéseimet azonban kénytelen voltam elvetni, mindet egymás után.

Lehetetlen, hogy az F/VI-Q – női – kérdőívek egyike valamelyik férfi kérdőívei közé került, hiszen öt munkatársam után hatodikként én magam ellenőriztem mindet. De ha – tételezzük fel, mondtam magamban – e hatszoros kontrollszűrés ellenére mégis így történt volna, én az előzetes orvosi és pszichológiai vizsgálatok alapján név szerint ismertem az összes résztvevőket: Zsuzsi keresztnévű egy sem volt köztük. Ezzel tehát még az a lehetetlennek látszó feltevés is kiesett, hogy véletlen szervezési vagy adminisztrációs hiba folytán két nő került volna valahogy egy szobába. Ködösen felrémlett bennem – a szakirodalom ismer ilyen eseteket –, hogy a női résztvevők közé egy olyan biszexuális személy is bekeverült, aki mind a hat férfinál magasabbra értékelte egy régebben volt Zsuzsa nevű szerelmét, és szexuális emlékeinek érzelmi túlfűtöttségében ilyen vad indulattal fejezte ki csalódását hat férfipartnerében. Akkor viszont – ez már személyes ügy volt – a kérdőíven én magam kellett hogy jelentsem a négyes számot, mit jelenthet az én helyértékem mögött a zárójelbe tett ötvennégyes szám?

Mindegy, gondoltam, a kérdőíven női név szerepel, először a férfiakat fogom végigkérdezni, egymás után mind az ötöt, én magam kiesem, mert akárhogy gondolkodtam is, egyetlen Zsuzsa nevű nőt sem sikerült előbányásznom, akit ilyen vonatkozásban ismerhettem volna. Az is eszembe jutott futólag, hogy valaki ostoba tréfát csinált, de ezt is elvetettem, kimentem az ünneplők közé, és először az öt férfi résztvevőt szólítottam be magamhoz a szobába, egymás után, sorrendben és természetesen egyenként.

Mindegyikkel külön-külön közöltem, hogy arról, amit kérdezek tőle, a többieknek egy szót sem szólhat, aztán rövid hatásszünet után mellének szegeztem a kérdést: – Ki az a Zsuzsi?

Egy kivétellel – ez a hármas számú résztvevő volt –, a többi férfi résztvevő negatív választ adott. Vagy nem tudta, ki az a Zsuzsi, vagy azt kérdezte, milyen Zsuzsi, vagy azt felelte, ilyen nevű nőt nem ismer. A hármas számú résztvevő kérdésekre, hogy ki az a Zsuzsi, azt felelte: a feleségem.

De a félreértés itt is hamar tisztázódott, a felesége nem lehetett a kérdőíven szereplő hat Zsuzsi közül egyik sem.

Ezután a nőket kérdeztem egyenként végig, illetve nem végig, mert a negyedik, B. Olga, huszonhét éves laboránsnő, tipológiailag középtermű, vékony, tojásdad arcú, karcsú lábú, barna hajú lány, zodiákusa szerint Bak (Rák ascendenssel), amikor ráírvalltam a kérdéssel, hogy ki az a Zsuzsi, kissé réveteg, álmodozó szemmel felelte:

- Én vagyok . . .
- De hiszen magát Olgának hívják!
- A szerelemben én mindig Zsuzsi vagyok. Pár éve volt egy Zsuzsi nevű barátnőm, akit nagyon irigyeltem szerelmi sikereiért, megpróbáltam utánozni, nem ment. Egyszer aztán elhatároztam, hogy legközelebb én is Zsuzsi leszek. Képzeld, sikerült. Azóta . . .

- Várjon, kérem – vágtam a szavába, és hirtelen elébe tettem a szóban forgó kérdőívet. – Meg tudja mondani, hogy ezt ki töltötte ki?

- Hát persze . . . Én magam. Mondtam, hogy én vagyok a Zsuzsi. Valami bajt csináltam talán?

- Bajt, bajt . . . Bajt nem csinált, szerencsére. Csak úgy látszik, valahogy félreértette a kérdést az íven.

- Félreértettem? Itt elől, egytől hatig, ez a fiúk számozása a karjukon. A Zsuzsi pedig én vagyok.

- De hát a kérdés úgy szól, hogy a partnereit kell rangsorolnia . . .

- Azt is odaírtam, itt van, nézze meg.

- Hol? Nem látom.
- Hát a számok zárójelben.
- Csak nem akarja azt mondani, hogy a partnerei . . . Ötvennégyyszer? . . . Száztizenhatszor? . . .
- Szentisten! Én azt hittem, hogy ez egy tudományos felmérés!
- Hát persze hogy az.
- Én a laboratóriumban ahhoz vagyok hozzászokva, hogy a hatást mérjem. Itt is azt tettem. Ezek a számok azt jelentik itt zárójelben, hogy *nekem* hányszor volt jó. Külön-külön mindegyik fiúval. Lehet, hogy itt-ott nem teljesen pontosak a számok, de nagyságrendben biztosan így volt. Húszon felül tévedhettem kettővel-hárommal, százon fölül talán még tízzel is, de abban biztos vagyok, hogy . . . Ne haragudjon, kérem, de én magamon mértem a hatást, és biztos, hogy nem tévedtem . . . Igyekeztem nagyon pontosan számolni, noha ez nem volt mindig könnyű . . .

Jelen szakdolgozatom célja csupán annyi volt, hogy – tudomásom szerint a szexuálpszichológia területén először – egy ilyen különleges esetről beszámolhassak. Tudtommal első ízben fordul elő, hogy egy tudományos felmérés során nem a férfi partner teljesítménye volt a mértékegység. Anélkül hogy a tényből elhamarkodott következtetéseket akarnék levonni, azt hiszem, nem túlzok, ha úgy vélem, hogy e különleges eset publikálása kötelességem volt, és szerény adalékként járulhat hozzá ahhoz, hogy a szexuálpszichológiában egy eddig ismeretlen nézőpontból álljunk hozzá a problémákhoz. Annál is inkább, mivel »a Zsuzsi« – természetesen nem névvel, hanem kísérleti számozása szerint – két férfi kérdőíven szerepelt abszolút első helyen, egyen második helyen, és biztos másodikként végzett a hatos összesítésben. Az eset tudományos jelentősége szempontjából azonban mindenképpen őt kell tekintenünk – ahogy köznap nyelven mondanánk – »a legjobb nőnek«. A kísérlet részletes elemzését, mint fentebb már említettem, egy későbbi szakdolgozatomban fogom publikálni.”

Letettem az U-könyvet, derűs voltam, vidám, könnyűnek éreztem magam, mosolygós fejcsóválással állapítottam meg, hogy nagy dolog a tudomány, de ezt a megállapításomat azonnal vissza is vontam, mert közhelynek éreztem, lefeküdtem, behunytam a szemem, pillanatok alatt elaludtam, éles körvonalú, tisztán kirajzolt, színes és plasztikus álmom volt, azt álmodtam, hogy én vagyok a Zsuzsi, de én is ott voltam a szobában, a saját személyemben, de a szobában mégiscsak egyetlen személy volt, nagyon magától értetődően és természetesen, Zsuzsi, meztelenül és csapzottan, kócosan és mégis frissen ült az asztalnál a széken, egyik kezében egy golyóstoll, annak a végével ütögette finoman és puhán az alsóajkát, kicsit töprengő, utánagondolós arckifejezéssel, szinte éreztem az alsóajkamon a golyóstoll végének finom kis érintését, másik kezén az ujjait mozgatta, számolt, bal szemét egy cseppet összehúzta, erősen gondolkodott, de olyan erősen, hogy felébredtem tőle, felugrottam, gyorsan leírtam az álmomat, és csak amikor ezzel elkészültem, döbbsentem rá, hogy mi ez az érzés, amely teljességgel hatalmába kerített.

Irigység.

Kisemmizett a természet. Igazságtalan és fukar volt velem: férfinak születtem.

Rövid önfigyelés után rá kellett jönnöm azonban arra, hogy az irigység sem teljesen egyértelmű bennem. Az irigység mögött és vele szinte párhuzamosan nagyon meg voltam elégedve azzal, hogy férfi vagyok.

Rögtön tudtam, hogy csak egy – legalábbis megközelítő – hasonlattal mérhetem be pontosan az érzés még ennél is több szálú bonyolultságát, sőt azt is, hogy érzés- emlékezetemben valahol meg is van az, amihez hasonlíthatnám. Elég hamar meg is találtam.

Ülök a tévé előtt, és egy középtávú női futóverseny rajtjához készülődő lányokat nézem az atlétikai világbajnokságon. Vetkőznek. Bemelegítenek. Egyelőre még én is csak néző vagyok. Csak amikor az indító felemeli a pisztolyt, a lányok már

leguggoltak a rajthoz, minden izmuk megfeszül, koncentrálnak, akkor kezdem érezni, hogy az indító is én vagyok, sőt a kezében levő pisztoly is, az alig hallható kis durranás is, a füst is a pisztoly csöve végén, meg a kiugró lányok is, de a néző is, aki ül a tévé előtt, és idegesen szívja a cigarettáját. Már megvannak a favoritjaim is, sőt, már egyre inkább csak egy favoritom van, annak szurkolok, vele azonosulok, amikor kezd kialakulni az élboly, és ott van közöttük, és még nagy taktikai harc folyik a belső körbe jutásért, míg a képernyő alján a szaggatottan változó tizedmásodperceket is figyelem, és emlékeztetem idegsejtjeiben, anélkül hogy gondolni kellene rá, érzékelem a hosszú, kimerítő és gyönyörű edzéseket és az edző pontosan kidolgozott utasításait, az edző is én vagyok (másként miért tartanám olyan reflexmozdulatban homorúra hajlítva és feltartott, begömbített hüvelykujjal a bal kezemet, mintha stopperóra volna benne), már az élboly is széthullik, ott van, ott vagyok, ott vagyunk az első három között, a hajrában, na most, most még egy utolsó nagy erőfeszítés, igen, már a második helyen vagyunk, beértük, csak most bírni még, egy lépés, még egy, most, a hüvelykujjam automatikusan nyomja meg a nem létező stopperóra gombját, lassított és lassuló libbenéssel, szakadtan röppen ketté a célszalag, két előrefeszülő gyönyörű mell az utolsó ugrásban, hátravetett fej, szélfúttá, vízszintesen úszó haj, előre és felfele fúrt áll, a végső oxigénszomjban kinyílt száj, győztünk. Aztán az ernyedtt összecsuklás.

És mindezt egyedül, egy tévékészülék képernyője előtt, karosszékekben ülve és cigarettázva.

Megnyugodva fekszem vissza az ágyba, még egyszer megsimogatom Zsuzsi kócos és nyirkos haját, puhán megcsókolom az arcát, aztán befele fordulok a falnak, és alszom, mert pihenem kell, holnap nehéz napom lesz: kettőződés és sokszorozódás óra.

Nincs itt valami ellentmondás? Nem, nincs. Egy laboránsnő is lehet középtávon világbajnok.

A kettőződés-sokszorozódás óra mindig egyszerű tudathasadással kezdődik.

1. Mit nevezünk egyszerű tudathasadásnak? Egyszerű tudathasadásnak azt a még viszonylag normálisnak tekinthető állapotot nevezzük, amikor a tudat $\dot{E}n_1$ -re és $\dot{E}n_2$ -re kettéhasad, de mindkettő tisztában van vele. Ez a tudathasadás nem olyan, mint a szkizofréneknél, ahol a tud.-has. a szkizofrének úgynevezett „két agya” közt jön létre, amelyek közül az egyik normális, a másik pedig beteg, és a szkizofrén személy, ahogy éppen kedve tartja, hol az egyikkel (gon)dolgozik, hol pedig a másikkal. Az egyszerű tud.-has. esetében az $\dot{E}n_1$ és az $\dot{E}n_2$ között állandó szerves kapcsolat van, az egyik pl. meghatódik, a másik pedig kiröhögi. Olyanok, mintha más-más szemszögből, más-más nézőpontból figyelnének mindent, ami történik, de önmagukat is és egymást. (Főleg a másikat.) Ezt hívjuk úgy, hogy az egyik tudat ellenőr-kritikus tudata a másiknak és viszont. Lényegében azonban az egyszerű tud.-has. mégiscsak ugyanannak az *én*-nek egyidőben manifesztálódó és tudatosan kettős szellemi jelentkezési formája, azaz materiálisan tehát mégiscsak *egyetlen agy* (gon)dolgozik. Ezért nevezük ezt egyszerű tudathasadásnak.

2. Bonyolultabb helyzet áll elő, ha a tudathasadási képlet az alábbi formát ölti:

$$\dot{e}n = \dot{E}N \text{ (más)}$$

Ebben az esetben ugyanis a képlet első tagját képező *én*-ben bármikor létrejöhet a fentebb leírt egyszerű tud.-has. $\dot{E}n_1$ és $\dot{E}n_2$ képlete, de ezek közül az egyik (vagy akár mind a kettő együtt) egy másik $\dot{E}N$ -ben (egy az eredetitől elidegenedett *én*-ben) materializálódik. Vegyünk pl. egy regényíró, aki regénye egyik alakjaként saját magát akarja megírni. Nem tudja. Miért nem tudja? Azért nem tudja, mert bármilyen tárgyilagosan és őszintén írja meg önmagát regényalaknak – aki egyébként min-

den összetevőjét tekintve azonos vele önmagával, tehát a regényíróval – a megírt regényalak már nem ő lesz, hanem másvalaki. A regényalak, a maga materiális (megírt) megjelenési formájában – ha akarja a regényíró, ha nem – különbözni fog tőle.

Megkérdézheti valaki, miért fog különbözni tőle?

Okok:

- a) Mindenkinek a tudata hamis és torzít. (A regényíróé is.)
- b) Az ábrázolás szándéka és a megvalósult ábrázolás (a regényíró és a megírt regényalak) között további eltolódás jön létre.
- c) Más egy alak a regényíró tudatában, megint más az elkészült kéziratban, és megint más ugyanaz kinyomtatva, könyv alakban.
- d) Ahány olvasója lesz a regénynek, annyiban módosul tovább az a regényalak, akiben a regényíró önmagát akarta megírni.

Ezt a különbséget, illetve módosulást azonban senki nem veszi észre, így tehát teljességgel mellőzhető.

Ily módon jön létre a fent leírt képlet:

$$\acute{e}n (\acute{E}n_1 - \acute{E}n_2) = \acute{E}N \text{ (más)}$$

vagy egyszerűsítve:

$$\acute{e}n = \acute{E}N \text{ (más)}$$

(Rimbaud Artur, nagy francia filoz. – XIX. sz.)

3. Hogy a kettőződés-sokszorozódást létrehozzuk, a fentiek alapján járunk el. Tehát:

- a) Az egyszerű tudathasadást a kezdet kezdetén átugorjuk (kihagyjuk).
- b) Az *én*-t – esetenként más és más eszközökkel – materializáljuk, és létrehozzuk az *ÉN* (más)-t. Ezzel megvalósítottuk a kettőződést.
- c) A sokszorozódást ugyanígy csináljuk, csak többször.

4. A következő képletek vannak még, illetve lehetségesek, úgymint:

te = TE	}	ezek a képletek nagyon ritkák
te-Ő		
ő-Ő		
ő-TE		

TE (nem én, nem ő) } abszolút tiszta figurák, de ilyen nincs. (Az em-
 Ő (nem én, nem te) } bereket másokkal való kapcsolataik is alakít-
 ÉN (nem te, nem ő) } ják, befolyásolják. – Kölcsönhatás. Környezet.)

5. A kettőződés-sokszorozódás elmélet (*Duplication-Multiplication Theory*, rövidítése: DMT) fenti, pszicho-filozófiai és szociál-filozófiai bizonyítás-levezetése csak egynemű személyekre (csak férfiakra vagy csak nőkre) vonatkozik.

Nem-váltás (kromoszóma átcsoportosítás)

6. Három évtizeden keresztül úgy hitték, hogy az emberi sejtek 48 kromoszómát tartalmaznak. Kiderült azonban, hogy ez nem igaz. Az emberi sejtekben 46 kromoszóma van. Természetesen csak egészséges embereknél. Bizonyos, a normálistól eltérő esetekben az emberi sejt 47 (Klinefelter-syndroma) vagy 45 kromoszómát is tartalmazhat (Turner-syndroma: gonadalis dysgenesis). A normális azonban a 46.

7. Sorrendben a 24. kromoszóma határozza meg az ember nemét. Valóságos alakja szerint lehet X formájú és Y formájú. A női nemre a XX, a hímnemre a XY párosodás jellemző. A petesejtekben X kromoszóma van. Ha ezt X kromoszómát tartalmazó spermium termékenyíti meg, a magzat neme női lesz (XX), ha Y kromoszómát tartalmazó spermium, akkor a magzat hím lesz (XY).

8. A természet, úgy látszik, zseniális formatervező. Egyszerűsítései tömörek, és a lényegét fejezik ki. Az X kromoszómának, mint egy kicsi nőnek, két felemelt karja és két széttett lába van. Az Y kromoszómának pedig csak két felemelt karja, és középen lent egy péniszszerű nyúlványa van, mivel a férfira ez jellemző, nem pedig a két széttett láb. Ahhoz, hogy férfitudó jöjjön létre, az Y-nak kell egyesülnie az X-szel. A pá-

rosodás, a kopuláció, az, amit nemi aktusnak nevezünk, e két, betű-formájában is jelképes kromoszóma egyesülése folytán történik. Az Y kromoszóma – elképzelésünk szerint – ráfekszik az X kromoszómára; a jelképes betűforma ekkor így néz ki:



9. Sokkal bonyolultabb azonban a két betűforma nemi aktusa eredményeképpen létrejött és már kifejlődött, felnőtt férfiutód nemének megváltoztatása. Formailag azonban ez sem lehetetlen. Ahhoz, hogy valaki nővé változzon, csupán egy X kromoszóma egynegyedét kell bejuttatni (célzottan belőni) a szervezetbe, mégpedig a 24., azaz nemi kromoszóma Y-jához. Ezzel a kis pálcikával (/), egyrészt a belövés erejével kibillentjük az Y alsó, péniszszerű nyúlványát függélyes helyzetéből, másrészt a belőtt negyed pálcikát, ugyanezzel a belövési energiával, hozzáragasztjuk az Y felső részének alsó találkozási pontjához.

A művelet fázisainak egymásutánja a következő képsort adja:



Szabalyos Y kromoszóma



Az X kromoszóma celzottan belőtt negyed pálcikája kibillentti az Y kromoszóma alsó nyúlványát függélyes helyzetéből



A negyed pálcika hozzáragad az Y kromoszóma felső részének alsó találkozásához

Az eredmény: az Y kromoszómából X kromoszóma lett. Rövid türelmi idő után kialakul a primer és szekunder női nemi jelleg. Ezek azután pszichésen is visszahatnak. Kész a nő.

10. Ha tehát rendelkezésünkre áll – és rendelkezésünkre áll – a kettőződés-sokszorozódásának képletben felállított sémavázlata, azaz az

$$\acute{e}n (\acute{E}n_1 - \acute{E}n_2) = \acute{E}N \text{ (más)}$$

egyenletképlet, akkor az egyenlet két oldalának bármelyikét

(szükség esetén akár mindkettőt is) tetszés szerint átalakíthatjuk növé, és az egyenlet másik oldalával, tehát azzal, amelyik megmarad férfinak, végig tudjuk játszani a férfi és nő közötti lehetséges kapcsolatok mindegyikét.

11. Ezek után már csupán egy egyszerű, minden nyolcadik általánost kijárt gyermek által megoldható számtani műveletet kell elvégeznünk ahhoz, hogy ezt a folyamatot visszafelé is le tudjuk pergetni, vissza, egészen az általunk *egyszerűnek* nevezett tudathasadásig. Ebben azután már akár az $\bar{E}n_1$ lehet a férfi és az $\bar{E}n_2$ a nő, vagy fordítva. Azaz, önmagunkon belül tudjuk bármikor létrehozni a 46XY és a 46XX kromoszómájú két egyedet, és – ha akarjuk – akár szerelmi kapcsolatot is létesíthetünk $\bar{E}n_1$ és $\bar{E}n_2$ között. Természetesen természetes, nem pedig fajtalan vagy esetleg homoszexuális kapcsolatra gondolunk. Bár tudományos szempontból az ilyen lehetőségeket sem tekinthetjük kizártnak.

Stratégia

Derékig ülök a Sziámi-öbölben. Elöttem Indokína, mögöttem a Maláji-félsziget. Kijárásom a Délkínai-tenger felé van, Szingapur valahol ott lehet, ahol a Bűn és Bűnhődés és a Gulliver kék kötése látszik. Ha a falra vetített ajtót ki lehetne nyitni, az előszoba párás félhomályán túl a Fülöp-szigetekig láthatnék el tiszta időben. Egy cseppet rézsút balra, észak felé, a rekamié helyén, az már Kína. Kínával azonban most csak geopolitikai szempontból foglalkozom, konkrét hadászati jelentősége pillanatnyilag nincs számomra. Arra gondosan vigyázok, hogy a kínaiakkal ne kerüljek konfliktusba. Persze, ez nem könnyű.

Egy csatatér a szobám. Pontosabban: hadszíntér.

– Nem vagyok én katona, kérem... – mondtam szelíden és elhárítóan Lajosnak, miután vázolta nekem az elvégzendő feladatot.

– Azt hiszi, nem tudjuk? Éppen ezért csett magára a Központ választása. Ezek a hülye katonák folyton elszúrják a dolgot. Csak egy civilre bízhatjuk ezt a munkát. És magánál civilabb civil nem sok akad a Központ munkatársai között, ezt elhiheti nekem.

– Elhiszem – sóhajtottam megadóan és egyben némi titkolt büszkeséggel.

Határozottan jólesett, hogy a Központ éppen az antimilitarizmusomra apellál. Meg aztán – mit tegyek, ha így van – a hiúságomat is csiklandozta, hogy a feladat végrehajtására éppen engem választottak. Katona még úgysem voltam, hacsak azt a kilenc hónapot nem számítom, amit a világháborúban szolgáltam le közlegényként az Idegenlégióban az öszvéreseknél.

– Hát jó – mondtam Lajosnak –, megnyerem maguknak a vietnami háborút.

– Csak semmi elhamarkodott kijelentés, kérem. Nem *neünk* nyeri meg a vietnami háborút, hanem az emberiségnek. Minden szabad komputerünk szalagjai tele vannak már a beérkező tiltakozásokkal. Pótkomputereket voltunk kénytelenek beállítani. Egyszerű technikai probléma. Ne képzeljen be magának semmit. A Központ ebben a kérdésben teljesen pártatlan. Nekünk az is mindegy volna, ha a vietnamiak nyernék meg a háborút.

– Az észak-vietnamiak vagy a dél-vietnamiak?

– Mindegy. A vietnamiak. A fontos az, hogy fejezzék már be.

– Hát, ha rajtam múlik . . .

– Nem múlik magán. Ez nem rokonszenv vagy ellenszenv, nem politikai pártállás kérdése, ez tudomány, kérem. És mivel a számítógépeink által kimutatott abszolút anyagi és haditechnikai fölényük miatt az esélyek egyértelműen az amerikaiak mellett szólnak, magának azt kell elérnie, hogy az amerikaiak kétsedelem nélkül, záros határidőn belül megnyerjék a háborút.

Most álljak le vele vitatkozni? Érdekli is a Központot az én erkölcsi, politikai meggyőződéseim. Fűtyül arra, hogyan fog alakulni a világtörténelem.

– Egyébként utasításom van rá, hogy közöljem magával – mondta Lajos, mintha csak megint kitalálta volna a gondolatot –, miszerint a Központ semmiben nem kívánja befolyásolni a maga személyes politikai állásfoglalását, szempontjait. Azt gondolhat, amit, és úgy vélekedhet, ahogy akar. A Központ kényes arra, hogy a gondolat- és szólásszabadság minden téren érvényesüljön. Éppen ezért a Központ felmenti magát minden erkölcsi és politikai felelősség, valamint kötelezettség alól. Eszmei fenntartásait tiszteletben tartjuk mindaddig, amíg azok a kapott – hangsúlyozni kívánom: kizárólag technikai jellegű – feladat végrehajtását nem befolyásolják.

Még úriemberek is. És demokraták. És bőkezűek, mint egy gróf. Lajos közölte, hogy mindent megkapok a munkához, ami-re szükségem van.

Benyújtottam a listát.

Egy közvetlen vonal a Pentagonhoz, egy másik a Kongresszus Titkárságához, forródrót az Elnökhöz. Tizenhat képernyős összeköttetés a hadszíntérrel és a hátszszággal, ebből egy a saigoni vezérkarral, öt a főbb parancsnoki posztokkal, egy-egy a felderítésre és elhárításra, a többi a frontvonalakra.

Három óra alatt felszerelték az egészet.

A helyzet jelen pillanatban a következő. Elöttem, az asztalon kiterítve és jól megvilágítva Indokína stratégiai térképe. Balra tőlem, Bangkok helyén, a hamutartó tele csikkekkal, mert dohányzás nélkül nem megy. Jobbra az öngyújtóm keresztbe fekszik Saigonaon. Voltaképpen egy szabályos négyzetben dolgozom, amelyet függőlegesen a keleti hosszúság 100–110°-a, vízszintesen pedig az északi szélesség 10–20°-a határol. A Ca Mau-fok már kicsit lelóg az asztaíról.

Imádom a térképeket. A miniatürizálás csodája. Tízezer négyzetkilométer ide sűrítve az asztalomra, színek, vonalak, irányok, városok, falvak, folyók, hegyek, völgyek és erdők ne-

ve és domborzata, léptékben pontosan mérhető távolságok, tenger, szigetek, dzsunglek, utak, ösvények, csapások. A kisdíák mereng mappán és tarka képen, s a mindenség neki, mint lelke éhe, tág. De hagyjuk a lírát.

Tervem egyszerű, de hatásos. Az 1954-es fegyverszüneti vonaltól alig valamivel délre benyomulok Laoszba, és ott, mint egy ollóval, kettévágom az észak-vietnamiak utánpótlási vonalait, a Ho Si-Minh ösvényt, mivel ezen a ponton a legkeskenyebb. Méricskélni se kell. Szemre megmondom, hogy itt az egész ország szélessége nem több kétszáz kilométernél. Egyszerű. Tchépone és Khenmarat vagy, ha nagyon biztos akarok lenni a dolgomban, Tchépone és Savannakhet között átnyisszantom Laoszt, leszaladok a Mekongig. A vietkongok nem kapnak több utánpótlást, elszigetelődnek, nem tudják folytatni a harcot, a háború véget ér. Kész. Kiinduló bázis: Khe Shan.

Nagy vonalakban ennyi a tervem.

– Erre mi is gondoltunk már – mondta állát vakargatva A. tábornok, amikor ismertettem vele a tervet.

– Ismerem én ezt. Akkor miért nem csinálták meg eddig? Mert mindent nekem kell kitalálnom.

Thieu hozzájárult, Ky akadékoskodott egy kicsit, mert ő mindig akadékoskodik, de aztán beadta a derekát.

Keserves félórát vitatkoztam velük az akcióban felhasználandó csapatok létszámán. Beleizzadtam. Harmincöt-negyvenezer embert kértem, persze az amerikaiakon kívül.

– Arról szó sem lehet! – kakaskodott A. – Az egész dél-vietnami hadsereg elit-csapatának a létszáma ötvenezer. Eből húszezret használtunk föl Kambodzsában. Nem reszkírozhatom az utolsó embereket is. Mit képzelsz?

– Akkor csinálják egyedül – mondtam. – Nekem odafönt megígérték, hogy mindent megkapok, ami kell.

– Ez biztos? Megígérték? – komorodott el A. – Na jó. Akkor rendelkezésére bocsátom az első divíziót. Prima egység. Kitűnően fel vannak szerelve. Pontosán úgy, mint maga az amerikai hadsereg. Tizenkétezer ember. És hogy lássa, kivel

van dolga, adok hozzá egy remek parancsnokot. Már Dien Bien Phunál is ott volt.

– Ajaj! Azt hiszem, tábornok, maga engem le akar járatni. Ez nekem kevés. Ennyivel el se kezdem. Csinálják egyedül.

A. megpróbálta megjátszani a rendíthetetlen, kemény katonát, de én észrevettem, hogy idegesen rágcsálja az alsó ajkát. Ky kárörvendően rám kacintott az asztal másik oldaláról, és a fejével A. felé bökött kajánul mosolyogva. Én azonban elhárítottam ezt a bizalmaskodást.

A. lehajtott fejjel, oldalról pislogott rám, aztán, mintha a fogát húznák, megszólalt.

– Mit szólna Khanshoz?

– Mit akar vele? Kitűnő parancsnok, tudom. Azt hiszi, nem informálódtam? Tűzzem a gomblyukamba? Nekem emberek kellenek.

– Három zászlóalj rangert adok vele.

– Amerikai rangereket?

– Azt már nem! Dél-vietnamiakat. A legjobban kiképzett csapatok egész Dél-Vietnamban. Felhasználhatja őket támadó-éknek. Egy-egy zászlóalj kétoldalt, egy az élen. Olyanok lesznek, meglátja, mint egy acéllándzsa. És kap két ezred ejtőernyőst.

– Maga engem csak ne tanítson! Ha ilyen jól tudja, mit kell csinálni és hogyan, lett volna ideje már eddig is, hogy megmutassa. Most nem kéne nekem gatyáznom itt maguk helyett.

Ez kicsit rosszul esett neki. De nem szólt.

– És adok ötezer amerikaiit – tette hozzá, de láttam rajta, hogy a szíve szakad meg.

– Gondolom, rosszul hallottam. Tizenötezret akart mondani, ugye? Ez csak elszólás volt.

– Hetet.

– Tizenegyet.

– Nyolcat.

– Tíz.

Végül kilencezer amerikaiban állapotunk meg. Zömükben pilóták, gépészek, híradósok, de beválogattam tűzérési szakembereket és tankosokat is.

A. fehér batisztzsebkendővel itatta le gyöngyöző homlokát. Mélyet sóhajtott. Felállt, odajött hozzám, belém karolt, elhúzott a szoba sarkába, aztán, hogy Ky ne hallja, suttogni kezdett.

– Ne gondolja, hogy smucig vagyok. Adnék én dél-vietnamit, amennyit akar, de nincs. Azt nem kívánhatja, hogy kiűritsem Dél-Vietnamot. Én folyton csak kérek újabb embereket, mosolyognak, megígérik, aztán semmi. Még ezt a kevés amerikai fiúmat is ki akarják vonni innen. Biztos hallotta. Még a kábítószeresek. Mindenki azt szedi. Alacsony a harci morál. Most panaszkodjak magának? Ne féljen, nem teszem. De értse meg a helyzetemet.

Kicsit megsajnáltam. Már csak úgy, emberileg. Az biztos, hogy nincs könnyű dolga. De aztán megkeményítettem a szívemet. Csak semmi érzelgősség. A Központ azzal bízott meg, hogy nyerjem meg az amerikaiaknak a vietnami háborút. Vállaltam. Már bánom, mert ha ezek így kukacoskodnak, nem lehet rendesen dolgozni, de ha vállaltam, megteszem. A politikai elveimet azonban nem adom fel. A tábornok *nekem* elenség. Nem paktálok vele. Nem sajnálom.

– Térjünk át a probléma anyagi-technikai oldalára.

Ami igaz, az igaz. El kell ismernem, hogy ebben nem volt smucig. Majdnem ezer helikoptert kaptam, az összesen napi négyezer felszállás, amíg az invázió tart. Megállapodtunk, hogy fölküld egy QU-22 B-t, a hírhedt U 2-es kémrepülőgép azóta tökéletesített változatát, amellyel Laosz egész területét áttekinthetjük, a kínai határtól le Kambodzsáig, és amely automatikusan továbbít minden észlelt információt a saigoni elemzőközpontokhoz, onnan pedig az én képernyőimre. Ezt a „Mozgó Szem”-et vagy még jobb szóval „Égi Szimatoló”-t megtoldjuk a Földi Fülek százazeireivel vagy akár millióival is, a kis szerte-hintett robotkémekkel, amelyeknek minden észleletét azonnal

veszik a körzeti parancsnoki posztok lehallgató állomásai, és tüstént továbbítják ezeket az adatokat is a saigoni központba. Egy fűszál nem rezdülhet meg a laoszi dzsungelben anélkül, hogy én ne tudnék róla. Két hangya, ha találkozik, én öt percen belül tudom a szobámban, hogy mit beszéltek egymással.

Ilyen előkészítés mellett hajszálpontosan dolgozhatnak a bombázók is. A C 119-es és a C-130-as vadászbombázók, a B 52-esek, az F 4-es Fantomok és az F 100-asok. Pontos irányítással diszponálhatok, hová dobják le az M 36-os gyújtóbombákat, a lézerbombákat vagy a híres M. O.-kat, amelyeknek az orrán beépített televíziós-kamera van, úgyhogy a robbanás pillanatáig látom a képernyőn, hova csapnak be, és így kalkulálni is tudom, hogy mit pusztítok el.

Szakszerűség, pontosság, műszaki és tudományos felkészültség. Ez a nyitja. Nem boszorkányság ez.

És még egy. Nagyon fontos. Nem lebecsülni az ellenfelet. Ha valaki tudja, hogy micsoda nagyszerű katonai tehetség Giap tábornok, én tudom, Újságolvasó ember vagyok. Dien Bien Phunál is ő irányította az észak-vietnami csapatokat. A hadifelszerelése is jó, az emberanyaga is. Légvédelme nagy tűzerőt képvisel, elhelyezése remek, az irányító személyzet nagyszerűen képzett. És mindenki gondolkodik is a saját fejével.

Örülök Giapnak, örülök, hogy ő az ellenfelem. Tiszta szívből és minden porcikámmal neki szurkolok. Magánemberként nagyon sajnálom, hogy megnyerem az amerikaiaknak a vietnami háborút, de mit tegyek, ha a Központ ezt bízta rám.

Légifölényem abszolút. Nem is annyira a bombázókban és a Fantomokban bízom, mint inkább a csaknem ezer helikopterben. A Huey Cobrák, a Chinook-ok, a CH 54-esek, az Irokéz-ek légilovassága eszményi fegyver az ilyen dzsungelharcban. Ha kell, egy száraz falevélről fel tudnak szállni, egy női zsebkendőre is le tudnak ereszkedni. És micsoda tűzerőt képviselnek! A tökéletes embervadászok. Igaz, a tekintetükből nem sugárzik meleg értelem, de ez nem is szükséges. Kipróbáltak, megbízhatóak, cserebogarak.

Még egyszer átnézem a listát, nem felejtettem-e el valamit. A Khe Shan-i támaszpont szervezeti felkészítése, megvan, csapatösszevonások, transzport, utánpótlás, felderítés, oldalszárnyak biztosítása, kötözőhelyek, mozgó-kórházak, híradósok, trén, utászok, eddig ez is rendben, tankegységek, légierő, műszaki személyzet, az egyes parancsnoki posztok, koordináció, az is kész, kipipálhatom, meteorológiai jelentések, szélirány, tábori rendőrség, a roncseltakarító bulldózerek, mindent magam kell hogy ellenőrizzek, de úgy látszik, ez is rendben van. Hát legyen is. Nem akarom, hogy becsússzon valami cvikli.

Ahá, itt van még két nyitott kérdés. A laoszi invázió fedőneve, ezt már ötödször felejttem el megkérdezni A. tábornoktól, de fedőnév biztos van, ahogy én az amerikaiakat ismerem. A másik személyes, elvi probléma. Ezt egyedül kell eldöntennem.

Vezethetem-e a hadműveleteket innen az asztalomtól a rongyos és öreg, kék horgászmelegítőmben, vagy csináltassak valami egyszerű, szolid, de katonás egyenruhát magamnak? Mondjuk, egy terepszínű zubbonyt, bőrberi bricsessel és vörös-sesbarna sevró lovaglócsizmával. Persze, rangjelzés semmi. Ahhoz nem fér kétség, hogy ez az egyetlen rangjelzés, ami A. vezérkari főnoki rangjelzéseinél is magasabb. Esetleg még egy finom, spanyol nádból való lovaglóostort a hónom alá, hogy lássák, adok magamra, és amivel szükség esetén az asztalt csapkodhatom. Ehhez egy khakiszínű baszk sapka menne, olyan montgomerys, kicsit ferdén lehúzva a bal fülemre. Járna nekem néhány kitüntetés is még francia katona koromból, a yilágháborús időkből, de azokat kérvényezni kellene Párizsból, hosszadalmas, erre most idő sincs, meg aztán A.-nak ennél magasabb kitüntetései is vannak. Ezt hagyjuk inkább. Egy vékony szarvasbőr kesztyű, az még igen. De semmi több. Szolid, kemény, katonás külső. Kurta, pattogós vezényszavak, kicsit összeráncolt szemöldök. Ennyi az egész. Ez elég is.

Visszaaaa-kozzzz!! Ez egy baromság.

Ha el tudnék még pirulni a szégyenkezéstől, most elpirulnék.

Marad a kék horgászmelegítő, és még csak meg sem borotválkozom. Borostásan, tohonyán és mindennél büszkébben arra, hogy civil vagyok. Már-már szinte gögösen. Zokniban és papucsban. A melegítő alatt pizsamában, ahogy reggel felkeltem az ágyból. Cigaretától keserű szájjal.

Ezt a hülyeséget! Egy hajszálon múlt, hogy bele nem diliztem ebbe a katonásdiba.

Az elvi kérdést eldöntöttem, most lefekszem, beállítom a vekkert, alszom két órát, aztán kezdhethjük a laoszi inváziót. Ébredés után felteszek egy jó erős kávé, megnézem az órát, húsz perc még, gyorsan átfutom még egyszer a jegyzeteimet, egyetlen kipipálatlan pont: a fedőnév. Helyes. Gyors szemle a csapatok fölött.

Egyes képernyő: rendben. Kettes képernyő: rendben. Hármas képernyő: jelentést kérek.

Értelmes, fiatal tiszt jelent, arcán kis fintor, alig észrevehető, ahogy a saját képernyőjén engem néz, de én észreveszem, mi ez, undor? Valószínűleg undor, kócos vagyok így ébredés után, meg ápolatlan ebben a rongyos melegítőben, igyekszem nem elmosolyodni, hallgatom a jelentését, ez az egyik legfontosabb képernyőm, néha egy-egy szót közbekérdezek.

A jelentés szerint a Szöcskék, a Fehér Jégkunyhók, a Tom Cat-ek és a Duffle Bag-ok működnek, vagy működésre készen állnak, az akusztikai és rezgés-detektorok, valamint az emberi szagot és hőt érzékelő „ember-szimatoló”-k a helyükön vannak, az adatgyűjtő fekete dobozokat ellenőrizték, az információkat továbbító láncrendszerben nincs fennakadás, a kapcsolt számítógépek ugrásra készen várják a kezdés pillanatát, hogy meghozhassák automatikus döntéseiket, gerjesztett parancsaikat a nagyfokú differenciáltsággal észlelt jelenségek elleni azonnali támadásra.

- Az Éji Sólymok? – kérdem.
- Bevetésre készen.
- Lézerbombákkal?
- Infravörösökkel.

- A Wappumok?
- Rendben.
- A Sárkány Fogak?
- Ügyszintén.
- Köszönöm. Végeztem.

A fiatal tiszt arcán most mintha némi tisztelet tükröződnék. Füttyölök rá.

Sóhajtok. Utálom az egészet. Minden képernyő végén emberhalál van. Tömeges emberhalál. Hallatlan önfegyelemmel próbálom magam arra kényszeríteni, hogy csak valahogy le ne vonjam e szenvtelennek tűnő katonai szemle végkövetkeztéseit, mert akkor abbahagyom, megmondom Lajosnak, hogy nem csinálom, bizzon meg ezzel a Központ másvalakit, nekem kifordul tőle a gyomrom. Inkább állítsanak haditörvényszék elé, és lőjenek főbe.

Megint sóhajtok, aztán kapcsolom a negyedik, az ötödik, majd tovább az összes többi képernyőt. Minden rendben.

Az utolsó képernyőn fiatal segédtiszt merevedik ültében vigyázzba, ahogy a kapcsolásomat észleli, látom, ahogy feláll, odamegy A. tábornokhoz, aki éppen egy asztal fölé hajol néhány magasrangú tiszt kíséretében. A fiatal tiszt valamit súg A. tábornok fülébe, ő fölnéz, odajön a képernyőhöz, könnyedén szalutál.

- Jelentsen, kérem - mondom.

A. néhány szóban összefoglalja a helyzetet: a „Lam-Son 719” akció kezdésre készen áll. Helyes, így meg se kell kérdezni a fedőnevet. Lam-Son 719. Szóval ez a neve.

Közben hallom magam mögött, hogy a bekapcsolt kávéfőzőből - pöty-pöty-pöty - lassan csöpögni kezd a kávé, amit ébredés után tettem oda magamnak. Ez az otthonos, meleg zaj, a lassan erősödő kávéillat némiképpen megnyugtat.

- Na jól van, tábornok - mondom A.-nak -, akkor egyeztessük össze az óráinkat.

Én is megnézem, ő is megnézi. A két óra között a térbeli távolság miatt tizenhárom óra huszonnyolc perc különbségnek

kell lennie. Annyi van. Mindkettőnk órája pontos, az én asztalomon még egy kis rézkeretes, füles, római számos, cizellált mutatójú ébresztőóra is áll, amely a karórától eltérően a saigoni időt mutatja. Ez is pontos, egyezik A. tábornok karórájával.

– Tíz másodperc múlva elkezdhetik a visszaszámolást, tizenegy perc múlva kezdünk.

– Értettem – feleli, cseppet kívár, hátra se néz, csak lezseren felemeli a bal karját. A saigoni szoba háttérében látom, ahogy kigyúl egy óra számlapja, kis rángásokkal ugrani kezd a másodpercmutató, a hangszóróból egy géphang kezdi visszaszámolni az időt.

– Kezdés előtt még adasson egy külön adag rumot a katonáknak – mondom fáradtan, és már nyúlnék a gomb felé, hogy kikapcsoljam a képernyőt, de látom, hogy A. döbbenetn néz rám, megmerevedik, nyitja a száját. A kapcsológomb felé nyúló ujjam megáll a levegőben.

– Elnézést, uram – mondja –, ezt nem tehetem. Tiltja a szabályzat.

– Tegye, amit mondtam. A tilalmat föloldom.

– Elnézést, uram – mondja makacsul –, ez nálunk nem szokás.

– Nem érdekel, mi a szokás, mi nem, teljesítse a parancsot. A támadás előtti extra rumadag bevált az első és a második világháborúban. Nem fogunk új szokásokat bevezetni. Végeztem.

A képernyő kialszik. A kávé már kifolyt.

Felállok, kihúzom a dugót a konnektorból, a kávé a csészébe töltöm, lassú kortyokban iszom. Finom, forró, illatos és keserű.

Érzem, hogy egy kicsit konzervatív voltam, de ezt az extra rumadagot jó előre alaposan kidolgoztam magamnak, valami olyan váratlant és meglepőt akartam mondani A.-nak, ami fejbe kólintsa, megrázza, döbbenet csodálkozásra készítse. Az ilyen kis ellentmondást nem tűrő, indokolatlannak látszó és

különködő parancsok biztosítják a hadvezéri tekintélyt a besztottak szemében. Törődök is én a katonák rumadagjával. Az egész akció nem érdekel. De a történelem erre tanított. Ha már hadvezér lettem, úgy is kell viselkednem, mint egy hadvezérnek. Pedig csak a természetben van valami napoleóni.

Odalépek a könyvespolchoz, és ugyanazzal az ujjal, amellyel a képernyő gombját kapcsoltam ki, kihúzok egy vékony kötetet, szinte oda se nézek, leülök egy karosszékre, meggyújtom az állólámpát, kinyitom a könyvet, és olvasni kezdek.

Rilke, drága Rilke. Rainer Maria Rilke.

Közben lusta és jóleső elégedettséggel nyugtázom magamban, hogy most olyan lehetek, mint a harmincas évek amerikai gengszterfilmjeiben a széplelkű bandavezér, aki miután bérgyilkosainak kiadta a parancsot a számos emberáldozatot is követelő bankrablásra, egyedül marad, egy váza fölé hajolva mélyet szippant a tömött fehér orgonák illatából, aztán odaül házi orgonája elé, kezei végigfutnak a billentyűkön és játszik. Bach: d-moll toccata és fuga. A szobát betölti a csodálatos zene.

De most Rilke sem segít, a drága Rilke sem.

Hányinger böffenti a számát, a beleim zuborognak. Kirohagok a fürdőszobába, és annyira utálok magam, olyan keserű undort érzek, olyan ragacsosan piszkos vagyok magamnak, hogy már csak a vastag sugárban csurgó és gőzölgő forró víz alá tartott, szappanos kezemet nézve döbbenek rá, hogy mit is csinálok.

Mosakszom. A vért próbálom lemosni a kezemről.

Hülye kényszerselekvés, mondom hangosan a sárga falicsempéknek. Gondosan elkerülöm, hogy a tükörbe nézzek. De a lereagált, tudatosított indulat meg is nyugtat némiképpen. Leöblítem a kezem, szárazra törölöm, egy kevés tejkremet dörzsölök el rajta, aztán visszamegyek a szobámba.

Be kellene venni két antibánat tablettát, csak nem tudom, hogy javallt-e az ilyen esetekben. Svájci készítmény, a dobozában ott van a használati utasítás. A francia szöveget olvasom

el. Igen, itt van, *remords, mortifications, dégoût, répugnance de soi-même*, lelkifurdalás, önmarcangolás, önutálat, helyes, nincs ellenjavallat, töltök egy korty vizet, a két tablettát a nyelvemre teszem, egy korty vízzel leiszom őket, várok, mindjárt megszűnik.

Egyelőre még úgy ráz belülről, mintha hat-nyolcas erősségű földrengést jelezne a Richter-skálán. Egy arisztokratikusan hosszú ujjú, légies Ariel birkózik bennem a zömök, alacsony homlokú, vasgyúró Calibán kötelességtudással. A kötelességtudás reflexszerű, ösztönös, primitív és mint ilyen, fölényben van. A két tablettával is őt segítem, önmagam ellen. Iszonyatosan ellentétes erők feszülnek egymásnak bennem, és ráznak, mintha görcsösen markolnám egy eleven villanydrót végét. De ez jó, amíg önmagammal foglalkozom, nem gondolok arra, mi történik a vietnami határtól Tchéponéig vezető kilences úton, a harmincas és harmincegyes magaslaton, a dzsungelben. Mi van Lan Veiben? És már tudom is, mit felejtettem el. A vezérkari pszichológus-ezredessel akartam beszélni, hogy a harc közben létesítendő támaszpontokat hogyan nevezzék el.

A rádiót kapcsolom be. Az első hadosztály Pham Van Phu parancsnoksága alatt, a két ezred ejtőernyős, a rangerek. Helyes, Lam a helyén van. Giap a legendás 308-as hadosztályt vetette be P. T-76-os szovjet tankok támogatásával. Most, most mondja a támaszpontok nevét: „Lolo”, „Sophia”, „Liz” – megkönnyebbült sóhaj tör föl belőlem, szóval mégsem felejtettem el. Valahová följegyezhettem, és a tervek közt szerepelt, A. továbbította, a támaszpontokat a szexuális vonzás abszolút prototípusairól nevezték el, mert a dzsungelharcban ezt is fel kell használni a katonák lelkesedésének ébrentartására, ha a rumadag konzervatív volt, ez abszolút korszerű, a pszichológiai hadviselés hatékony eszköze. Csak lassú az egész, nagyon lassú. Ez az egyetlen, ami gyanús nekem. Elviselhetetlenül lassan mennek előre. Ez nem az a sétakocsikázás a Mekongig, amire én számítottam.

Kikapcsolom a rádiót, a képernyők sötétek, nem akarok ka-

tonát látni. Undorom, szorongásaim oldódnak, kezdek bízni magamban újra, a haditerv jó, részletesen kidolgozott, és hiába figyelmeztet a tapasztalat, kezdek megint bízni a hadművelet végrehajtásával megbízott A.-ban. Ezúttal az én tervemet hajtja végre. Olyan abszolút, lehengetlő, mindent elsőprő fölényben vagyunk (mi az, hogy vagyunk? Kik „vagyunk”? Micsoda hülyeség ez, hogy „vagyunk”?) emberben és haditechnikában, hogy még A.-nak sem sikerülhet kudarcot vallania. Pedig óriási gyakorlata van benne. De ezúttal, igen, az én terveim alapján dolgozik.

Megnyomom a magnetofon gombját, Bach: d-moll toccata és fúga. A szobát betölti a csodálatos zene. Ledőlök a rekamiéra, karom a fejem alá teszem, és nézem a plafont.

Arra ébredek föl, hogy halálos csönd van. A zene nem szól, úgy látszik, elaludtam. A két tabletta valószínűleg nem bírt velem, nem volt más módszere, elaltatott.

Az egyik képernyő világos, de kép nincs rajta.

– Van itt valaki? – kérdem hangosan.

– Csak én.

Ez Lajos.

– Rendszerben ment minden? – kérdem. Kicsit még álmoskás vagyok.

– Attól függ, hogy mit ért ezen.

– Igaza van. Butaságokat kérdezek. Elnézést. Még egy kicsit álmos vagyok. Semmi kétségem nincs afelől, hogy a laoszi invázió teljes sikerrel járt.

– Mondtam már, hogy ez attól függ, honnan nézi.

– Most mit cukkol?! Beszéljen.

– Teljes kudarc.

– Mit beszél?!

– Azt hiszem, világosan fejeztem ki magam. Teljes kudarc. Sebesültekben és halottakban a veszteség körülbelül húszezer ember. Jobbára fele-fele arányban a dél-vietnamiak és az észak-vietnamiak között. Amerikaiak is, de ők kevesebben. A helikopter-hadviselés bedöglött, a Tan Shon Nut-i repülőtér

hangáraiban felstószolva állnak a hazatranszportált hullák, már akiket sikerült hazaszállítani. A front összeomlott, a kilences út mentén géproncsok és zöld egyenruhás holttestek, egy csomót a helikopterekből dobáltak ki, és százával, ezrével voltak olyan menekülők, épek és sebesültek, akik fel sem jutottak a helikopterekre. Felszállni is alig tudtak, mert a katonák a helikopterek szántalpaiba kapaszkodtak fűrtökben, már puskatussal és rúgásokkal se lehetett letaszítani őket. Az amerikai pilóták kénytelenek voltak zsírral bekenni a helikopterek talpát, hogy a katonák ne tudjanak belekapaszkodni, lecsúszszanak. Mondom, kénytelenek voltak, máskülönben a helikopterek felszállni se tudtak volna. Fejvesztett menekülés, összeomlás, teljes kudarc.

– Ez nem igaz. Maga félrevezet engem – mondom.

De tudom, hogy igaz.

Aztán hirtelen a szörnyű gondolat: ki fognak rúgni a tanfolyamról. Megbuktam. Mentegetőzhetnék, de minek. Megbuktam. Ki fognak rúgni a tanfolyamról.

– A Központ, megbíztak, hogy ezt közöljem magával...

Szóval vége, villan át rajtam, igazuk van, ha még ezt sem tudtam megcsinálni.

– ... közöljem magával, nagyon meg van elégedve a kapott feladat végrehajtásával.

– Megelégedve?! ... Velem? ... Az én munkámmal?

De hiszen megbuktam...

– Igazán tudhatná, hogy a Központ nem kíván lehetetlent a munkatársaitól. A maga feladata az volt, hogy józan, emberi, civil ésszel ellenőrizze a számítógépek munkáját. A Központ nem hitt a saját számítógépeinek. Azok csak gépek. És a laoszi invázió már néhány éve, réges-régen lezajlott. Ugyanígy. Ugyanilyen eredménnyel. Most csak megpróbáltuk utólag még egyszer lejátszani, rekonstruálni, hogyan is történt. A maga munkája a bizonyíték, hogy a számítógépek nem tévedtek.

– És én...? Az én érzéseim, az én morális kínjaim, az, hogy le tudtam volna köpní magam... Velem nem törődtek?!

– Nem megmondtam, hogy a Központ emberséges? Maga az egész idő alatt állandó és gondos orvosi ellenőrzés alatt volt. Mint egy kísérleti nyúl. Ahelyett hogy megköszönné, hogy az emberiség gondolkodó felének prototípusaként szerepelhetett, még itt hepciáskodik nekünk. Ahhoz, hogy a történelmi tapasztalatokat levonhassuk és hitelt érdemlően regisztrálni tudjuk, a maga magatartását is vizsgálnunk kellett.

– De . . .

– Semmi de. A morális teherbíróképességét ellenőrző műszer skálamutatója (tudom, hogy maga azt mondaná erre: sajnós), az egész laoszi hadművelet alatt soha, egyetlen percig sem érte el a maximumot. Kitűnően viselte a megterhelést. A maga által elvégzett feladat a statisztikai bizonyíték arra, hogy egyelőre még szinte bárkit és bármikor és csaknem teljesen függetlenül szellemi színvonalától és akármilyen szinten meg lehet bízni ilyen feladatokkal. Vállalják, elvégzik.

– Ezt nem hiszem el.

– Ez a maga dolga. Ebbe a Központ nem avatkozik. A statisztikai realitás arányszámainak helyességét azonban kétséget kizáróan sikerült bebizonyítania. Na, isten áldja. A kapott pontjait majd bejegyzem.

– Hány pontot kaptam?

– Nem mindegy? A maximumot. Most jobb, hogy tudja? Viszlát.

Nem jobb. Akkor se szégyellhetném magam jobban, ha nem az emberiség gondolkodó fele prototípusaként szégyellném magam.

A Központ

A Központ olyasféle intézmény, mint az Egyesült Nemzetek Szervezete, de nem az. Vagy mint az UNESCO, de az sem. A *Volks-Brockhaus* kézikönyv 1979-es kiadásában olvashatjuk a *Zentrum* címszó negyedik definíciójaként: „ . . . nemzet-

közi (nemzetek feletti vagy melletti, azokkal párhuzamos és tőlük annyira-amennyire független) intézmény”, amelyet a XX. század hetvenes éveiben a tudományos szükségszerűség hívott életre.

Ezekben az években körvonalazódott ugyanis (H. Fagasuki, L. Bloomberg, S. Szalay–J. Kalmár, B. Myrtens és mások munkái alapján) az a már addig is sejtett felismerés, hogy az emberiség külön saját köztudattal is rendelkezik, noha ez a köztudat még egyelőre teljesen ösztönös, szinte azt mondhatnánk: gyerekcipőben jár. Ekkor ugyanis már szinte senki nem tagadta (még akkor sem, ha kimondottan elfogadni nem volt is hajlandó) a tényt, hogy a sok lehetséges világ között szellemi síkon minimum két egymással határos (szomszédos) és egymással bizonyos szimbiózisban élő világ létezik a földön. Az egyik a tudatunktól teljesen független és ezáltal objektívnak tekinthető valóságos világ (B. Myrtens szellemes, a fogalom francia kezdőbetűiből összeállított névmeghatározásával: *RÉOBINCO – Réalité Objective, Indépendante de Notre Conscience*, ami könnyen fordítható le TUFOVIÁ-ra), a másik viszont az emberiség egyes egyedeinek tudatában létezik csupán, tehát nagymértékben szubjektív. (Ez utóbbit Myrtens egyszerűn *Cerebrum*-nak nevezi.)

Az újdonság, a felismerés ebben az alapelemeiben szinte közhelynek tűnő megállapításában az volt, hogy az egyes emberek agyában működő egyedi és szubjektív tudatnak is vannak az egész emberiségre jellemző, ható és visszaható kollektív elemei, még akkor is, ha ez az egyedi tudatok többségében egyelőre még csak nyomokban mutatható ki.

H. Fagasuki, azóta már klasszikusszámba menő művének, a *P. C.-nek (Public Conscience)* mottója: „Az emberiség is gondolkodik, tehát van”, szinte napok alatt bejárta a világot. A könyvet a sajtó, a rádió és televízió világszerte ismertette, az *Etiam humanitas cogitat, ergo est* – problémakör olyan nemzetközi népszerűsítést kapott, hogy a *Le Monde* egyik vasárnapi számának különmellékletében foglalkozott vele. Az új tu-

dományág szakemberei konferenciákon, értékezteken, szümpozionokon vitatták meg a kérdést egészében és részleteiben, aztán e viták eredményeképpen előbb szervező bizottságot alakítottak, majd ennek javaslatai és újabb viták alapján benyújtották az UNESCO-hoz egy olyan tudományos kutatóintézet tervezetét, amely az emberiség köztudatát lett volna hivatva naprakészen regisztrálni, feldolgozni, összesíteni, statisztikailag és tudományosan elemezni, valamint a beérkezett és feldolgozott adatokból következtetéseket és törvényszerűségeket levonni.

Hamarosan kiderült azonban, hogy egy ilyen Intézet létrehozásának terve messzemenően túlnő az UNESCO hatáskörén, és a tervezet az ENSZ külön e célra létrehozott titkos bizottsága elé került. Éles, késhegyig menő viták eredményeképpen jött létre az Intézetre vonatkozó első alapelv, amely a legszigorúbban tiltja, hogy a létesítendő intézmény az egyes országok magánügyeibe beleavatkozzék.

Mivel számos oldalról merült fel aggály a tekintetben, hogy a begyűjtött és feldolgozott adatok birtokában az intézmény automatikusan válhat nemzetek fölötti hatalmi szervvé, a szabályzatban pontosan körülírva határozták meg, hogy az intézetnek tilos a saját megismertetésére és népszerűsítésére önálló propagandatevékenységet kifejtenie. (Második alapelv.)

A súlyos és indokoltnak látszó ellenérvek között erős hangsúlyt kapott az aggály, hogy az intézet magában hordozza a fasizálódás csíráját, a magánélet pusztulásának veszélyét. „Lehetséges – mondta a bizottság ülésén tartott beszédében az egyik nagyhatalom delegátusa –, hogy az emberiségnek valóban kialakulóban van valamiféle kollektív köztudata (noha ez még egyáltalában nem bizonyított, hiszen ősidők óta tudjuk, hogy az »emberiség« eszmei fogalomként létezik), de teljességgel szükségtelen, hogy ezt a köztudatot mindenkiben tudatosítsuk, sőt propagáljuk is. Egy ilyen intézet pusztá léte is az egyes nemzetek egyes állampolgárainak nemzeti és hazafiúi öntudatát, legszentebb érzeményét kezdené ki, majd tiporná

sárba. Éppen ezért javaslom – tette hozzá a delegátus –, hogy az intézmény létrehozásáról a bizottság titkos szavazással döntsön.”

A delegátus javaslatát – hogy az intézmény létrehozásáról titkos vagy nyílt szavazással döntsenek-e – titkos szavazásra bocsátották. A bizottság egyetlen szavazat szótöbbséggel a nyílt szavazás mellett döntött. A nyílt szavazás során azután egyhangúlag szavazták meg az Intézet létrehozását, majd újabb bizottságot választottak – két albizottsággal –, amely egyrészt az Intézet státuszának körvonalazását és alapszabályainak megszövegezését volt hivatva elvégezni, másrészt az Intézet létrehozásához és fenntartásához szükséges pénzügyi alapot volt hivatva biztosítani. (A pénzügyi albizottság a költségvetési keretekre az egyes országok éves hadügyi költségvetésének 0,1 százalékát fogadta el, azzal a kikötéssel, hogy ezt az egy tized százalékot soha nem a hadügyi költségvetésük terhére kell az egyes országoknak a pénzügyi alapba befizetniük.)

Hosszú és elkeseredett vita után, kompromisszumos megoldás eredményeképpen született meg az intézmény neve: *Központ*. Ez nem túlságosan feltűnő, hiszen sokféle Központ lehet.

A Központ létrehozásával, a világtörténelem során először, materiális formát kapott az emberiség egyetemes közvélemény-kutató intézete.

A Központ a legszigorúbban apolitikus intézmény. Egy (vagy több) olyan épületben dolgozik, mint az ENSZ-palota, politikai hatalma nincs, következtetései, elemzései, helyzetjelentései a tagországokra semmiben nem kötelezőek, pártatlan, minden részrehajlástól mentes, és szigorúan tudományos alapon áll. Mindenkiről mindent tud, tudományos felszerelése a világon a legjobb. Tehát egy kicsit olyan, mint amilyennek valaha az istent képzelték, de a Központ nem az isten, hanem a jelenleg és folyamatosan élő emberiség kicsit bürokratiko-patriarchális, de azért inkább mégis közönyös és végeredményben neutrális köztudata.

Az egyes szaktudományágak legjelesebb képviselőiből alakí-

tott tudótestület vezeti, az egyes tudósok azonban név szerint soha nem szerepelnek, viszont szótöbbséggel bárkit meghívhatnak maguk közé, akár időlegesen egy feladat elvégzésére, akár állandó jelleggel. Az adatok gyűjtése, rendszerezése, osztályozása, feldolgozása, elemzése, ellenőrzése és értékelése teljes mértékben automatizált. Egy emberre jutó napi kapacitása 100, azaz összesen 350 milliárd adatot képes naponta feldolgozni. Ez a kapacitás azonban folyamatosan bővíthető, a század végére a jelenleginek akár három-négyszeresére is emelhető.

A beérkező adatok 83 és fél százaléka gépileg kezelhető és raktározható rutinanyag: születés, tanulmányi eredmények, intelligencia-hányadosok, szüzesség elvesztése, nemi érzés, házasságkötés és egyéb családi állapotok, szaporulat, szenvedélyek és hajlamok, hobbyk, munka-szakma-foglalkozás-hivatás, családi és munkahelyi események, utazások, társadalmi kapcsolatok, betegségek, vércsoport, elhalálozás – mindez földrészekre, országokra, településekre, kerületekre és lakóházakra történt bontásban. (A nomád népek sátrai és a sarkvidékek jégkunyhói lakóházaknak számítanak, az állandó lakhellyel nem rendelkezők – csavargók, clochard-ok, szabad ég alatt, utcán, hidak alatt, erdőkben, vízparton alvók – anyagát és adatait a lehetőségek nyújtotta kereteken belül külön számítógépek dolgozzák fel.)

Részen a rutinanyag megszűréséből, részben a tömegkommunikációs eszközök által már megszűrt és összefoglalt adatokból (ez az egész anyag további 14,7 százalékát adja) tevődik össze az egyes törzsi, népi vagy nemzeti közösségek életének szakterületekre bontott eseménysorozata. Természetesen ez is naprakészen, elemezve és értékelve.

A számítógépek kapacitásának 0,3 százaléka foglalkozik a Központ munkájának önszabályozásával és ellenőrzésével.

A fennmaradó 1,5 százalékot a Központ külső munkatársainak jelentései szolgáltatják. Ezek általában az úgynevezett „különleges”, „sehová be nem sorolható” problémák. A Köz-

pont külső munkatársait gondos szűrés és előzetes (alkalmassági, képességi) vizsgálatok, adottságok alapján választják ki, majd ezek egy egyszemélyes, féléves, intenzív munkatempójú tanfolyamon kapják meg a kiképzést, hogy munkájukat jól el tudják látni.

A fenti kis írás is egy ilyen külső munkatársakat kiképző, fejtágító tanfolyamon készült, zárthelyi dolgozatként, a következő témára: *Milyennek képzelem a Központot?*

Vizsgálatok

Ha azt mondják, lazítsak, most már tűrhetően lazítok. Ha azt az utasítást kapom, hogy koncentráljak – kizárok, redukálok, célra irányítok, akár egyenesen, akár elvonatkoztatva: a koncentráció is jól megy. Aludni 10,09 mp alatt alszom el, ami nem rossz, ha tekintetbe veszem, hogy 07,11 az európai csúcs. Reakciós időm – természetesen az érzékelt ingertől függően – változó. Veszélyhelyzetben például a fékpedált jóval gyorsabban nyomom le, mint ahogy Nicolette-re reagálok, ha elélem, és mint egy függőnyt, invitálóan félrehúzza a bal szeme elől a haját, miközben csak ennyit mond: Nos? . . .

Az egy pillanatig sem vitás, hogy a reflexeim rugalmasabbak, feszesebbek, ugrásra készebbek, mint a tanfolyam kezdetén voltak. Érzem, hogy edzésben vagyok, ha még nem is az igazi formában. Messze van ez még attól, hogy egy nemzetközi mezőnyben eséllyel indulhassak. De a tanfolyamnak nem is ez a célja. A pontozásos minősítőrendszer – egy nagy bonyolultságú séma egyetlen kis pontján – naprakészen mutatja állapotomat, felkészültségemet, képességeim pillanatnyi használhatóságát.

A Központban – mint hallom – kissé nehezményezik, hogy a védekezésben gyorsabb vagyok, mint a támadásban. Lajos szerint a Központ pszichológusai ezt – globálisan – az európai humanista hagyomány túlzott befolyásának tulajdonítják, még

vita is alakult ki köztük arra vonatkozóan, hogy vajon ezt több ismert szindróma némiképpen egyedi ízű variánsának tekintés-e, vagy egy új, egyéni tünetcsoportnak, amelyet rólam neveznének el. Egyelőre az előbbi vélemény van túlsúlyban, úgyhogy nemigen számíthatok arra, hogy a nevem bekerül a szindróma-lexikonba.

A feljegyzéseimet, jelentéseimet elemző pszichológusok szerint egy rossz mondat bujkál bennem, egy virulens góc, amit, ha megtalálnák és villanytüvel kitörölnék az agyamból, hirtelen ugrásszerűen javulna bennem a védekező és támadó ösztön viszony-arányát kifejező mutatószám.

A vélemények azonban ebben a kérdésben is megoszlanak. Nem mintha ezzel a diagnózissal egyesek nem értenének egyet, inkább azt vonják kétségbe, hogy a Központnak végzett, illetve még végzendő munkám szempontjából egyértelműen hasznos volna-e ennek a virulens gócnak az operatív eltávolítása. A sebészi beavatkozást ugyanis mindenképpen meg kellene előznie annak, hogy a szóban forgó virulens mondatot pontos lokalizálás és körülhatárolás után determinálják és definiálják bennem. Ha pedig ez megvan, tartósabb eredményre számíthatnak egy olyan mélylélektani kezeléssel, amelynél az én tevőleges segítségemet is igénybe veszik, annál is inkább, mivel a góc helyének megállapításánál amúgy is kifejezett szükségük van a személyes közreműködésemmre. Lajos tájékoztatása szerint ugyanis még a problémakörre szűkítve is csak csillagászati számokban lehet kifejezni a bennem nyüzsgő lehetséges mondatok számát, emiatt azonban – így Lajos – nem kell elbiznom magam, ez mindenképpen így van.

– Ismerhet már. Inkább szerény vagyok – mondtam erre. – Nincs bennem mohóság.

– Dehogy nincs, dehogy nincs! . . .

– Jó. Van. Na és? Baj az, ha mohó vagyok? Élni szeretnék, mint mindenki. Ha lehet, egészségesen és boldogan. Van valakinek valami kifogása ez ellen? Van valami hézag? Csak szólnak. Emelje fel a kezét az, aki nem ért egyet a határozati

javaslattal. Na ugye. Nézzen körül: teljes egyhangúság. Ellenpróbát kérek. Most azok emeljék fel a kezüket, akik egyetértnek a határozati javaslattal. Tessék. Kezek erdeje. Tudtam én.

– Befejezte?

Magára erőltetett türelem és kis, kesernyés unottság érződött a hangjában.

– Befejeztem.

– Értse meg, hogy a Központ nem akar rosszat magának. Szakembereink szerint a sebészi beavatkozás esetében éppúgy a maga teljes, fenntartás nélküli együttműködésére van szükségünk, mint a mélylélektani vizsgálatnál. A maga tevőleges segítsége nélkül nem tesznek semmit, mert ha magában csupán csírája is marad valamiféle tiltakozásnak a virulens mondat kitörlésével kapcsolatban, az olyan káros láncreakciót indítana el, amelynek beláthatatlan következményei lehetnének. Felborulna a biológiai egyensúlya, gerincbántalmak lépnének fel, esetleg még bokasüllyedés is.

– Beteg vagyok? Mondja meg, mi bajom van! . . .

– Ugyan, kérem. Ne túlozza el. Ez nem betegség. Várjon. Felírtam magamnak. Itt van. *Def. inst. agr. int.* Ez a maga baja. De ezzel száz évig is élélhet. Ért latinul?

– Hát persze hogy értek. Krónikus vagy heveny?

– Krónikus, de mindig heveny formában jelentkezik. A pszichológusok szerint ez egyik jellemzője a támadóösztön ilyen intellektuális eredetű hiányának.

– És gyógyítható?

– Ha a maga közreműködésével megtaláljuk a virulens mondatot, akkor igen. Hajlandó ebben segíteni pszichológusainknak?

Olyan volt, mint egy nyomozás. Lélegzetelállítóan izgalmas. Mintha egy detektívregény élő részese volnék. Csak azt nem tudtam soha eldönteni, hogy ebben a detektívregényben áldozat vagyok-e vagy koronatanú. A gyilkos biztosan nem én voltam. Vagy mégis? Néha már gyanakodtam, hogy én vagyok a

gyilkos is. De leginkább mégis a nyomozócsoport tagjának és munkatársának hittem magam.

Általános és teljes vizsgálattal kezdtük. Pulzus, vérnyomás (alacsony, de nem vészesen), tüdőrontgen (kiderült, hogy túl sokat dohányzom, de a lelet így is negatív volt), széklet, vizelet normális, Wasserman, vérsejtsüllyedés, sejtszámlálás, májfunkció, elektrokardiográfiai vizsgálat (szív rendben), érzékszervi vizsgálatok (szinte kivétel nélkül minden érzékszervem a normálisként értékelhető szint alsó határán működött), mozgásszervi és egyensúlyvizsgálat (eredmény: nem a legjobb) hormonműködés (zavarok, de a normálison belül), majd az agyi elektromosság vizsgálata következett, behunyt és nyitott szemmel, aktivánsok és tranquillánsok hatására, hallásra, szaglásra, tapintásra, ízekre, gyomor- és bélműködés (próbareggeli, pfuj!), reflexek, ideg- és elmekórtani vizsgálatok, szexuálpatológiai kísérletek (hajajaj!), vese, epe, here, lép – külön-külön szinte minden rendben volt, az anamnézis sem mutatott ki komoly rendellenességeket, még gyerekkori koprofágiát sem.

Ezután az összes vizsgálati adatokat külön-külön is értékelték a szakprofesszorok, majd konzultációban összesítették az eredményt. Ellenőrzésképpen az összes adatokat betáplálták számítógépekbe.

– Azt nem mondom, fiam, hogy makkegészséges – közölte velem a professzor –, de amúgy nincs semmi baja. Több testmozgás, több szabad levegő, kevesebb dohányzás, egy kis kikapcsolódás sem ártana néha. Nagyon intenzíven él. De hát ez együtt jár a szakmával. Azt a kis virulens gócot pedig most már hamarosan megtaláljuk. Persze csak akkor, ha maga is segít nekünk.

– Boldogan, professzor úr.

Megveregette a vállamat.

– Helyes. Helyes.

Már azt hittem, hogy mindenem túl vagyok. Pedig csak most kezdődött.

Öten estek nekem. Néha együtt mind az öt, néha kettő vagy

három, de legtöbbször egyenként és külön, felváltva, a professzor volt az ötödik.

– Lazítson, lazítson, kérem . . .

– Koncentráljon, próbáljon erősen koncentrálni . . .

Az egyik fejest ugrott a gyerekkoromba, és elmerült benne, mint egy úszómedencében. Amikor kidugta a fejét, hamiskásan rám kacsintott és megkérdezte.

– Szokott az édesanyjával álmodni?

– Szoktam. Ritkán, de szoktam.

– Ahá. Mindjárt sejtettem.

Megint lemerült. Sokáig úszott a víz alatt.

– Ha jól látom, a kedves mama finom, arisztokratikus lény volt – mondta, amikor megint felbukkant. – Ne is tiltakozzék, kérem. Fölösleges.

– Nem tiltakozom. Polgárlány létére is finom jelenség volt, és nem mentes némi arisztokratizmustól.

– Döntő fontosságú tény – mondta, és ismét lebukott.

Míg a víz alatt úszkált és kutatózott, egy másik, kicsit hanyagul és félvállról, mintha ez őt nem is érdekelné igazán, megkérdezte.

– Tudja véletlenül, hogy milyen magas a Mount Everest?

– Úgy nyolcezer méter körül lehet. De inkább a kilencezerhez van közelebb.

Valamit felírt a jegyzetömbjébe. Aztán a szemüvege fölött nézett rám.

– És mi van a római régiségtannal?

– Azzal szerencsém volt. Az egész könyvből csak egy fejezetet olvastam el, azt is a szóbeli előtti este. Óriási mázli, hogy éppen azt kérdezték. Illetve azt a tételt húztam. Remekül ment.

– Volt ilyen szerencséje máskor is?

– Soha.

Bólintott, és kiment a szobából. Az ajtóban ütközött össze a harmadikkal, aki éppen jött be. Csinos, fiatal nő, fehér köpenyben, nyakában fonendoszkóp, keze a köpeny zsebében.

– Gombolja ki, kérem, a nadrágját, tolja le, húzza fel az ingét.

Kicsit zavarban voltam, de engedelmeskedtem. Elém térdelt, a fonendoszkóp két végét a fülébe dugta, a hallgatót a gyomromra szorította. Pontosabban, a gyomorszájamra.

– Nem hideg?

– Nem nagyon.

– Én mindenfélét mondok magának, de magának nem kell válaszolnia. Értette? Csak akkor szóljon, ha valami nagyon fontosat akar mondani.

– Értettem.

– Fekete. Fehér. Piros. Kék. Zöld. Sárga. Narancssárga. Vörös. Lila. Vörös. Barna. Fehér. Almás lepény. Barátfüle. Angyalbögyölő. Lekváros gombóc. Palacsinta.

– Megvakarhatom az orrom?

– Megvakarhatja. Most sóhajtson, kérem, kétszer. Mélyen. Helyes.

– A palacsintát nagyon szeretem.

– Tudom. A lekváros palacsintát. Maradjon, kérem, csöndben. Cement, üveg, homok, nyál. Kagyló, rák, hal, csirke, gilishta.

Elvette a fonendoszkópot a gyomorszájamról. Érdeklődéssel nézett fel rám. Nagyon csinos volt.

– Szokott horgászni?

– Szoktam. Kocahorgász vagyok, de nagyon szeretek horgászni.

– Lótetű. Lótetű. Lótetű. – Most megint hallgatózott.

– Azzal csak egyszer horgásztam.

– Nyeljen, kérem.

Nyeltem.

Felállt, mosolygott.

– Köszönöm. Befejeztük.

Kivágódott az ajtó, és a negyedik pszichológus lépett be rajta ragyogó arccal, lelkenedezve.

– Malraux! – kiáltotta diadalittasan. – Az egyik irodalmi approximáció világosan kimutatta Malraux-t!

Ezt nem nekem mondta, hanem a fiatal nőnek. Annak is felcsillant a szeme.

– Fordításban?

– Nem, eredetiben. Franciául. És nem szövegrész.

– Akkor csak cím lehet! – ujjongott a fiatal nő. Felém fordult. – *Les Conquérants*?

Nem tudtam, miről beszél. A vállamat vonogattam.

– *La Voie Royale*?

Bután néztem rá. Nem értettem, mit akar.

– *La Condition Humaine*?

– Azt is olvastam – feleltem. – Mind a hármat olvastam.

– *Antimémoires*?

– Azt nem olvastam.

– A *L'Espoir*-t?

– Azt igen.

A válaszaimra szinte nem is hederített. Mintha ott sem lennék. Boldogságtól csillogó arccal mondta az imént bejött irodalmár-pszichológusnak.

– Azt hiszem, ezzel egy nagyon vastag falat sikerült áttörnünk.

– Én is azt hiszem – felelte az. Csak úgy ragyogott az arcáról a diadalmas álszerénység.

Ekkor bukkant fel gyerekkorom tengerfenekéről az első. Hápogott, alig kapott levegőt, lihegve, kidülledt szemekkel szólalt meg.

– Ta-találtam egy cselédlányt, aki a konyhában énekel. Majdnem megfulladtam. Húszas évek eleje, Közép-Európa. És csupa komplikáció. Súlyos traumák. A szülei! Elfojtások. Képzeltetek, szociális érzéke is van.

Ezt a másik kettőnek mondta, amíg a medencéből mászott kifelé. Az utolsó mondat hangsúlyából némi leplezett undort véltem kihallani. De lehet, hogy ezt csak az én túlérzékenységem tette.

Megrázta a fejét, mint egy vizes kutya. Jobb kisujját a fülébe dugta, gyorsan mozgatta, hogy kiduguljon. Közben fújt és prűszkölt.

– Iszonyatos rendetlenség van odalent. Kész rémregény. Egy fehér csipkegalléros, barna bársonyruhát is találtam. Meg egy magtárt tele búzával. Már a tudóm is ki akart szakadni, de nem hagyhattam ott. Egy szürke kis tiroli nadrágot, csontgombokkal, a zöld nadrágtartó keresztpántján elől fehérrel hímezve: „Gott mit uns!” Gót betűkkel. Az anyját a bal halántékán érte a lövés. Az orvosok már lemondtak róla. De életben maradt. Kakaót találtam és vajjas zsömlét.

– Kakaót! – kiáltott fel a fiatal nő.

– Azt. Egy biliárdszalont és egy szürke csíkos zöld női pongyolát. Bolyhosat.

– A biliárdszalonról tudok – mondta a Mount Everestes pasas, akit a római régiségtan is érdekelt, és aki közben ismét bejött. – Büntudati elem.

– Azt hiszem, a legjobb lesz, ha most magunkra hagytok bennünket – mondta a Malraux-t felfedező pszichológus. Odalépett hozzám, átölelte a vállamat.

– Jöjjön – mondta. – Ülünk le, és beszélgessünk.

A többiek kimentek. A fiatal nő még visszaszólt az ajtóból.

– Mindjárt megcsinálok az eddigi összesítést, és majd beadom neked.

– Köszönöm – mondta a Malraux-s.

Egyedül maradtunk.

– Láthatja, nem érdemes makacskodnia tovább . . .

– Kérem, én eddig se makacskodtam.

– Tudom, tudom. Csak egy elszánt és csókonyos, egy konok belső tiltakozás volt magában mindvégig a vizsgálatok alatt. Megcsináltuk a Szondyját, a Rohrschachját, az összes létező teszteket. Fölállítottuk a horoszkópját, részletes pontossággal mind a tizenkét házra. Elvégeztük a neurobiológiai és pszichofizikai próbákat. Mindent tudunk magáról, a legutolsó adato-

kat éppen most összesítik. Csak éppen az az egy mondat hiányzik, amit keresünk. Csak azt az egyet titkolja előlünk.

– Kérem, én nem titkolok semmit.

– Nem is tudatosan. Maga egy értelmes, gondolkodó ember. Mérlegel. Átlagon felüli biztonsággal választja ki több dolog közül azt, ami magának kell. A végső választásnál kis habozás után az utolsó kettő közül is tud választani. Tudjuk, hogy a szóban forgó virulens mondat is egy ilyen végdöntés. Azt is tudjuk, hogy ez a mondat magánál az a pont, ahol az egészséges agresszív ösztöne kibicsaklik, lehorgad, és beáll a passzivitás.

– Ne haragudjon, de ez nekem túlságosan elvont. Kérdezhetek én?

– Boldoggá tesz vele. A kérdés aktív részvétel nyomozásunkban. Már a pusztá kérdései is sok mindent el fognak árulni.

– Jó. Mit tudnak magáról a mondatról. Rövid? Hosszú?

– Közepes. Kitűnő kérdés. Az agyi elektromosság vizsgálatánál világosan kitűnt, hogy nyolc-tíz szó lehet, az alfa-, béta-, delta- és théta-hullámok vizsgálata azt mutatta, hogy bizonyos ritmusosság érvényesül benne, feltehetően két részből áll, mivel körülbelül a közepe táján, mintha egy lélegzetvételnyi szünetjel iktatódná be.

– Lehet, hogy valami költemény része, esetleg egy sora cezúrával vagy két sor.

Kinyílt az ajtó, a fiatal pszichológusnő hozta be a kartont, rám nézett, aztán a kihallgatómra, nem szólt semmit, kiment. Ez egy darabig nézte a lapot, megcsóválta a fejét, elkomorodott, hosszan nézett rám, sóhajtott, végül megszólalt.

– Most már végleg nem értek semmit. A mondat a táplálkozással kapcsolatos.

– Nem baj – próbáltam megnyugtatni, mert láttam rajta, hogy ez teljesen összezavarta. Úgy látszik, volt egy elmélete, és ez nem stimmelt bele. – Mivel kapcsolatos még a táplálkozáson kívül?

A kartonlapra nézett, valamit keresett rajta, aztán letette, felnézett rám, szemében döbbszent zavar tükrözödött.

– Római patrícíus szemlélettel. Most már semmit nem értek.

– Nem baj. Menjünk tovább. Tud-e valamit arról mondani, hogy mi a mondat indulati alapja? Mondjuk, jóság?

– Nem értem. Ezzel a kategóriával mi nem dolgozunk. Túlságosan relatív.

– Gyöngeség?

– Egyfelől igen, másfelől nem. Ha gyöngeség, akkor erőt takar, ha pedig erő, akkor gyöngeség nyilvánul meg benne.

– Félelem?

– Is. De ha félelem, akkora, hogy az már bátorság is.

– Szemérem? Ezt is tudniok kell, az elvégzett tesztekben ennek ki kellett derülnie.

– Nem, szemérem nem, hacsak nem valami szellemi szemérem. De azt sem hiszem. Ezt inkább hagyjuk. Nem jellemző.

– Büszkeség? Gőg?

– Nagy adag. Mondtam már, hogy római patrícíus szemlélet.

– És a táplálkozással kapcsolatos. Talán csak undor. A rekeszizom reakcióját vizsgálták a virulens mondattal kapcsolatban?

– Vizsgáltuk. Összerándul.

– Akkor már tudom a Malraux-regény címét.

– Én is tudom. Közben kint megtalálták, azonosították.

– *La Condition Humaine*.

– Az. Az *emberség alapfeltétele*. Ez volna a pontos fordítása.

– Ez. A fordítás pontos. Akkor tudom már azt is, hogy mi bennem ez a virulens mondat.

Hirtelen kinyílt a szája, a szeme kidülledt, arca elfehéredett, a torkából valami rekedt hörgés tört föl, aztán szép lassan lecsúszott a székről.

Elájult. Az izgalomtól.

A mosdó fölötti polcon pohár állt, vizet töltöttem bele, három ujjam megnedvesítettem, aztán a vizet az arcába fröcsköltem. Ezt még ötször megismételtem.

Lassan magához tért.

Fölsegítettem a székre, kicsit legyeztem az arcát, megittattam. Amikor láttam, hogy teljesen eszméletén van, megkérdeztem.

– Mondhatom?

Csak bólintani tudott.

– „Inkább egyenek meg a férgek, mint hogy a férget meg-
egyem.”

– Bravó . . . – hörögte.

Nagy erőfeszítés árán föltápáskodott a székről, megfogta a kezem, és vitt magával.

– Jöjjön, kedves fiam – mondta a professzor, ahogy a párnás ajtón át a szobájába léptünk. Aztán a kíséremhöz fordult. – Köszönöm, Félix, hogy ide hozta a barátunkat. Most hagyjon magunkra, kérem.

Félix meghajolt és kiment.

– Nagyon meggyötörték ezek a bitangok? – Meleg, baráti hangjából olyan együttérző szeretet áradt, mint amilyent csak gyerekkoromban hallottam néha anyámtól. – Az én utasításomra tették. Ezeket a férgeket valahogy ki kellett bújtatnunk magából, nem volt mese.

– A professzor úr tudta, hogy . . .

– Én igen. Nekem kellett. A munkatársaim nem. Nekik tilos volt. Mert a mondatot magának kellett megtalálnia, más-ként megette volna a fene az egészet. Egy korty whiskyt? Az majd rendbe hozza.

– Tessék mondani, és most mi lesz velem?

– A villanytűs sebészeti beavatkozásról sajnos le kell mondanunk. A lézersugárról és az ultrahangról is. Pedig ezekkel volna a legegyszerűbb. A virulens mondat áttételei már az egész agyban elterjedtek. Már nincs góc, mint ahogy kezdetben hittük. Maga inoperábilis, fiam. Úgyhogy csak a pszichote-

rápiában bízhatunk. De ne féljen, mi majd kigyomláljuk a maga agyát.

– Muszáj?

– Micsoda kérdés ez, kedves fiam? Hogy kérdezhet ilyet? Csak nem ragaszkodik ezekhez az undok férgekhez? És ha még konkrét férgek volnának. De ezek szimbolikus férgek. Maga idejétmúlt elvekhez ragaszkodik, fiam. Maga egy ósdi etikai magatartástól nem akar szabadulni. Hát lehet ezt? Hát szabad ezt?

– Professzor úr, kérem, én már úgy megszoktam . . .

Mélyet sóhajtott.

– A gyertyát és a petróleumvilágítást is megszoktuk valaha, ma mégis villannyal világítunk. Maga egy lehetetlen alak. Figyeljen rám. Ez a maga maradi csökönysége logikailag is teljesen értelmetlen. Fölösleges. Semmi célja nincs. Én három tablettával és két elektródával, amit a fejére szerelek, egy órán belül úgy átalakítom belülről, hogy a saját anyja sem ismer magára. Egyszerűen kikapcsolom az akaratát, és a magaméval helyettesítem. Vagy bárki máséval. Ez a maga fenefontos etikai magatartása pedig a nullával lesz egyenlő. Három tablettá és két elektróda és maga egy órán belül szilárd hittel, lelkes meggyőződéssel fogja vallani azt, aminek az ellenkezőjéért most még a vérpadra is hajlandó volna emelt fővel lépni. Elhiszi nekem?

– Elhiszem.

– Nemcsak két pofára zabálná a férgeket, de még csámcsogna is hozzá, és mind a tíz ujját lenyalná utána. Fennkölt erkölcsi szigorral küldené anyját és apját a gázkamrába, gyereket a kőpadra. Feleségét, szeretőit, legjobb barátait nyilvánosan vádolná meg, hogy forradalmárok vagy ellenforradalmárok, attól függően, hogy éppen melyik a halálos bűn. Három tablettá és két elektróda. Érti?

– Értem. És tessék mondani, meddig tart a kezelés hatása?

– Milyen kezelésé?

- Hát ez a . . . a három tabletta meg az a másik.
- Egyénenként változó. Jó esetben hetvenkét óráig is. Esetleg tovább.
- Akkor talán utána . . . Szóval, hogy vissza lehetne vonni . . . Megmondanám, hogy kezeltek, hogy én ezt nem akartam . . .
- Kinek mondaná meg? Akkor már se apja, se anyja, se gyereke. Se felesége, se szeretői, se barátai. És ki hinne magának? Senki.
- Ühüm. Az lehet.
- Na látja. Tudtam én, hogy maga értelmes ember. Rendben van. Ma pihenjen, kedves fiam, holnap reggel pedig kezdjük a pszichoterápiai kezelést.
- Professzor úr, kérem . . .
- Tessék . . .
- A pszichoterápiai kezelésnél három tablettát és két elektrodát alkalmaznak? . . .
- Ugyan, édes fiam, ugyan, drága, drága fiam. Hát mit képzel maga rólunk? Még a feltételezés is sértő, hogy mi magát terrorral vagy erőszakkal akarnánk valamire kényszeríteni. Ha a szavaim félreérthetőek lettek volna, megpróbálom magának világosan újra megfogalmazni. A vizsgálatok egy lapangó, intellektuális eredetű, olykor heveny formában jelentkező agresszivitás-hiányt mutattak ki magánál. Ez nem súlyos, de nyilvánvaló hátrányt jelent a munkájában, előmenetelében, karrierjében. Ezt a maga csökevényes agresszivitását szeretnénk a normális, az egészséges szintre feltölteni a pszichoterápiai kezeléssel. Ennyi az egész. Maga szabadon dönt, hogy a kezelésnek aláveti-e magát vagy sem.
- És ha nem, az milyen következményekkel jár majd rám nézve?
- Könnyebbet kérdezzen, kedves fiam. Én csak egy egyszerű pszichológus vagyok. Jelentem a Központnak, hogy nem, és ezzel az ügy az én részemről lezárult.
- Csak még egyet tessék megmondani, professzor úr. És

azzal a mondattal, tetszik tudni, a férgekkel, azzal mi lesz? Azt elfelejttem?

– Dehogy felejt, dehogy felejt! Csak éppen nem lesz fontos magának. Egy mondat lesz a sok között. Olyan, mint „a kutya ugat”, vagy „az asztalnak négy lába van”.

– Értem. Muszáj most választ adnom?

– Nem sietős. Én még egy óra hosszat itt vagyok. Szóljon át később telefonon.

– Viszontlátásra, professzor úr.

– Viszontlátásra, kedves fiam.

Persze, a professzort nem hívtam föl. Pedig becsületszavamra akartam, csak elaludtam, és amikor felébredtem, akkor már késő volt.

Azóta se hívtam. Ennek már két hete. Eddig senki nem abajgatott. Nem is nagyon értem.

És egyre erősödik bennem a meggyőződés, hogy ez is egy olyan vizsgaféle volt. Hogy próbára akartak tenni, és én megálltam a helyem. Egyre határozottabban hiszem, hogy a Központnak vagy valakinek a Központban igenis fontos, hogy van etikai tartásom, szilárd erkölcsi meggyőződésem.

Mert én egy ilyen hülye vagyok.

Szabadfoglalkozás

– A mai órára minden tilalmat és megkötöttséget feloldunk. Persze – a megadott keretek között. Használhatja mind a huszonhat betűt, és mindből annyit, amennyit akar. Alkalmazhat minden speciális jegyet is, a hanglányítókat és hangkeményítőket, a kettősbetűket, az összes írásjelet, minden ékezetet, pontot, vesszőt, accent circonflexet, trémát, diéresist, tildét és cédille-t. A képességeit szeretnénk kitapogatni. Ezzel, gondolom, tisztában van. Játshat, szabadon komponálhat az egész regiszteren. Ritka kegy egy külső munkatársnak. Láthatja, nem vagyunk smucigok.

– Látom. Panaszkodtam egy szóval is?

– Fúgákat kérünk magától, futamokat, szonatinákat, trillákat és menüetteket. Esetleg egy vagy több szólamban népi motívumokat. Dallamvariációkat konkrét helyzetekre, helyre és időre a legmagasabb vagy a legmélyebb fekvésben, sőt közepszínten is, ha úgy esik jól magának. És ellenpontozást! Pentatóniát és dodekafóniát. Egyszerre lazán, oldottan és még is keményen. Szilárd szerkezetet és könnyed libegést. Nem kell konzervatívnak lennie, ha akar, bonthat időt és teret. Szimfóniákat kérünk és szimfoniettákat, szonetteket és szonettinókat, röpsúlyokat, librettókat, tonnákat és tonetteket, toniókat...

– Krögert?

– Ha ragaszkodik hozzá. Én inkább a Bajazzókra gondoltam. De hogy folytassam, motettákat kérünk, tintorettókat és paminákat, leporellót, toscanát, livornót, lovránát...

– Nem lesz túl édes? Csupa belcanto.

– Ez magát semmire nem kötelezi. Én épp csak néhány gondolatébresztő ötletet vetek fel. Szóval, glissandókat kérünk, és melismákat...

– Talizmán.

– Jó. Csak még egy kicsit túlságosan kézenfekvő.

– Derce, donga, sziporka, csontbrigád, himpellér, gombház.

– Gombház?

– Egy olyan pagodaszerű szaruépítmény.

– Európai környezetben?...

– Miért ne? Képzелjen csak el egy ilyen levegősen egymásra rakott és a szélein fölfelé pöndörített peremű, zakó-, nadrág- és télikabátgombokból emelt, jellegzetesen ázsiai építményt a szikes, szárazságtól töredezett közép-európai pusztán, ahol – ahogy a költő mondja – „nincs egy árva fűszál a torsi közt ke-lőben”, csak ez a gombház. Rejtélyesen és magányosan.

– Nem túlzás ez? De én nem szólok bele. Ez a maga dolga. A mai óránk tematikája: szabadfoglalkozás. Úgyhogy, rajta.

- Damaszkusz.
- Lehet. Kicsit nagy a szorás, de lehet.
- Dar es Salam?
- Lehet. Szabad keze van.
- Mallarmé és bubópestis.
- Ez szentségtörés! De . . . maga tudja. Csak aztán baj ne legyen a minősítésével. Habár, manapság . . .
- Neveket is lehet?
- Miért ne lehetne.
- Akkor szüret! Robinson, Nemecek, Pizkos Fred, Fabulya, Gombrowitz, Svejk, Tituba, Cascabel Cézár, Iván Kozi-
rev . . .
- A vasöntő?
- Ó! Hatteras kapitány és Ftatatita, Borembukk, Vanek úr, Omasics. Kőszárhegy, Kővágóórs, Révfülöp, Dodona. Halaszt-
hatatlan.
- Micsoda?
- Halaszthatatlan. Hallgassa csak, lassan mondom: halaszt-
hatatlan. A sejtelmes többértelműségét figyelje. Hal, asztag,
hat, atlasz, has, az időbeliségét figyelje, ahogy először lassan
vékonyodva elnyúlik és széthúzódik az időben: halaszt-hatat-
lan, majd hirtelen tömör márvánnyá dermed, megkövül, arany-
betűs mőzesi kőtáblává formázódik, parancsolat lesz, halaszt-
hatatlan, isteni törvény, halhatatlan és örök, *l'immortelle*, és
így az is benne van, hogy meghalunk. Dorozsma.
- Mit csinál?
- Dorozsma. Ez egy falu neve. Nem érzi? Csináljon így az
ujjával. Dorozsma. Morzsolgatni lehet, és mulékoný, mert idő-
höz kötött.
- Kicsit szabadon asszociál, de nem bánom.
- Tétova, tömzsi, tompa, tömpe, talányos, tuareg.
- Ezek mintha egy cseppet esetlegeseek volnának, de csak
folytassa. Szabadon és kötetlenül, mintha itt se volnék.
- Samu.
- Az ki?

– A Samu. Ő a legelső, a kedves, a buta és lusta és álmos Samu, még olvasni se tudtam, csak a képét látom, ahogy ül a Samu az asztalnál, behunyt szemmel, mindig a Samut követeltem, anyám hangján, az eleven beszéd versritmusát és a rímet, még a hangsúlyt is hallom, az agyonforgatott képeskönyv tapintását érzem az ujjam hegyén: „Nézzétek csak a Samut – az ebédnél elaludt – nyitva maradt a szája – leesett a villája.” Samu volt az első. Gyönyörű neve van. Samu.

- Kérem, kérem . . . No . . . csak semmi elérzékenyülés.
- Elnézést. Folytathatom?
- Tessék.
- Azonnal. Egy pillanat. Kicsit kifújom magam.
- Nyugodtan. Elvégre emberek vagyunk. De ha akarja, be segíthetek. Mit szólna valami ilyenhez: bab, baba, bob, bobin . . .
- Köszönöm, már megy. Bab, baba, bob, bobin, Bonnard, barázda, balta-zár és Balthasar, Belzazár, biboldó, bigott, boldogság . . .
- Nem! Ezt nem! Ezt az egyet nem. Tilalom van rá.
- De miért? A boldogság, *le bonheur, le bonheur*, mint egy lehelet, egyszerre vágy és beteljesülés, *le bonheur* . . .
- Nem. Határozottan és kategorikusan: nem. Ez az egy tilos.
- De miért éppen ez?! Amikor Saint-Juste szerint a forradalom csak a megvalósult boldogságnál állhat meg?! . . .
- Hagyjuk, kérem, az ideológiát. Az nem a maga területe.

Formaérv és belelátás

Egyelőre csak kép van. Az is homályos, füstszerű, elmosódó, kontraszt nélküli. De már az is nagy szó, hogy van kép, amilyen ügyetlen én ezekhez a beállításokhoz vagyok. Még egy darabig elpepecselgetek vele, amíg éles nem lesz és tiszta. A hang aztán jön. Türelem kérdése. Nem szabad idegeskedni.

Majd csak kitisztítom valahogy. A fontos az, hogy van kép. Behoztam. Sikert. Sikerült.

Így is látom, hogy a vetett ág szélén ül, előtte hokedli valami terítőfélével letakarva, a terítőn tálca, a tálcán szalvéta, azon tányér, a tányéron kis kockákra vágott szalonna, mellette zsömle, illetve már csak fél zsömle, lassú mozdulatokkal dobja a szájába a szalonnadarabkákat, néha tör a zsömléből, eszi hozzá. Kézzel eszik. Néz körül, keres valamit, bosszankodik, a zsíros kezét oldalt a hajába törli, feláll, kimegy.

Kövessem? Nem követem. Majd visszajön.

Most fontosabb, hogy a képet tisztára és élesre állítsam. Inkább azzal bíbelődöm. Biztosan megszomjazott, inni ment. De most már kontrasztosabb a kép is. Már majdnem jó. Mindegy. Olyan, amilyen. Nekem jó. Rögzítem a kép minőségét. Nem mondtam? Itt van megint.

Kezében pohár, nem vizet iszik, nem látom, hogy mit, de biztosan nem víz. Kicsiket kortyol, iszik, az egyes kortyok közt szünetet tart. Közben jön, fintorog, cuppog a szájával, pofákat vág. A cuppogást csak látom, hang még nincs.

Hozzá se kell nyúlnom a keresőhöz, állítanom se kell a lencsén, itt van előttem premier planban. Negyvenöt-ötven közt lehet, talán több. Kevesebb semmi esetre. Értelmes arc. Mozgékony, sok kifejezésű. Dolgozik vele. Újbor. Az lehet a pohárban vagy újborból készült fröccs. Az ilyen zavaroskás. Megint leengedi a poharat, megnyalja a száját. Egészségedre, öregem. Már tegezem is. Néz bele a lencsébe, fogalma sincs, hogy a lencsébe néz, hogy én figyelem. Pislog, hunyorog. Újra cuppog.

Benyomom az automatikát, a készülék most már majd önműködően állítja önmagát, az élességet, ezt a kontraszthatást, követ és kísér, negyvenkilométeres körzetben bárhová mehetek a pasasommal, mert most már nem a hálózathoz kapom az energiát, hanem az ő bioáramát veszi a készülék és használja energiaforrásnak. Ezt még értem. De ha a működését kérdeznék, ahhoz tökhülye vagyok. A nézőpont-állítást és a finom-

élesítőt egy kis kar meg egy csavarógomb működteti, ezekhez már sem ügyesség, sem szakértelem nem kell.

Tegnapelőtt csúsztam át a legutóbbi Eszköz és Kelléktan vizsgán, gyenge elégséggel.

Ez most a Szakmai Gyakorlatok főtantárgyon belül hármas kombinált feladat: megfigyelés, jelentésírás, formaérzék és belátás. Ezt a pasast kaptam megfigyelésre. Meg hogy jelentést írjak róla.

Fogalmam sincs, hogy miért éppen őt. Ezt nem közölték, meg se kérdezhettem, válogatni se volt módom. Azt már az első néhány nap után éreztem, hogy a Központ külső munkatársait is köti valamiféle illemszabály, íratlan törvény, az, hogy noha a kíváncsiság például kötelező, ha nem volnék alaptermészetemnél fogva is kíváncsi, soha nem kerültem volna be a tanfolyamra, de ez csak bizonyos határig érvényes. Ezen a meghatározatlan határon túl nem illik kíváncsiskodni, kérdezgetni. Az elején még megtettem, Lajos ilyenkor általában kitérő válaszokat adott, vagy másról kezdett beszélni. Most már tudom, mit illik kérdezni és mit nem. Azt nem, hogy miért éppen ezt az embert kell megfigyelnem. Szívesebben figyeltem volna meg egy csinos, fiatal nőt. Az legalább érdekes. Nekem egy negyvenöt-ötvenéves férfi jutott. Pech.

Azt sem tudom, hogy valóságos, konkrét feladatot oldok-e meg, tehát hogy a feladatnak van-e valami konkrét célja vagy ez is csak amolyan mintapélda, mint a számtankönyvekben az a bizonyos cső, amelynek ha az egy és fél collos átmérőjén óránként 1157 liter víz folyik ki, akkor mennyi víz folyik ki rajta, ha a cső átmérője két egész háromnegyed coll. Vagy valami ilyesmi.

Mindenesetre erre is figyelnem kell munka közben. Az eddigi tapasztalataim szerint a kapott feladatok legtöbbször konkrét volt, tehát menetközben mindig kiderült, hogy valami céljuk is van. De ebben soha nem lehettem eleve biztos. Most sem vagyok az.

A pasas a fejét vakarja. Nem csodálom. A hajába törölte a

zsíros kezét. Most viszket neki. Egyébként én is a fejem vakarom. Mi a fenét írok róla a jelentésbe? Hogy a fejét vakarja? Nem, a jelentést majd utólag megszerkesztem. Egyelőre csak jegyzetelek.

Szinte semmi adatom nincs róla. A helymeghatározó koordinátákat kódban kaptam meg, azokat a készülék automatikusan számítja ki, tehát fogalmam sincs arról, hogy ez a szoba, amit látok, tőlem száz méterre van-e vagy Párizsban, Cochabambában vagy a Nagy Szunda szigeteken. A készülék egyidejűsége van beállítva, de ez abszolút, hiába nézem meg az órát, Skandináviától Kamerunig mindenütt a közép-európai időt látnám rajta.

Valamilyen eligazítást adna, ha bekapcsolnám a hangot, egyszer majd csak telefonál, esetleg a rádió is szól, megtudhatnám, milyen nyelvű adást hallgat, abból már következtetni lehetne, de egyelőre örülök, hogy csend van.

Nem tudom, hogy nős-e vagy nőtlen, mi a foglalkozása, kik vagy kik voltak a szülei, milyen a természete és főleg – pedig talán ez volna a legfontosabb – mit követett el, gyilkolt, rabolt, kábítószeres vagy nemi aberrációk rabja-e. Lehet, hogy épp az a feladatom lényege: alapot teremteni bizonyos preventív intézkedésekhez, egy büntett elkövetésének megelőzéséhez. Bár az sem lehetetlen, hogy éppen ő lesz az áldozat, akit majd kirabolnak vagy meggyilkolnak, és az én munkám csupán annyi, hogy az áldozat körülményeinek minél részletesebb felderítésével segítsek tisztázni bizonyos adatokat, amelyek majd a többi munkatárs külön részmunkáit könnyítik meg.

Egyelőre a fürdőszobában áll a kád fölé hajolva, a jobb tenyerébe sampont nyomott egy műanyag flaskából, a fejét a zuhanyozórózsa sugara alá tartja, aztán a sűrű, kicsit ragacos folyadékot szétdörzsöli a haján, két kézzel túrja, gyúrja, gyömszöli a fejét, a szemét behunyja, szorítja, bele ne menjen a hab, tüsszög, fúj, dörzsöli, úgy kell neki, miért törölte a zsíros kezét a hajába. Félmeztelenül áll, előrehajol, dolgozik, a fejét félretartja. Nem sovány és nem kövér, a melle szőrös, a bőre

még feszes, izmos is, de nem nehéz testi munkás, azt látni. Ilyen karokkal?

A hallása viszont kitűnő. Én a gőzölgő víz zubogásától megígy, csupa hab füllel biztosan nem hallottam volna meg, hogy csöngetnek. Vagy hogy szól a telefon. Mert valamit meghallott, azt biztos. Csöngettek. A fürdőszobaajtóhoz botorkál, vaksin, a szemét is alig nyitva, abból is csak az egyiket, résnyire a könyökével nyitja az ajtót, valamit kikiabál, aztán ugyanígy visszatapogatózik a kádhoz, fejét a gőzölgő víz alá dugja, csurog róla a szappanlé, dörzsöli, nyomja, tisztára mossza a haját, törülköző után tapogat, eléri, félkezében a törülköző, a másikkal a csap felé nyúl, de nem találja, a bolyhos kendőt a fejére borítja, törülközik.

Ebből a szögből most csak őt látom, de a mozdulatáról érzem meg, hogy valaki bejött a fürdőszobába. Rásvenkelhetnék a kamerával, csak a karom kellene mozdítanom, egy pillanatig birkózik is bennem a kíváncsiság a játékosztönnel, a játékosztön győz, a kíváncsiságom szűkít, mert célra tör, a játékosztönöm nyitva hagyja a lehetőségeket, gazdagabb, őt választom.

Mert ugye az sem lehetetlen, hogy csak egy kitalált személyt kell megfigyelnem, hogy csak egy oktatófilmet látok, amit már számtalan esetben vetítettek ilyen egyszemélyes tanfolyamokon a kiképzendő külső munkatársaknak, hogy azok megtanuljanak megfigyelni, jelentést írni, formát érzékelni, belelátni. Nem lehetetlen, hogy létezik valami gondosan kimunkált értékelő módszer, amellyel mérhetővé, pontozhatóvá válik a megfigyelésről készült jelentésem, lehet, hogy a Központ csupán arra kíváncsi, hogyan fogok hozzá egy ilyen feladat végrehajtásához, milyen módszereket használok, van-e eredetiség a munkastílusomban, a logikámra kíváncsiak, a kezdeményező képességemre, kombinatív vagyok-e, vagy csak szárazon regisztrálom a látottakat, tudok-e irányítani vagy csak beosztott munkára vagyok-e alkalmas, a hatékonyságomat akarják felbecsülni.

Egy nő jött be a fürdőszobába. Aztán szepen besétált a képbe is.

Most éppen csókolóznak. A férfi nevetve szabódik, inkább csak azért, mert még nem teljesen száraz, de a nőt ez nem érdekli, a férfi nyakába csimpaszkodik, prémgalléros, spriccelt sötét kosztüm van rajta, a férfi kócos, félmeztelen, egyik kezében a törülköző, végül a törülközős kezével öleli át a nő derekát, az meg a bal lábát felemeli, térdben behajlítja, két karját a férfi nyaka köré fonja, csimpaszkodik, ágaskodnia kell (egy kicsit), hogy felérjen a szájához, de sikerül neki, jobb lábán a cipő sarka a levegőben, nyomakszik, tapad, lifeg a haja, ahogy a száját a férfi száján mozgatja, egy ilyen kis vékony, törékeny nő, hogy milyen vad és mohó tud lenni. Kezdeményez, provokál, az a marha meg jólesően tűri, elfogadja, nem mondom, hogy tétlenül, na, mindegy, szóval én nem így csinálnám a helyében. Vagy mégis?

Minden emberi helyzetre vannak bizonyos közmegegyezésemagatartásformák. Ez, amit látok, ettől eltérő, szokatlan. Nem tagadom, hogy e fürdőszobai eseményeket magam is érdeklődéssel és egyre fokozódó izgalommal nézem, nézném is tovább szívesen, ha tudnám, elvárja-e tőlem a Központ, hogy ezt is részletes aprólékossággal beleírjam a jelentésbe. Legalább ha azt tudnám, mire kell figyelnem.

Szempontokat kérek, mondtam Lajosnak, amikor megkaptam a feladatot, valami irányítást, eligazítást, hogy mi köré csoportosítsam a jelentés anyagát. Mit kell megtudnom erről a férfiről? Mielőtt válaszolt volna, Lajos egy kis szünetet tartott. Mintha gondolkodna. Vagy mintha jelentőségteljesen a szemembe nézne. Persze ezt is csak a hangjából, illetve a csendjéből véltem kiérezni, szokása szerint most is csak hangban jelentkezett. És amikor megszólalt, hangsúlyosan, sokat sejtetően mondta: „Mindent.” Nem volt helye további kérdészködésnek. Illetlenség lett volna, az íratlan szabályokkal elenkező.

És ha a Központ éppen arra kíváncsi, hogy mennyire va-

gyok képes megőrizni a hidegvéremet, a józan tárgyilagosságot egy ilyen vérforralóan buja szituáció leírásában? Ha pedig leírom, beleírom a jelentésbe, amit látok, nincs kizárva, hogy letolnak, rossz pontokat adnak, mert nincs bennem erkölcsi szigor, felvilágosult, de humánus szemérem. Fejemre olvassák, hogy hajlamos vagyok a pornográfiára, engedek az alantas testiség kísértésének. Nem kellene-e visszamennem a képpel a szobába, hogy aprólékosan szemügyre vegyem a berendezést, a bútorok elhelyezését, a lakás beosztását, megnézni a férfi könyveit, mit olvas, vannak-e képek a falon, min dolgozik (a szobában volt egy íróasztal is), erről így is, úgy is írnom kell a jelentésben. Közben ők csinálhatják, amit csinálnak a fürdőszobában, nem kell borotvaéles logika ahhoz, hogy kitaláljam, milyen irányban fognak fejlődni az események.

Ugye? Megmondtam. A kis pimasz. Arcátlanul provokálja azt a szegény maflát. Még hogy szegény mafla! Szívesen lennék a helyében. Pedig egyelőre még csak hátulról látom a nőt, vékony, törékeny, de amúgy formás, szoknyája kellően rövid, lába gusztusos, öltözködése ízlésre vall, a kosztümkabátot gombolja ki, de nem csak úgy mirnix-dirnix, hanem előtte még egy hindu táncosnőt megszégyenítő kar- és ujj-hullámos tánc-kompozícióval közelíti meg lassan a gombot, mialatt a férfi arcáról olvashatom is a látványt és a hatást, mint abban a francia katona koromban látott filmben Raimu arcán, az éjszakai mulatóban, a felesége temetése estéjén, amikor a meztelen táncosnő mozgását figyel, a mamlasz vadállat, lenyűgözve és fölajzva, én is, aki fonákjáról látom, és csak az arc tükrében megjelenő rebbenésekből következtetek – pontosan – a mohóságot rövid pórázon tartó, a gyönyört tudatosan késleltető és fokozó, lüktetve vibráló ingerekre.

És míg e szinte köznapi és előírtan lassított ütemű miserendben a monstranciánál tartanak – a kosztümkabát két szárnya kétszer két, finnyásan pipiskedő, hosszú és lakkozott körmű ujj szorításában most nyílik függönyként széjjel – Allah! Allah de nem, ez még nem maga az isten, csak az isten ígérete.

én még mindig nem tudom, hogy mi az a lényeges elem, amire figyelnem kell, módszertani ravaszkodásokra kényszerülök, körütekintő óvatoskodásra, a háttér biztosítására, oldalszárnyak védelmére, csak semmi hebehurgya kapkodás, inkább biztonságra kell törekednem, noha a fölös óvatoskodás is káros lehet, esetleg még azt hihetik rólam a Központban, hogy gyáva vagyok vagy nyámnyila.

Correspondre aux nécessités, ez az elsődleges feladatom a kapott feladatok megoldásán belül, *aux exigences*, a szükség-szerűből kiszűrni a véletlent, a véletlenből megtalálni és fel-mutatni – monstrancia – a szükségszerűt, megfelelni az el-várásnak, a követelményeknek, az igényeknek.

Ha tudnám, hogy mit vár tőlem a Központ?! De nem tu-dom. Bosszantanak. *Ils m'agacent*. Közben pedig tudom, na-gyon határozottan tudom, hogy kedvemre való is ez a komplex feladat, találkozik benne az ehethék meg az éhség, a hajlam és a parancs és – végső soron – a szükségszerű és a véletlen vagy fordítva, *le hasard et la nécessité*.

A tények, a tények, a tények, mondom magamban, mert erőszakoltnak érzem ezt a nyavalygást, de előnt valami méla bánat is, könnyed önsajnálát, „Ím itt a szenvedés belül, ám ott kívül a magyarázat”, sóhajtok mélyet, mert a kész megfogal-mazást használni könnyebb, mint újfogalmazni. Ez legalább tömör és találó.

E sokrétű bizonytalanságtól sarkallva görcsösen igyekszem valami tényeken túli magyarázatot találni a mindennapos ba-nalitásában is egyszerűen gyönyörű látványra és cselekményre, se kombiné, se melltartó, a prémgalléros kosztümkabát a vál-lak körkörös és a két hátra- és lefelé feszített kar hullámozó mozgására a fekete-fehér kockás kőpadlóra hull, de az egész kép egyre puhább, lágyabb a fürdőszobát betöltő párában, mert a zuhanyrózsából még spriccel a kádba a víz – maga az atyaúristen se mossza le rólam, hogy pornográf vagyok, pedig csak azt írom a jelentésbe, amit látok (hát még ha a hangot is bekapcsoltam volna), no nem, ne bagatellizáljuk a ténye-

ket, még ilyen kis csipkelődő megjegyzésekkel se, a látvány – legalábbis a nő mozgása – kifejezetten esztétikus, talán egy csöppet – kiszámítottságában – túlzottan is az, de ez nem zavaró, mivel célszerű, konkrét eredményre törekszik, a szoknya oldalán a villámzárat lehúzó, kapcsot kibontó két kéz és a karok szobrosan finom lendülete és biztonsága, se kapkodás nincs benne, se ügyetlenség, a csípő és a fenék gyűrűző kis körbemoccantása, amitől a szoknya kötelességtudó engedelmes-séggel suhog a padlóra, a láb kettős ütemezésű kígyós tekeredése, ahogy a levedlett szoknya-hüvelyből kisiklik a nő, és nincs rajta bugyi.

Álomszép fenéke van. Komplett, testarányos, világítóan fehér és gömbölyű, ruganyosan feszes és mégis gyermekdeden lágy, mélyen árnyalt, finom vonalú árokkal, alul telten lekerekített és mégis simulékonyan megy át a combvonalba, fent pedig könnyed ívben siklik a csípő felé, pontos elosztásban a hús teltsége és a rebbenékeny karcsúság, két mosolygós gödröcskével a kellő helyeken, nagy művész tervezhette, mert él is, csupa vibrálás és ideges rezzenés, érzékeny, mint a lovak bőre és szinte a képernyő üvegén át is süt belőle a test-tudatos hűvös forróság. Álomszép, vad és szemérmetlenül kihívó, egyszerű mégis és tiszta, mint egy fa vagy egy madár. Meggyőzött. Érdemes élni.

Ha nem volnék ateista, most hinném az istent.

Így azonban a gondolkodás hideg zuhanyával józanítgatom, cibálom, ráncigálom magam vissza a feladathoz, nem megy könnyen, de vigaszként azzal érvelek, talán éppen ez volt a feladatban a formaérzék és a belelátás. Bár ezt nem hiszem, vagy ha igen, túlzottan leegyszerűsítve oldottam meg.

A gyanú tüje azonban szüntelenül szurkál.

Ezek ott persze már megint csókolóznak, most végre a férfi kapta el a nőt, a csuklójánál, szinte repült ez a szegény kis incifinci teremtés a fürdőszoba párás levegőjében, a férfi a fürdőkád szélén ül, a nő az ölében, két lába belelóg a kádba, a növekvő pára miatt egyre inkább csak a sziluettek és a moz-

gást látom, inkább sejtem csak, mint tudom, hogy mi történik, a jelzéseket kapom, amelyeket már mindjobban csak a képzeletemmel kell teljesre egészítenem, de a gyanú döfköd, meg talán az irigység is, már-már a szinte féltékenységgel határos irigység, ami csak fokozza a gyanút.

Miért nem volt a nőn bugyi?

Ez döntő momentum. Az előre megfontoltságot, a tudatos felkészülést a tett elkövetésére, azt hiszem, egyértelműen bizonyítottnak tekinthetem. A tett, az aktus már javában zajlik, most kellene a hangot bekapcsolnom, ha kételyem volna az aktus mineműségét illetően. De nincs. Lehet, hogy a Központ elvárna tőlem, hogy az állítókar egy ezredmilliméteres moccantásával közelebb menjek hozzájuk, és pontos leírást adjak magáról az aktusról is, sőt, nem tagadom, a saját kíváncsiságom, buja természetem is erre hajtana, de itt már szinte automatikusan kapcsolódik be bennem a, minek nevezzem? . . . Szeméremnek? Biztosan nem az. Férfi szolidaritásnak? Inkább. Emberi tapintatnak? Talán ebből van benne a legtöbb. Ez a ket-tőjük ügye. Magánügy. Lehet, hogy a Központot és engem is személy szerint halálosan érdekel, hogy mi történik a kád szélén, de ezt nem vagyok hajlandó közvetíteni, a jelentésbe beleírni, ha agyonütnek, akkor sem. Nem és nem.

Az indíték, az más. Illetve a tett pusztá tényén túlmenő indíték. Meg a körülmények. A körítés.

Például az, hogy szinte bizonyos: a nő nem a felesége a férfinak. A nő tudta, hogy milyen céllal érkezett a férfihoz – erre utal az, hogy nem volt rajta bugyi –, a férfit váratlanul érte a látogatás (másként nem állt volna oda haját mosni, ha éppen ebben az időben várja a nőt), noha az sincs kizárva, hogy a nő látogatása előre meg volt beszélve, és a nő csak késett, a férfi már azt hitte, nem jön, ezért állt oda haját mosni. Erre vall, hogy a csöngetésre csak kiszólt az ajtón, feltehetően azt kiáltotta ki, hogy „Nyitva van, gyere bel!”, mire a nő bejött. Valószínűnek látszik, hogy a férfi biztonságban érezte magát (nem várt más látogatót, tudta – ha nős –, hogy a fele-

sége ebben az időben nem jön haza), sőt azt is, hogy a nő a kinti ajtót bezárta maga után, mivel nem látszott rajta, hogy attól félne, ahogy ő bejött a lakásba, más is bejöhet utána.

A másik igen fontos probléma: a kettőjük viszonya. Az nyilvánvalónak látszik, hogy nem először találkoztak, ismerik egymást régebbről, talán a szavaikból erre vonatkozóan is kaphattam volna némi utalást (még ha nem értem is a nyelvet, amelyen beszélnek), a hanglejtésükből, az intonációkból, a beszéd indulati töltéséből. Ezt sajnos elmulasztottam, a hanganyag elemzéséből erre vonatkozólag most már nem vonhatok le következtetést. Ezzel elkéstem. Mégis, talán nem elhamarkodott állítás, ha azt mondom, a nő kezdeményező agresszivitása kissé meglepte a férfit, az ő számára volt valami szokatlan abban, ahogy a nő viselkedett. De végső soron vállalta, elfogadta, később már örült is neki. Hogy a tettét első ízben követik-e el, illetve milyen múltbeli előzmények után jutottak el idáig – ezt pontosan megállapítani nem lehet. Ha az, ami a kád szélén ülve (illetve már nem ülnek, ez még a párás gomolygáson át is látható, oldalról ferdén, huszonöt-harminc fokban szögben látok oda, a nő most terpeszállásban, két karját könyökben enyhén meghajlítva támaszkodik a kád szélére, a férfi mögötte áll, és két kezével közvetlenül a csípő alatt a nőt megmarkolja és ráhajol) – szóval ha az, ami most a kád szélénél történik az első alkalom, amikor így együtt vannak, a nő tudatos csábító szándékához szinte semmi kétség nem férhet. (Gondoljunk itt a bugyira, illetve annak hiányára.)

De maradjunk még egy pillanatra ennél a feltételezésnél. A csábítás végrehajtásának rafináltan kiszámított módszertana nem zárja ki a lehetőséget, hogy a nő csupán megbízást, harmadik személytől (vagy személyektől) kapott feladatot hajt végre (esetleg kémnő, aki így akar bizonyos adatok birtokába jutni, vagy csak éppen beszervezni kívánja a férfit), bár az sem lehetetlen, hogy – ha a férfi nem nő – el akarja magát vétetni vele, vagy – ha igen – azt akarja elérni, hogy a férfi elváljon a feleségétől, és őt vegye el.

Ha viszont e lehetőség-variánsok bármelyikét is elfogadjuk valósnak, óhatatlanul felmerül – újabb problémaként – a nő heves izgalmának, gerjedelmének őszintesége. Van-e támpontunk arra, hogy a nő őszinteségéről meggyőződünk? Sajnos, nincs. Ez idő szerint nem rendelkezünk olyan megbízható módszerekkel, amelyekkel az őszinteség és a színlelés alkotó-elemeinek vegytiszta titrálása elvégezhető volna. Az adott esetben észlelt optikai jelek minden bizonnyal nagymértékben valószínűsítik a nő (szexuális) indulatainak őszinteségét, ám ez semmiképpen nem zárja ki, hogy a fent említett lehetőség-variánsok bármelyike is igaz lehessen.

Példánk levezetésében egyszerűbb megoldásra jutunk, ha azt tételezzük fel, hogy a nő mostani látogatása egy hosszabb kapcsolatnak csupán egyik stációja, mert így nyilvánvalónak látszik, hogy csak a szituáció váratlansága, a szokatlan körülmények ajzották föl ennyire: a még nedves hajú, kócos, félmeztelen férfi, kezében a törülközővel, a gőzölgő víz jellegzetes fürdőszobaillatában, saját utcai eleganciájának hirtelen kontrasztjaként, és az sem meglepő, hogy e megszokottól eltérő reakcióra a férfi is álmélkodó maflasággal reagált kezdetben.

Egyébként teljesen hiába ülök itt a képernyő előtt, a pára már betöltötte a fürdőszobát: a ködgomolygáson kívül nem látok semmit. De az effajta játékos elmélkedésben is van ...

Gong ...

Ez mögöttem szólalt meg. Egyszóval, fél percem van még. És a szobát még nem is vettem szemügyre. Kicsit elvacakoltam, úgy látszik, az időt. Nem baj, majd ezt a jegyzetet adom be jelentésként. Talán elfogadják.

Kicsit moccantok az irányítókaron, újra itt a szoba.

Üres.

A könyvespolcot végigbogarászni, arra már nincs időm. Gyors pillantás az íróasztalra: cigarettásdoboz, öngyújtó, egy lap papír (cím és két sor rajta), mellette egy Parker golyóstoll, hamutartó tele csikkekkel, egy fekete könyv, egy mappa, szemüveg.

A vetett ágy, a hokedli az üres tányérral, a pohár, egy falat zsömle.

A falon méteres nagyítású fénykép, lejtős partrész, ritkás, vékony fákkal, kis napsütés, a fák mögött tizenöt-húsz méteres homokos partszakasz, balra bokrok, sűrűbben, mint a fák, jobbra egy betonozott csatorna vezet a vízbe, a folyó partján valaki áll, innen nem látom jól, de mintha horgászna . . .

Gong.

Engedelmesen megnyomom a kikapcsoló gombot, a képernyő felvillan, a fény összezsugorodik, sötét lesz. Kész. A fél perc is eltelt.

Ennyi van a jelentésből. Ha elég, elég, ha nem, nem. Most már mindegy.

– Abbahagyhatja – hallok Lajos hangját magam mögött. Meg se fordulok. Minek.

– Már abbahagytam.

– Sajnos, ez a jelentése a Központ számára használhatatlan. Nulla. Nem, nem, ne mentegetőzzék, ezért maga nem felelős. Műszaki hiba történt. Illetékes számítógépünk egy tizedmilliomod fokmásodperc eltéréssel adta meg magának a megfigyelendő helyszín koordinátakódját. Fegyelmit kapott érte. A szomszéd lakás lakóját kellett volna megfigyelnie. Ez a maga jelentése bennünket nem érdekel.

– Olvasta? Máris?

– Persze. Bele-beleolvastam, itt-ott, mialatt írta. Ugyanolyan készüléken, mint amilyenén maga figyelte az emberét.

– Hogy a fene . . . És most mi lesz? Egy csomó munkám fekszik benne.

– Kínos. De értse meg, amíg a maga a fürdőszobát figyelte, a szomszéd lakásban gyilkosság történt. A gyilkosságról kellett volna jelentést írnia.

– Kit gyilkoltak meg?

– Nem mindegy? Egy politikust. Egy kicsit meg fog bilenni a világtörténelem.

– Ki a gyilkos?

– Elmenekült. Nem is fogják letartóztatni. De a Központot érdekelte volna a hiteles helyszíni jelentés az archívum számára.

– Maga olvasta, amit írtam. Miért nem szólt?

– Nem avatkozhatom a munkájába. Tilos. Egyszer-kétszer megtettem, csúnyán letoltak érte. Azt mondták, hagyjam önállóan dolgozni.

– És most meg kell ismételnem a feladatot?

– Nem csinálhatjuk vissza a gyilkosságot, hogy maga jelentést írhasson róla.

– Nem lehetne mégis? . . .

– Megőrült? Egy hullát föltámasztani? . . .

– Félreértett. Nem lehetne mégis valahogy értékelni a jelentésemet?

– Aligha. Kevés benne a tényanyag. Sok a szósz, az elmélkedés. Filozofál, értékel, következtetéseket von le, szemérmeskedik, pedig a tények soha nem erkölcstelenek, beleviszi a saját aggályait, érzelmeit. Önteltségében eszébe sem jut, hogy az értékelést számítógépeink magánál jobban és pontosabban végzik el. Ha legalább pontos környezetrajzot adott volna. Hogy mi az a könyv az íróasztalon?

– Isaac Deutscher *Sztálin*-ja.

– Na látja. És mi van a papírra írva? Legalább megnézte?

– Csak félszemmel odalestem. Néhány szó. Fent a cím: „Öntérképezés.” Alatta egyetlen mondat: „Északon vékony, ritkás szálú erdő terül el: a hajam.”

– Milyen nyelven?

– Flamandul.

– Maga ért flamandul?

– Nem. De a németből meg az angolból megértettem az *észak*, az *erdő* meg a *haj* szavakat.

– Igen. És milyen volt a nő melle? Erről nem írt egy szót sem a jelentésben.

– Kicsi, de feszes. Nagy, sötét bimbókkal és udvarral.

- Hát jó. Ha a minimális pontszámmal megelégszik, elfogadjuk a jelentését. Nos?
- Megelégszem. Bár meg kell mondanom, hogy ezt igazságtalannak tartom.
- Téved. Ez a középarányos a Központ igazsága és a magáé között.
- Viszont a nőnek álomszép feneke volt.
- Láttam. Tudja, nálunk Cornwallban az ilyenre azt mondják: „A good popsy is a good popsy.”
- Nálunk is.
- Hát akkor ezt elintéztük. Mi van még? Ja, igen . . . Az a fénykép a falon . . .
- Mi van vele?
- Az esetleg érdekelne bennünket. Ha egyszer megcsinálná szorgalmi feladatnak, arra kitűznénk magának öt pont célpremiумot.
- Tízért se. Huszonötért se. Az atyaúristennek se.
- Most mi ütött magába? Megmondaná?
- Semmi. Egyszerűen, nem megy. Pedig a szívem megszakad érte.
- Tréfál?
- Nem én. Nem lehet, mert kilóg a kompozícióból. Ha maguk nem tévednek, ha nincs ez a műszaki hiba, amiért én nem vagyok felelős, megírtam volna a gyilkosságot a jelentésbe. Akkor menne.
- Még mindig nem értem.
- A fotón a sűrű bokrok mögött három ember ül. Egy férfi és két nő. Cigányok. A parton horgászó pasas csaliját elsodorja egy hullám. Odamegy a cigányokhoz megkérdezni, nincs-e egy darab fölösleges kenyérük, mert horgászna még. Az idősebbik nő, olyan negyven év körüli, mosolyogva ad neki. A fiatalabbik nő, tizennyolc-húsz éves lehet, a haját fésüli ki, mert a folyóban mosott haját az imént. A férfi, harmincévesnek látszik, fején kalap, tömött fekete barkója van, egy darab kolbászt fog marokra, úgy harapja, és bizalmatlanul méregeti a

pasast, aki a kapott szelet kenyérrel visszamegy a vízhez horgászni. Hiába leselkedne hátra, a cigányokat eltakarják előre a bokrok. Mi a kapcsolat köztük? Érti a lehetőséget?

– Nem.

– Gondoltam. Látja ezért vagyok *én* a Központ külső munkatársa és nem maga. Az a három ember a bokor mögött érdekesebb és izgalmasabb, perverzebb és pornográfabb, rejtélyesebb titok, mint a maga politikai gyilkossága a szomszéd lakásban. Hogy az idősebbik nő anyja, nénje, szomszédasszonya-e a fiatalabbiknak? Hogy a barkós cigány mindkettőjük szeretője-e, csak az egyiküké vagy egyiküké se? Hogy mit csinálnak éppen most a bokrok mögött? Tudja maga, hogy hívják ezt a barkós cigányt?

– Nem.

– Zsigának hívják.

– Honnan tudja?

– Hallom. A fiatalabbik nő hangján hallom, ahogy fekszik hanyatt a bokor tövében, félrefordítja a fejét, és folyton csak azt nyögdécseli: Zsiga, Zsiga, Zsiga.

– Az idősebbik nő szeme láttára?

– Nem. Az három lépéssel arrébb ül, háttal nekik, most ő eszi a darab kolbászt, és egy szelet kenyeret harap hozzá. Abból a vekniből vágta, amiből a horgásznak is adott egy karéjjal.

– És miért ne csinálhatná meg? Miért lóg ez ki a kompozícióból magának?

– Mert kilóg. Ha a gyilkosságról írtam volna a jelentést, nem lógna ki. A fürdőszoba-jelenet után kilóg. Sok. Magának nincs arányérzéke?

– Ezen még nem gondolkodtam.

– Jellemző. Tudja maga, hogy ebből a fotóból mi mindent ki lehetne hozni formaérzékben és belelátásban? Nem tudja.

– Már kezdem sejteni.

– Egy fenét kezdi. Soha nem is fogja. Ezt is csak annak köszönhetem, hogy maguk hibás adatokat adtak meg nekem.

- Elnézem a logikai hibát.
- Milyen . . .
- Ha lehet, ne szakítson félbe. Logikai hibát mondtam. Ha nem kap hibás adatokat, maga soha nem látja meg ezt a fényképet a falon, hanem ír egy egyszerű jelentést a gyilkosságról. A szomszéd lakásból.
- Maga valóban ilyen naiv? Vagy csak megjátssza? Ha nem látom meg ezt a fényképet a falon, akkor lett volna a másik lakásban, ahol a gyilkosság történt, valami, amit meglátok, amibe belelátok valamit.
- Akkor meg mit panaszodik?
- Mert ez a három cigány már az ördögé. Pedig az enyém lehetett volna.
- Meg a mienk. A Központé. De most már hagyja abba. Megkapja az öt pontot.
- Fűtyülök rá. Nekem a három cigány kellett volna.
- Majd egyszer megírja szorgalmi feladatnak. Nem sürgős.
- Jól van, jól van. Isten vele, Lajos.
- Ki az a Lajos?
- Maga. Én magát magamban mindig csak Lajosnak hívom. Mert elfelejtett bemutatkozni.
- Pótolhatom. Én a CBIM-200-as magára programozott számítógép vagyok.
- De az imént azt mondta, hogy cornwalli? . . .
- Az a technikusom, aki az adatokat belém táplálja. Na, isten vele.
- Üdvözetem a cornwallinak.
- Átadom.

Jelentés

Jelentem a Központnak, hogy szervezetem és tudatom egymáshoz viszonyított hajlásszöge között – egy idő óta és ismételten – jelentős eltérést észlelek. E viszonylag kis és csak cse-

kély plusz–mínusz értékhatárok közt változó hajlásszöget mindeddig állandónak véltem. A most észlelt deviáció azonban időnként a feszmérő teljes skáláját átfogja, olyannyira, hogy néha több éves, sőt egyes (ritkább) esetekben csaknem évtizedes nagyságrendben határozható meg.

Feltételezésem szerint egyszerűen arról van szó, hogy szervezetem néha (reggel, ébredés után, nagyobb fizikai megerőltetések, nikotinmérgezés, időjárási frontváltozások esetén stb.) jelentősen öregebb és elhasználtabb a tudatomnál. Még viszonylag jól, de nem mindig egyformán bírom a strapát.

Nemegyszer előfordul azonban az is, hogy a kilengés ellentétes irányú. Ilyenkor a szervezetem friss, erős, ruganyos, és a tudatom érzi azt, hogy fáradt, bölcs, tapasztalt, és már mindent tud a világról.

Az észlelt jelenségről feljegyzéseket készítek, magamat szigorú megfigyelés alatt tartom, és minden újabb fejleményt jelenteni fogok a Központnak.

Tisztelettel.

A boltban

Csak leszaladok ide a boltba, ide a szomszéd utcába, ott van egy bolt, vagy volt, mintha láttam volna, talán ott kapok, a húsvéti szünidőben néhány napra elmegyek horgászni, kevés cuccot akarok vinni, csak éppen a legszükségesebbet, minek cipelni ezt az egész behemót felszerelést, amit állandóan használok, itthon jó, a tanfolyamon jó, kell is, meg se tudnék lenni nélküle, de egy ilyen horgász-kirándulásra fölösleges.

Meg különben is, pihenni akarok, kikapcsolódni.

– Jó napot – mondom, amikor belépek a kis üzlet ajtaján, hamar megtaláltam, valahol el volt raktározva a fejemben, hogy itt, a szomszéd utcában van egy ilyen bolt – jó napot – mondom, ahogy becsukom magam mögött az ajtót, és érzem, ahogy böffenő lökésekkel tolul föl bennem az izgalom, az öröm

izgatott ígérete, amely mindig elfog, ha a horgászással kapcsolatos felszerelések közelébe jutok, a barnára és ezüstösre edzett norvég és dán horgok, hosszú és rövid szárúak, karikás és lapított végűek, egyenesek és csavart fejűek, kis és nagy kampósak, háromcentiméteresek és hárommilliméteresek, fenkező és tekercsólom, sörétek, villantók és színes műlegyek a pergetéshez, a szákok, a hálók, a dobozok, a háromméteres vietnami bambuszrudak, az olasz háromrészes üvegbotok, a teleszkópos orosz fémbot, a racsnik, a könnyű, keszegező és a nehéz, csukázó peremfutó orsók, a cérnavékony és a vastag, 0,50-es, 0,60-as zsinórok, a kis és nagy szakítószilárdságúak, vékony és vastag földi- és trágyagiliszták, liszt kukacok, tarhonya, főtt krumpli, kukorica meg az úszók, a karcsúak és a hasasok, a tarkák és az egyszínűek, a kapás-jelző pingponglabda-gömbök közt mindig előtt ez a kellemes izgalom, a nádasba vágott tükrök orrcimpát tágitó, finom víz- és iszapszaga, a csónak könnyű ringása, a víz rebbenékeny tükrözése mély zöldesszürkén vagy szemkápráztató ezüsttel, csupa öröm-ígére-, hajnali párák és ködök, a kövér harmatcsöppek a csónak ülésén, a marokban gyúrt kenyérbél kissé savanykás szaga, ahogy lecsippennek belőle, és két ujjam közt keményre sodorintom, kerekre formázom, hogy a horogra tűzzem, az irányított dobás lendülete, az öröm előkészületei meg a csönd, a víz lotykolása és kotyogása a csónak mellett, a lánc fémes csörgése-koppanása a csónak orrában, a toccsanás, amikor a közelben rabol a csuka, a csönd tartozékai, ezé a speciális, már-már antiintellektuális csöndé, most is ezt érzem, amíg becsukom magam mögött az ajtót a boltba lépve.

Ami azt illeti, elég sötét van itt, csak a baloldalt húzódó pult végén ég egy kis asztali lámpa, a pult mögött szemüveges férfi ül, valamit ír egy könyvbe, valószínűleg adminisztrál vagy könyvel a lámpa fényénél – jó napot – mondja ő is, egy pillanatra fölneéz – azonnal, kérem – teszi hozzá, biztosan számolt, megzavarhattam a munkában, még ír valamit, aztán föláll, a nyitott könyvön hagyja a tollat, most csak a kezét látom

a lámpafényben a pulton, az arca homályban van, csak a hangján érzem, hogy felém fordul, a keze a nyitott üzleti könyv világos lapján fekszik, inkább kicsinek látszik ez a kéz, kövérkés, rövidre vágott körmökkel, az alsó ujjpercek hátán szőrös, még így, puhaskásan is eléggé karakteres kéz, értelmes kéz, nem manuális kéz, inkább magánkéz, vidám és egy cseppet nyugtalan – mivel szolgálhatok, kérem?

Három lépést kell tennem a pult előtt, hogy odaérjek, ő nem mozdul, nem jön eléem, közben körbevillantom a szemem a boltban, nincs bennem csalódottság, hogy nem látok horgászfelszereléseket, nem is vártam, körben polcok, a polcokon kis fiókok, körben, fel a mennyezetig, inkább csak sejtem a homályban, mint látom is, mondom, nem túl jó a világítás, a kirkakablakon sem jön be sok fény, különben is, odakint már sötétedik, meg talán az eső is szemerkékel, itt kellemes meleg van, jólesik, otthonos ez a kis üzlet így, a fene tudja, mitől, de nem rideg, mintha nem is zárt fiókok sorakoznának a polcokon, hanem könyvek, attól szokott egy helyiség ilyen meghitten otthonossá válni.

– Horgászni megyek a húsvéti szünidőben néhány napra. Egy könnyű kis útikészletet szeretnék csak magammal vinni. Ha tudna ilyen ajánlani . . . – mondom. – Ha volna valami ilyen, erre a célra . . .

– Hogyne. Van, kérem. Csak, ha lenne szíves megmondani, hogy mégis mennyire gondolt. Ötezerre, kétezerre, ezeröttszázra? Vagy elegendő lenne talán a legkisebb is?

– Abban mennyi van?

– Abban ötszáz. Kitűnő importáru, prima minőség. Egy aberdeen-i cég gyártja, horgászáshoz a legalkalmasabb, még a neve is arra utal: skót halászkészlet. *The Scotch Fisherman's Set*.

– Mintha már hallottam volna róla. De nem lesz túl kevés?

Igen, valóban. Olvastam valahol, hogy skót halászok egész életükben nem használnak többet ötszáz szónál.

– Adhatok nagyobb, komplettebb készletet is. De ebben a remek kis szettben mindent megtalál, amire szüksége lehet.

– Gondolja?

– Megmutatnám, ha megengedi.

Gyakorlott mozdulattal csusszantja közelebb a vékony fémrúdon a létrát, fellép féloldalasan, a második fokon megáll, mutat a polcon a fiókok közt, kihúz egyet, visszatolja, másikat húz ki.

– Ez az.

Lefejele is a létrázók jellegzetesen torz, csípőficamos testtartásával jön le, a ládikát a pultra teszi, orvosságosdobozhoz hasonló, lapos és színes kis skatulyát vesz ki belőle, két ujjá közt tartja, úgy mutatja felém. A skatulyán bőrkalapos, cserzett képű halász, feje körül dekoratívan karcsú ezüst pisztráng tekeredik. *The Scotch Fisherman's Set*, valóban ez áll a skatulyán.

– A precíziós biokémia remeke, kérem. Tíz tablettá, a cég minden tablettára nyolcnapos hatást garantál. A tabletták osztottak, felet vagy negyedét is be lehet venni.

– És az ötszáz szó angolul vagy skótul van?

– Se angolul, se skótul. Az, kérem, már a múlté. A gyár csaknem hat éve, hogy áttért a nehézkes nyelvi preparátumokról a legmodernebb fogalmiakra.

– Nem értem.

– A készítmény nem biopozitív, hanem bionegatív. A szavak nem a tablettába vannak beledolgozva, mint régen. Ön a saját anyanyelvi fogalmait használja továbbra is, mint mindig. A készítmény csupán kikapcsolja, elaltatja egy időre a felesleges fogalmakat, de meghagyja és kiemeli azt a minimális ötszáz szót, amelyre önnek horgászás közben feltétlenül szüksége van.

– Ahá, már kezdem érteni.

– Uraságod este, lefekvésnél bevesz egy negyed tablettát, és reggel frissen arra ébred, hogy csak a legszükségesebb ötszáz szavas szókinccsel rendelkezik. Ön két napig – egy negyed

tablettától – nem sétál, jár, ballag, ödöng, baktat, cammog, botorkál, téblábol, poroszkál, szalad, rohan, vágat, nyargal, hajrázik, hogy többet ne mondjak, hanem egyszerűen csak jön, megy. Lassan vagy gyorsan. Ami szép, az marad szép, de a csúnyára csak azt fogja mondani, hogy nem szép. És így tovább, és így tovább.

– Mulatságos. Talán még az ösztöneim és élesebbre finomulnak így.

– Nem feltétlenül. Épp csak annyira, amennyire a minimumra redukált tudattartalom az alkatra, az egyéniségre is visszahat. Igaz, a szellemi felsőbbrendűség érzése megszűnik egy időre, de számos gátlása is kikapcsolódik természetesen.

– Ön már próbálta?

– Hogyne. El sem tudja képzelni uraságod, milyen pihentető nem tudni, ki volt Petrarca, Petronius, Periklész, Paganini, Ptolemaiosz, Plutarkhosz, Püthagorasz és Pontopiddan. Vagy Patroklosz, Pszüché, Pitigrilli, Papadopulosz.

– Popov, Pavlov, Prokofjev, Ponomarenko.

– Tessék? . . .

– Semmi, semmi. Egy kis orosz csokor. De miért említ csupa P-betűs neveket?

– A kedvenc betűm. Bizonyára önnek is van. Egyébként leltárunk lesz, éppen azt készítettem elő, amikor jönni méltóztatott, és a P-betűvel pepecselgettem.

– Ó, igen. Persze. És mondja, kérem, a kikapcsolt, az elaltatott fogalmakból nem megy veszendőbe egy sem? Normálisan visszatérnek, ha a tablettá hatása elmúlt?

– Veszendőbe?! . . . Aktivizálódnak, uram. Pihennek, regenerálódnak, felfrissülnek, mondhatnám, szinte újjászületnek.

A lelkes kitörésre nem felelek. A szemem már megszokta a félhomályt. Újra körülnézek a boltban. Mintha volna valami látnivaló. Nincs. Az a látnivaló, hogy nincs látnivaló. Mint abban a kétszázötven éves teaszaküzletben, az Old Crompton Streeten, Londonban. Árut nem látni sehol.

A kereskedő érzi, hogy ez a lélektani pillanat, amikor csöndben kell maradnia. Tudja, hogy sóvárgó képzeletem most az ő zsebére dolgozik.

Ötszáz szó. Ötszáz tömör szó horgászához. Víz, nap, eső, szél, hal, horog, bot, csónak. Jön, megy, van, hullámszik. Pedzi, bekapta, nem kapta be.

Messziről hegedűszó. Keményen, élesen, tisztán, metsző világossággal, vadul és lágyan, hevesen és mohón, öblösen és magas üveghangokon. Tartini. Az Ördögtrilla. De mindjárt vált is, ez már nem Tartini, ez Vivaldi, a *Négy Évszak*-ból a Tavasz.

– És nem lesz hiányérzetem?

– Nem lesz. A gyár biokémikusai erre is gondoltak. A dobozban mellékelve van a készítmény pontos leírása és a használati utasítás.

De még húzom a döntést. Aggályaim már nincsenek, tudom, hogy megveszem a skót halászkészletet. Csak az, ahogy most előre magamban végigélem a horgászás, a vízparti csend szinte gondolatlan tiszta örömet, csak az, ahogy késleltetni szeretném a pillanatot, csak még egy kicsit szeretném érezni ezt a felidézett varázst. Ha fizetek, zsebre teszem a kis dobozt, talán elmúlik. Ne, még ne.

– És mit árusítanak még ebben a boltban?

– Mindenfajta gondolkodási alapanyagot raktáron tartunk. Betű-, írás- és szórendszereket, nyelvi specialitásokat, anglicizmusokat, gallicizmusokat, germanizmusokat, de ugyanezt megkaphatja nálunk uraságod urdura, bantura vagy szuahélire is, aymarára vagy zapotékre. Foglalkozunk mindenfajta titkosírással és kódszisztémákkal, matematikai, fizikai, és kémiai alapanyagokkal és levezetésekkel, filozófiai és pszichológiai gondolatkörökkel, ideológiákkal.

– Grammatikájuk is van?

– Bő választékkal rendelkezünk. Minden élő és holt nyelvre. Ezenkívül üres grammatikai kereteink is vannak még nem létező nyelvekhez. Csak ki kell tölteni őket.

– Mivel?

– Azt hittem, tudja uraságod. Keret-szavakkal. A század legnagyobb találmánya.

– Nem létező szavakra gondol?

– Az nagyon alacsony, már-már gyerekes szint volna, uram. Bár tartunk azt is. Betűinkből ön olyan nem létező szavakat állíthat össze, amilyeneket akar. De magasabb tudományos szinten a már meglevő és gyakorlatban bevált szavakat használjuk, mivel ezek évezredek során alakultak ki és csiszolódtak formailag is mai alakjukra. Kár volna ezeket a bevált formákat a szemétre vetni.

– Már elnézést, egy kukkot sem értek abból, amit mond. Illetve, a szavakat értem, csak a mondatok tartalmát nem.

– No, éppen erről van szó. Ha megengedi, majd gyakorlatban megmutatom.

Gyors mozdulattal nyúl a háta mögé, kihúzza egy fiókot, kis kartonlapot vesz ki belőle, elem teszi. A karton közepén, csupa nyomtatott nagybetűvel ez a szó áll:

ASZTAL

– Tetszik látni? – mondja a kereskedő. – Pontosan ugyanolyan, mint a klasszikus, évezredek alatt kialakult *asztal*-szó. Formailag semmiben nem különbözik tőle.

– Akkor mégis, mitől más ez?

– Attól, hogy ez csak üres keret. Nincs sem gondolati, sem érzelmi, sem tárgyi tartalma.

– Hát akkor mije van?

– Gusztusos, praktikus formája. Ön olyan tartalommal tölti ki, amilyenel akarja. Asszociálhat hozzá egy három-vagy négy lábú ülőbútort, négy lábú vagy lábatlan fekvő alkalmasítást, ha ragaszkodik a hagyományos lakberendezési asszociációkhoz, de kifejezheti vele azt a tevékenységet is, amikor két száj egymáshoz tapad.

– A csókra gondol?

– Arra. De ez csupán példa. Ön azt gondol bele a keret-szóba, amit akar. Veréb, balta, pipitér. Mondjuk.

– De kérem, ennek semmi értelme nincs. Az asztal, az asztal. Négy lába meg egy lapja van. Esetleg fiókja vagy fiókjai.

– Az ön anyanyelvén, uram. E közmegegyezés azonban viszonylag szűk körre korlátozódik. Más nyelveken ugyanezt a tartalmat a *table*, a *mesa* vagy a *Tisch* szó fejezi ki. Ez egyébként egy vaskos, goromba példa volt, amelyben a szó formája és tartalma még többé-kevésbé fedi egymást. De az ilyen szó egyre ritkább. Mi megfordítottuk a dolgot. Az üres keretet árusítjuk, amit a kedves vevő a saját kívánsága vagy szükséglete szerint tölt meg tartalommal.

– De ez szörnyű visszaélésekre ad lehetőséget!

– Ahogy vesszük. A fejlődés tendenciája azt mutatja, hogy a szavak formája mögül egyre inkább kikopik a tartalom. Mi csak elébe megyünk a fejlődés tendenciájának.

– És van, aki veszi ezeket a keret-szavakat?

– Hogy veszik-e? A legkeresettebb árucikkek egyike. Száz-
ezres tételeket szállítunk belőle.

– Kinek? Ki az a . . . ?

– Főleg politikusok, diplomaták, jogászok, kereskedők veszik. De vásárlóink között nagy számban akadnak írók, költők, filozófusok, akadémikusok, egyetemi tanárok, nőcsábászok és kikapós feleségek.

– Különös, hogy ez ilyen kelendő.

– Konjunktúra van, kérem, mindenféle gondolkodási anyagban. A piac igényli a korszerű árut. És ez az. Ha szabad uraságodnak is ajánlanom belőle . . . Témakörök szerint áruljuk, ezres csomagolásban.

– Nem, köszönöm. Nincs rá szükségem. Önellátó vagyok – mondom kicsit röstellkedve.

– Akkor marad a skót halászkészlet.

– Igen.

Fizetek, a fehér selyempapírba csomagolt kis dobozt zsebre teszem, köszönök, távozom.

Ötszáz tömör, súlyos, kőkemény szó birtokosa vagyok. Szinte gazdagnak érzem magam.

Víz, nap, szél, hal, nád, eső.

Remek.

A sintempifikátor

(Politechnikai jegyzet)

Már a régi egyiptomiak és görögök is ismerték az idő viszonylagosságának problémáját. Éppen ezért különös, hogy a gondolat első, igen pontos megfogalmazása csupán a múlt század első felében kristályosodott ki egy Alexander Petoefi nevű közép-európai költő egyik költeményében, ekképpen:

*Míg állni látszék az idő,
bár a szekér haladt.*

Feltehetően ez a két verssor és a bennük foglalt gondolatnak az angol H. G. Wells regényében történt továbbfejlesztése (*Az Időgép*, 1895) adhatta az ötletet A. Einstein professzornak, amikor az általános relativitás elméletén belül a tér-idő szerkezet problémájával kezdett foglalkozni. Einstein ebben a problémakörben már a század legelső éveiben viszonylag konkrétan látszó eredményeket produkált, noha a század közepe táján már-már úgy tűnt, hogy elméletén túlhaladt az idő. Hogy mégsem így történt, annak az volt az oka, hogy Gosov és Fitzbelly, 1983-ban, az UNESCO egyik szümpozionján, először számoltak be a tér-idő konvertibilitás (SPACETIME CONVERTIBILITY) kísérletileg is igazolt elméletéről.

Ezután az események lélegzetelállító gyorsasággal követték egymást. Kilenc nappal azután, hogy az előadás elhangzott, a francia Bourdier „in vitro” megállította az időt. Egy hét új frank huszonöt centimes befektetéssel készült, házilag összebűtykölt kis szerkezettel Bourdier ellenkező irányúvá fordította

egy részecskegyorsító (ciclofazotron) működését, ezzel átalakította részecske-lassítóvá, és benne először lelassította, majd óvatosan megállította a fény partikuláinak terjedését. Ezzel gyakorlatilag és a világtörténelem során először sikerült az időt megállítania.

Mindössze huszonegy nappal később T. Caldor a Humboldt-egyetemen bemutatta Fixmirage (Fiximage – Röggép) elnevezésű és a fordított működésű ciclofazotronnal kombinált állítható, illetve rögzíthető tükrös szerkezetét, amely már tizedmásodperc pontossággal tudta szabályozni az idő állítását és keresését bármely adott vagy nem adott térben, azaz egy állandónak (constansnak) tekintett folyamatos jelenhez viszonyítva azzal párhuzamosan és (vagy) attól visszafelé volt képes mozogni, illetve képben és hangban ábrázolni az időhöz rögzített teret. Egy elmés – a tengelykapcsolóhoz (kuplung) hasonló – áttétel-rendszer segítségével bármely adott térhez bármely időt tudott csatlakoztatni vagy fordítva. FIXMIRAGE elnevezésű szerkezetét kettős keresőskálával kombinálta, és ennek segítségével a tér bármely pontján képes volt elindítani egy bármely rendszerben mért időt, illetve a tér bármely pontját képes volt egy kívánt időbe belehelyezni oly módon, hogy onnan akár visszafelé, akár előre tudott mozogni egészen a folyamatos jelenig.

Ma már szinte hihetetlennek tűnik, hogy senkinek nem jutott eszébe hamarabb a probléma megoldása. Még maga H. G. Wells is csupán azt a gondolatot veti fel regényében, hogy létezhet olyan gép, amellyel az időben mozogni lehet, a megoldásra irányuló technikai-tudományos sugalmazást ő sem ad. Gosov azonban az einsteini általános relativitás már-már túlhaladottnak vélt elméletéből indult ki. A Földön évmilliók óta a Földnek a Naphoz viszonyított mozgása alapján mért időt csupán egynek tekintette a sokféle időmérési lehetőség közül. Kidolgozott tehát egy fénysebességgel járó órát, amelyhez egy normális, Föld-Nap viszonylatú időt mérő órát kombinált. Maga a művelet, természetesen, fordítva zajlott le.

Gosov egy 30 cm körkerületű, normális földi időt mérő stopperóra másodpercmutatójához olyan szorzószerkezetet csatlakoztatott, amely a mutató egy teljes körfordulata, azaz a 60 mp alatt megtett utat egyidejűleg a fény sebességével is regisztrálta, tehát amíg a másodpercmutató 30 cm utat tett meg, a szorzószerkezet ennek a távolságnak a fénysebességgel mért hatszázmilliószorosát mérte, azaz száznyolcvanmilliárd métert (18 millió km). Az óra pillanatnyi állását mutató viszonyító skála legjobban egy olyan kombinált hőmérőhöz volt hasonlítható, amelyről egyszerre olvashatók le a Celsius-, a Reaumur- és a Fahrenheit-rendszerben mért hőmérsékletek.

Gosov elgondolásának zsenialitása csupán abból állt, hogy rájött: az a távolság, amelyet a földi időt jelző óra mutatója – a maga normál sebességével – kétezer év alatt megtesz, a fény sebességével – a megfelelő számítások elvégezhetők 58 perc és 24 másodperc alatt járható be.

Mint látjuk, az idő gyorsíthatóságának és lassíthatóságának kísérletileg is bizonyított elmélete – Gosov, Fitzbelly, Bourdier és T. Caldor munkássága nyomán – szédítő gyorsasággal vezetett olyan gyakorlati eredményekre, amelyekre mindaddig csupán az emberi agy volt képes a kötött és konkrét (valósághoz ragaszkodó), valamint a kötetlen és szabad (valóságtól elrugaszkodó és fantáziáló) emlékezés működtetése folytán.

Már 1985 első negyedében megjelentek a szaküzletekben az első kis és nagy képernyős SINTE-készülékek, amelyek az addig használatban volt televíziókészülékekhez adapter segítségével kapcsolták a SINTEPIFIKÁTOR-t, az Időtlenítőt. Sajnos ugyanis a közhasználatba ezen a meglehetősen tudománytalan elnevezésen ment át a készülék, amely pedig e téves elnevezéssel ellentétben éppen hogy bármilyen időt volt képes bármely térhez képnél és hangban kapcsolni, tehát éppenséggel nem megszüntette, hanem tágította, kiterjesztette és térben is érzékelhetővé tette az időt.

Ezáltal természetesen egy csapásra feleslegessé tett minden, a folyamatos jelen előtt lejátszódó fiktív, fantáziaszülte és ki-

talált történetet, mivel ezek képtelenek voltak a már valóban megtörtént és bármikor felidézhető valóságos helyzetekkel konkurrálni. Az „irodalom” néven mindaddig ismert történelmi kategória fő vonulata fokozatosan megszűnt létezni, és csupán a jövőben (a folyamatos jelenen túl) játszódó események képezhették tárgyát. A SINTE-készülékek ugyanis a jövőt egyelőre még nem képesek regisztrálni, noha az erre irányuló kísérletek folynak, és csupán idő kérdése, hogy ezen a téren is gyakorlati eredményeket sikerüljön elérni.

TTK

(1)

Két utazás között mindig arra várok, hogy egyszer majd behív-
nak a Központba. Ennek a reménykedésnek persze semmi
alapja nincs, noha a szabályok nem tiltják kifejezetten, hogy
a külső munkatársak bemehessenek a Központba, de – hogy
is mondjam csak – valahogy nem volna ildomos egyszerűen
csak beállítani. Ha hívnának, az más. De soha nem hívnak.

Még egyszer sem voltam a Központban.

Sokszor éreztem úgy, hogy egy normális, rendes, szinte ba-
ráti beszélgetés keretében jobban ki tudnám fejteni az egy-egy
üggyel kapcsolatos problémáimat, mélyebben, alaposabban
tudnám elmondani előszóban azokat az írásban nem vagy csak
alig érzékelhető nüanszokat, amelyek esetleg elősegíthetnék,
hogy a Központ a kérdéses ügyben jobb, pontosabb, hatéko-
nyabb döntést hozzon. Néha – megvallom, és nem is szégyel-
lem – robbanásig telítve voltam bosszúsággal, elégedetlenség-
gel, haraggal, különösen olyan esetekben, amikor nyilván-
valónak látszott, hogy a Központ az én elvégzett munkám,
megoldott feladataim valamelyikének alapján hozott elhamar-
kodott, téves vagy hibás döntéseket.

Most bemegyek, háborogtam magamban ilyenkor, és beolva-
sok nekik, kipakolok, most mindent elmondok, ami a bögyöm-

ben van, mert ez tűrhetetlen, ezt nem lehet elviselni, ez felháborító, én ezt nem vállalom, és ha nem hajlandók a döntést megmásítani, egyenesen és világosan közlöm velük, hogy elegem van a megtiszteltetésből, visszaadom a megbízást, rám ne számítsanak többé, töröljenek a Központ külső munkatársainak a névsorából. Mert affelől semmi kétségem nincs, hogy bent, a Központban létezik egy ilyen névsor.

Természet dolga ez. Olykor egy-egy ilyen dühkitörésem annyira fel tud fokozódni – eléggé ritkán, de azért előfordul –, hogy kapom magam és elindulok – ildomos, nem ildomos –, bemegyek a Központba. De a fene tudja, hogy van ez, mindig pont ilyenkor romlik el a Tekintélytisztelet Közömbösítőm. Egyszerű és éppen ezért általában megbízható kis szerkezet, a zakóm középső gombjába van beépítve a kis gombem, amely működteti. Ha kétgombos zakó van rajtam, akkor a fölő gombba, ha egygombos, akkor abba az egybe.

Azonnal megérezem, ha elromlik.

Csavargatom, próbálok állítani rajta, interferenciára gyanakszom, valami torzulásra, de hiába a velem született tehetség a tekintélytisztelet-közömbösítésre, ha a műszaki érzékem viszont nem a legjobb, egyre idegesebb leszek, biztos jel, vizketni kezd a bal fülem, ujjaim tömpék, érzéketlenek, egyetlen óriási ügyetlenségnek érzem magam, patakokban folyik rólam a hideg veríték, tompa nyomást érzek hátul a koponyámon, nem megy, az istennek sem megy, nem működik, nem akar működni, a piszok. A rohadt.

Odahaza nyolc-tíz TTK hever csak úgy beszórva a fiókomba, kapoccsal működik, ha hoztam volna magammal legalább egy tartalékot, most egyetlen kattintással kicserélhetném ezt a vacakot, de nem hoztam, talán épp azért nem jutott eszembe, hogy hozzak, mert kísérteni akarom a sorsot, nem vagyok babonás, vagy legalábbis nem annyira, hogy ilyen földöntúli dolgokban higgyek, hogy mindig éppen akkor romlik el a TTK-m, amikor ekkora dühvel indulok a Központba. Tanultuk ugyan, a szerkezetét, az egyes alkatrészeket és kapcsolásukat, de –

mondom – ehhez nincs túl sok érzékem, lehet, hogy valami enzim is van beleépítve, ami a Központba indulás szándékát működtető neuronokat bénítja. Ez reális magyarázat volna, bár az sem lehetetlen, hogy a Központ épülete közelében erősödik fel annyira a sugárzás, hogy az ilyen kis teljesítményű TTK-kat automatikusan kikapcsolja. Sajnos, ehhez nem értek eléggé. Örülök, hogy a politechnikai órákon sikerült a minimumpróbát teljesítenem. Az pedig ehhez kevés.

A tekintélytisztelet-közömbösítés képessége mindenkiben megvan valamilyen fokon, így tanultuk az órákon. Persze ez a képesség igen nagy értékhatárok között ingadozhat, lehet veleszületett és szerzett vagy a kettő keveréke. A tanfolyamon végzett képesség-vizsgálat kimutatta, hogy ebben a tárgyban az átlagosnál sokkal jobb adottságokkal rendelkezem. Az elérhető legmagasabb pontszámnál csak eggyel kaptam kevesebbet. Persze nem lehetetlen, hogy volt egy kis suskus a dologban, és az, hogy ilyen magas értékű pontszámot hoztak ki, nem volt egyéb szellemi doppingolásnál. A mi munkánkban ugyanis igen fontos szerepe van a tekintélytisztelet-közömbösítésnek.

Legutóbb, taxit nem kaptam, a legnagyobb csúcsforgalmi időben autóbusszon indultam el, hogy most, most aztán bemegyek a Központba. Ravaszul kigondoltam mindent. Az ilyenfajta munkánál, mint amit a Központ külső munkatársaként kell végeznem, nagyon jól megfér egymással a hideg számítás és a forró indulat.

A Rauschberg-ügyről volt szó. A menekültsegélyezési iroda alagsori raktárában hónapokig dolgozott mellettem, természetes tehát, hogy személyesen ismertem Rauschberget, de ennek már csaknem harminc éve. Egy-két év differenciával szinte egykorúak voltunk. Többször jártam fönt nála az akkori lakásán, Madridban, a Doctor Esquerdo 26-ban lakott, a harmadik emeleten, a hátsó udvarban, Andrescóéknál bérelt egy szobát, közel a Manuel Becerra térhez. A viselkedés-lélektan volt a hobbyja.

A tárgyalás már három hete folyt. Az államügyész a bizonyí-

tékok megdönthetetlen sorával támasztotta alá a vádat, amely szerint az 1915. augusztus másodikán Mannheimben született Eduard Rauschberg, miután hat hónappal ezelőtt Peruból megérkezett Spanyolországba, ez év február huszonhetedikén éjjel két lövéssel agyonlőtte az őt igazoltatni akaró rendőrt, majd elmenekült, és csak egy hét múlva tartóztatták le, a Pensión Segovia ebédlőjében, ahol éppen tükörtojást és fejes salátát vacsorázott. A penzióban szabályosan be volt jelentve, a nyomozónak útlevelével igazolta magát, valóban Eduard Rauschberg a neve, valóban napra pontosan hat hónappal azelőtt érkezett a barajasi repülőtérre Limából. Az útlevéiben, amellyel igazolta magát, az ő fényképe volt, mégis azt állította, hogy ő Eduard Rauschberg, csak éppen nem 1915. augusztus másodikán született Mannheimben, hanem 1917. november nyolcadikán Düsseldorfban.

A nyomozóknak arra a kérdésére, hogy ha ezt állítja, hogy lehet mégis, hogy az útlevelében születési helyként Mannheim és születési dátumaként 1915. augusztus kettő szerepel, nyugodtan azt felelte, hogy érkezésekor a repülőtéren összegyűjtötték az utasok útlevelét, egyenként és libasorban járultak az útlevelet vizsgáló tiszt fülkéje elé, akinek kérdésére be kellett mondania a nevét minden utasnak, a tiszt beleütötte az útlevéibe az érkezési pecsétet, majd kiadta a név szerint és fényképen is ellenőrzött útlevelet az egyes eléje lépő utasoknak. Rauschberg előtt még tizenöten vagy húszan álltak, nem tolazkodott, látta, még van ideje, bement az illemhelyre, néhány perc múlva kijött, beállt a sorba, és így utolsóként került az útlevéll ellenőrző tiszt ablaka elé, aki megkérdezte a nevét, megnézte a fényképet, beleütötte az érkezési pecsétet, majd az útlevelet átnyújtotta Rauschbergnek, miközben kissé furcsán megkérdezte tőle: „Nem volt maga már itt az előbb?” Rauschberg mosolyogva válaszolt: „Nem, az illemhelyen voltam.” „Elnézést, uram – felelte most már szintén mosolyogva a tiszt –, hajnal felé járunk, lehet, hogy egy kicsit fáradt vagyok.”

Rauschberg azonnal megismerte perui útlevelét, ahogy átvet-

te a tiszt kezéből, azonnal zsebre is tette, majd távozott, a Pensiön Segoviába ment taxin, az olcsó penziót a taxisofőr ajánlotta neki, szobát vett ki, és csak amikor a bejelentő lapot állította ki, és az éjszakai portásnak átadta az útlevelét, a portás vette észre, hogy a bejelentőlapra írt születési hely és évszám nem egyezik az útlevelbe írottal. Azonnal taxiba ült, és visszament a repülőtérre, megtalálta az útlevelét ellenőrző tisztet, együtt megnézték a limai gép utaslistáját, amelyben valóban két Eduard Rauschberg szerepelt, de a születési hely és évszám csak az egyik mellett volt feltüntetve: 1915. augusztus kettő, Mannheim.

Csak ekkor nézte meg – teljesen össze volt zavarodva – alaposabban a fényképet. A fényképen levő arc valóban nagyon hasonlított az övéhez, de nem ő volt. Ezenkívül neki soha nem volt ilyen csíkos nyakkendője, a fehér, széles hajtókájú zakó is ismeretlen volt számára.

Az útlevelképet a spanyol és a világsajtó is közölte. Ha nem tudom, hogy kiről van szó, fel sem tűnt volna, átlapozom, de tudva, hogy a kép Eduardot ábrázolja, alaposan megnéztem, még nagyító alatt is vizsgálgattam. Ő sem lett fiatalabb az elmúlt harminc évben, gondoltam, aztán hirtelen: hohó, de hiszen ez nem ő, hanem a másik Rauschberg, legalábbis ő ezt állítja. Micsoda fantasztikus egy eset. Persze, én azt, amiben nem egyezik az emlékképemmel, az idő hatásának tulajdonítom. Figyeltem én akkor, harminc éve, hogy milyen a füle Eduárdnak? Nem. Hogy milyen ívű a szemöldöke? Nem. És mégis, a tekintetében van valami, ami nem jellemző rá, de azért mégis, mintha ő volna. Meg mernék rá esküdni a bíróság előtt, hogy ez a harminc évvel későbbi kép azt a Rauschberg Eduardot ábrázolja, akit én Madridban ismertem?

Őszintén, csak őszintén. Gondoljuk végig. Igen, meg mertem volna esküdni, hogy ez Eduard, ha nem tudom, hogy az azonosítással esetleg a gyilkosságért kiszabandó halálos büntetését idézhetem elő. Ha nincs emberi okom a kételkedésre. Így azonban csak annyit mondanék a bíróságon tanúként, hogy kétség-

kívül fennáll bizonyos hasonlóság az általam harminc éve ismert Rauschberg és a fényképen szereplő férfi arca között, arra azonban, hogy a kettő azonos, nem mernék megesküdni. Lehet, hogy a testvére, mit tudom én?

Bűnügyi rejtély? Rauschberg mellett egyedül a Pan-American utaslistáján szereplő másik Eduard Rauschberg név szólt, és az útlevélezkező tisztnek az a vallomása, hogy amikor Rauschberg elébe került első ízben, mintha úgy emlékezett volna, hogy ilyen nevű személy útlevelét már hamarabb kezelte, második éjjel volt szolgálatban, szinte semmit nem aludt közben, őszintén megmondja, lehet, hogy tévedett, vagy csak a képzelete játszott vele. Az utaslistán azonban így is két név szerepelt.

A Pan-American limai irodájának közlése szerint az egyik repülőgépjegyet öt nappal a gép indulása előtt váltották. Az ügyfél személyesen jelentkezett, maga vette át és fizette ki a jegy árát. A tisztviselő a fénykép alapján sem emlékezett arra, hogy éppen ez a személy lett volna az, aki a jegyet váltotta, lehet, hogy igen, lehet, hogy nem. Egy másik tisztviselő viszont emlékezett arra, hogy a másik jegyet telefonon rendelték a gép indulása napján, másfél órával a gép indulása előtt. Akkor már két napja minden hely foglalt volt erre a gépre, de tíz perccel hamarabb mondtak le egy helyet, azt adta ki a telefonálónak azzal, hogy a jegyet a repülőtéri kirendeltség pénztáránál veheti át beszállás előtt. A jegyet valaki átvette és kifizette. A repülőtéri kirendeltség pénztárosa homályosan úgy emlékszik, hogy a jegyet egy férfi vette át. Sem fényképről fölismerni, sem személyleírást adni róla nem tud több mint hat hónap után. Hogy két Rauschberg nevű személy szállt-e föl a gépre külön jeggyel vagy csak egy, két (ugyanarra a névre szóló) jeggyel, szintén nem lehetett megállapítani, mivel három utas nem jelentkezett a felszállásnál. Kettőt sikerült azonosítani, a harmadik, bizonyos Juanita Rodriguez Velasco ugyancsak telefonon rendelte a jegyét, és a madridi Barajas repülőtér érkezési listáján nem szerepelt a neve, hogy

oda megérkezett volna. Erről a Juanita Rodriguez Velascóról nem sikerült semmit megállapítani. Ezáltal az sem nyert tény-szerű, minden kétséget kizáró bizonyítást, hogy valóban két, egymástól független Eduard Rauschberg érkezett volna azzal a limai géppel Barajasra.

Ezen az egy, végeredményben sem pozitívan, sem negatívan nem értékelhető mozzanaton kívül, minden egyértelműen Rauschberg ellen szólt.

A lábnyomok. A meggyilkolt rendőr holtteste keresztben feküdt a Conde de Peñalver utca járdáján, nem messze az Alcalá, a Goya és a Conde de Peñalver utcák hármaskeresztződésétől, egy olyan útszakaszon, ahol csőjavítás miatt a gyilkosság előtti délutánon szedték fel az aszfaltot, éjszakára földdel borították, de a vékony, körülbelül tizenöt méter hosszú szakasz nem volt beaszfaltozva. A rendőr holtteste körül, a felásott, puha földben világosan kivehető lábnyomokat mutatnak ki, ezek között tisztán kirajzolódva két negyvenkettes férfitalp nyoma. Mind a kettő a bal láb nyoma volt. Rauschberg negyvenkettes cipőt hordott. Igaz ugyan, hogy az aznap éjjel viselt cipőjén és más cipőin sem sikerült a Conde Peñalveren talált földdel azonos minőségűt kimutatni, de a letartóztatásáig egy hét telt el, az azóta többször is lekophatott.

Az Alcalá és a Conde de Peñalver sarkán levő, éjjel sokáig nyitva tartó kávézó pincére azonban emlékezett arra, hogy az egyik asztalnál két férfi ült aznap éjjel, vele ugyan spanyolul beszéltek, kifogástalan spanyolsággal, mint a spanyolok, de egymás közt valamilyen idegen nyelven, valami északi nyelven, de nem angolul és nem franciául, azt biztos, mert azt fölismerte volna. Németül, dánul, svédül? A pincér ezt nem tudta megállapítani. Az ilyenre emlékszik az ember, mondta a pincér. Vallomása szerint hat-hét perccel a két férfi távozása után kiment az utcára, hogy zárjon és megnézze, milyen az idő. A két férfi még ott állt a sarkon, éppen akkor búcsúzkodtak azon az idegen nyelven, és az egyik férfi a másikat *Eduardó*-nak szólította. Ezt a pincér világosan hallotta. A két férfi elvált, az

egyik az Alcalá utcán indult el a Retiro-park irányába, a másik átment a szemközti oldalra, és noha ebben nem teljesen biztos – mintha a Conde de Peñalver utca felé indult volna el a másik oldalon. Ő azonban ezt már nem figyelte. A pincér valomása szerint ekkor éjjel két óra hat vagy hét perc lehetett. A rendőrt a saroktól százötven méterre lőtték le, a rendőr holttestét egy járókelő fedezte fel, kb. fél háromkor vagy néhány perccel később. A boncolás szerint a halál kettő és fél három között állt be.

Rauschberg a kihallgatások során tagadta, hogy ő aznap éjjel valakivel abban a kávézóban ült volna. Alibit azonban nem tudott igazolni. A penzióban megvacsorázott, majd lement, és beült az Imperial moziba a Granvián, egy francia bűnügyi filmet nézett meg, az utolsó előadáson, pontosan megmondta a film címét, a szereplőket is tudta, a sztorit is el tudta mondani, ez azonban nem bizonyít semmit. A filmet akkor már második hete adták, láthatta előbb is vagy a letartóztatásáig eltelt egy hét alatt. Mint mondta, egyedül ment moziba, majd utána elindult a Puerta del Sol felé, sétálni akart, de a Granvía és a Montera utca sarkán egy lány megszólította, a lány nagyon tetszett neki, megalkudtak, és elment vele. Nem szállodába mentek, nem is valami alkalmi szobába, hanem a lány lakására, a Carretas utcába, ami a Puerta del Solról nyílik, és öt-hat perc gyalogútra van attól a helytől, ahol a lány megszólította a Montera utcában. A lányt Luísának hívták, a lakást is megtalálták, de a rendőrség a lányt nem tudta kihallgatni, a Gran Hospital de la Beneficenciában feküdt, a Diego de León utcában, a baleseti sebészetén, eszméletlen állapotban, egy taxi gázolta el, már csak órái voltak hátra, amikor a rendőrség megjelent a kórházban. Másnap hajnalban meg is halt. Eszméletét nem nyerte vissza. A lány lakásán találtak egy noteszt, ahová a bevételeit írta be, szerepelt is a beírások közt egy, amelyik Rauschbergre vonatkozhatott, „Peruano (t. l. noche) Pts. 500.-”, tehát egy perui, akitől az egész éjszakáért ötszáz pezetát kapott, a bejegyzés mellett nem volt dátum, a lány

csak a hónapokat jelölte, ez február végén volt valamikor, de nem lehetett megállapítani, hogy melyik napra, illetve melyik éjszakára vonatkozott.

A Pensiön Segoviában, ahol Rauschberg lakott, szintén nem tudták megmondani, hogy otthon töltötte-e az éjszakát. A lépcsőházi ajtóhoz kulcsot adtak neki, este vacsora után látták elmenni, reggel ott volt a reggelinél, de hogy otthon aludt-e vagy sem, nem tudták. A *sereno*, az utcai éjjeliőr viszont határozottan állította, hogy sem nem látta Rauschberget aznap éjjel, sem a kaput nem nyitotta ki neki, noha ismeri, nemegyszer nyitott neki kaput, amikor Rauschberg éjjel jött haza, el is beszélgettek néha, ő nem vette észre, hogy nem lett volna spanyol.

Micsoda peches egy alak! Egyszerűen fantasztikus, hogy valaki körül ennyire szétfolyjon minden. Emlékszem, sokat beszélt nekem viselkedés-lélektanról, a különböző magatartásformák pszichológiájáról, amelyet szerinte az alkat lényege, a *Gestaltwesen* határoz meg elsősorban. Ez a *Gestaltwesen* volt az egyik kedvenc szava. Mindent a *Gestaltwesen*-re vezetett vissza, arra a biológiai összetevőre, amely egy embert szinte már a fogamzása pillanatában meghatároz, és amelyen a környezet, neveltetés, külső körülmények csaknem lényegi módosításokat eszközölnek. A gonádokról beszélt, a hipofízis mellső lebenyéről, honnan a fenéből emlékeznék én németül ilyen szavakra, hogy *Vorderlappen*, mellső lebeny, innen, abból, hogy ő beszélte vele tele a fejemet, szegény Eduard.

Ezt a vele megesett, minden képzeletet felülmúló történetet is a *Gestaltwesen* és a mellső lebenyek határozták volna meg eleve? Nem szeretnék a bíró lenni, akinek az ügyében döntenie kell. Halálra is ítélik.

Az a pincér a szembesítésnél azt állította, hogy vagy ő volt az, aki azzal a másik férfival ott ült a kávézóban azon az éjszakán, vagy nagyon-nagyon hasonlított rá, csak azért nem állítja teljes biztonsággal, hogy ő volt, mert hogy a világítás meg a körülmények, de azért mégis inkább ő volt, legalábbis azt hiszi.

Erre a vallomásra rendelték el a helyszíni szemlét éjjel háromnegyed kettőkor a kávézóban. A pincér leírása alapján egy, a másik férfihoz hasopló alkatú nyomozót felöltöztettek úgy, ahogy annak ruházatát a pincér leírta, majd odaültették a kávézó asztalához Rauschberggel, németül beszéltették őket, a pincér rámondta, igen, ezen a nyelven beszélt a két férfi, de *este señor*, és ezzel Rauschbergre mutatott, más ruhában volt.

Ekkor derült ki, hogy a pincért eddig meg sem kérdezték, hogy a kávézóban látott és Rauschbergnek vélt férfi hogyan volt öltözve akkor éjjel. Ez ugyanis fölöslegesnek látszott, ha a személyt azonosítani tudja. A pincérnek ekkor megmutatták Rauschberg egész ruhatárát, előbb azonban aprólékos részletes-séggel elmondatták vele, hogy emlékezete szerint a Rauschberggel azonosnak vélt férfin milyen ruha volt, milyen ing, nyakkendő, felsőkabát. A fehér ingen kívül, mert akkor éjjel azt viselt a Rauschbergnek tartott férfi, Rauschberg egész ruhatárában nem volt egyetlen olyan darab, amely még csak megközelítőleg is hasonlított volna a pincér által leírtakra. Ekkor megmutatták a pincérnek a Rauschberg útlevelébe ragasztott fényképet. A pincér rögtön rávágta: nem ez a nyakkendő volt rajta, de majdnem ugyanilyen, ilyen csíkok voltak a nyakkendőn, csak valahogy más elrendezésben.

Ezután kihallgattak huszonöt személyt, akikkel a rendőrgyilkosság előtti hetekben vagy régebben közvetlen kapcsolata volt, láttak-e Rauschbergen a pincér által leírtakhoz hasonló ruhadarabokat? Különösen a nyakkendő felől kérdeztek meg mindenkit részletesen. A huszonöt közül ketten emlékeztek homályosan úgy, mintha ilyesfajta nyakkendőt láttak volna rajta. Az egyes ruhadarabokat volt, aki látni vélte rajta, volt, aki nem. A penzióbeli szobalány, aki Rauschberg szobáját takarította, és minden ruhadarabját ismerte, nem tudott arról, hogy Rauschbergnek ilyen nyakkendője vagy ilyen ruhadarabjai lettek volna.

Ha én volnék a védőügyvédje, ez volna a második olyan pont, amelynek alapján kételyt próbálnék ébresztetni a bíróság-

ban azíránt, hogy Rauschberg azonos-e a rendőrgyilkossal. Az első a repülőgépjegy volna, és a barajasi repülőtérre érkezés körülményei. Egyébként ez a nyakkendő-história, ha távolról is, valamiképpen Rauschberg *Gestaltwesen* elméletét igazolja. Láttam én valaha is csíkos nyakkendőt Rauschbergen akkoriban, amikor együtt dolgoztunk? Az igazat megvallva, nem tudok visszaemlékezni rá. Ha agyonütnek, akkor sem. Az már az én alkatom lényegéhez tartozik, hogy ilyesmire nem nagyon figyelek oda. Igaz, a róla kialakult összképem homályos emléke alapján nem olyan ízlésű embernek él bennem, mint aki ilyen csíkos nyakkendőket hordana, mondtam magamban, miközben újra megnéztem a hetilapban közölt útlevélfényképet.

Szegény Eduard, gondoltam az útlevélképet nézegetve, pedig tulajdonképpen milyen rendes fiú volt. Erre a gondolatra kaptam fel a fejemet. Mi az, hogy volt? Miért volt? Én is elítélem, én is már lefutottnak tekintem az egész nyomozást, a vizsgálatot, én is késznek és adottnak veszem, hogy ő ölte meg a rendőrt, és magamban kimondom rá a halálos ítéletet?

Kezdtem magam kényelmetlenül érezni. Mintha én magam, azzal, hogy így fejben elébe vágtam a még le sem zárult nyomozásnak, önmagamat is felelősnek érezném, ha csak részben is, Rauschberg elmarasztalásában, sőt, esetleg a fejére kimondandó halálos ítéletben is. Mi közöm nekem, tiltakozott valami bennem, ennek a szerencsétlen Eduardnak az ügyéhez? Egy harminc év előtti rokonszenv, munkatársak voltunk, összejártunk, elbeszélgettünk, nagyon kellemesen, ez igaz, engem is meglehetősen érdekelt akkoriban a magatartás-lélektan, meg egy volt a sorsunk is, mindketten menekültek, otthonról távol, politikailag is egy táborhoz tartoztunk, mert akkoriban mindenki barát volt, aki szembenállt a fasizmussal, a náci Németországgal – és ez már elég, hogy most úgy szorongjak Eduard sorsáért, mintha az édes bátyám volna? Pedig nincs is bátyám, egyetlen gyerek voltam, az is vagyok. Noha már árva.

Ekkor támadt bennem szörnyű sejtelem. Felnéztem az Eduard ügyében készített jegyzeteimből, odapillantottam a

kontroll-gépre, nem villogott. Valószínűleg be sincs kapcsolva, gondoltam, de felálltam, hogy erről megbizonyosodjam. Be volt kapcsolva.

TTK

(2)

A nemzetközi sajtó kivonatolt anyagát a Központ juttatta el hozzám, a naprakész tájékozódás is a munkámhoz tartozott, de ez természetes volt. Az azonban egyáltalán nem volt természetes, hogy – ha jól végiggondolom – a Rauschberg-ügyre vonatkozó információk észrevétlenül fokozódva, az utóbbi időben a saját jelentőségükön messze túlmenő helyet kaptak az anyagban. Egyre kevésbé voltak kivonatok, a cikkeket csaknem teljes terjedelmükben közölték, különösen azokat, amelyek az ügy tényanyagával foglalkoztak. Nemcsak a nagy világlapok és rádióállomások riportjait és kommentárjait ismertették, hanem obskurus, a sajtókivonatban eddig soha nem szerepelt lapok speciális tájékoztatását is, mint például az *El Jurista Español* ismertetését a nyomozati jegyzőkönyvek anyagáról, a *Minnesota Quaker Journal* madridi különtudósítójának interjúját a pincérrel és a Pensión Segovia szobalányával, a liège-i *Éclaireur* legalább két teljes kolumnát kitevő ankétját a legnagyobb élő krimiszerzők válaszaival: „Hogyan oldanám meg a Rauschberg-sztorit?” címen, a BBC kerekasztal-konferenciáját, amelyen a Scotland Yard szakemberei, pszichológusok és jogászok vitatkoztak egy teljes órán keresztül az ügyről, vagy a *Neue Züricher* kizárólagos joggal közölt ötven sorát George Simenon tollából: „És mit tenne Maigret felügyelő? . . .” címen.

„Sírba vitte titkát Luísa, a madridi prostituált”, írta a nyugatnémet *Quick* és a címlapon közölte a lány Carretas utcai lakásán szerzett színes fotót Luisáról. A kurta kis fekete csipkekombiné pántja lecsúszik a lány válláról, és az egyik mellét

teljesen szabadon hagyja, Luísa félénk-kacéran felhúzza térdben a bal lábát, félrefordított fejével kacsint a nézőre, és jobb arcán élesen rajzolódik ki a jellegzetesen spanyolos szívhorog. A huszonnégy teljes oldalt kitevő és fényképekkel bőségesen illusztrált riport Luísa teljes gáláns életrajzát is közölte, de számos fénykép volt magáról Rauschberg-ről is, köztük a már említett útlevélkép is szerepelt. A haifai *Davar* hosszabb elméleti cikkben fejtegette a lehetőséget: a Rauschberg-ügy vékony mellékága csupán egy nagyszabású összeesküvésnek, amelyben a még mindig világalalomra törő náciizmus dél-amerikai (perui) menekültjei közt folyik titkos, de elkeseredett leszámolás.

Okkal és joggal ébredt hát bennem a gyanú: a Központ határozott célt követ azzal, hogy ilyen bőségben tájékoztat. Nagyobb és szélesebb körű tájékoztatást kaptam a Rauschberg-ügyről, mint amellyel maga a nyomozást vezető spanyol rendőrtiszt vagy a vizsgálóbíró rendelkezhetett. Úgyszólván minden adat a rendelkezésemre állt.

Ez részben bosszantott, részben kellemesen csiklandozta a hiúságomat. Tisztában voltam vele, hogy ezt a Központ is tudja, számít is rá, hogy ilyen ellentmondásosan fogok reagálni, ha rájövök, hogy ezt a töméntelen információ-áradatot úgy táplálják belém, mint egy elektronikus számítógépbe. De nem sok időm marad magánügyekkel foglalkozni, a telexgépem zümögni kezdett.

Sejtettem, hogy megint a Rauschberg-ügyben. Igazam volt. Az Interpol jelentése Limából. A perui útlevéltképző hatóság közlése szerint 1952-ben új útleveleket vezettek be, de a régiek is érvényben maradtak. Ezek közül számos visszavonásig érvényes. 1952-től kezdve sem egy, sem két Eduardo Rauschberg részére nem állítottak ki új útlevelet, lehetséges, hogy a régiek közt van ilyen névre szóló, de erről adatokkal már nem rendelkeznek. Spanyolország és több latin-amerikai ország közt nincs vízumkényszer. Peru is ezek közé tartozik.

A telexgép halk kattogása abbamaradt. Azt hittem, hogy ezzel vége az üzenetnek. Tévedtem. A gép emelt három sort, majd folytatta.

A német szövetségi rendőrség nyomozásának eredményei a Rauschberg-ügyben.

1. Eduard Rauschberg, Mannheim, 1915. augusztus kettő. Apja neve néhai idősebb Eduard Rauschberg. A Mazuri-tavaknál folyó harcokban súlyosan megsebesült az első világháborúban, a katonai kórházat, ahol a front mögött kezelték, tüzéségi tűz következtében súlyos veszteségek érték. A veszteséglistán idősebb Eduard Rauschberg neve is szerepelt. Anyja: született Rosa Dubbe, piaci árus, 1938. április 1-én hunyt el a mannheimi Rings-Spitalban. Ifj. Eduard Rauschberget, az *Auswertiges Amt* irattárosát 1938 februárjában látták utoljára, azóta ismeretlen helyen tartózkodik. Holttá nyilvánítására irányuló igényt nem jelentett be senki.

2. Eduard Rauschberg, Düsseldorf, 1917. november 8. Okmányokkal alátámasztható adatokat nem sikerült szerezni róla, ugyanis, a második világháború utolsó szakaszában Düsseldorfot ért bombatámadások következtében az anyakönyvi adattárak legnagyobb része elpusztult, a megmaradtakban ilyen név és adat nem szerepel (Düsseldorfbban jelenleg hét Rauschberg vezetéknevű család él, de a fenti adatokkal azonosítható Eduard Rauschberget nem ismerik, sem közeli, sem távoli rokonságukban ilyen nevűről nem tudnak, sem Németországban, sem egyebütt). A névhasználat vagy egy esetleges névelírás irányába folytatott nyomozás talált Singerfeldben (kertváros Düsseldorftól tizennyolc kilométernyire) egy Eduard *Rauchberg* nevű személyt (elhunyt 1969. szeptember 23-án, halál oka: tüdőembólia), foglalkozására nézve magánzót, aki singerfeldi villájában teljesen egyedül élt, és végrendeletet nem, de jelentős vagyont hagyott maga után. Örököseinek felkutatása céljából a Dr. Werner Ausgiebig und Sohn ügyvédi iroda (Düsseldorf, Bank Strasse 3.) a hazai és külföldi lapokban rövid hirdetést tett közzé, hogy jelentkezzenek. A hirdetésre ed-

dig hárman jelentkeztek, de egyikük sem tudta hitelt érdemlően bizonyítani a néhai Eduard Rauchberggel való rokonságot. Rauchberg felesége, született Luise Bannhafter, 1924. októberben hunyt el, egyetlen gyermekük a harmincas évek közepén tűnt el, azóta semmi hír nincs róla.

A telexgép fölé hajolva egyre fokozódó izgalommal olvastam a betű betű után megjelenő szöveget. Szinte sürgettem volna a leadó telexen író gépirónőt, hogy gyorsabban, még gyorsabban, egyszer-egyszer megállt, talán cigarettára gyújtott, vagy az orrát fújta, ilyenkor engem már majd szétvetett a türelmetlenség, na végre, sóhajtottam fel magamban, amikor folytatta.

Ahogy a kopogó gép papírszalagja fölé hajoltam, egyre inkább hatalmasodott el rajtam az érzés – talán a hajlott mozdulat is tette –, hogy én vagyok Atlasz, aki a földet, az egész földgolyót tartom ebben a pillanatban a vállamon. Úgy látszik, sikerült megoldanom a Rauschberg-rejtélyt, vagy legalábbis egy részét, kezemben a bizonyíték, illetve nem a kezemben, hanem a fejemben, az emlékezetemben, megvan, meg tudom menteni Eduardot a halálos ítélettől, az életfogytiglanttól, a harminc év és egy naptól, mindegy, be tudom bizonyítani, hogy Rauschberg eredetileg *Rauchberg* volt, hogy igenis Düsseldorfban született, és 1917. november 8-án, mert most már egy pillanatig sem kételkedtem abban, hogy az adatok egyeznek.

Most már értem, most már teljesen világos előttem, hogy miért árasztott el a Központ a Rauschberg-ügy adataival, a részleteknek ezzel a hatalmas és túláradó bőségével. Hogy emlékezzek, hogy megvilágosodjanak bennem az összefüggések, hogy csaknem harminc év után fel tudjak hozni a tudatom mélyéről egy jelentéktelen és tartalmatlan egy vagy másfél percig sem tartó jelenetet, meg egy másikat 1958 áprilisában, Madridban, Victorral, mintha egy háromszög harmadik szöge zárult volna össze, pontosan, mintha csak odaforrasztották volna a helyére.

Valaki halkan köhécselt a hátam mögött. Megfordultam.

Kerek arcú, mosolygós, szinte kisfiúsan szemérmes arc nézett rám a képernyőről. Magas, domború homlok, ritka szálú, ősz haj.

– Elnézést a zavarásért – mondta halkan. – Majdnem biztosak voltunk benne, hogy rájön, hogy emlékezni fog. Bocsánat, még be sem mutatkoztam. A nevem Huygens de Groot.

– Grotius Hugó? A nagy jogász? Személyesen?

– No nem, no nem – szabadkozott kis nevetéssel. – Csupán egy szerény leszármazottja. Hiszen tudja, hogy nagynevű őszám még a 17. században meghalt. Ugyanaz a név. És én is jogász vagyok. Családi hagyomány.

A másodperc tört része alatt valami bizalmatlanság futott át rajtam, de ahogy jött, el is tűnt mindjárt. Tüstént rájöttem, hogy mi okozta. Szokatlan volt, hogy a Központ egy munkatársa megnevezze magát, név szerint bemutatkozzon. Talán azért teszi, gondoltam, mert ez eszmei név. A nemzetközi és államjog megalapítója volt Grotius, a jogtudomány és a humanitás kapcsolatának szinte szimbóluma.

– Örülök, hogy megismerhettem – feleltem. Eszembe sem jutott, hogy én is bemutatkozzam. Minek? Ő úgyszintén tudja, hogy én ki vagyok.

– Ha megengedi, felvenném magnetofonra a tanúvallomását – mondta.

– Hogyne, parancsoljon. Kevés időnk van. Nyolc nap múlva kezdődik a főtárgyalás.

Egy pillanatra lenézett maga elé, mint aki a magnetofon kapcsolóbilleentyűjét keresi, valamit megnyomott, ismét felpillantott, mosolygott.

– Hallgatom – mondta.

– Eduard Rauschberg 1944 áprilisától vagy májusától kezdve munkatársam volt Madridban, ahol akkor én egy menekülteket segélyező iroda raktárosaként dolgoztam az épület alagsorában. Pontos cím: Eduardo Dato utca 20. Akkoriban szabadult a mirandai koncentrációs táborból. A táborban nem is-

mertük egymást. Amikor egy évvel korábban, a nagy nyolcnapos éhségstrájk eredményeképpen engem is szabadlábra helyeztek, és feljöhettem Madridba, Mirandában több mint négyezer ember volt, főképpen háborús menekültek. Nem ismerhettem mindenkit. Rauschberg Madridban mellettem volt segédraktáros. Jól dolgozott, rendes fiú volt, velem csaknem egykorú, megbarátkoztunk, én szereztem az addiginál jobb szobát neki annál a húszas évek óta Madridban élő orosz családnál, akik nem messze tőlünk laktak a Doctor Esquerdo utca 26-ban. Madame Andresco az első világháború előtt orvostanhallgató volt a szentpétervári egyetemen, de a tanulmányait nem fejezte be, Madridban orosz nyelvtanleckéket adott, én is tőle tanultam oroszul akkoriban. Két lánya és egy fia volt. Victorral, aki ugyancsak velem egykorú lehetett, szintén jó barátságba keveredtünk, kezdő újságíró volt abban az időben.

– Ma is ezen a címen laknak? – kérdezte De Groot.

– Nem, elköltöztek. Madame Andresco meghalt, Victor megnősült, gyereke is van, új lakásba mentek Madrid másik végén, megvan az új címe, majd utánanézek, és a végén közlöm önnel. Több ízben jártam Eduard Rauschberg Andrescóéknál bérelt szobájában, már csak azért is, mert Andrescóékkal is jó barátságban voltam. Rauschberg szinte soha nem beszélt saját magáról, szüleiről, életkörülményeiről, gyerekkoráról. Magának való, csendes fiatalember volt, csak a viselkedéslélektan tudta lázba hozni. Október vége, november eleje lehetett, mint mondtam, 1944-ben, az biztos, hogy nyirkos, ködös őszi este volt, amikor Andrescóékhoz mentem föl orosz órát venni a Madame-tól, de az az üzenet várt, hogy fontos ügyben el kellett mennie, az órát majd máskor tartjuk meg. Andrescóék családjából senki nem volt otthon, az üzenetet Rauschberg adta át, ő nyitott ajtót, és beinvitált magához. Ez volt az egyetlen alkalom, hogy saját magáról, a múltjáról beszélt. Ez a beszélgetésünk az idők folyamán, csaknem harminc év alatt, elhomályosult bennem, aztán valahogy teljesen el is felejtődött, sőt, most már azt is pontosan tudom, hogy miért.

Rauschberget tizenhét, tizennyolc éves korában a Gestapo letartóztatta, három hónapig ült börtönben, majd az apja közbenjárására, akinek kis, de jól menő gyára volt, kiengedték. Apja azzal fenyegette meg Rauschberget, hogy kitagadja, ha nem hagyja abba a politikai munkát. Ő ezt meg is ígérte, egy idő után azonban folytatta az illegális tevékenységet, majd 1937 elején közölte apjával, hogy elutazik. „Inkább a börtönben rohadj meg, mint hogy elveszítselek!” – most már pontos világossággal emlékszem, ahogy Rauschberg az apja szavait idézte. Az idősebb Rauschberg feljelentette a fiát a Gestapónál, de neki akkor már kezében voltak a hamis papírok, valami Spithauser, Spitteler vagy Spielheim, szóval valami ilyen néven sikerült átjutnia a határon, Svájcra és Franciaországra. A Spanyolországba utazott, ahol a Nemzetközi Brigádban harcolt, először a fronton, majd később a köztársasági kémelhárításnál dolgozott, valószínűleg igen eredményesen, mert 1941-ben, távollétében, in contumaciam, halálra ítélték Spanyolországban. A halálos ítélet másolatát – ő akkor Dél-Franciaországban tartózkodott – elvbarátai juttatták el hozzá titkos úton. A halálos ítéletet a Spitt... vagy Spiel... kezdetű név viselőjére mondták ki, de a név után zárójelben az állt, hogy „eredeti nevén: Rauchberg”.

- Rauchberg vagy Rauschberg? – kérdezte De Groot.
- Rauchberg, mint Füsthegy, s betű nélkül.
- Biztos ebben?
- Annyira biztos vagyok benne, hogy bizonyítani is tudom.
- Mondja, kérem, tovább.
- Rauschberg, mint mondtam, ekkor Dél-Franciaországban élt, meglehetősen szürkén és visszahúzódva, de részt vett a francia ellenállásban, és amikor a németek bevonultak Dél-Franciaországba is, csoportja döntött: át kell szöknie Spanyolországba. A csoport hamis okmányokat gyártó részlegének szakembere úgy vélte, nincs jobb az eredeti papírnál, és mivel Eduard Rauchberg – mondom: *Rauchberg!* – birtokában nem volt egyéb, mint az eredeti, valódi nevére szóló születési anya-

könyvi kivonata, abba hamisított bele két s betűt. Így lett Rauchbergből Rauschberg. Amikor itt tartott az elbeszélésben, Rauschberg odalépett a könyvállványhoz, és közvetlenül a fejmagassága fölötti polcra jobb mutatóujjával kihúzott egy barna vászonkötéses könyvet, amelynek gerincén és címlapján sötét narancssárga betűkkel ez állt: *R. Honig – Das Gestaltwesen*. A könyv magától nyílt ki a kezében, négyrét hajtott papírt vett ki belőle, szétnyitotta, és a kezembe adta. Nevetve kérdezte, meg tudom-e állapítani, hogy az s betűket a két névbe, a magáéba és az apjáéba, utólag hamisították az írásba. Emlékszem, én is nevettem, az asztalán levő olvasólámpa alá tartottam a papírt, és csodálkozva és elismeréssel állapítottam meg, hogy a hamisítás tökéletes. Még a névre is pontosan emlékszem, amit említett. „Hautbois ist ein fabelhafter Fachmann”, mondta Eduard kicsit elgondolkozva és büszkén. Tudtam, hogy arra a franciára mondja, aki a hamisítást végezte. Visszaadtam neki a papírt, ő ugyanoda tette vissza a könyvbe, ahol eredetileg volt, a könyvet pedig a helyére rakta a polcon. Ennyiből áll a történet. Hallatlanul bonyolult működésű mechanizmus az emlékezet.

– Minden bizonnyal – felelte De Groot. Elgondolkozva bólintott. – Csak azt nem értem, hogyan felejthetett el egy ilyen lélegzetelállítóan izgalmas történetet annyira, hogy még akkor sem jutott eszébe, amikor a jelenlegi Rauschberg-ügy első adatait közöltük magával.

– Ó, erre nagyon egyszerű a magyarázat. Eduard december közepén vízumot és repülőjegyet kapott Dél-Amerikába, lehet, hogy Peruba, ezt nem tudom. Csöndben elbúcsúzott néhány embertől, tőlem is, aztán elutazott. Arra emlékszem, hogy a gép Lisszabonból indult. Eduard bizalma nagyon jólesett, szinte meghatott, de tudatában voltam a szörnyű felelősségnek is. Mert szörnyű felelősség egy ember életet vagy halált jelenthető titkának birtokában lenni. A háború még nem ért véget, és azokban az években nemcsak emlékezni kellett megtanulnunk, hanem felejteni is. Akkor már tudtam, hogy a felejtést

sem szabad erőltetni, mert az éppen az ellenkező hatást váltja ki. Hagyni kell elmosódni. Nem törődni vele. Mint láthatja, csaknem túlságosan is jól sikerült. Valószínűleg a német szövetségi rendőrség jelentése nélkül, a Rauchberg név említése nélkül még most sem emlékeznék minderre. Ha, mondjuk, megkínózzák az embert, hogy valljon, vagy sikerül nem vallania, vagy nem. Senki nem lehet biztos benne, hogy nem fog köpni. Nem tudni vagy elfelejteni biztosabb.

– Értem. És mi történt Rauschberg vagy Rauchberg születési bizonyítványával?

– Amikor elutazott, biztos voltam benne, hogy magával vitte. Ezért az okmány kérdése fel sem merült bennem. Tizenhárom vagy tizennégy éve – ez is elég hosszú idő, nem? – Madridban jártamkor megkerestem Victor Andrescót. Már az új lakásában. A könyvszekrénye előtt állodogálva és nézelődve néhány német nyelvű könyvre lettem figyelmes. „Megtanultál németül?”, kérdeztem Victort. „Van is nekem arra időm”, felelte nevetve. „Ezek Laura könyvei, ő az egyetlen a családban, aki németül is tud. Gondolom, mondtam már, hogy 1950 óta tolmács az ENSZ-ben. Nekem elég az orosz, a spanyol és a francia.” Egy alacsonyabban fekvő polcon, körülbelül a gyomrommal egy magasságban, másik német nyelvű könyvet vettem észre, gerincén a barna vászonra sötét narancssárga betűkkel volt írva a cím. A könyv, akkor nem tudtam, hogy miért, felkeltette a kíváncsiságomat, már-már nyúltam volna feléje, hogy kihúzzam, amikor észrevettem, hogy valahol közepén a lapjai nem zárulnak pontosan. Talán a dugipénzét őrizi itt Victor, hogy a felesége ne találja meg, vagy valami jegyzet van benne. Illemből nem vettem ki a könyvet. Csak most, utólag tudom már, hogy mi volt ez a könyv, és azt is, hogy mi van belsejében. Azt nem tudnám magának megmondani, hol áll Victor szobájában az asztal vagy a dívány, de azt a könyvet minden keresgélés nélkül, egyetlen mozdulattal tudnám kihúzni a többi közül.

– Rauschberg szóba sem került akkor maguk között?

– Valami rémlík, hogy beszéltünk róla. Talán azt, hogy egyikünk se tud róla semmit. Szerintem Victornak fogalma sincs, hogy mi van a könyvben, amit, gondolom, Laura sem nyithatott ki 1944 decembere és 1950 között, amíg New Yorkba nem utazott. Nyilvánvaló, hogy Eduard hagyta ott. Én se tudtam akkor, hogy mit látok a polcon, csak homályosan emlékeztem, hogy ahhoz a könyvhöz valami közöm van. Most esett le a tantusz.

– Ezt nem értem.

– Persze. Egy nálunk szokásos kifejezés. Tantusz, annyi mint telefonérme. Ha a telefonérme a készülékben leesik, létrejön a kapcsolás. Ez történt most velem. Azt viszont én nem értem, hogy Rauschberg miért nem keresett engem, hogy tanúskodjam mellette. Ő is elfelejtette volna, hogy nekem elmondott mindent?

– Nem felejtette el. Szólt is az ügyvédjének, hogy próbálja megkeresni magát. Az ügyvéd nem sok reményt fűzött ugyan a kísérlethez – csaknem harminc év után –, de megpróbálta. Sikertelenül.

– Igaz. Hogy a fenébe találtak volna rám, amikor már én is több mint húsz éve, hogy hivatalos engedéllyel megváltottam a németes hangzású nevemet. Egy pechvogel ez a Rauschberg. De nem baj. Most már rendbe jön minden. Az az okmány Victor lakásán kétségbevonhatatlanul bizonyítja, hogy Eduard 1917. november 8-án született Düsseldorfban, és nem 1915. augusztus másodikán Mannheimben.

– Így van. Köszönjük a felvilágosítást. Illetve a tanúvallomást.

– Nem gondolja, De Groot úr, hogy személyesen el kellene utaznom Madridba? Eduard halálos ítélete a spanyol polgárháborús dolgokért már elévült, egyébként is amnesztiát hirdettek, én most már mindent tudok, személyesen is tanúskodhatnék mellette, azonosítani is tudnám, ha másként nem, közös emlékeink alapján, a születési bizonyítványát is pontosan tudom, hol kell keresni, valószínűleg sürgősséggel útlevelet is

kaphatnék, és a főtárgyaláson minden rendbe jönne. Rauschberget egyértelműen fel kell menteniük. Talán még arra is volna idő, hogy a francia ellenállási csoport tagjait megkeressük.

– Azokat már nem. Mind a tizenhetet kivégezték a németek 1943-ban a touloni börtön udvarán.

– Hautbois-t is?

– Őt is. Rauschberg ügyvédje őket is kerestette. Az egyetlen, kizárólagos és perdöntő bizonyíték arra, hogy nem a maga Rauschberg barátja ölte meg a rendőrt, a születési bizonyítvány.

– Azt pedig már tudjuk, hogy hol van.

– Tudjuk. Még egyszer köszönöm a tanúvallomását.

– Örülök, hogy elmondhattam. Egy perc még, De Groot úr, azonnal előkeresem Victor új madridi címét.

– Köszönöm, ne fáradjon. Fölösleges. Benne van, ha kell, a madridi telefonkönyvben.

– Igaz. Hát akkor a viszontlátásra.

– Viszontlátásra.

Fényes világosság mosta el De Groot arcát a képernyőn.

Ettől kezdve fokozatosan csökkentek a nekem készült sajtó-kivonatban a Rauschberg-ügyre vonatkozó információk. Mint-ha tudományos alapossággal kidolgozott elvonókúrára fogtak volna. Az ötödik és a hatodik napon már csak egy-két mondatos gyorshírek szerepeltek az anyagban, a hetediken már teljesen csak a rádióra voltam utalva. A nagy nemzetközi adóállomások jelentették, hogy másnap lesz a főtárgyalás.

TTK

(3)

Másnap este bekapcsoltam a rádiót, megkerestem Madridot. Türelmetlenül és izgatottan vártam, hogy a bemondó a nemzetközi politikai hírösszefoglaló után a Rauschberg-tárgyalásról is beszámoljon.

Az ügyész a főtárgyalásra újabb, Rauschberg bűnösségét – ha közvetve is – alátámasztó bizonyítékokat produkált. Bemutatta azt a Colt-rendszerű forgópisztolyt, amellyel, a laboratóriumi vizsgálatok szerint minden kétséget kizáróan, a rendőrt lelőtték. A pisztolyt Rogelio Sánchez Iturriaga, Serrano utcai lakos Ubu névre hallgató francia boxerkutyája ásta ki a Retiro-park egy bokra alól, nem egészen tízpercnyi gyalogútra a gyilkosság színhelyétől és egyben a kávézótól is, ahol a pincér vallomása szerint a gyilkosság éjszakáján Rauschberg tartózkodott. Ugyancsak bemutatta a Ministerio de Gobernación nyilvántartási kartonját, Rauschberg csaknem harminc évvel ezelőtti, ráragasztott fényképével. A kartonon *Eduardo Rauber* név szerepelt, születési helyként *Dumeldor*, születési évszámként: 1911. A hónap és a nap azonban *november nyolc* volt.

Egyszerűen nevetséges. Aki állt már életében a Dirección General de Seguridad föld alatti börtönének irodáiban egy külföldiekből álló nagyobb transzport közepén a negyvenes években, és látta, hogy a spanyol rendőrtisztviselők hogyan küszködnek a számukra kimondhatatlan idegen nevek írásával, különösen az sch-betűvel, ami a spanyolban két külön és egymás mellett kimondhatatlan betűt, az sz-t és a cs-t jelenti fonetikusán, vagy csak bemondás és hangzás után írták be a neveket, az magától értetődően tudja, hogy a spanyol fonetika szerint leírhatatlan hangzású *Rauszcsperch* névből hogyan lett a nyilvántartó kartonon a spanyol fülnek is németes csengésű Rauber név, és Düsseldorfból Dumeldor. A kartonok kapkodva és futószalagon készültek. Mi sem egyszerűbb, mint hogy az 1917-ből a hetest egyesnek olvassa valaki.

De az ügyésznek ez bőven elegendő bizonyíték volt: Eduard Rauschberg már akkor is hamis névvel és születési adatokkal manipulált. Már akkor is, hiszen a rendőrségi Bertillon-mérések alapján semmi kétség nem férhet ahhoz, hogy a kartonon szereplő *Eduardo Raubert* ábrázoló fénykép azonos volt a vádlottal. Az ügyész szerint Rauschberg már Peruból elindulva készült valamire, lehet, hogy nem erre a rendőrgyilkosságra, de

hátrahagyott nyomait elködösítendő, ő maga rendelte és fizette ki mind a két Madridba szóló repülőjegyet, a repülőgépre azonban csak egymaga szállt fel. Egymaga, mert semmi bizonyíték nincsen arra, hogy a vádlott ne Mannheimben született volna, és 1915. augusztus másodikán, hanem – mint azt a vádlott megátalkodott makacssággal állítja – 1917. november 8-án Düsseldorfban. Konkrét bizonyíték a lábnyomokkal azonos cipőméret, a pincér vallomása, amely szerint a gyilkosságot közvetlen megelőzően a vádlott a tett színhelyétől alig százötven méternyire tartózkodott. Emilio Bueno Llopis (ez a pincér neve) világosan és határozottan azonosította a vádlott személyét, ha a ruháit és a nyakkendőjét nem is. De ruhákkal és nyakkendővel könnyen lehet manipulálni, azokat el is lehet tüntetni nyomtalanul. A döntő azonban a személyazonosság. Ez viszont bizonyított. Nincs két Eduard Rauschberg a rendőrgyilkosság-ügyben, csak egy: a vádlott.

Az ügyész Eduard Rauschberg vádlottra a halálbüntetés kimondását kérte.

Szobámban harsogott a rádió. Spanyolul. A legnagyobb hangerőre állítottam, nehogy az esetleges zörejek vagy hangcsökkenések miatt akár egy szót is elveszítsek az adásból. Mindig volt érzékem a drámai helyzetekhez, úgyhogy most szinte vad örömmel vegyes izgalommal hallgattam az ügyesen és szakszerűen felépített vádbeszéd ismertetését. Óriási, világra szóló szenzáció lesz, amikor a védőügyvéd feláll, és bemutatja a bíróságnak Eduard eredeti születési bizonyítványát, Düsseldorfból. 1917. november nyolc. A vádlott felmentését és azonnali szabadlábra helyezését fogja kérni. Az egész vád összeomlik.

Már a védőbeszédet ismertette a bemondó, én pedig teljesen megzavarodva, nem értettem, hogy mi történik. A védő a Peruban váltott repülőjegyek és a repülőgép utaslistájának ellentmondásait fejtegette, az útlevelellenőrző tiszt vallomására és szavaira hivatkozott, majd áttért Rauschberg kulturált ízlésvilágának bizonyítására, a vádlott ízlésvilágával, mondta, telje-

sen összegeztethetetlen, hogy olyan csíkos nyakkendőt vegyen fel, mint az a nem őt ábrázoló útlevélképen is látható, vagy amelyet a kávézóban látott és Rauschbergnek vélt férfi hordott. A Dirección General de Seguridad nyilvántartási kartonjára vonatkozóan pontosan azzal érvelt, amivel én is érveltem volna. Nyilvánvaló, hogy Rauschberg, aki az akkori körülményeket éppúgy ismerte, mint én magam, így magyarázta el neki. A kartonon szereplő 1911-es évszámra vonatkozóan pedig bemutatott három írásszakértői véleményt arról, hogy a *betes* számot lehet *egyesnek* félreolvasni, de az teljesen kizárt, hogy valaki egy ötöst egyesnek nézzon. A két szám jellege teljesen eltérő. Ez is bizonyítja, mondta, hogy Eduard Rauschberg 1917-ben született és nem 1915-ben, amit a hónap és a nap egyezése is igazol.

Nem értettem, hogy mi történt. Azzal próbáltam nyugtatni magam, hogy a védőügyvéd a szenzációt, a születési bizonyítvány bemutatását a beszéde végére tartogatja csattanónak. Hogy annál nagyobbbat szóljon. Én nem így csináltam volna, de lehet, hogy így hatásosabb. Ő tudja jobban.

Aztán már a védőbeszéd ismertetése is befejeződött. És semmi. A bemondó már arról beszélt, hogy a bíróság visszavonult tanácskozni. Majd kihirdették az ítéletet. A bíróság bizonyítottnak tekintette, hogy nem két, hanem csak egy Eduard Rauschberg szerepel a rendőrgyilkosság ügyében, és pedig a vádlott, aki 1915. augusztus másodikán született Mannheim-ben. Eduard Rauschberget a rendőrgyilkosságban bűnösnek mondta ki, és nyakszorító (garrote vil) által végrehajtandó halálbüntetésre ítélte.

Ezután a bemondó áttért a Barcelonában megnyílt Picasso-kiállítás ismertetésére.

A rádió sípolni és fütyülni kezdett, aztán csak zörgött, recsegett, majd hirtelen csend lett. Néma csend. Nem működött. Kikapcsoltam. Reflexszerű mozdulattal fordultam a sötét képernyő felé, amelyen nyolc nappal ezelőtt De Groot jelent meg, hogy felvegye tanúvallomását a Rauschberg-ügy-

ben. Mintha a képernyőtől, azaz a Központtól várnék magyarázatot. Itt valami szörnyű baj, valami végzetes tévedés történt. Lesújtva, megbénulva is még mindig csak ott tartottam, hogy józan ésszel, természetes logikával próbáltam magyarázatot találni a történetekre. Victort nem tudták időben elérni. Elutaztak valahová, nem hagyták meg, hova mennek, nem lehetett bejutni a lakásba. Vagy tűz volt a lakásban, leégett a ház, elégték a könyvek. A születési bizonyítvány is odaveszett. A bizonyíték. Elképzelhetetlen, emberi értelemmel szinte felfoghatatlan újabb véletlen egy olyan ügyben, amely önmagában sem más, mint a szerencsétlen véletlenek egymásba kapcsolódásának fantasztikus sorozata.

Rendben van. Még ez is elfogadható. De a per megjárta már az összes fórumokat, ez a főtárgyalás volt, az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs, legfeljebb kegyelmi kérvényt nyújthatnak be az államfőhöz. És a Központnak nyolc teljes napja volt. Döntő bizonyíték esetén még a tárgyalás után is lehet perújrafelvételt kérni. Lehet, hogy csak az utolsó pillanatban sikerült megszerezni az okmányt. Az ítélet kimondásának pillanatában. Akkor sem értem. De Groot jogász, a Központban dolgozik, tehát nem is akármilyen jogász, biztos, hogy a világon létezők közül is a legjobbak közül való. Tudnia kell, hogy csupán a pusztá szóbeli tanúvallomásom elegendő lett volna ahhoz, hogy Rauschberget ne halálra, hanem életfogytiglanra ítéljék. És akkor időt nyerünk. Időt.

Ezen a ponton fogott el valami megfogalmazhatatlan, semmi eddigihez nem hasonlítható idegesség. Az elején nem is figyeltem nagyon arra, hogy mikor ért véget a főtárgyalás. De igen, mintha a bemondó azt mondta volna, hogy „ma délben”. Mennyi idő lehet az ítélet végrehajtásáig? A védőügyvéd biztosan benyújtotta a kegyelmi kérvényt, a kérdés csak az, hogy mikor döntenek. Ha gyorsan elutasítják . . . De miért utasítanák el gyorsan? És miért ne utasítanák el gyorsan? Ha pedig gyorsan elutasítják a kegyelmi kérelmet, Eduardot akár már hajnalban, még most, néhány órán belül kivégezhetik.

Hívom Madridot. Kit hívjak? Victort? Igen, Victort. A telefonhoz ugrottam. Felemeltem a kagylót. Süket volt. Áram sem volt a készülékben. A Központ. Megpróbálom a Központot, talán sikerül kapcsolatot teremteni velük. A készülékhez léptem, és mint az őrült, hol szaggatottan, hol egyfolytában nyomtam a hívógombot. Semmi. A képernyő sötét maradt. Megint a telefonhoz. Süket. Süket, hogy az az istenverte . . . Ráztam a készüléket, cibáltam a zsinórt, nyomkodtam, ütöttem az asztalhoz, átvittem a szoba másik oldalára, egyik kezemmel a telefonon kísérleteztem, a másikkal a készülék gombját nyomtam, mint egy eszelős. A tehetetlen harag a torkomat fojtogatta, nem kaptam levegőt, ziháltam, reszkettem a dühtől. Teljes erőmből a földhöz csaptam a telefont. Bakelitszilánkok fröccscentek szét a levegőbe, megpöndült a csöngő, de csak az ütéstől, drót szakadt, belerúgtam a földön heverő, kibelezett készülékbe. Végigcsúszott a padlón, és a szoba sarkában állt meg.

Lihegve álltam a szoba közepén, vérbe borult szemekkel néztem körül, megláttam a kovácsoltvas háromlábú széket, odaugrottam, felkaptam, és teljes erőből belevágtam a képernyőbe. A képernyőbe, amelyen nyolc napja beszéltem De Groottal. Iszonyatosat robbant, összerezzenem, elfordítottam a fejem, hogy az arcomat védjem, aztán, már későn, a földre vettem magam, onnan lestem vissza óvatosan, mert megint teljes csönd lett. Az ijedtség valamennyire kijózanított. A bennem fortyogó düh nem szűnt meg egy pillanatra sem. De ez már józan düh volt. A hideg számítás és a forró indulat már ismét kezdtek megférni bennem egymással.

Itt már csak a Központ tud valamit tenni. Be kell mennem a Központba. Meg kell győznöm őket arról, hogy azonnal intézkedniük kell. Nincs kizárva, hogy csak a lassú, bürokratikus ügyintézés miatt húzódott el minden ennyire. De ha nem, lemondok. Vége. Akkor ez volt az utolsó munkám a Központnak.

Az órámon tizenegy múlt pár perccel. A falra vetített ablakeret mögött az utcaképben lámpák égtek. Gyors kalkuláció:

tizkor nyitottam ki a rádiót, az Madridban kilenc. Hajnali négynél előbb nem kezdik a kivégzéseket. Ezt tudom, eleget hallottam a Torrijos-börtönből a szomszédos fegyház udvaráról áthallatszó hajnali kivégzések sortüzeit. Rauschberget sem végzik ki hamarabb, addig még van vagy öt órám. Az ablakkal szemközti ajtó is vetítve van a falra, ott nem mehetek ki, de már megtaláltam az egyetlen kijáratot, a vécé szellőzőnyílása alatt van a rejtett, kertre nyíló ajtó. Addig kerestem, amíg rá nem jöttem a nyitjára. A Központ is tudja, hogy tudom, de nem élek vissza vele. Társadalmi szerződés. Most azonban azonnal ki kell jutnom. Bemegyek a Központba.

Odakint szép, tiszta, napsütéses tavaszi délután, a sarki villanyóra fél ötöt mutat. Egy taxit. Nincs taxi. De, ott jön egy. Foglalt. Marad a busz. Jön is. Rohanni kezdek. Az utolsó pillanatban érek a megállóhoz, a busz tömve van, sikerül fölugranom, fél lábon lógok a lépcsőn, valaki megszán, helyet csinál, föltornászom magam, lassan beljebb kerülök, a tömeg hullámozó mozgása sodor egyre beljebb, kicsit furakszom is. A kocsi közepén több hely van, itt jó lesz, valamivel kényelmesebb. Gondolkodnom kell. Biztos célzással, hidegen számító fejvel irányítanom a bennem fortyogó vad, forró dühöt.

Hát ki nekem a Központ? Az apám? Az anyám? Miért legyen rájuk tekintettel? Rauschberg élete fontosabb, mint minden Központ. Emberéletről van szó. Néhány óra múlva kivégeznek egy embert. Igazságtalanul, tévedésből. Félreértésből. Mert valami hülye nem intézkedett idejében. Füttyülök De Grootra. Füttyülök a Központra.

Nem, ez így nem lesz jó. Ha így folytatom, biztos, hogy pillanatokon belül elromlik vagy kikapcsol a TTK-m, elgyávulok, elbizonytalanodom, el sem érek a Központig, három megállóval előbb leszálok, visszafordulok, hazamegyek. A szobámba. A tanterembe.

Kilenc megálló a Központig. Másra kell koncentrálnom, nem a Rauschberg-ügyre. De ha másra koncentrálok, elfüstölög a dühöm, akkor meg minek mennék a Központba?

Egyszerű. Olyasmire kell koncentrálnom, ami a dühömet ébren tartja, de nem a Rauschberg-ügy. Helyes. Mira? Megcsal. Tudom, hogy megcsal. Nem jó. Kit érdekel, hogy Mira megcsal-e? Engem nem. Megcsal, megcsal. Hát aztán. Nem dől össze a világ. Edina? Edina, igen, Edina! ő is megcsal, de az más. Szeret. Tudom, hogy szeret, de azzal a hülyével fekszik le. Lefekszik?! Háromnegyed öt? Annyi. Most is vele van, tudom, mindig tudom, nem is tagadja, sőt, én kérdem, megmondja őszintén. Mert szeret. Négyig dolgozott, negyed ötkor találkoztak, most már kint vannak a fürdőben. Már délelőtt tudtam, hogy magával hozta a fürdőruháját. Most már kint vannak. A kabinban. Lehet egy kabinban lefeküdni? Nem. Állni lehet és ülni. Lehajolni, felállni a padra, térdelni, leguggolni, mindent lehet, csak lefeküdni nem. Ott vannak a fürdőben, most is ott vannak. A kabinban. Aztán kimennek, és beülnek a meleg vízbe. Nyakig. A víz sötétzöld és szürke, homályosan áttetsző. Ülnek a meleg vízben nyakig, a lépcsőn, szorosan egymás mellett, kezük a víz alatt, a meztelen karjuk egymáshoz ér, a kinyújtott lábuk lassan mozog valahol odalent a sötét víz mélyén, úgy tesznek, mintha beszélgetnének, aztán az a hülye elrúgja magát a lépcsőtől, körbe úszik kettőt-hármat, kilábol a vízből, lassan, csurgó fürdönadrágban, a válla fölött visszaszól Edinának, aki még mindig nyakig ejtőzik a finom meleg vízben, „bemegeyek a kabinba”, elindul, amikor a kabinsorhoz ér, Edina is kijön a medencéből, megrázza magát, elindul ő is, vízcseppek a bőrén, a kabinfolyosó tükrében megnézi az arcát, megigazítja a haját, odaér a kabinajtóhoz, csak be van hajtva, keskenyre nyitja, besiklik, a kabinajtó kattánva csukódik be mögötte.

Még két megálló. Lassan készülődöm keH a leszálláshoz. A busz éppolyan zsúfolt, mint amikor fölszálltam. Nem szeretek tolakodni, inkább vigyázva, lassan, a lehetőségeket mérlegelve nyomakodom, préselődök a testek közt, mintha egy bonyolult szerkezetű hengersor közt csúsznék erőlködve a kijárat felé. A kocsí hátsó részének a közepén vagyok, amikor befu-

tunk az utolsó előtti megállóba. A következőnél. Ferdén kinyúlok a magasba, majdnem elérem a jelzőgombot, nem sikerül, újabb erőfeszítés, most, most igen, megnyomom a gombot. A második hengersor. Vékony, fényes acéllemezként fogok lesodródni a buszról. Majdnem fél hat. Egy mellettem kapaszkodó férfi szőrös csuklóján látom a karórát. A fürdő hétkor zár. Még bőven van idejük, hogy többször is bemenjenek a kabinba. Edina szája, ahogy lassan kerekre nyílik. Vonakodás, vágy, reszketős, boldog áldozat. A finom fej előrebiccen, kibontott hosszú, barna haja lehullik, kicsit hullámszik, a hajszálok rései közt még látni az arcát, aztán már nem, a hajsátor pontosan zár. Térdel. Bocsánat. Az autóbusz lassít, még két ember közt kell átjutnom, hogy az ajtóhoz érjek, egy, kettő, sikerült, a busz már áll, mielőtt újra indulna, sikerül kitépnem magam az utolsó két ember közül, lent vagyok, a busz máris indul.

Teljes erőmből futni kezdek, két ház a sarkig, befordulok, a következő sarok után nyílik az óriási tér, ahol a Központ van. Még soha nem sikerült ilyen közel jutnom a Központhoz. A szívem úgy döng a futástól, mint az üstdobok a Bolero fortissimójában, rohanok tovább, a fürdő hétkor zár, futok, mint ha még zárás előtt oda akarnék érní, zihál a tüdőm, nem kapok levegőt, futok, a kabátom szárnyai vitorlaként szállnak utánam, a combizmaim fáznak, az alsó lábszáram izmai ki akarnak szakadni a helyükből, rohanok tovább, a sípcsontomban égő fájdalom, még százötven méter, még száz, ezt már kibírom, mindjárt a saroknál vagyok, onnan már látni a Központot, Eduard, Eduard.

Állok a sarkon, már bent a téren, a ház falának támaszkodom, csurom víz vagyok, mintha én is fürödtem volna, a lélegzetem elakad, csaknem hörögve fújtatok, de már érzem, hogy lassan csillapodik ez az iszonyatos feszültség a testemben, még fáj mindenem, nem pihenhetek itt sokat, csak éppen annyit, hogy . . .

A gomb. A gomb a kabátomról. Az egygombos kabát van rajtam, de nyitva, gomb nincs rajta, úgy látszik, a zsúfolt bu-

szon leszakadt. Vagy leszakították. Valaki szándékosan leszakította. Sejthettem volna előre. Biztos most már, hogy a Központ egyik embere volt, hogy mire ide jutok, ne működjön a TTK-m. Mindegy. Akkor is.

Edinár, akarom mondani, Eduard ügyében nincs az az isten, aki elé oda ne állnék, hogy megmondjam neki. Az életéről van szó. Hajnalban kivégzik. Meg kell menteni. Ilyen helyzetben közömbösíteni a tekintély-tiszteletet? A francba vele. Nem érdekel. Ha nem működik a mechanikus kapcsolású TTK-m, akkor majd magam, egyedül, a szabadság és az igazság vörös, az ENSZ kék és az Emberi Jogok Ligájának nem tudom, milyen színű zászlói alatt, előre! Nincs az a tekintély, aki utamba állhatna. Eduardot még meg lehet és meg kell menteni.

Csak még egy picit állok itt. Nem törhetek rájuk zihálva és késsel a fogaim közt. Elvégre civilizált emberek vagyunk. Nem! Nem vagyunk civilizált emberek! Ez már a leszakadt gomb hatása. Már fékez, kibúvókat kerestet velem. Gyerünk.

Nem spóroltak a hellyel. Óriási tér közepén áll az egy, ket-tő, tizennyolc, huszonegy, huszonöt emeletes pompás, modern épület. Huszonöt, ha jól számoltam. Niemeyer? Vagy ő maga építette vagy valaki az ő iskolájából. Nemesen merész egyszerűség, tiszta formák, mégis meghökkentő, könnyed és légies, mintha fel akarna szállni, így is tömör, csaknem zömök, tekintélyt parancsoló.

De nem nekem.

A tér teljesen kihalt, sehol egy lélek. Nem baj. Angol-zöld pázsit közt karcsú utak, diszkrét, alig látható, mégis kikerülhetetlen irányjelző táblák vezetnek szinte kézen fogva a főbejárathoz. Még húsz méter, már csak tizenöt. A főbejárat áttetsző plastiküveg ajtói zárva, se őrt nem látok, se kapust. Már ott állok a főbejárat előtt, csengőt keresek a szememmel, de nem találok, szerényen elegáns sárgaréz táblára vésve csak ennyi: *Központ*. Az egyik ajtószárny mögött fehérlik valami, közelebb lépek, papírlap, kézzel írva: „Belső átalakítások miatt zárva. Sürgős esetben szíveskedjék legközelebbi részle-

günkhöz (Avenida de la República 617, Valparaiso, Chile) fordulni.”

Dühöm elfüstölgött, csaknem megkönnyebbülést éreztem. A fáradtság, a kimerültség olajos és egyre simább közegéből már csak itt-ott egy pillanatra böffent fel a dac, kis híja volt, hogy el nem sírtam magam iszonyatos tehetetlenségemben, emberfeletti erővel igyekeztem másra koncentrálni, nem gondolni. Eduardra a madridi börtöncellában, meglepően könnyen sikerült, Edina tejfehér, finom csípője a kabin homályában, a hosszú comb alá hajló alsólábszár és a feszülő lábfej gyönyörű áramvonala, kislányos felsőteste, pici melle a nagy, barna bimboval, a bőr szinte észrevehetetlenül vibráló, apró rángásai, mintha az ujjaim görcsösen markoló hegyében érezném, hány óra lehet? Negyed hét? Mennyi idő van még hajnalig? Melyik idő a valóságos? Ez itt a téren vagy a másik, otthon, a szobámban? Vagy egyik se? Vagy mindkettő? Vagy az a harmadik ott, a fürdő kabinjában, ahol nem velem van, hanem azzal a hülyével?

A meztelen izomkolosszus, Atlasz, irtózatos erőfeszítéssel, teste minden izmát és ínszalagjait megfeszítve emeli át feje fölött a földgömböt, merevre nyitott ujjai görcsösen reszketve markolják, ahogy lassan, óvatosan engedi le az ölébe, hogy egy kicsit megpihenjen, nehéz az egész földet, minden felelősségét szüntelenül a vállon cipelni, én mindent megtettem, többé már nem vagyok felelős Eduard sorsáért, még az sincs kizárva, hogy közben a Központ intézkedett Valparaisóból, talán már el is kezdődött a perújrafelvétel, lehet, hogy nem végzik ki, én mindent megtettem. Még csak el se sírtam magam. Csak nagyon keserű a szám.

Tiszta, vékony, kellemes szél fúj, gyalog mentem haza, hogy egy kicsit kiszellőztessem a fejemet. Most már nem számít az idő. Kifejezetten jólesett a séta, csak a térdem remegett egy keveset, mintha én lettem volna egész délután Edinával a kabinban és nem az a hülye. Milyen furcsa, gondoltam, az ember

néha homlokegyenest ellentétes terhelésekre is ugyanazzal a fizikai tünetcsoporttal reagál.

A szobám kitakarítva, új piros telefont szereltek fel, pontosan olyant, mint a régi volt, szilánkoknak, tört bakelitdaraboknak nyoma sincs, a képernyő sötéten, fényesen és töretlenül domborodik a helyén. Lefekszem és alszom, gondoltam, de előbb még kimegyek, megnézem, hány óra. Az óráam, szokás szerint, a fürdőszobában volt, a polcon. Negyed tizenkettő múlt öt perccel. Valparaiso még intézkedhet hajnalig. Lehet, hogy csak azért nem felelt a telefonjuk, azért nem jelentkezett be hívásomra a képernyő, mert éppen akkor kapcsolták át Valparaisóra. A fürdőszobából visszajövet a képernyő világított, csak éppen kép nem volt rajta. Sejthettem volna. Ez Lajos lesz, ő az, aki mindig csak hanggal jelentkezik, titokzatos akar lenni, mint egy szfinx, kerüli a nyilvános szereplést. Füttyölök rá.

– Maga az? – kérdeztem.

Némi megvetés érződhetett a hangomban, valami magabiztos fennsőbbiség.

– Én vagyok – felelte. – Örülök, hogy ismét működik a TTK-ja.

– Primán működik. Érzem. Kérem, mondja meg, mit akar, mert nagyon fáradt vagyok. Aludni szeretnék.

– Azért az talán érdekelni fogja, hogy a Központ erre a TTK-tananyagból készített zárthelyi dolgozatára az elérhető legmagasabb pontszámot adta. Tízet.

– Köszönöm. Nagyon megtisztelő. Mehetek aludni?

– Még egy pillanat. A tíz ponton kívül még öt jutalompontot is kap. Nívódíj. Ezenkívül a Központ úgy döntött, hogy ebből a dolgozatából oktatófilmet készít, és felveszi hivatalos és kötelező tananyagként a tanfolyam TTK-óráira. Meg van elégedve?

– Meg. De azt hiszem, érdemtelenül kapom mindezt. Magát a Rauschberg-rejtélyt meg sem oldottam. A levegőben lóg az egész. Nem kerek, nincs befejezve.

– Ezzel ne törődjön. A Központ tisztában van vele, hogy

maga tudja a Rauschberg-ügy megoldását, vagy ha nem tudja még, bármikor meg tudja oldani.

– Na, erre aztán kíváncsi volnék. Fogalmam sincs, mi a megoldás.

– Felhatalmazásom van, hogy közöljem magával, ha akarja, dolgozhat tovább az anyagon, megoldhatja, befejezheti.

– Eszem ágában sincs. Unom a Rauschberg-ügyet.

– Helyes. Ezt magára bízuk. Számítógépeink a maga gondolatmenete alapján már úgyis kidolgozták a megfejtést. Szerzői jogait a Központ akkor is biztosítja, ha nem foglalkozik tovább az üggyel.

– Mondja, és legalább jó a megoldás?

– Ízlés dolga. Nekem, személy szerint, nem tetszik. Akarja hallani?

– Csak ha nagyon röviden, tömören, néhány mondatban el tudja mondani. Álmos vagyok.

– Egyszerű. Az idősebb Eduard Rauschberg, az apa nem pusztult el az első világháborúban, eltűntnek nyilvánították, ő pedig ezt kihasználva, nem tért vissza Mannheimbe feleségéhez és 1915-ben született fiához, hanem Düsseldorfban telepedett le, újra megnősült, másik fia született 1917-ben. Ez a maga barátja. Az ő sorsát tudja.

– Hát persze, én is így gondoltam valahogy. Az idősebb Rauschberg-fiút, a mannheimit, a nácik küldték titokban Dél-Amerikába, hiszen a Külügyminisztériumban dolgozott. Ő tudott az öccse létezéséről, a Gestapo jól dolgozott, de az nem is sejtette, hogy van egy bátyja. Az idősebbik fiú titokban követte az öccsét Madridba ugyanazon a repülőgépen, aztán később megölte a rendőrt, hogy az apai örökséget egyedül kaparintsa meg.

– Furcsa.

– Most min csodálkozik?

– Számítógépeink azért ennyire nem tartják magát rossz konstruktőrnek. Szerintük...

– Igazuk van! Várjon. A rendőrt valószínűleg egy harmadik

személy lőtte le, akinek az egész ügghöz semmi köze nincs. Egy pillanat még . . . Megvan. Emilio Buneo Llopis vallomása . . . Na?!

– Az kicsoda?

– A kávézó pincére.

– Helyes. A számítógépek is erre a következtetésre jutottak. Az ő vallomása alapján, a fene tudja ezeket a spanyol neveket kimondani, a nyomozást egy Eduard keresztnevű, németül, dánul vagy svédül beszélő férfi személyére koncentrálták már az első pillanatban. Így találták meg a bejelentő lap alapján a maga Rauschberg barátját.

– Ez már valamivel jobb, de így is nagyon gyenge. Lemon-dok a szerzői jogról. Ez engem így nem érdekel mint sztori. Ki a fene hiszi el ép ésszel a véletleneknek egy ilyen fantasz-tikus sorozatát? Senki.

– Próbálja megérteni, hogy éppen ez a legfontosabb benne. Ebben az ügyben a véletleneknek olyan halmazati sorozata fordul elő, amely – számítógépeink szerint – 17 milliárd 631 millió 562 ezer 121 eset közül csak egyszer történhet meg. El tudja képzelni, mit jelent egy ilyen eset tanulmányozása az igazságszolgáltatás-elmélet szempontjából?

– Nem, de nem is érdekel. Engem csak a gyakorlati igazság érdekel. Gondolom, Eduard ügyvédje már benyújtotta a madridi bírósághoz a perújrafelvételi kérelmet.

– Látom, még mindig nem érti. A Központ nem avatkozik bele az egyes országok igazságszolgáltatásába. Mi ezen a téren csak és kizárólag elmélettel foglalkozunk.

– Ezek szerint Eduard . . .

– Igen. Kivégezték. Nyakszorítóval.

– Mikor?!

– Tegnap hajnalban. Aludjon jól. Ma éjjel nem kapcsoljuk be magának a hipnopedikus oktatógépet. És örüljön a tizenöt pontjának. Viszonthallásra.

– Dögölj meg! . . .

– Remek. Kitűnően működik a TTK-ja. Viszonthallásra.

– Viszonthallásra.

Második rész

A feladat

A határ közelében vagyok, az imént kapcsoltam be a pensográfot. A kilométeróra szabályosan jelez, hatvannal megyek, és tartom is a sebességet. Így viszonylag könnyű a számítás. Kerek hat perc szükséges ahhoz, hogy a készülék teljes hatásfokkal működjék, és húsz másodperc ahhoz, hogy a visszajelzés is bejőjjön; a kapcsolat létrejött a Központtal.

Most térek le balra, a kis mellékösvényre az autósztrádáról, pontosan követem az előírást, leírom ezt a vargabetűt, ha minden rendben megy, a sztrádára már odaát fogok visszatérni.

Üvegfényű, napsugaras ősz. Kék és sárga. A határ közellétét is csak a műszereim jelzik. Halkan, diszkréten, finom kis kattogással. Itt már ismét kanyar nélküli, egyenes előttem az út, nemzeti színekkel csíkos sorompó sehol, határőröket nem látok, vámvizsgálat se lesz, ahogy látom. Remekül dolgoznak a Központban.

Régebbi, még a tanfolyam előtti magánpraxisomból tudom, milyen bonyolult, hajszálfinom szervezést igényel egy-egy ilyen illegális határátlépés. Itt még az útlevelemet se kérte senki, pedig – minden eshetőségre készen – nálam van, adatok fénykép, vízumok, kilépő és belépő pecsét, határsáv-engedély, vámboletta, valutajegyzék rendben. Nem kérte senki.

A műszer kattogása most szűnt meg. Odaát vagyok.

A táj jellege nem változott. Minden fát, minden bokrot,

szinte minden göröngyöt ismerek az út két oldalán. A filmet háromszázötvennégyyszer vetítették le nekem, mint az autóiskolában a tanulóvezetőknek az utcaképet. Gyakorlati haszna ennek alig van, ha csak az nem, hogy ismerősként mozgok a tájban, ez oldja a feszültséget, szorongásaim leolvadnak lassan, magától értetődő, természetes közegben haladok előre.

Igen, ez a mellékösvény is most kanyarodik enyhe ívben jobbra, így jutok majd vissza a sztrádára. De az még – ránézek a kilométeróra – négy és fél perc.

Az autó félig leengedett ablakán lassú hömpölygéssel dől be a csönd. A táj itt teljesen kihalt, néptelen. Se velem egy irányú, se szembejövő forgalom. Csak a csönd, mert itt csönd van, de ez más csönd, mint a megszokottak, belső, puha lüktetésű, párnázott, bársonyos és meleg. Szőlőzöld csönd, enyhén savanykás, de inkább édes, langyos-melegen is friss, anyás, de kacér, kelleti magát.

Hiába tudom, hogy a kellő mennyiségben adagolt Adrascalin összetételében milligrammnyi pontossággal kevert anyagok egyszerre izgató és nyugtató hatását érzem, az eredmény tökéletes. Csak a lüktetések tizedred másodpercnyi szüneteiben vélem hallani a távoli morajlást, mialatt szemből és kicsit oldalról, az ablakon át érzékelem ezt az egyre fokozódó csöndet, a csönd vákuumos szívását, mint egy fizikai erőt, amelyre ösztön és tudatos szándék egymás közti viszonya úgy reagál bennem, mint egy coitus interruptusban, csak éppen fordítva: itt az ösztönöm húzna vissza, és az akaratom engedelmeskedik a csönd vízszintes irányú ellenállhatatlan szívásának.

Igaz tehát a felkészítésem során felmerült feltételezés, a határon túl nemcsak az ismert, függőleges irányú gravitáció érvényesül, nemcsak a föld vonzása, hanem egy másik, vízszintes irányú gravitáció is. Most már egy pillanatig sem kétséges számomra, hogy itt, a határon túl, egy mindeddig ismeretlen, speciális mágneses erőterben mozgok előre, amelyben minden idegsejtem és ösztöneim minden ereje visszafelé húzna, de a

tudatos szándék, az akarat, a kíváncsiság és a kalandszomj e vízszintes irányú gravitáció szívó vonzásának engedelmeskedik.

Mert – és ezt a Központban is tudják – feladatomban roppant nehéz.

Most érek vissza az autószerződéshez. Szabályszerűen indexelek balra, majd amikor elegendő hely áll rendelkezésemre a meglehetősen gyér, de itt már normális forgalomban, nagy ívben kanyarodok a felfestett jelzés irányában, besorolok a kocsik közé, és most már rajta vagyok a jó úton, amely egyenesen a városba visz. Kicsit meglep, hogy visszafelé, a határ felé, ahonnan jöttem, ugyanúgy van forgalom, mint a velem egyirányú sávokban. Erre nem számítottam. Legalábbis nem ilyen közel a határhoz.

Az illegális határátlépést, úgy látszik, a terveknek megfelelően végrehajtottam.

Most látom csak igazán hasznát mindannak, amit minden jelentéktelen részletre kitérő felkészítésem számomra biztosít, hogy tudom, a határon túljutva már csak esetleges rutin-igazolásoknak lehetek kitéve, az igazán szigorú ellenőrzést a hivatalos határállomás megkerülésével megúsztam. Ismerem az ország hegy- és vízrajzát, kisujjamban a gazdasági földrajz, a bank- és pénzügyrendszer, a főbb helyi szokások, az például, hogy bár a köznapi forgalomban a tízes számrendszert használják itt is, sőt tudományosan a bináris és a trináris számrendszert is alkalmazzák, létezik egy közhasznú, már a kisgyerekek által is ismert számrendszerük, amelyben a legnagyobb egységek tizenkettedekre oszlanak, a tizenkettedek újabb negyedekre, a negyedek hetedekre, egy-egy heted pedig huszonegyedekre. Ezután már csak a hatvanadok következnek: minden huszonegyed hatvan részegységre oszlik, és minden hatvanad újabb hatvanadra. De még ha ez pontos volna. Nem az. Időnként ezt is ki kell egészíteniük, hogy egy megközelítő pontosságot elérjenek.

Ez a legfontosabb számrendszerük. Esküsznek rá, hogy reális, hogy ők ezt az égitestek mozgásából következtették ki, én

meg már annyira begyakoroltam ezt a számrendszert is a felkészítemem idején, hogy szinte természetesnek tűnik.

Ülök a kocsiban, és hajsál híján elröhögöm magam, ha arra gondolok, hogy mi mindent cipelek magammal erre az útra. Felszerelésem szinte tökéletesnek mondható. Néha úgy érzem magam, mint egy középkori páncélos vagy egy ormótlan robotgép. De a felszerelés súlyát csak a tudatom érzi. Amennyire szervezetem engedte, finomra állítottak, érzékelek fényt, hőt, hangot, ízt, szagot, formát, külön-külön és kombináltan is, fájdalmat, gyönyört, izgalmat, félelmet, szorongást, riadalmat. E négy utóbbit szinte állandóan, mivel az Adrascalin csak a minimumra csökkenti intenzitásukat, de meg nem szünteti őket. Már-már úgy érzem, mintha távirányítással működnék, mert állandóan a tudatomban van, hogy össze vagyok kapcsolva a Központtal. Hogy helyszíni közvetítést adok nekik, csaknem folyamatosan, az egész útról, a pensográfom közvetítésével, ők azonban csak akkor jelentkeznek, ha ez feltétlenül szükségesnek látszik.

Ez az út ugyanis az első igazán jelentős, önálló feladatom. Feltételezem, hogy ez a feladat is, mint azok, amelyeket a tanfolyamon kaptam, többrétegű és bonyolult, de a jellegéről nem tudok semmit. Legalábbis semmi konkrétat. Mint valaha egyes tengerre kifutó hajók kapitányai, pecsételt parancssal indultam útnak, majd csak a nyílt tengeren bonthatom föl a parancsot. Ez persze, hasonlat csupán. A feladat lényegét vagy a tudatom alá táplálták be, hogy bizonyos jelenségekre reagálva oldódnak csak ki, vagy egyszerűen a Központtól fogom megkapni később, mivel így is, úgy is távirányítással működöm, noha teljesen önállóan. Tisztában vagyok vele, hogy önállóságom, szabad akaratom így, a Központtal való állandó tudott kapcsolatban fikció csupán, amelyhez ragaszkodom magam is, és a Központ is elvárja tőlem, hogy ehhez a fikcióhoz ragaszkodjam.

Egyelőre, jobb híján, bekapcsolt pensográfom segítségével, amennyire lehet, széles területet befogva adok helyszíni közvetítést a határon túlról.

– Elnézést, uram a zaklatásért, de elszakadt az ékszíjam. Megkérném, vigyen be a városba – mondja a férfi, aki az út közepére kiállva, széles, hadonászó mozdulatokkal integet és kényszerít megállásra.

Már messziről láttam, hogy a pihenősávban egy fehér Fiat áll, valaki a nyitott motorház fölé hajol, és néha-néha kiles az útra, jön-e kocsí. Én jöttem.

– Szálljon be, kérem.

Bemutatkozik, Emilio Hartmannak hívják, a Fodrász Közlöny helyettes főszerkesztője, szerkesztőségi értekezletre megy éppen, illetve ment volna, ha ez a malőr nem jön közbe. Ügyetlen szerelő, még akkor sem tudta volna a hibát kijavítani, ha volna tartalék ékszíja, de nincs, mondja. Dől belőle a szó, de nem bántóan, kitűnő társalgó, kellemes csevegő, kulturált, jó útipartner, beszél, és én azon kapom magam, hogy többször hangosan nevetek is a beszédébe szőtt történeteken. Néha én is mondok valamit, oldottan, mintha régi barátok volnánk, már szinte úgy érzem, azok is vagyunk, már irigylem is egy cseppet ezért a kitűnő kapcsolatteremtő képességéért, ha nekem ilyen természetem volna! A történetei elsőrangúak, mondatai kerek, zártak, érzékletesek, remek író lenne, ha mindezt így le is tudná írni, de valószínűleg nem tudja. Én tudnám, de elmondani nem tudom így. Széles, zömök, erőt sugárzó termete van, aranykeretes szemüvege, a Togliattiéra emlékeztető békaarca, a bölcs békaarc a mesékből, és mindehhez kicsi és finom, majdnem nőiesen könnyed keze. Nem lehet nem észrevenni a kezét, mert beszédét állandóan kézmozdulatokkal élénkíti.

Azt ajánlja, hogy az ADLANA-RISC-ben szálljak meg, kitűnő nemzetközi hotel, egész kis kombinát, mindent megtalál benne, mondja, és én csak most döbbenek rá, hogy olyan természetesen értem, amit mond, mintha az anyanyelvemen beszélnénk, nincs benne semmi udvarias figyelem a külföldi tört, ügyetlen szavai iránt. Ha nem lenne biztos benne, hogy értem, amit mond, óvatosabban, egyszerűbben fogalmazna. De nem.

Ettől megnyugszom. Ez azt jelenti, hogy az intermittens kapcsolású automata fordítószerkezetem működik, hogy anyanyelvi szinten értem, amit nekem mondanak, és mások is ugyanígy értik, amit én mondok nekik.

Csak már a városba, sőt, csak a centrumba érve bizonytalanodom el ismét, az utcátáblákra figyelve, úgy látszik, az *aut-rá*-m, az automata fordítószerkezetem csak beszédre tökéletes, olvasásra valami zavar lehet benne, mert az utcaneveket a legkülönbözőbb európai nyelveken olvasom.

– Itt forduljon jobbra – mondja Emilio Hartman, és az utcátáblán ezt olvasom: AVENIDA DE LA REPUBLICA. Aztán egy helyen ezt: RUE DE COEUR. ROSENGASSE, olvasom arrébb. A sugárútról a PLAZA DE LA FARINÁ-ra fordulok jobbra, Emilio utasítása szerint, majd ismét balra a KING STREET-re, onnan ismét balra a RUE DES GRANDS CHAMPS következik.

– Itt álljon meg, itt lehet parkolni. A sarkon van az ADLANA-RISC.

Felnézek az utcátáblára: RUE DES SARRASINS. A Szaracénusok utcája.

– Igen – mondja ujdonsült barátom –, itt, a centrumban visszaállítottuk a régi utcaneveket, hogy a város múltja, ősi jellege veszendőbe ne menjen. Idegenforgalmilag is fontos ez. És én búcsúzom is öntől. Köszönöm a segítséget. Ha bármiben lehetek szolgálatára . . .

Névjegyet nyújt át, megszorítja a kezemet, azzal a kis kezével, szinte félek, hogy összeroppantom, pedig én se vagyok egy birkózóbajnok. Mosolyogva elfordul, egy mozdulattal összecssettinti bal kezének hüvelyk- és középső ujját, és a felfigyelő szállodaportásnak int, jöjjön közelebb, majd a mozdulatot meg sem szakítva mutat a kocsim csomagtartójára, újabb mozdulat, felemelt három ujjával még egyszer üdvözletet int felém, majd a kezét zászlóként csapja le, taxi kanyarodik a járda mellé, valamit mond a sofőrnek, beszáll, a taxi indul, ő még kinéz, és

még mindig ugyanannak az első mozdulatnak folytatásaként int búcsút, majd eltűnik a taxival a sarkon túl.

Ez nagyszerű mutatvány volt. Soha nem tudnám utána csinálni.

A recepció előtt óvatosan nem szólalok meg, csak az útlevelelmet nyújtom át, a fiatal portás köszön elsőnek.

– Jó napot, uram.

Rendben van. Értem a szavait. Volt bennem némi aggály, hogy Emilio Hartmant talán csak azért értettem olyan jól, és ő is engem, mert mégis az anyanyelvemen beszéltünk. De nem. A fiatal portást is ugyanúgy értem. Nem kérdez semmit, egy nagy könyvben lapoz, ujját futtatja végig a neveken, már mondanám, hogy nem foglaltam szobát előre, amikor megszólal.

– Igen, itt van. Parancsoljon. Harmadik emelet háromharminchét.

Hátranyúl, maga mögé, leveszi a kulcsot a rekesz alól, nyújtja felém.

Bólintok. Aztán kicsit elszemtelenedem.

– Posta? Üzenet?

– Egy pillanat, uram. Úgy rémlik, az imént keresték önt telefonon. Ez az. Még nem volt időm, hogy a cédulát a rekeszébe tegyem.

A cédulán ez áll: Message tel. 3/337 – Miss Anaïs Cradl érdeklődött, hogy megérkezett-e már. Később ismét jelentkezni fog.

– Köszönöm. A csomagomat küldesse fel, kérem, a szobámba.

Szorongásomra csak abból jövök rá, hogy igyekszem nagyon természetesen, elfogulatlanul viselkedni.

– Meglesz, uram. A lift arra van.

Azért teljesen hülye nem vagyok.

Mindebből nyilvánvalóan következik, hogy 1. Emilio Hartman a Központ megbízottja, és az út mentén, az ékszíj-szaka-

dásos kocsinál éppen rám várt, ugyanis az ADLANA-RISC Hotel létezéséről sem volt fogalmam mindaddig, amíg ő nem javasolta, hogy ott szálljak meg. 2. Ajánlatát elfogadva, a szállodában előre foglalt szoba várt. 3. Mivel a határon illegálisan jöttem át, a szobát csak odaátról foglalhatták a nevemre, mostani nevemet és azt, hogy itt vagyok, csak a Központ tudja, tehát a szobát a Központ foglaltatta le a számomra. 4. Fentiekből még akkor is az következne, hogy a telefonon érdeklődő Anaïs Cradl kisasszony is a Központ munkatársa, ha ANAÏS CRADL neve nem szerepelt volna az Álnév-választás és a Maszk-készítés órán általam konstruált női álnevek közt. Úgy látszik, ő nem pusztult ott a brüsszeli nagyáruház felvonójában. Bár az sem lehetetlen, hogy nem ez a valódi neve, és csupán azért jelentkezett ezen a néven, hogy tudjam róla, ő is a Központ munkatársa.

A szoba kényelmes, kellemes, modern. Telefon, rádió, tévé. A bal oldali falból nyílik a fürdőszoba, tiszta, gusztusos, csempés, hátul beépített szekrény. Ajtóm a folyosó fordulója után az első, az ablakok egyike a Rue des Grands Champs-ra néz, az ablakból a Rue des Grands Champs és az Avenida de la República kereszteződésére látok, a másik a Rue des Sarrasins felé nyílik, a szálloda főbejáratától jobbra. Szóval sarokszoba.

Egy közeli templomban most harangoznak delet.

Kopognak. A fiú hozza föl a bőröndömet.

Borralót adok neki.

– Az étterem a földszinten van? – kérem.

– Van, uram, étterem a földszinten is. Egyébként, uram, tizenöt étterem, négy bár, három drink bár, kilenc kávézó között válogathat, de ha kívánja, ebédjét a szobában is fölszolgálják. A szálló vendégszolgálatáról az asztalon talál részletes tájékoztatót, uram. Érezze jól magát nálunk.

Érdekli a frászkarikát most a vendégszolgálat. Alighogy kitette a lábát, rohanok a telefonkönyvhöz.

Cohen, Cohn, Crabbe, Crackowiak, Cradl. Itt van. Cradl

Anaïs, doctor, Gärtner-strasse 42-44 – ELS 420-212. Ez az. Létezik. Van ilyen. Kitaláltam valakit, aki létezik.

Hívjam? Ne hívjam? Azt üzente, ő hív.

Lehet, hogy nem is azonos azzal, aki telefonált. Lehet, hogy azt, aki telefonált, nem is Anaïs Cradlnak hívják, csak azért mondta be ezt a nevet, hogy ráismerjek, hogy tudjam, a Központ megbízottja.

Pillanatok alatt iszonyatos rendetlenséget teremtek. A bőrröndből mindent szétdobálok ágyra, asztalra, székre. Na, most már valamennyire kezd élni a szoba. Szokásom szerint kinyitogatom a szekrényt, kihúzogatom az összes fiókokat, van-e nyom annak, hogy valaki lakott itt előttem. Semmi.

Levetkőzöm, bemegyek a fürdőszobába, forróval lezuhanyozom, megtörülközöm, ki-be járok a fürdőszoba és a szoba közt, míg öltözködöm, gondosan összeállított ruhatáramból fehér lenvászon öltönyt választok ki, kék inget, nagy tarka nyakkendőt, fekete hegyes orrú cipőt, közben megfésülködöm, egy kevés arcvíz, kölni, a tükör előtt teszem föl a sötét szemüveget, olyan vagyok, mint Rid Sanclara, őszülő haj, kemény, kegyetlen arc, de csupaszív ember.

Valami hiányzik.

A zsebkendő. Kék-fehér mintás zsebkendőt tűzök a szivarzsebembe. Visszamegyek a tükör elé, eligazítom lezserre, rendben van.

Közben kinyitom a fürdőszoba falára akasztott kis piperezsekrényt, üres-e. A fürdőszoba faliszekrényét is kinyitom.

Nem faliszekrény.

Ajtó. Az ajtó másik oldalán egy másik fürdőszoba. És nem is régen használhatták. Emberszagot érzek. Szappan és kozmetikai szerek, kenőcsök meleg emberszagát, párát, a fürdőkád szélén vízcseppek, a bolyhos fürdőlepedő gyűrötten, nedvesen lóg a fogasról.

Szemközt egy ajtó. Biztosan a másik szobába nyílik. A kíváncsiságom. Már megint az a nyomorult kíváncsiságom.

Óvatosan, halkan kopogok az ajtón.

Mintha emberi beszédet hallanék odaátrol. De nem vagyok biztos benne. Még egyszer kopogok, de most már egy kicsit erősebben.

– Igen, igen... – hallom. Női hang. Mást is mond még, de nem értem.

Lenyomom a kilincset, közben már fogalmazom magamban, hogy mit fogok mondani, hogy nyitva volt a két fürdőszobát elválasztó ajtó, kérem, zárja be, nehogy akaratlanul is zavarjuk egymást.

A szoba, hasonló az enyémhez, üres. A rádió szól, az ablak nyitva, a szobában vetett ágy, gyűrött, a bútorokon női rendetlenségben szétszórva ruhadarabok. Az *igent* bizonyára a rádióból hallottam. Két gyors lépéssel az ablakhoz megyek, kinézek. Ismeretlen utca, szemközt egy másik ismeretlen utca, kicsit kihajolok, így el tudom olvasni a táblát: Via de Viola de Gamba, menjek vissza a szobámba?

Visszamegyek, persze hogy visszamegyek, de előbb kinézek a folyosóra.

Átsurranok a szobán, lábujjhegyen futva, mint egy betörő, kilépek a folyosóra, a saját szobám ajtaját nem zártam be, majd a folyosón át térek vissza.

Ezt a folyosót nem ismerem. Ez nem az, ahonnan az én szobám nyílik. Itt zöld favödrökben pálmák állnak itt-ott, a folyosó üres, az ajtók számozása is más, száztizenhat, száztizennyolc, százhusz, az első emeleten volnék? A százzal kezdődő számok általában az első emeleten vannak, a háromszázzal kezdődőek a harmadikon. Érthetetlen.

Érthetetlen, nem érthetetlen, mindegy. Megyek tovább. Valahová majd csak kilyukadok. Ha valakivel találkozom, majd megkérdem, hogyan jutok vissza a szobámba.

Széles, nagy ajtó, rajta arany betűkkel egymás alatt SALLE DE LECTURE – SALA DE LECTURA – LESESAAL: Szóval: olvasóterem. Ki olvashat benne és mit?

Talán talállok valakit bent, aki megmondja, hogyan jutok vissza a szobámba.

Óvatosan, halkán benyitok.

Itt valami előadás van. A teremben széksorok, messze a másik végén, elöl dobogó, rajta asztal, az asztal mögött egy férfi ül, és monoton hangon valamit felolvas. Itt már alig érteni a szavait, szinte motyogva, halkán olvas, lehajtott fejjel nézi a szemüvegén át a papírt, arról olvas. Csak néha kapok el egy-egy szót, valami magfizikai előadás.

A teremben százan, százötvenen lehetnek, nincs tele, a széksorok foghíjasak, inkább csak hátul nagyobb a tömörülés, arra húzódok, a hátsó sorok egyikébe ülök be, hely van, balra mellettem három fiatal lány, az előadásra nem nagyon figyelnek, egymás közt suttognak, vihognak.

Leülök a szélső melletti üres székre, kettőt-hármat köhintek, aztán odafordulok a szomszédnőmhöz.

– Bocsánat – mondom, de ahogy meglepődve visszafordul felém, egyben le is int.

– Várjon, mindjárt vége ennek a marhaságnak.

A férfi az asztal mögött valóban föláll, esetlenül meghajol, összeszedi a papírjait, gyér taps, kimegy.

Két ember gyorsan leviszi az asztalt, nem mondanak be semmit, jelmezes színész ugrik föl valahonnan a dobogóra, bőrruháján széles, csatos öv, félcombig érő, visszahajtott szélű sarkantyús csizmák, az övön cirádás markolatú kard, nyakán csipkegallér, a fején tollas kalap, felfelé pödörített hosszú, marcona bajsza van. A teremben elül a zaj, a színész pedig rákezd:

– Mondhatta volna szebben, kis lovag . . .

A Cyrano-monológ. De nem ezekkel a szavakkal mondja, a szöveg mégis ugyanaz. Rímel is, de nem úgy rímel, ahogy én tudom. Mintha más fordítás lenne, nem az, amelyet én ismerek. Hirtelen kapcsolok, hogy a szöveget az autrák közvetítésével értem meg, fordítószerkezetem teszi számomra anyanyelvi szinten érthetővé a szavakat.

Jó színész, mellettem a lányok kicsit nyitott szájjal, visszafojtott lélegzettel figyelik. Lopva, a szemem sarkából nézem

őket, nem akarok feltűnést kelteni, igyekszem civilizáltan viselkedni. A mellettem ülő lány is tizenhét, tizennyolc éves lehet, valószínűleg diáklányok, az arcuk nincs kifestve, csak a szemük vonalát húzták ki erősen feketével. A mellettem ülőnek loboncos fekete haja van, kék pettyes kivágott, fehér ruhát visel, a szoknyája rövid, a combja meztelen, feszes, kemény.

– Kisasszony – suttogom, de nem nézek rá, hanem előre, a dobogó felé.

Illetve, valahogy tudom, hogy azt suttogom, hogy „kisasasszony”, de a szót spanyolul hallom. *Señorita*, ezt mondtam neki. Micsoda hülyeség.

Alig tudom visszafojtani a kitörni készülő felszisszenést, mert alattomosan, oldalról erősen belecsíp a combomba, és a szája sarkából sziszegi:

– Cállate . . . cállate . . .

Hogy hallgassak. Hallgatok. Spanyolul felelt. Valami baj lehet a fordítószerkezetemmel. Vagy nem. Spanyolul szóltam hozzá, spanyolul felelt. És tegez.

– Ven, vamos a tomar un refresco . . . – suttogom megint, hogy jöjjön ki velem a büfébe egy frissítőt inni.

– Te dijes que te quedas tranquilo – súgja előre bele a levegőbe, hogy maradjak nyugton, közben a keze kitapogatja a kezemet az ülés szélén, megfogja, ujjait belekulcsolja az enyémbe, és szorítja, gyömöszöli, picit csusszan a széken közelebb hozzám, combját hozzászorítja a combomhoz. Érzem a teste melegét. És érzem, hogy izzad a tenyerem. Vagy az övé izzad. Lehet, hogy mindkettőnké egyszerre.

– Por primero va volando . . . – mondja már a színész a pódiumon, hogy először is tovalebben lenge bájjal kalapja, és a kalap valóban széles ívben repül a közönség közé, valahol elöl elkapják, kis marakodás, a kalapból pillanatok alatt nem marad semmi, széttépték, egy-két tollpihe szálldos csak a levegőben, innen-onnan egy kéz nyúl utánuk, aztán megint néma csendben hallgatják a verset. A színész kezében kard, kihívó vívó állásban gúnyolódik, ígéri, hogy megdöf a verse végén.

Nevetés, meghajlás, dörgő taps. Mindenki feláll, zajonganak, a színész hajlong, aztán leugrik a dobogóról, eltűnik, az álló emberektől nem látom.

A másik két lány már elindult kifelé a sorból, most újdonsült barátnőm is felugrik, és vonszol kifele utánuk, kezem egy pillanatra el nem engedi, sőt, nyomja, gyötri, szorongatja, préseli, a két tenyér az izzadtság olaján csúszik egymáson, mint két jól kent fogaskerék, de a kapcsolás szoros, spanyol barátnőm haja lobog az orrom előtt, mire az ajtó közelébe érünk a terem másik oldalán, már csak azt látom, hogy egy magas, koszos condrákba öltözött, csimbókos, hosszú, fehér hajú öregember mászik fel a dobogóra, mély lélegzetet vesz, összehúzott szemmel körülnéz a teremben, majd az első sorok egyikében ülő fülbevalókkal, karperecekkal, nyakékekkel fölcicomázott, igen disztिंगvált és elegáns idősebb dáma felé mutat vádlón, bütykös ujja fekete körme hegyével, és dörögve rákezd:

Wem gehörst du, alte Hure?

Wer beutet dich ständig aus?

Mint egy lezüllött Liszt Ferenc. Még a szemölcsöket is tisztán kiveszem az arcán.

Az ajtóból már csak a rím jut a fülembé: *Laus . . .*

Biztosan tetves is az öreg, gondolom némiképpen felületes társítással, de inkább az foglalkoztat, hogy nincs-e baj a fordító szerkezetemmel, nem örült-e meg hirtelen, hogy az előbb minden kétséget kizáróan spanyolra kapcsolt, most meg németül hallottam az öreg szavait. De úgy látszik, nem, mert a terem előtti, széles folyosón tolongó sokaságból itt is, ott is anyanyelvi szinten értem a beszédet magam körül, ahogy barátnőm húz maga után, valakit véletlenül meglökök a könyökömmel, *pardon*, mondom neki, az arca hirtelen felém fordul, megszólal, a szájáról tisztán leolvasom, hogy azt mondja szerbül „molim”, de én azt értem, hogy „kérem”.

Széles márványlépcső fokain rohanunk lefelé, de pontos rit-

musban, összedolgozottan, már mint a jó akrobaták, legalább harminc évvel lehet fiatalabb nálam, de bírom az iramot, nem is lihegek túlságosan, úgy látszik, még megfelelő a kondim. Néha futás közben összekoccanunk, szétválunk, újra összeve-rődünk, mintha betanultuk volna ezt az együttes lépcsőfutást, már majdnem lent vagyunk a kapunál. Amikor hozzám-hoz-zám ér, érzem, süt a bőre, forró, a vászonruhán keresztül is ér-zem, kiérünk az utcára, előttünk nagy, széles tér, zuhog, öm-lik a napfény, sárgán, árnyéktalanul, mintha nyár volna.

Vagy tízlépésnyire a bejáratától nagy, piros és arany autóbusz áll, városnéző autóbusz, oldalán zöld betűkkel a felírás: AD-LANA-RISC, odaszaladunk, az autóbusz már tele van, még mindig a kezemet szorongatva és egy pillanatra sem elengedve vonszol spanyol barátnőm, ő száll fel elsőnek, mintha csak fog-lalt helyünk lenne.

– Luísa, espera, espera, Luísa . . . – lihegem neki a futástól, de nem hallgat rám, valóban van éppen két üres hely, lehup-pan a belsőre, az ablak mellé, már én is mellette ülök, az előt-tem levő ülés támláján hamutartó, rágyújtanék, nyúlok a zse-bembe, hogy kivegyem a cigarettám, de nincs nálam, fönt hagytam a szobában, a tér másik oldalán egy bolt fölött látom a felírást: TABAC, felugrom, leszálok a buszról, átrohanok a napsütötte téren, be a boltba, idős nő ül a pult mögött, felnéz, rám mosolyog.

– Cigaretta – mondom kissé zavartan, mert nem tudom, hogy megért-e, hogyne értene, nemzetközi szó, rámutatok egy csomag sárga svájci Maryland cigarettára, a hölgy bólint.

– Három hatvan – mondja, nyúlok a zsebembe a pénzért, keresem, tapogatom a zsebeimet, de pénz sincs nálam, semmi nincs nálam, csak a szivarzsebemben a kék-fehér mintás zseb-kendő, zavartan rámosolygok a hölgyre, nincs nálam pénz, mo-solyog, a mosolyban ez van: pénz nélkül sajnos nem adhatja oda, kínos helyzet, nem baj, kibírom, kilépek a boltból, nem

történik baj, ha a buszban nem dohányzom, úgyis elég sokat szívok, kibírom, futok át a téren, visszafelé, talán a közepén lehetek, amikor a busz elindul, lassan, ormótlanul, ügyetlenül fordul be egy keskeny utcába, hát erről lemaradtam.

Sajnálom a spanyol lányt, sajnálom az elmulasztott kalandot, erről lemaradtam, igyekszem meggyőzni magam, hogy nem is baj, nem ezért vagyok itt, hogy tizennyolc éves spanyol lányokkal édelegjek, nekem dolgom van, felmegyek a szobámba, aztán megebédelek, most már igazán itt az ideje, ebéd után alszom egy fél órát, aztán ha Anaïs Cradl hív, tőle majd megkapom a további utasításokat.

Mert affelől egy pillanatig sincs kétségem, hogy Anaïs Cradltól a további utasításokat fogom megkapni.

Megyek a kapu felé, ahonnan a spanyol lánnyal kijöttünk, de egyre nehezebben jutok előre, mert a kapun óriási tömegben tódulnak kifelé az emberek, úgy látszik, most lett vége a lezüllött Liszt Ferenc számának, és az előadás véget ért.

Mire a kapuig sikerül furakodnom, éppen az utolsó pár ember jön ki rajta, és egy portás, aranygombos barna uniformisban, már a kapuszárnyakat csukja be, az orrom előtt zárulnak össze, hiába dörömbölök, nem nyitja ki újra, lehet, hogy nem is hallja. Talán süket is. Vagy csak nagyothall.

Persze, a szállodának ezen az oldalán számomra teljesen ismeretlen a környék, és noha az látszanék logikusnak, hogy ha körbejárom a háztömböt, valahol elérem a hotel főbejáratát, azért mégis bizonytalan vagyok, kicsit megjátszom a külföldit magam előtt is, inkább megkérdezek egy rendőrt, éppen itt jön egy. A kapun kitódult tömeg sűrűsége fellazult, már kezdenek oszlani, odalépek a rendőrhöz.

– Milyen jól beszél spanyolul, uram – mondja, de anyanyelvemen értem, amit mond, és bosszant, hogy nem a kérdésemre felel, merre induljak el a szálló bejárata felé, sőt a hangjából némi kis gyanakvás is érződik, mert ha olyan jól beszélek spanyolul, ahogy mondja, nem vette volna észre, hogy nem vagyok spanyol.

– Persze hogy jól beszélek – felelem a rendőrnek kissé ingerülten –, ez a foglalkozásom, professzor vagyok, a spanyol nyelv és irodalom professzora, professzor húngaro – mert az útlevelemben ez szerepel a foglalkozás és a nemzetiség rovatban.

A rendőr megnyugtatóan, mosolyogva int, hogy várjak egy pillanatra, odalép egy tiszthez, szalutál.

– Itt egy professzor búlgaro, mi teniente – mondja. A tiszt felém fordul, hozzám lép, tiszteleg.

– Már mindenütt kerestük, señor profesor. Jöjjön, kérem, siessen, mert elkésünk.

Beteszol udvariasan egy fekete autóba, máris indulunk, már kint vagyunk a térről, zavarban vagyok, nem értem az egészet, tiltakoznék, de nem akarok feltűnést kelteni, bizonyára összetévesztettek valakivel.

– Hova megyünk? – kérdem a tisztet az autóban, de nem felel, csak rám néz, mosolyog, mintha hülye gyerek volnék, a külföldi az mindig egy kicsit hülye gyerek is. Az autó megáll, sietve kiszállunk, két lépcsőn föl, nagy csarnok, sok ember, egy kétszárnyú ajtó, óriási, zsúfolt előadóterem, a tiszt hátravezet a színpad mögé. Odalép valakihez, tiszteleg.

– Megjöttünk.

– Na végre – mondja a tömött harcsabajuszos, tweedzakós férfi, hozzám fordul, majd elolvad a tisztelettől, két kezébe, két óriási mancsába fogja a jobb kezem, úgy rázza, aztán a válnál fogva segít előre. – Erre parancsoljon.

Tiltakozásomat szerénységnek veszi, tisztelete lefegyverez, a rendőrtiszt is vár még, figyel bennünket, nem akarok magyarázkodni, feltűnést kelteni, ha kiderül, hogy összetévesztenek valakivel, jön a kimagyarázkodás, felfigyelnek rám, esetleg figyelnek is később, ha megúszom, ha megtartom az előadást, talán sikerül később lelépnem valahogy, visszajutok a szállodába, a nevemet se tudják, ostoba véletlen ez az egész helyzet, a tömött harcsabajuszos férfi kezében notesz és toll.

– Az előadásának címe, professzor úr? . . . – kérdi, és vára-
kozva néz rám.

- Izé . . . Szóval . . . Igen. A jövő szemantikai struktúrája.
- A jövő genetikai kultúrája . . .
- Szemantikai struktúrája.
- Persze. Bocsánat. Szemantikai kultúrája.
- Szemantikai struktúrája.
- Struktúrája. Értem. Megvan.

Így látom, hogy a tanfolyamon milyen impozáns előretervezéssel állították össze a tananyagot. A hatodik hónap második hetében tudományos előadást kellett megírnom és megtartanom, mint egy gyakorló tanárnak a szobámban azzal, hogy előadásomat tévéen közvetítik a hallgatóságnak. Akkor fogalmam sem volt arról, mire jó ez. Most már tudom. Az útlevelem szerint professzor vagyok, egy professzornak adott esetben előadást is kell tartania. Ez most éppen az az eset.

A harcsabajuszos tisztességtudóan kituszkol egy kis ajtón, ismét a nagy csarnokban vagyok az emelvényen, óriási zárt amfiteátrum, lehet, hogy a Sorbonne Nagy Amfiteátrumáról mintázták a termet, a körkörös enyelkedő padsorok zsúfolásig tömve, fiatalok, főképpen fiatalok, ezt szeretem, imádok fiataloknak előadást tartani.

A zaj elül, a harcsabajuszos felemeli a bal kezét, és mint egy óriási radart forgatja körbe a hallgatók felé. Most már teljes a csönd.

– Lars Sjödeberg professzor fogja megtartani előadását a . . . – a noteszbe néz, onnan olvassa – a jövő szemantikai struktúrájáról.

Három lépés jobbra, három lépés balra, ennyi a mozgásterem. Kár, mert jobban szeretek fel-alá járva beszélni. Mikrofont nem látok, nem is szeretek mikrofonba beszélni, úgy látszik, be van építve az emelvénybe, ha nem volna, a hátsó padsorokban még ha kiabálnék se lehetne jól hallani a hangomat. Ki lehet az a Lars Sjödeberg? És hol van?

Nem tapsolnak. Jobb is. Nem szeretem az előlegezett bizalmat. A harcsabajuszos kiment, egyedül állok az emelvényen.

– A jövő, kérem – itt egy pillanatra megállok, lélegzetet veszek, körülnézek –, a jövő, kérem, mint tudják, a *jönni* ige jelen idejű melléknévi igenevének, a participium praesensnek a főnevesített alakja, ismert fogalmat jelölő névszó, amelyet az európai nyelvek nagy része a *jönni* igéből derivál. Franciául *a-venir*, spanyolul *por-venir*, németül *Zu-kunft*. A fogalom variánsa az angolban is létezik, gondoljanak csak H. G. Wells híres regényének a címére: *The Shape of Things to Come*. Látszólag mindennek nincs sok jelentősége, én mégis arra kérem önöket, gondolkodjanak el egy percre azon, hogy mind-ezek a nyelvi megfogalmazások azt a szemléletet sugallják, amely szerint a *jövő* valami olyan, ami jön, közeledik felénk, nem pedig olyan, amely felé mi megyünk. Mi növünk bele a jövőbe, mi haladunk az időben a jövő felé – ez a realitás, kérem –, a nyelv képalkotása mégis úgy képzei el a jövőt, mint-ha mi magunk mozdulatlanul állnánk, és a jövő közeledne mi-felénk.

A bennem bugyborgó feszült izgalom heves fel-le hullámmása lassan csillapodik, meg nem szűnik, de valahol fent, a feszültség húrján kiegyensúlyozott biztonságra tesz szert, érzem, hogy a hangom átmelegszik, szemem csillog, mereven görcsös mosolyom emberivé lazul, figyelem a csöndet, már arcokat is keresek a tömegben, tapogatom a vibráló elektromosságot a levegőben, hogy egyáltalán van-e. Van. Már kezd lenni. Senki nem ásít, senki sem röhög. Helyes. Most rákapcsolom az indulatot.

– Micsoda nagyszerű, micsoda gyermekien naiv és énközpontú, pontatlanságában is halálosan pontos fantázia lehetett az, amely valaha ezt a fogalmat ilyen plasztikussá rögzítette. Valami jön. Érzik benne, kérem, az ambivalenciák lehetőségét? A jövő. Az, ami jön. Jó és rossz. Remény és veszély. Félelem és boldog várakozás. Valami jön. Szorongás és tárt karok. Mint a már két lábán állni tudó kisgyerek első bizonytalan lé-

pései az anyja felé, szeretné elérni, szeretné, ha az indulna el feléje, de a két-három lépésnyi távolság óriási igézete is vonzza, le kell küzdenie az eleséstől való rettegést. A *jön* és a *megy* elfojthatatlan vágyából kisarjadó dialektika indítja el az ember önálló mozgását, halálos veszélyű kalandba kell bocsátkoznia, hogy az anyai karok meleg biztonságába jusson. Az emberi lét első tudatos kockázata a mozdulatlannak látszó, de valójában egyre hátráló, távolodó és mégis elérhetőnek látszó jövő felé irányul. A jövő felé, ami nem jön, hanem megy.

Most már elkaptam őket. Érzem a rezgést, a kontaktust, a gondolatra központosított figyelmet, amelynek én állok a fókuszában. Szinte zizeg a levegő a Nagy Amfiteátrumban. Rákapcsolódtak az áramforrásomra, és most világít a fejük, mint a lámpás. Vakító világosságban állok az előadói emelvényen, és fehéren izzok magam is. De ez már egyenletes, biztonságos izzás.

Arról beszélek, hogyan alakult ki az egyéni jövő bizonytalan és kiszámíthatatlan, esetlegesnek tűnő, félelemmel és haláltudattal teli perspektíváiból a civilizáció igénye, a jövő mint kollektív tartalmú fogalom, a természet felismert törvényszerűségeinek az egyéni léten és pusztuláson túlmutató és annál távolabbra törő alkalmazása, az egyéni tett és gondolat, illetve megfordítva, a gondolat és a tett szüntelen kockázatvállalása, mérlegelés és vakmerés egyénileg mindig kiegyensúlyozatlan és csupán a nagy számok törvényében kiegyenlítődő aránya, a latolgatás, az esélyszámítás, a töprengő fantázia, a beszéd nyelvtani formáiban a feltételes mód és abból a jövő idő.

Roppant indulatosan beszélek ezeknek a kölyköknek. Röptében kapom el a még szinte meg sem fogalmazódott ellenérveket, sasként csapok le rájuk, cafatokra tépem, miszlikre aprítom őket, az ellenérveket kimondom helyettük, visszavonulok és támadok újra, kiadom magam nekik, lássuk, gyertek, tépjetek széjjel, vitára, ellentmondásra ingerlem őket gúnyosan és megértően, ajtók, ablakok, kapuk tárulnak fel egymás után a fejemben is közben, óvatosan, lopva sandítok az órára,

hogy az előadás belső aránya is meglegyen, harcolok, küzdök, verekszem az igazamért, az ő igazukért, es tudom, hogy a téma, amiről beszélek, a jövő szemantikai struktúrája, kellék és eszköz csupán, a lényeges az, hogy arra vegyem rá őket, sikerül is, látom, tudom, érzem, ráveszem őket, ha itt pusztulok is, hogy gondolkodjanak a saját fejükkal.

A Flamingo teraszán ülök, délután fél öt lehet, ma még egy falatot sem ettem, de nem is vagyok éhes, forró, keserű kávét kortyolok.

Sikerült leráznom őket, és pénzem is van.

Az előadás befejeztével, a dörgő taps után ismét elfogott a szorongás, gyorsan kell döntenem, tudtam, a harcsabajszú várt már az ajtó mögött, de a rendőrtisztet nem láttam sehol. Megkérdeztem, hol a mosdó. Reméltem, hogy az ablakon át megszökhetek, de a mosdónak nem volt ablaka. Amikor kijöttem, a folyosó végén egy asztal mellett állt megint a harcsabajszú. Kezében boríték, rajta a név, Sjödeberg professzor, ide adta.

– A csekk van benne, professzor úr.

– Nem lehetne készpénzben? – kérdeztem hirtelen elhatározással. – A bankok már zárva vannak ilyenkor.

– Ó, persze, elnézést – mondta. – Majd én odaadom a magaméból, itt méltóztassék aláírni a csekket, én majd beváltom holnap.

– Mit írnak rá?

– A nevét, professzor úr. Csak a nevét.

Elnézően mosolyog ügyefogyottságomon. Lendületesen odakanyarítottam a csekkre a nevet: L. Sjödeberg.

Most már törvényes alapjuk is lehet arra, hogy üldözzenek. Csekkhamisítás.

A pénzt belegyűrtem a zsebembe számolatlanul.

Néptelen kis utcában léptem ki a kapun, két sarokkal arrébb a parkhoz értem, teljesen ismeretlen környékre, a park mentén

mentem egy darabig, amíg elértem ide, ehhez a kávézóhoz. A neve tetszett meg: Flamingo.

Az előadás végén, a dörgő tapsban is csak egy pillanatig tartott a teljes boldogság piros sikerélménye. Lentről, a talpamból már éreztem föltolulni a szorongást, az aggodalmakat, a félelmet. De a kettő közti elválasztó csíkban pontos, gyors meghatározásokban jelentkezett a helyzetelemzés begyakorlott igénye.

Ez lett volna a feladat, amivel a Központ megbízott? Hogy ezt az előadást tartsam meg, és még csak nem is a magam nevében? Hogy az én gondolataim, az én előadásom emléke egy ismeretlen svéd professzor nevéhez fűződjék majd a fiatal hallgatóság emlékében és gondolataiban? Vagy ez is csupán egyike a Központ szokásos többretegű feladatainak? Ez a valószínűbb. Egyszerű, szerény, a névtelenségig szerény külső munkatársa vagyok a Központnak, és központi feladatot teljesítek. Titkos küldetésben vagyok, természetes is tehát, hogy a sikereket is álnéven aratom, kis csavar vagyok csak a Központ gépezetében, ha fontos csavar is. És egy csavarnak nincs neve. Vagy ha van, akkor a csavart Sjödebergnek hívják. Egy létező vagy nem létező Sjödebergnek. Akinek a nevét, a Központ nevében és megbízásából ráhamisítom a csekkre.

Fizetek, megkérem a pincért, hívjon taxit, borravalót adok, valószínűleg sokat, mert mély meghajlást kapok érte, beszállok, bemondom a szálloda nevét, a főbejárat előtt kiszállok, kifizetem a taxit, felmegyek liften a harmadik emeletre, benyitok a szobámba, a kulcs még mindig belül van az ajtózárbán, ahogy hagytam, de a szobában csend van, félhomály és teljes rend. Valaki rendet csinált, a holmijaimat elrakta, bőröndöm üresen a szekrény alján, ruháim vállfán, fehérneműim a polcokon, magam sem raktam volna el másképpen.

Az asztalon tálca, a tálcán sonka, vaj, kenyér, egy pohárban narancslé, az italban még el sem olvadtak a jégkockák.

Vetkőzöm, csipegetek a sonkából, vaját kenek a kenyérre,

harapok belőle, a sonkát az ujjammal tömöm a számba, fütyörészni is, noha fáradt vagyok, de tele szájjal nem megy.

Mielőtt bemennék a fürdőszobába, egy kis állólámpát gyújtok meg, mert utálok sötét szobába visszajönni. Az állólámpa mellett török asztalka, hamutartó, karosszék, odakészítem a cigarettát és az öngyújtót, hogy majd fürdés után rágyújtok, aztán lefekszem, és alszom egy keveset. Fáradt vagyok. Kimerítettek az izgalmak, az utazás, az előadás, a bennem zsibogó feszültség és készenléti állapot.

Állok a zuhany alatt, és hagyom magamra csorogni a forró vizet, aprókat toporgok, úgy veszem a levegőt, mintha úsznék, hápogva, mint a halak, szappanozok, élvezem a szappan fanyarkás-kesernyés illatát, lassan lehűtöm a vizet, majdnem hidegre, aztán hirtelen elzárom, megrázom magam, odacsippenem a nagy, bolyhos, zöld fürdőlepedőt, kilépek a kádból, törülközőm.

Odasandítok a beépített szekrénynek vélt ajtóra, a kulcs most is a zárban van, lábujjhegyen odalépek, óvatosan megpróbálom, be van zárva. Helyes. Nem baj. Az utat már tudom.

Fehér fürdőköpenybe bújok, belelépek a szalmafonatú papucsba, és visszamegyek a szobámba.

Már az ajtóban érzem, hogy a szobában rajtam kívül van még valaki. De nem látok senkit.

Egy pillanat alatt végigpásztázom a szobát a szememmel. Senki. A szekrénybe bújt volna? Vagy az ágy alá?

Csak a török asztalka melletti karosszék áll háttal nekem, ott ül, látom a cipőt a karosszék végénél. Meg egy darabot a nadrág szárából.

– Jó estét – mondom halkan.

Kihajol a karosszékből, vékony, hosszúkás arc. Egy fiú. Vagy nő volna? Az állólámpa fénye hátulról és felülről hull rá, az arc csak az asztallap csillogásától kap némi világosságot, a fején kerek kis svájcisapka van, a haját nem látom, ha hosszú

haja van, a sapka alá gyúrte, de ma már a fiúknak is lehet hosszú hajuk.

Azt viszont látom, hogy az ujját a szájára teszi, úgy mutatja, hogy maradjak csöndben.

Furcsán szép, ruganyos mozdulattal kel föl a karosszékből, mintha elrúgná magát a padlótól, szinte táncmozdulattal, három gyors, hosszú lépéssel már ott áll előttem, már látom, hogy nő, ehhez semmi kétség nem fér. Jobb keze három ujját a számra teszi, hogy maradjak csöndben, a másik kezében két ujjá közt meg nem gyújtott cigaretta meg az öngyújtóm is, a cigarettát a szájába teszi, az öngyújtót nyújtja felém, hogy adjak tüzet. Mialatt fellobbantom az öngyújtó lángját, óvatos pilantást vetek az ajtó felé, aztán vissza rá.

Hang nélkül, csak a szája mozgatásával mondja: bezártam. Tagoltan, mintha süketnémával beszélne, de szabad keze mozdulatával is mutatja a kulcs ráfordításának jelét.

Vékony kis gizda nő, törékeny, szinte mintha csontja se volna a nyitott nyakú ingblúz alatt, amelyet nem tűrt be a nadrágba, hanem, mint az olasz vagy a spanyol fiúk, csak csomóra kötött lazán a derekán. De az inge be van gombolva. Hosszúkás, lefelé keskenyedő arca van, nem szép, nem is csúnya, huszonnyolc, harmincéves lehet, az alsó ajka telt, duzzadt, a felső normális, a szeme nagy, a színét nem látom, sötét, az arcán semmi festék.

Anaïs Cradlra gyanakszom, de tudom, nem kérdezhetem meg tőle, a konspirációs szabályok szigorúan kötnek. Ha nem ő volna, és kimondom a nevet, esetleg Anaïst buktatom le, és magamat is veszélybe sodrom. Honnan tudjam, hogy nem az itteniek küldték ezt a nőt a nyakamra? Várom, hogy felfedje magát. De ő csak néz fel az arcomba, letről, fél fejjel alacsonyabb nálam, mosolyog, a bal szemét kicsit összehúzza, majdnem gúnyosan néz, ez kissé bosszant, nem tudom, miért, de bosszant.

Mélyet szippant a cigarettából, aztán a képembe fújja a füstöt. Valamit lépnem kell. Nem állhatok így itt ilyen bambán.

A sapkájához nyúlok, és lassan, hátrafelé, lehúzó a fejről. Vállig erő, hullámos, barna haj omlik ki a sapka alól zuhatagként. Csak a mosoly húzódik szélesebbre a száján, picit moccan a feje, mintha jóváhagyólag bólintana, és ettől a moccanástól élni, libegni, villogni kezd arca körül a haj, szinte szikrázik. Bal keze becsúsztat a fürdőköpenyem kivágásába, rásimul a bőrömre, ujjainak hegyével előbb puhán simogat, aztán a középső ujjával finoman nyomkodni kezd a kulcscsont alatt.

Olyan zavarban vagyok, hogy másodpercekig is eltart, amíg rájövök, ezek morzejelek. De aztán már ösztönös biztonsággal, gyorsan, gyakorlottan olvasom a bőrömre kopogtatott betűket.

Német szöveget kopogtat. H-ö-r-a-p-p-a-r-a-t-e. Szünet. S-a-g-k-e-i-n-w-o-r-t. Szóval lehallgatókészülékek vannak a szobában, egy szót se szóljak.

Reszkető, izgatott ujjakkal nyúlok az ingéhez, idegesen gombolom ki a felső gombot, becsúsztatom a kezem az ing alá, a melléhez érek, mindegy, izgatottan kopogtatom a kérdést: W-e-r-s-i-n-d-s-i-e-

Hülyeség, miért magázom? De most már mindegy. Érzem, ahogy az ujjam alatt megkeményedik a mellbimbója, egészen kicsi melle van, alig domborodik, de a bimbó nagy, kemény, előremeredő, remekül lehet morzézni rajta. De mit? Mindegy. Akármit.

W-a-s-s-o-l-l-i-c-h-t-u-n-

Legalább azt mondja meg, mit tegyek.

A nő kitűnő távirász lehet, gyorsan, pontosan kopogtat, csak éppen most már az ő ujjai is lecsúszik a mellemre. F-r-a-g-n-i-c-h-t-s. Szünet. V-i-b-r-a-t-i-o-n-s-d-e-t-e-k-t-o-r-e-n. Tehát, hogy ne kérdezzek semmi, vibráció-detektorok is vannak a szobában.

V-e-r-s-t-a-n-d-e-n- kopogtatom még, hogy megértettem, aztán átkarolom a derekát, magamhoz húzom, bukórepülésben zuhanok rá a szájára, a kezemben érzem a könnyűségét, a törekenységét, nem vagyok erőművész, de ez a nő olyan könnyű, mint a pihe, félkézzel kapom fel és dobom az ágyra, az ingét

nyitom, ő is vetkőzik, az én köpenyem nyitva van már, a nadrágot egy szempillantás alatt veti le, most a nyakcsigolyámon érzem az ujját, g-u-t-g-u-t-g-u-t, nyomkodja most a gyűrűsujja, aztán már csak azt: k-o-m-m-k-o-m-m-...

Hogy miért kapcsoltam ki a pensográfot ezen a ponton, annak több oka is van. A szolgálati szabályzat szerint e cselekedetemet részletesen és alaposan meg kell indokolnom, ugyanis a pensográf kikapcsolása – ugyancsak a szolgálati szabályzat szerint – a legszigorúbban tilos. Kivételt képez a tilalom alól

1. ha a pensográf automatikusan kapcsolódik ki (alvás, eszméletvesztés, elhalálozás),
2. bármely olyan kivételes eset, amelyben a Központ munkatársa saját belátása szerint alapos indokot lát fennforogni arra, hogy a pensográfot kikapcsolja.

Ez éppen az az eset volt.

Legelőször is éberségből kapcsoltam ki. Ez érthető, hiszen tudtam, hogy a szobában lehallgatókészülékek és vibráció-detektorok vannak elhelyezve. Lajosnak – ha szabad megszokásból továbbra is így szólítanom – teljesen igaza van abban, hogy a tények maguk sohasem szemérmetlenek. Így az a tény sem az, hogy egy bizonyos ponton túl kissé maradian szemérmes vagyok, különösen akkor, ha túlságosan is szemérmetlen. Nem szeretem, ha közben néznek, hallgatnak vagy a gondolataimat olvassák. Ez még akkor is zavar, ha a nézés, hallgatás, gondolat-leolvasás illetékesek részéről történik, hát még ha – feltehetően – ezt illetéktelenek is teszik, és magamat nekik kiszolgáltatva esetleg éppen a rám bízott feladat teljesítését veszélyeztetem. Vannak dolgok – noha tudom, hogy ez kissé maradi felfogásomat bizonyítja –, amelyet szívesebben csinállok a nyilvánosság teljes kizárásával.

Mindehhez hozzájárul még az is, hogy az én koromban már nem fordul elő olyan gyakran, hogy megérezsem, itt most teljességgel indokolt a férfias szerénység és szűkszavúság, más-

ként még valaki kérkedésnek is vehetné szabadjára eresztett gondolataimat. Ezt is szerettem volna elkerülni, mivel nem vagyok dicsekvő természet.

Bár – ha az igazsághoz hű akarok maradni – meg kell jegyeznem, hogy ez a legutolsó érvem már csak a pensográf kapcsolása után öltött formát bennem, amikor egyre világosabbá lett számomra, hogy a véletlenek összejátszása folytán egészen kivételes képességű partnerrel hozott össze a . . .

Habozva töprengék itt, hogy milyen szót használjak.

A sors? Bizonyára az is.

A Központ megbízásából végzendő munkám szeszélye? Az is.

Talán mégis inkább azt az egészen kivételesnek tekinthető, de mégis kérlelhetetlenül törvényszerű szituációt hoznám fel indokként, amelyben két testnek olyan biológiai, fizikai, kémiai és ezek együtthatójaként, tudati összhangzattana alakul ki, amely a maga fokozatosan oldódó és végül teljesen feloldott közegében csupán a halmazállapotváltás élményéhez hasonlítható.

Ahhoz a tanfolyamon külön tantárgyként tanult állapot-hoz, amelyben a szilárd testek fizikájának törvényei már csak elméletben alkalmazhatók, amikor a testnedvek édes-sósan síkos és kezdetben csupán lassan kocsonyásodó közegében a dörzshatásnak kitett felhámrétegek előbb csak oldódni kezdenek, előbukkannak a rezgő és meztelen idegvégződések, hol összerándulnak, hol elernyednek a szövetek, hogy aztán, mint egy lassított felvételen, fellazuljanak, málladozni, olvadni kezdenek a sejtfalak, az egyre ritkásabb szövésű, áttűnően foszlékony rostok zsilipei már nem képesek ellenállni a két oldalról támadó áradatnak, és zúdulva ömlik örvénylően egymásba vér és nyál, hajlékony lágysággal, engedelmesen tekeredve simulnak egymás köré a csontok, bugyogva fortyog bennük a velő, ki-kitörve és egybemosva a leomlott válaszfalakat, elkülöníthetetlen eggyé azt, ami az imént még kettő volt, egyetlen olajosan síkos, kocsonyás masszává, amelyből fújtatva és

hörögve csendesül pihegő, lassan újrászilárduló bibliai alakzat-
tá a már ismét kívülről és belülről egyszerre érzékelhető test-
helyzet: az én bal kezem az ő feje alatt van, és jobb kezemmel
megölelem őt.

Még a morzeábécét is elfelejtettem. Vagy csak nem jutott
eszembe, mert mással voltam elfoglalva. Neki se. Teljesen
mindegy volt, hogy milyen hülye szituációban kezdődött, *soli
eravamo e senz'alcun sospetto*, ahogy Dante megfogalmazza,
noha a külvilágtól elzárt szállodai szoba falai korántsem azt
jelentették, hogy egymagunk vagyunk a működő lehallgatóké-
szülékek, vibráció-detektorok és a még bekapcsolt pensográf-
fom közepette, és éppen hogy tele voltunk gyanakvással is, de
talán éppen ezért teljességgel gyanútlanok, védtelenek, kiszol-
gáltatottak és fegyvertelenek a ránk zúduló biológiai Niagara
áradatában, amely oly hirtelen, váratlanul és meglepetéssze-
rűen ért mindkettőnket, mintha bunkóval vertek volna fejbe
egy békésnek látszó utcasarkon befordulva. Sok mindenre lehe-
tett számítani, csak éppen erre nem.

És ha a morzeábécét elfelejtettem is, a latin ábécére még
ebben az ultrahangok magasságában rezgő részegségben is em-
lékezhettem tudat alatt, mert amikor karmoló és tépve mar-
cangoló ujjainak vadsága simogatássá szelídült a bőrömön, a
csiklandozástól aprókat kuncogva éreztem kirajzolódni a mel-
lemen a szőrszálak között a titkos üzenet betűit mutatóujjának
hegye alatt:

T-E-É-D-E-S-É-D-E-S-H-Ü-L-Y-E-F-É-L-K-I-L-E-N-C-
-K-O-R-A-H-A-L-L-B-A-N

Abban a tiszta bódulatban fel sem tűnt nekem, hogy a szöveg
nem német nyelvű, nem törődtem vele, csak valahol a tudatom
mélyén regisztráltam, szinte legyintve, hogy jó, jó . . .

Nem fontos, értettem: Te édes, édes hülye, fél kilenckor a
hallban.

Fogalmam sem volt akkor, hogy hány óra lehet, most utólag

fél hét-hétre saccolom, meg is nézném az órám, de a bal vállamon alszik, bal kezem a feje alatt, óvatos, nyakatekertén kényelmetlen mozdulattal próbálom megnézni az órát anélkül hogy fölébresszem, nehezen sikerül.

Negyed tíz.

Fogalmam sincs, miért kellett volna fél kilenckor a hallban lennem vagy lennünk, de erről már lekéstünk.

Öregszem, döbönt belém hirtelen, visszavonhatatlanul öregszem.

Nem mintha nyomós okom volna ezt hinnem, de tudom, hogy tíz éve egy ilyen szituációban nem a lekéssett randevú miatt ébresztettem volna fel vállamon alvó partneremet. Hiszen már így is, úgy is, elkéstünk. A fontossági sorrend cserélődött fel csupán. Most ezért tettem. Az elmulasztott és esetleg még behozható kötelességteljesítés miatt. A hivatástudat miatt.

Kapkodva, idegesen öltözünk. De ez a kapkodás és idegeség is lágy és meghitt. Kissé csapzott haját gyúri be a sapka alá, az ingét gombolja, aztán hirtelen zergeszököléssel ugrik a nyakamba, két hosszú, már nadrágba bújtatott lábát a derekamra kulcsolja, szorít, csókol, leugrik rólam, kis híján feldőntött, alig tudtam az egyensúlyomat megtartani, és máris az ajtónál áll, kinyitja, óvatosan kiles a folyosóra, még egyszer visszaint, kint van. Az ajtó becsukódik mögötte.

Kínosan szégyellem magam, hogy provokációra gyanakszom. Arra, hogy szándékosan levett a lábamról, elcsábított, hogy lekéssek a fél kilences randevúról. Ostobaság. Logikai képtelenség. Egyszerűen szólnia se kellett volna, hogy fél kilencre a hallban kell lennem, nyilvánvaló, hogy a Niagara éppúgy zuhant rá is, mint rám. A köztünk levő legalább huszonöt év korkülönbség ellenére.

A nyakkendőm kötöm a tükör előtt, és azon kapom magam, hogy egy kis diadalittas mosoly bujkál a szám szélén. Hiú állat, aki vagyok. Öregedő hiú állat. Már éppen csak az hiányzik, hogy kukorékolni kezdjek.

Az önbizalmam mindenesetre feltöltődött. Friss vagyok, fiatalnak és ruganyosnak érzem magam. És csak egy icipicit fáradtnak. De az majd elmúlik, ha iszom egy jó erős kávé. És most már a gyanakvásom is elmúlt, hogy hölgylátogatóm provokált. Egyébként természetes is, hogy ez eszembe jutott, az ÉK-órákon (Éberség és Konspiráció) annyit gyakoroltuk ezt a sztereotip szituációt, hogy szinte lehetetlen is lett volna, hogy reflexszerűen eszembe ne jusson.

Sötétszürke ruha, fehér ing, egyszínű sötétkék nyakkendő, fekete cipő, útiruhatáramat gondosan állítottuk össze, Lajos is segített, hogy csak a legszükségesebbet hozzam magammal, de minden alkalomra legyen megfelelő öltözékem. És most pénzt, útlevelet, zsebkendőt és cigarettát sem felejték el magamhoz venni. Egy pillanatra eszembe jut, hogy kiveszem a revolvert is a bőrpönd titkos rekeszből – mellette ott van a fegyverviselési engedély is –, de aztán mégis úgy döntök, hogy nem. Utálom a löfegyvert. Inkább azt ellenőrzöm, hogy a gombok elég szorosan vannak-e felvarrva a zakómra. Tekintélytisztelet-Közömbösítő nélkül ezután nem teszek egy lépést sem. Elég szoros. Rendben van. Indulok.

Szívem szerint rohannék le a hallba, kicsit abban is reménykedem, hogy ott majd viszontlátom iménti barátnőmet, de nyugalomra intem magam, megint sürgetően érzem az igényt: meg kell határoznom a helyzetemet.

Feltételezem, sőt majdnem biztos vagyok benne, hogy hölgylátogatóm Anaïs Cradl volt, de ezt nem tudtam ellenőrizni. Viszont ki más lehetett volna? Anaïs Cradltól kell megkapnom a további utasításokat, ezt már kielemeztem, és látogatómtól további utasítást kaptam, hogy fél kilenckor legyek a hallban. Igaz, hogy mindjárt fél tíz, de ez mit sem változtat a tényeken. Ha a hallban nem vele kell találkoznom, majd az illető keresi a kapcsolatot velem, és a szolgálati szabályzatnak megfelelően valamilyen módon azt is igazolni fogja, hogy éppen ő az, akivel a Központ megbízásából találkoznom kell. Esetleg éppen Emilio Hartman vár odalent. Ha vár még, és nem ment el.

Leadom a kulcsot a portásnak, és megkérdem.

– Posta? Üzenet?

– Parancsoljon – mondja szenvtelenül, cédulát vesz ki a rekeszből és átnyújtja.

Miss Anaïs Cradl keresett telefonon fél nyolckor. Később ismét jelentkezni fog.

Fél nyolckor?

Valamikor biztos, hogy csöngött a telefon egy darabig, de nem vettem fel. A csöngetés egy idő után abbamaradt. Ezek szerint látogatóm nem lehetett Anaïs Cradl.

Ismerős arcot nem látok sehol. A szállodahall mozgalmas, élénk, a recepció pultja fölött az órán fél tíz múlt hat perccel. Csillárok, lámpák, fényszórók, falikarok. Szikrázó, gazdag nappali világítás.

Tízig várok, ha addig nem jelentkezik senki, megvacsorázom. Innen, ahol állok, belátok a drink bárba, csak egy férfi ül az egyik magas széken, az jó hely, onnan elég széles ívben látom majd a hallt. Előbb odamegyek a dohánybolt fülkéjéhez, veszek két ropogós Balmoral szivart, aztán beülök a drink bár pultjához. A csinos mixernőtől kérek egy erős kávét és egy whiskyt szódával.

Előbb a kávét iszom meg. Pompás. Helyrehoz.

A férfi mellettem halkan csörgeti a kis bőrpohárban a pókerkockákat, kidobja a pultra, megnézi az eredményt, visszarakja a kockákat a pohárba, rázza, csörgeti, újra kidobja. Egyedül játszik. Kicsit várok, nem szólít-e meg, hogy volna-e kedvem játszani, jó ürügy lenne az ismerkedésre, de nem, rám sem hederít.

Kifelé figyelek a hallba, közben lassan kortyolgatok a whiskeyből. A recepciópult egyik sarkát látom innen, a bejáratí forgóajtót, néhány asztalt és szemközt a félemeleti galériáról, a kávézóból levezető lépcsőt.

Utálok várni, de most ez is más, kellemes izgalom bizserget, a vadászösztön mocorog bennem, eseményre várok, valamire, ami történni fog.

De nem történik semmi. Múlik az idő. Elunom a helyzetet, fizetek, leereszkedem a magas székről, a hall egyik földszinti asztalán újságokat látok, éppen föláll az asztal mellől egy férfi meg egy nő, mennek az étterem felé, én indulok az asztalhoz.

Fele úton lehetek a drink bár és az asztal közt, amikor a bejáratí forgóajtón két férfi jön be, egy idősebb, ősz hajú, szmokingban és egy fiatal mögötte. Ezen világos esőkabát van. A félemeleti galéria lépcsőjén, fent, egy mélyen kivágott estélyi ruhás nő indul el lefelé. Az újságosasztal melletti asztaltól, amikor az ősz hajú elegáns férfit meglátja, gyönyörű kis mulatt lány ugrik fel és szalad feléje. Tizenöt-tizenhat évesnél nem nézem többnek, ujjatlan, kivágás nélküli, élesen sárga és combtővig is alig érő, fényes ruha van rajta, a haja gömb alakban veszi körül a fejét, dús tompa-feketén tekeredő drótszálakból készült sapkaként, meztelenebb ebben a sárga ruhában, mintha meztelen volna, kezét felemeli, tíz ujját szétfeszíti, nevető, nyitott szájában nagy, szabályos fogak villognak fehéren, halkan, és boldogan kiáltja, valami vad örömmel az ősz hajú férfi felé:

– George!!

Tíz ujját rányomja a szmoking plasztronjára, a férfi elnézően kedves, unott és elhárító szeretettel mosolyog rá, mélyen le kell hajolnia, hogy a lányt arcon csókolja, de aztán félkézzel eltolja magától, megy tovább, a világos esőkabátos fiatalabb férfi is mosolyog, elmegy ő is a mulatt lány mellett, az még egyszer utánuk kiabál:

– George! . . . George! . . .

Közben az estélyi ruhás nő már majdnem a lépcső aljához ért a hall másik végén, az ősz hajú férfi a fejét alig moccantva néz körül a hallban, és egy pillanatra sem áll meg, lassan, nyugodtan megy, nyomában az esőkabátossal, most kis fordulatot tesznek a galerialépcső felé, már a lépcső alján találkoznak össze az estélyi ruhás nővel, akiben a távolság miatt csak most ismerem fel délutáni látogatómat, a haja tornyosra fésülve, a szeme kifestve, az estélyi ruha, ezért nem ismertem meg, az ősz hajú férfi megáll előtte, alig észrevehető mozdulattal emeli

fel a szmoking hajtókéjét, valamit mond a nőnek, innen nem hallhatom, hogy mit, de a nő mosolyog, ez a mosoly innen erőltetettnek tűnik, két kezét kis, tehetetlen mozdulattal tárja szét, a két férfi közrefogja, és mintha csak egy megbeszélrt randevúra jrttek volna a nőért, megfordulnak, és indulnak kifelé, a bejáratí forgóajtó felé.

Letartóztatták. Legalábbis innen teljesen úgy nézett ki.

A szivaromon majdnem kétcentis hamu van, ösztönös mozdulattal hajlok az asztal fölé, amelyen az újságok vannak, hogy lepöccentsem, amikor, anélkül hogy nézném, az asztalon egy újság neve kelti fel a figyelmemet. *La Gazette des Friseurs*. Egy szempillantás alatt kapcsolok. Ez a Fodrász Közlöny, amelynek Emilio Hartman a főszerkesztő-helyettese.

De most jobban érdekel az, ami a nővel történik, a barát-nőmmel. Elviszík?

A bal vállam mellett egy hang szólal meg. Az egyik szállodai boy.

– A telefonhoz kéri, uram.

– Megyek – mondom nyugodtan, és úgy manőverezek, hogy az asztal mellől ellépve, feltűnés nélkül figyelhessem a kifelé menő három embert.

Oldalról, a drink bár felől, a szemem sarkából látom, hogy a kockapókeres pasas jön az asztal felé, ahonnan elléptem, egy pillanatra még össze is ütközünk, de én megyek tovább a recepciópult felé, ahol a telefon vár. És már ott is vagyok, a fülemhez illesztem a telefonkagylót, amit a portás nyújt felém.

– Hallo – mondom.

– Anaïs Cradl . . . – hallom a kagylóból a kellemes, csengő női hangot.

– Örülök, hogy végre sikerült elérnie.

Közben nézem a hallt. Délutáni barátnőmet és két kísérőjét alig négy-öt lépés választja el a forgóajtótól, háttal vannak nekem, amikor dörrenésre rezzenek össze, de még kimondom a már megfogalmazott mondatot, a feleletet Anaïs Cradl szavaira, hogy percekben belül itt lesz, várjam meg, persze hogy meg-

várom, jöjjön csak, viszontlátásra. Még hallom, hogy ő is azt mondja, a viszontlátásra, a kattanás, leteszem a kagylót, és mind ez idő alatt látom is, hogy a kockapókeres férfi lassan csuklik össze az újságasztal mellett, mintha valaki kihúzta volna belőle a tartókarót.

Mindez egy szempillantás alatt történt. Egyszerre minden vagy legalábbis olyan gyors bontásban, hogy nekem úgy tűnt, mintha egyszerre történt volna.

A hallban sokan észre se vettek semmit, csak annak a néhány embernek a fejmozdulatát, izgalmát veszik át, akik felfigyeltek a történetekre. A padlóra zuhant férfi mellett csak ketten guggolnak, néhány ember mozdulata indulás közben me-revedik meg, amikor délutáni barátnőm két kísérője, még mielőtt a forgóajtót elérték volna, fordul vissza, és az ősz hajú, szmokingos férfi, már revolverrel a kezében, elkiáltja magát.

– Senki ne mozduljon! Rendőrség!

Egy eseménysorozat időbeli rétegeit iszonyú nehéz lehántani egymásról. Különösen akkor, ha valakinek nemcsak mindezek regisztrálása a feladata és rögeszméje, hanem egyben a saját reagálása is az eseményekre.

Afelől például semmi kétségem nem volt, hogy délutáni barátnőm letartóztatása valamiképpen az én személyemmel is kapcsolatos, ha csupán fele-fele arányban is. Valamiképpen én is részese voltam a letartóztatásának, vagy legalábbis részesnek hittem magam benne. Ez nemcsak lelkifurdalást és némi bűntudatot váltott ki belőlem, nem csupán maró, savas ízt hagyott szájpadrólommon a tehetetlenség, hogy a konspiráció törvényei szerint arcrebberés nélkül kell végignézni, ahogy elviszik, és csak bízhatom benne, hogy nem ad ki a vallatásnál.

És noha nem vagyok hajlamos a misztikára, az idegkapcsolások önkényes és tréfás játéka folytán egy pillanatra éles önvád hasított belém, a hűtlenségé és az árulásé, mintha letartóztatása az én hűtlenségemnek és árulásomnak lett volna egyenes

következménye, ugyanis másodpercekkel előbb olyan szívszorongató, szinte csak az angina pectoris rohamhoz hasonlítható iszonyatos vágyakozás fogott el a kis mulatt kurva láttán, ahogy a testét és párducos mozgását figyeltem, örömet és nyílt felkínálkozását ennek az ősz hajú, szmokingos rendőrnek, hogy úgy éreztem, két évet adnék az életemből, ha megkaphatnám.

És a legfurcsább a dologban az volt, hogy tudtam, nem a testem vágyakozik ilyen hülyén és eszeveszetten, hanem a fejem. A testem nyugodt volt, elégedett, lusta és inkább fáradt, mint egy jóllakott boa constrictoré, remény és reménytelenség között a fejemben a féktelen mohóság az öröme, valami „már soha többé” kín, hogy ez is kimarad az életemből, pedig még lehetetlennek se látszott, pénzem is volt bőven, rendes honoráriumot kaptam a Lars Sjödeberg nevében tartott előadásért, és az sem volt kétséges, hogy a lány ide jár palit fogni, egy kis szállodai *asiduee*, bizonyára minden este itt ül, és csak arra vár, hogy meghívjam egy pohár italra, és felvigyem a harmadik emelet 337-es szobájába, hogy ott, az idegbénító izgalom vacogó félelmében a megszégyenüléstől és a megaláztatástól, újra megkísértem a lehetetlent, ami tulajdonképpen egy cseppet sem lenne lehetetlen, még a lehallgatókészülékek és vibráció-detektorok között sem, mert ezzel a kis kurvával fűtyülnék rájuk.

A fejemben volt a vágy, csak a fejemben. Ugyanis az ősz hajú és szmokingos rendőrtiszt egykorú lehet velem. Csak éppen én egyelőre még csupán a halántékomon őszülök. És ott se nagyon.

– Senki ne mozduljon! Rendőrség! – kiáltotta revolverrel a kezében az ősz hajú rendőrtiszt.

Valahonnan a hall közepére szaladt egy fehér sapkáján zöld szemellenzőt viselő, ingujjas férfi, és felemelt két karjával úgy hadonászott, mint a matrózok, amikor egyik hajóról a másikra adnak le karjelzést.

– Ennyi! Ennyi!

Hirtelen sötét lett, illetve csak az eddigi, szikrázóan nappali világításhoz viszonyítva lett sötétebb, mert a nagy reflektorokat sistergő zajban oltották ki. Csak most vettem észre, hogy a hallban elhelyezett hosszú drapériák mögött körben legalább öt-hat rejtett felvevőgép vette a jelenetet.

– Cinéma vérité – mondta mellettem némi undorral a portás. De csak úgy bele a levegőbe. Mintha nem is nekem mondaná.

Délutáni barátnőm a hall felé forduló rendőrtisztek mögött maradt két-három lépéssel, láttam, óvatosan, feltűnés nélkül húzódik a forgóajtó közelébe, majd nyugodt léptekkel besurran két szárny közé, az ajtó perdült, kint volt az utcán.

Hirtelen minden feloldódott.

A zöld szemellenzős az ősz hajú szmokingoshoz lépett, megmarkolta a szmoking ujját, és valamit hevesen magyarázott, aztán hirtelen otthagyta, a kis mulatt lányhoz ment, nagy, öblös mozdulatokkal színészkedett neki, két karját felemelte, tíz ujját szétfeszítette, nagy, nyitott, erőltetetten vigyorgó szájjal fordult a forgóajtó felé, majd vissza a lányhoz, aki okosan bólogatott, hogy érti.

Csak a kockapókeres pasas nem akart felkelni a földről.

Lassan elindultam az asztal felé. A Fodrász Közlöny érdekelt. Meglehetősen különös véletlennek tartottam, hogy egy ilyen nagy nemzetközi szálloda halljában az asztalon éppen a helyi Fodrász Közlöny egyik száma is ott heverjen. Egy olyan újság, amelynek a főszerkesztő-helyetteséről tudom, hogy a Központ embere. Ezt az újságot végig kell lapoznom.

Mire az asztalhoz értem, már a zöld szemellenzős férfi is ott állt, lenézett a földön fekvő férfira. Annak be volt hunyva a szeme, csak fekudt a földön.

– Ez rosszul lett – mondta a szemellenzős –, vigyék ki, és térítsék magához.

Két ember hajolt le, fölemelték a kockapókerest, aki hörögve lélegzett, a karja alá bújtak és kitámogatták.

A kockapókeres zakójának zsebében összehajtva egy újság volt.

A Fodrász Közlöny.

És én nem mehettem utána, hogy az újságot kivegyem a zsebéből. És délutáni barátnőmet sem követhettem, mert ezúttal, tudtam, nem szabad elszalasztanom Anaís Cradlt.

Céltalan sétálgatást mímelve sündörögtem az asztalhoz, ahol a sárga ruhás mulatt lány ült, elmélyülten számolgatott néhány bankjegyet, valószínűleg a honoráriumát a felvételért, a pénzt a táskájába gyűrte összehajtva, hosszú cigarettát vett ki egy arany dobozból, majd mind a tizenkétezer fehér fogával mosolyogva fordult felém, mintha belém akarna harapni.

– Du fo, szilvuple.

– Vous êtes cubaine? – kérdeztem, miközben háromszor-négyszer is hiába próbáltam felkattintani az öngyújtómat. Végre sikerült.

– Porrtorrikennya . . . – Minden egyes betűt külön roppantott szét a fogai közt, kiszívta belőlük a nedvet, leszopogatta a csonthéjukat, és a darabkákat, mint egy kis gépfegyver patogtatta szét maga körül.

Szerettem volna belebújni a szájába, hogy ott pusztuljak.

Mélyet szippantott a cigarettából, a szájából tóduló füst úgy gomolygott majdnem fekete és kissé cserepesen kövér ajkai közt, mintha magából a Popocatepetl kráteréből törne elő.

– Merszi, mosziu.

– Meghívhatom később egy pohár whiskyre? Vagy konyakra? Courvoisier – hebegtem spanyolul. Aztán hadarva, míg az órára néztem, amelyen tíz óra múlt tíz perccel: – Tizenegykor a drink bárban? A las once, de acuerdo?

– Lo siento tanto, señor. Tal vez mañana. Esta noche estoy ya ocupadita.

A dög. Még hogy sajnálja. És hogy talán holnap. „Ma éjjel már elfoglaltacska vagyok.” A pizsok kis ringyója. Szét tudtam volna verni a pofáját. Bele abba a kis kerek mahagóni képébe, a szájába, amivel olyan mézes-nyúlósan csorgatta a szavakat,

mintha ő maga nyalogatná őket. Még a kis piros nyelve hegyét is kidugta hozzá. Aztán kétszer keményen csettintett a nyelvével.

– Mañana. Aquí mismo – és gyöngyházlakkos barna ujjával lefelé bökődve mutatta is, hogy holnap, ugyanitt.

Picit csavarintott a csípőjén, és mintha ettől a mozdulattól egy bonyolult rugós szerkezet jött volna működésbe a fenekében, felemelkedett, de a szerkezet működött tovább, vitte, mint egy feszesre épített kis hajót, amely keresztbe szeli át az áramlást, és előre is halad olajos-simán, fel-le billegve, de oldalirányú mozgást is végez a hullámok lökdöső szorításában.

– Te devoraré, gacela . . . – sziszegtem utána.

– Lo veremo, guapo . . . – fordította még vissza a fejét, kacsintott, és a forgóajtón át el is tűnt. Csak a sárga ruhája villant még egyet.

Kis megkönnyebbült sóhaj tör föl belőlem. Azt hiszem, nagy bajban lettem volna, ha ma estére elfogadja a meghívásomat.

Csupán egy másodpercig töprengtem azon, meglepődjek-e, vagy fogadjam sztoikusán bölcs rezignációval a tényt, hogy Anaïs Cradl nem nő, hanem egy hetven éven felüli, szikár és magas öregúr, a gerontológia professzora, európai hírű tudós. A „Miss Cradl” egyszerű félreértés volt, a titkárnőjével telefonálatott több ízben is.

– Az összeállított álnevek listájában két hibát ejtett – mondta, és kuncogva nevetett hozzá. – Az egyik az volt, hogy az én nevemet a női nevek közé sorolta. Persze, Anaïs valóban női név. Szegény szüleim kislányt szerettek volna.

– És a másik?

– Rid Sanclara, a szicíliai gengszter.

– Azzal mi baj?

– Semmi, semmi. Csak az nem tíz, hanem tizenegy betűs név. Kétszer szerepel benne az r-betű.

– Hogy a fene enné meg! Igaza van . . .

Ez a beszélgetés már jóval később, valamikor hajnal felé zajlott le Cradl professzor dolgozószobájában.

Személyesen jött értem a szállodába. Amikor a boy közölte, hogy Anaïs Cradl úr keres, akkor kezdtem azon töprengeni, hogy meglepődjem-e.

Úgy döntöttem, hogy nem lepődöm meg.

Amióta a határt átléptem, meglehetősen zsúfolt programom alakult ki. Nem nagyon volt időm arra, hogy a dolgokat összegezzem, hogy azzal törődjem, fáradt vagyok-e vagy álmos. Hogy ilyen jól bírtam, hogy nem kókadtt le ültömben valahol a fejem, azt egyértelműen az Adrascalin áldásos hatásának tulajdonítottam, de tudom, hogy ezekkel a szerekekkel sem szabad visszaélni, semmi nem pótolja a valódi pihenést. Hol van már az az idő, amikor három napot, három éjjelt szemernyi alvás nélkül bumliztam végig. Régen volt.

A professzor úgy kezelt, mintha kedves külföldi vendége volnék. Kérdezni konspirációs okokból nem kérdeztem semmit tőle, valószínűleg ugyanazért ő sem mondott semmit, csak karon fogott, beültünk a kocsimba, körbevitt a városban.

Jártunk egy frontonban, ahol vagy húsz percig figyeltem a baszk labdajátékosokat, ahogy a csuklójukra kapcsolt, homorú kosarakkal falsra perdítve, a kőkemény, tömör labdát úgy suhintották a falnak, hogy azt, onnan visszapattanva, az ellenfél ne tudja elfogni. Fogadtunk is a játékosokra, természetesen vesztettem. Gyönyörű játék. Izgalmas, kemény, semmivel nem kevésbé szép a tenisznél.

Innen egy játékkaszinóba mentünk, ahol egy órát töltöttem a rulettasztal mellett. Itt szívesen maradtam volna tovább is, mert ez egyik szenvedélyem, csak a boldog, feloldó és mégis halál-értékűen izgalmas testi szerelem nagyszerűen feszült pillanataihoz tudom hasonlítani. Négyszer egymás után jött be a harmincegyes, fekete, páratlan és passe, mind a négyszer rajta voltam pleinnel, két ízben még egy-egy transverzállal és két karréval is. A zéró-karré is kétszer jött be, de az nem egymás után, azt is mind a kétszer elfogtam. Hagytam néhány zsetont

is a krupiéknak, szerényen megjegyezve, hogy „pour le personnel”, aztán a nyereséget – sajnos nem volt sok, mert mielőtt a harmincegyes négyszer bejött volna, már éppen eleget vesztettem – zsebre vágva indultunk tovább a professzorral. A szívem szakadt meg, hogy mennünk kell. Épp, amikor nyeresben vagyok.

Hogy van-e kedvem megnézni egy speciális éjszakai cirkusz előadást, kérdezte Cradl professzor, válogatott közönségnek tartják, éjfél után, amatőr cirkusz, a közönség közül önként jelentkező szereplőkkel, ha akarok, én is bemutathatok valamit, egy zsonglőrmutatványt, akrobata-számot a lengőtrapézon, bohóc-tréfát vagy, ha arra van kedvem, bemehetek a tigrisek és oroszlánok közé ostort csattogtatni, és kipróbálni, meg tudom-e szelídíteni őket.

Kicsit fáradt vagyok ehhez, mondtam a professzornak, mire bólintott, és még körülbelül egy órát töltöttünk egy nagyszerűen berendezett Vidám Parkban, a hullámvasúton, dodzsemre ültem, célba lőttem, tizenegyest rúgtam – három tizenegyesből két gólt lőttem –, sikló csónakon zuhantunk lefelé a kis mesterséges tóba, a professzor úgy visongott, mint egy gyerek, aztán bementünk az elvarázsolt kastélyba, ott is mindent kipróbáltunk, hangosan hahotáztunk a torzító tükrök előtt, ráültünk a forgó székekre és a lehuppanó ülésekre, végimentünk a két ellentétes irányban mozgó pallón, ügyetlenül imbolyogtunk a földrengés-szobában, majd a forgó hordóban megtanítottam a professzort arra, hogyan kell az egyensúlyát megőriznie úgy, hogy mindig a forgás irányával ellenkezően lép, így aztán mind a ketten bukás nélkül jutottunk ki a szabadba. Horgásztunk a mágnesvégű horgászbottal fahalakra, ültünk a körhintán, és forogtunk az óriáskeréken, célba dobtam fagolyókkal a feltornyozott bádogdobozokra, de itt nem volt találatom, viszont jó eredményt értem el a pingponglabda-halászáton. Remekül szórakoztunk. A kisrepülőgépre már nem ültünk fel, a professzor biztatott ugyan, hogy megvár, menjek csak, neki azon felkavarodik a gyomra, de udvariasságból erről lemondtam miatta, pedig kedvem, az lett volna egy kicsit repülni.

Majdnem háromnegyed egy volt, amikor a Vidám Parkból kijöttünk. Lényeges dolgokról az egész idő alatt szó sem esett köztünk. Minden kétséget kizáróan nem volt más célja velem, mint hogy szórakoztasson. Ha bárki figyelt és követett bennünket, csak azt láthatta, a professzor igyekszik, hogy kedves vendége jól érezze magát. Mozgásából, szavaiból, magatartásából én magam sem következtethettem egyébre, noha tudtam, vagy legalábbis sejtettem, egy újabb, nincs kizárva, hogy egy nagyon fontos és végső próbateszt alanya vagyok, és semmiképpen nem lehet véletlen az, hogy éppen egy európai hírnévgerontológus, az öregedés-tudomány kiváló szaktekintélye kíséretében járom végig ezeket a szórakozóhelyeket. Egy pillanatig sem éreztem azt, hogy Cradl professzor engem figyelne, de ez is csak bizonyíték volt, azt bizonyította, hogy Cradl, aki magas kora ellenére velem együtt marháskodta végig ezt a nagyon kellemes fél éjszakát, nagyszerű tudósa a saját szakmájának. Olyan jókat röhécseltünk, izgultunk és vihogtunk együtt, hogy amikor most végre elindultunk a professzor kertes villája felé, mindketten oldottak voltunk, szabadnak és vidámnak éreztük magunkat, és én úgy éreztem, hogy ezt a kedves és fiatalos öregurat szinte gyerekkorom óta ismerem, és bensőséges barátság fűz hozzá.

Termoszból forró kávét töltött egy pohárba, meg sem kérdezett, hogy kérek-e. A whiskyt, szódát és jeget is kérdés nélkül pontosan úgy állította össze, ahogy szeretem. A dolgozószobájában ültünk, a mennyezetig érő könyvespolcok közt egy kissé úgy éreztem, mintha én volnék otthon, és én látnám vendégül Cradlt. A könyvespolcok közt egy helyen sima fehér fal-felület volt, az asztalon régies, öreg konyhai vekkeróra kettyegett. Négy perc hiányzott rajta az egy órához, a csöngést jelző mutatója a háromnegyed kettőn állt.

A professzor az órára pillantott.

– Mi pontosak voltunk, de ahogy nézem, a Központ a biztonság kedvéért későbbre helyezte az adás időpontját. Amikor elindultam magáért, a csöngő-mutató az egy órán volt.

Világos. Nem kérdeztem semmit. Legalábbis egyelőre nem. A további utasításokat háromnegyed kettőkor fogom megkapni a Központtól. És úgy látszik, ez biztonságos hely, ahol nincsenek beépített lehallgatókészülékek sem vibráció-detektorok.

Az állólámpára mutatott.

– A zavaróadóm – mondta kuncogva. – Csak akkor kapcsolom be, ha a Központ adását várom. Úgy működik, mint egy zártatos porszívó, tévé- vagy rádiókészülék. Csak éppen a lehallgatók és a vibráció-detektorok mágneses terét zavarja össze. Most nyugodtan beszélhetünk. De ez csak rám vonatkozik. A maga pensográfjának a hullámhosszát egyelőre még hiába keresik, nem tudják lokalizálni, mert a Központ odaátról váltogatja öt-tíz percenként automatikusan. Négy-öt napba is beletelik, hogy a váltogatások rendszerét bemérjék, a Központ pedig háromnaponként vált át más és más rendszerre. A munkánkat igen magas biztonsági koefficiensekkel kell végeznünk. Elvégre a legszigorúbban őrzött államtitokról van szó. Mi pedig a forradalom katonái vagyunk. Az önkényuralmat kell megdöntenünk.

Bólintottam. Persze.

Fogalmam sem volt, hogy miről beszél.

Milyen forradalom és milyen katonák? És milyen önkényuralomról beszél? Legalább konkretizálta volna. Vagy neki már elég az is, hogy mindketten a Központ munkatársai vagyunk, és máris feltételezi: mindketten ugyanazt értjük a forradalmon és önkényuralmon?

Nincs kizárva az sem, hogy csak üres keretszavakat használ, és azt várja, hogy majd én kitöltöm a magam választotta tartalommal.

Én a Központot annak tekintem, ami. Közvéleménykutató intézetnek. Micsoda hülyeségeket fecseg itt nekem az öregúr?

A forradalom katonái.

Én a Központ szakképzett külső munkatársa vagyok, konkrét feladatokat végzek, még akkor is, ha nem mindig tudom

előre, hogy milyen feladatokat. Rendben van, titkos küldetésben vagyok, mert az a munkám jellege. De önkényuralom?

A lehallgatókészülékek és vibráció-detektorok önkényuralmáról beszélne? Olyan közhasznú dolgok ezek, mint a rádió vagy a televízió. A világon mindenütt használják. A Központ is használja. Én magam is kiképzést kaptam a használatukra, csak éppen nekem a műszaki érzékem nem a legjobb. De ez az én bajom.

Bosszankodásom azonban tüstént megszélidült, amikor megértettem, hogy Cradl professzor kicsit öregesen alkalmazza ezeket a kifejezéseket. Úgy, ahogy a század első harmadában volt divatban. Amikor a forradalom még azt jelentette, hogy forradalom, az önkényuralom pedig azt, hogy önkényuralom. Az öregúr egy pillanatra elfelejtette, hogy én legalább húsz évvel vagyok fiatalabb nála, de valószínűleg többel. És én már nagyon utálok az összeesküvősdit.

Ézért, az idősebb iránti udvariasságból, bólintottam, hogy persze, a forradalom katonái vagyunk.

Valaki, aki nálam harminc évvel fiatalabb, az öregúr fejéhez vágta volna a hamutartót. Bár az sincs kizárva, hogy teljesen egyetértett volna vele. Ezeknek a nem pontosan konkretizált fogalmaknak hét életük van, mint a macskának.

– Hát látja, ez az én kis tuszkulánumom – szólalt meg ismét a professzor, miután ilyen jól egyetértettünk a forradalom katonáiban, rám emelte a whiskyspoharát, és egy kortyot hörpintett belőle. – Előretolt helyőrség vagyok és szűrő-állomás. Sokan utaznak keresztül a városon úgy, mint maga, de csak kevesen kötnek ki nálam is. Nekem pedig minden egyes ilyen látogatás élmény és bizonyíték, hogy még mindig hasznos tagja vagyok az emberiségnek.

Az istenit a vén hülye fejének. Még a végén meghat. Pedig tudom, hogy nem szabad elkenődnöm a szavaitól. Azt hiszi, hogy én nem vagyok tisztában a történelmi folyamatokkal? Azt hiszi, hogy én nem tudom, hogy az ő fénykora és hitforrása, a század első harmada egyike volt az emberiség leg-

tisztább, legszebb pillanatainak? Hogy abban a kínban, vérben szarban, mocsokban gyűjtöttünk erőt, iszonyatos áldozatok árán, a fennmaradásra és a győzelemre? Hogy abban a harminc-negyven évben – és ezzel az ő nevetséges naiv hitével (meg az enyémmel, mert sajnos még én is ennek a kornak az utolsó eresztései közé tartozom) – betonozták ki az emberiség mindeddig legnagyobb forradalmának alapzatát, azét a forradalomét, amely most folyik, és beletapos minket, őt is, engem is, a feledés sarába? Erre büszke a vén barom, erre, nem pedig arra, hogy európai hírű tudós, az öregedés-tudomány egyik nagy öregje. Vagy fiatalja. Mert azért remekül bírja még magát. Örülnek, ha húsz-huszonöt év múlva olyan kondiban lennének, mint ő most.

A forradalom katonája. Vén ló. Meg hogy hasznos tagja az emberiségnek. Meg kell szakadni a röhögéstől.

– Mondja, professzor úr . . .

– Hallgatom.

– Engem ma délután valaki figyelmeztetett, hogy a szobámban lehallgatókészülékek és vibráció-detektorok vannak. Nem tudja, ki volt az?

– Már hogyan tudnám. A feleségem.

Az öreg, konyhai vekkeróra nem csörgött háromnegyed kettőkor. Az üres, fehér falfelület, anélkül, hogy bármiféle fényforrás látható lett volna, megvilágosodott, és mint a bibliabeli Belzázár király lakomáján, egy láthatatlan kéz írni kezdett a falra. Teljesen olyan színezete volt a dolognak, mintha egy működő telexgép szövegét látnánk megjelenni.

7 4 6 5	5 6 4 2	4 9 1 4	5 6 4 9	9 7 3 9	2 8 4 6
5 3 6 3	3 1 4 1	3 5 1 1	4 2 2 4	7 3 3 7	2 7 3 4
6 6 3 8	3 9 7 4	6 7 3 3	3 7 8 9	4 9 7 9	8 7 1 9
5 2 3 1	1 5 7 2	6 2 3 3	1 4 7 1	2 4 6 1	8 6 1 2

4 7 7 9	3 7 8 6	4 9 7 6	1 7 6 8	4 8 4 8	6 9 5 9
2 3 6 1	2 4 7 2	3 1 7 5	1 7 5 4	2 4 2 6	4 5 5 7

– Adja ide – suttogta Cradl, mintha lett volna miért suttognia.

– Mit adjak oda?

– Hát a Fodrász Közlönyt. Remélem, elhozta. Annak a gyerekrejtvény rovatában van benne a kód kulcsa.

– Nem hoztam el.

Három mondatban beszámoltam a professzornak arról, hogyan vitte el a kockapókeres, elájult pasas a zsebében a Fodrász Közlönyt.

– Te szent isten . . .

– Nem kell megijedni, professzor.

A láthatatlan telexgép közben folytatta az írást a falon.

6 9 3 7	4 7 9 9	2 7 1 7	9 9 5 9	8 0 2 9	4 8 3 9
6 2 3 6	3 2 8 1	2 6 1 7	7 6 5 1	8 1 1 2	4 7 3 2
3 0 2 0	9 0 4 8	8 7 1 7	7 9 7 6	8 7 4 5	7 0 3 1
3 2 2 4	8 5 3 4	8 2 1 7	5 4 6 2	6 4 4 3	7 4 3 1

Aztán, mintha elvágták volna. A szobában néma csönd volt.

– Most mi a csudát fogunk csinálni – nyögdécselte Cradl.

– Az üzenet egy fél órát lesz látható a falon, eztán eltűnik. És leírni a legszigorúbban tilos. Nem tudjuk a kód kulcsát.

– Ne sopánkodjon, professzor úr, mert az engem idegesít. Majd megpróbáljuk megfejteni. A Központ mindenre gondol. Rejtjel-fejtésből kitűnő minősítésem volt. Szakszerű kiképzést kaptam. Nem boszorkányság ez sem.

Cradl azonban csak tördelte a kezait.

– Nézze, ezek számok – nyugtattam. – Értelmetlennek tűnő számok. De nyilvánvaló, hogy betűket jelentenek. Csak azt kell megtudnunk, hogy milyen rendszer alapján. A betűket számokkal kifejezni a legegyszerűbb dolog a világon. A nemzet-

közi ábécé huszonhat betűből áll, 01-től 26-ig számozhatóak a betűk. Ebben a rejtjeles szövegben két négyjegyű számból álló csoportok vannak. Az egymás alatti két négyjegyű szám között valamiféle számtani összefüggés lehet. Vagy összeadni kell őket vagy kivonni, vagy egymással megszorozni, de az biztos, hogy nem a két négyjegyű számot egyszerre, hanem minden egyes csoportban az egymás alatti számokat külön-külön. Feltételezhetően minden két négyjegyű számból álló csoportnak két 01 és 26 közötti eredményt kell adnia. Írjuk föl először is az ábécét az egyes betűknek megfelelő számokkal.

És már írtam is egy darab papírra.

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26

– Eddig értem – sóhajtott Cradl.

– A többit is érteni fogja. Az egyes számok közti számtani összefüggés csak háromféle lehet. Vagy össze kell adni az egyes egyjegyű számokat külön-külön, vagy ki kell vonni őket egymásból, vagy meg kell szorozni őket egymással. Nézzük az első számcsoporthat. Osztás nem lehet, mert tört számokat kapnánk.

$$\begin{array}{r} 7 \quad 4 \quad 6 \quad 5 \\ 5 \quad 3 \quad 6 \quad 3 \end{array}$$

– Ahá – mondta Cradl, és behunyta az egyik szemét, hogy a másikkal világosabban lásson. Úgy látszik, így tudott gondolkodni a legjobban. – Hátulról kezdve az összeadást, öt és három az nyolc, hat meg hat az tizenkettő . . .

– Állj! Állj! Nem jó. Az kettő és nyolc. Huszonnyolc pedig nem lehet a két szám egymás mellett. Az ábécé csak huszonhat számból áll.

– Értem. Akkor megpróbáljuk a szorzást.

– Várjon. Előbb nézzük meg, nincs-e olyan két szám egymás alatt valamelyik csoportban, amelyik a szorzást mint rejt-

jelkulcsot kizárja. Na látja. A hetedik és a nyolcadik csoportban mindjárt van is. Háromszor három az kilenc. Hétszer hét az negyvenkilenc. A szorzás sem valószínű. Próbáljuk a kivonást.

– Megint hátulról kezdem. Három meg *kettő* az öt, hat meg semmi az hat. Három meg *egy* az négy, öt és *kettő* az hét. Ha az első számcsoporthoz az alsót kivonom a felsőből 2102-t kapok.

– Ez már reálisnak látszik. 21 az a táblázatunk szerint U, és 02 az a B betűnek felel meg. Hogy gyorsabban haladjunk, maga vonja ki az első sor alsó számait a felsőkből, én a másodikat, maga megint a harmadikat és így tovább.

21 02 25 01 14 03 14 25 24 02 01 12

Mind 01 és 26 között van! – ujjongott Cradl, mint egy gyerek, amikor az első hatos csoporttal végzett. Az én második sorom is ilyen eredményt adott:

14 07 24 02 05 00 23 18 25 18 01 17

– Nem jó! – kiáltott fel Cradl. – Itt valami zavar van. A 00 csoport nem jelenthet betűt.

– De jelenthet pontot, vesszőt, szünetjelet. Csinálja tovább. Másodpercek alatt elkészültünk. Aztán a számábécé számjegyeit kezdtük áttenni a megfelelő betűkre. De ahogy haladtunk előre, egyre jobban lelombozódtunk mindketten. A professzoron ez meg is látszott, rajtam nem, nekem meg kellett őriznem előtte a presztízsemet. A betűk ugyanis teljesen értelmetlen szöveget adtak.

U B Y A N C N Y X B A L
N G X B E – W R Y R A G
X R M M R A – N X V X B
G B O R A – W H I R A G
H F O N E – Y N W B F –

Megállapodtunk, hogy ott, ahol az eredmény 00-t ad, betű helyett egy vonást írunk. De a szövegnek ezzel együtt sem volt semmi értelme.

– Na ez szép! – mondta szemrehányóan a professzor. – És most mi lesz. A gép öt perc múlva kikapcsol, aztán fuccs.

– Nézze, professzor úr, ha folyton belebeszél a munkámba, nem tudok gondolkozni. Maradjon csöndben egy kicsit, és hagyjon dolgozni. Öt perc nagy idő.

Éreztem, hogy kicsit nagyképű vagyok, de valahogy bizalmat kellett öntenem az öreg csüggedő szívébe. Pedig én is nagyon ramaty állapotba lötyyedtem. Teljes reménytelenség. Persze, nem csoda. Adrascalin ide, Adrascalin oda, már hulla fáradt voltam. Ha most beveszek egy tablettát, legalább tíz perc, amíg hat. Az ég egy adta világon semmi nem jutott eszembe. Lehet, hogy előről kell kezdeni az egész dekódolást. Teljesen más szisztémával. Az a nyomorult Fodrász Közlöny. Pedig tudtam, hogy fontos.

És közben múlt az idő. Még három perc. Most már arra sincs időnk, hogy tilalom, nem tilalom, a számokat leírjuk a falról, aztán megpróbálkozzunk másik szisztémával.

Hol az értelmetlen betűket bámultam bambán, és igyekezve valami rendszert találni bennük, hol a professzorra néztem, és úgy tettem, mintha elmélyülten gondolkoznék. Még egy perc. Aztán fújhatjuk. Ha a kivonásos szisztéma rossz, lőttek a Központ üzenetének.

Már az óra másodpercmutatóját kellett figyelnem. Figyeltem is, rögeszmésen, hátha valami csoda történik.

Még harminc másodperc. Még száz. Még tíz.

Nem történt csoda.

A falra vetülő világosság kialudt, és a falról eltűntek a számok.

– Vége – mondta Cradl. – Legalább leírtuk volna a számokat.

– Ez már nekem is eszembe jutott. De maga erősködött, hogy tilos.

Előttem a papíron értelmetlen betűk. Az első sor. Semmi értelme.

– Próbáljunk meg logikusan gondolkodni, professzor úr.

Két eset lehetséges. Vagy jól fejtettük meg eddig a számcsoporthoz tartozó rejtjeles üzenetet, vagy nem. Ha eddig rossz, amit csináltunk, akkor már nem is fogjuk megfejteni. De ha eddig jó, akkor léteznie kell egy olyan szisztémának, amellyel ebből az értelmetlen betűhalmazból értelmes szövegnek kell kibontakoznia. Ugyanis, ha eddig jó, amit csináltunk, csak az történt, hogy a Központ a nagyobb biztonság kedvéért kétszeres rejtjelkulcsot alkalmazott. Mi megtaláltuk (tétélezzük fel) az elsőt, de a második még hátravan.

– Ezt én is tudom. Maga a szakember. Maga hősködött itt nekem, hogy ne ijedjek meg. Maga mondta, hogy a számok betűket jelentenek.

Dühében és idegességében csapkodni kezdte a papirost, amire fölírtam neki a szám-betű ábécét.

Szelíden megfogtam a kezét, hogy eltoljam, mert az orrom alatt hadonászott. Idősebb emberekkel udvariasnak kell lenni, nyugtattam magam. Közben akaratlanul is ránéztem a papirosra.

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26

Ő is ránézett a papírra. Aztán rám.

– Paccer! Várjon. Valami eszembe jutott.

Odament az íróasztalához, leült, papírt húzott maga elé, fél szemét behunyta, közelről és vaksin körmölgetett valamit, a szabad mutatóujjával mocorgott a levegőben, morgott, a szája szélét rágta, de közben sebesen írt. Aztán fölemelte a fejét és pislogva, hunyorogva rám nézett.

– Ki az a Lajos? – kérdezte.

– A Lajos üzent?! . . .

Felugrottam, és odarohantam Cradlhoz.

– Ő – mondta. – Itt az üzenete. Fogja, olvassa el, aztán elégetem.

Szinte kitéptem a papírt a kezéből. Ez állt rajta:

UBYANCNYXBAL
HOLNAPALKONY
NGXBE-WRYRAG
ATKOR-JELENT
XRMMRA-NXVXB
KEZZEN-AKIKO
GBORA-WHIRAG
TOBEN-JUVENT
HPHONE-YNWBF-
USBAR-LAJOS-

– H-o-l-n-a-p a-l-k-o-n-y-a-t-k-o-r – j-e-l-e-n-t-k-e-z-z-e-n – a k-i-k-ő-t-ő-b-e-n. – J-u-v-e-n-t-u-s b-á-r – L-a-j-o-s – betűzttem a szöveget, aztán megkönnyebbülten felsóhajtottam. – A Balassi-kód. Persze hogy a Balassi-kód.

– Valami rémlík – mondta Cradl. – Ki is volt az a Balassi?

– Egy reneszánszkori költő Közép-Európában. Ő használta ezt a titkosírás-módot, hogy két tizenhármas csoportban egymás alá írta az ábécét, és a szavakban a felső sor egyes betűi helyett a közvetlen alattuk levőt, az alsó sorban pedig a fölötük levőt írta le. Tanultuk is ezt a módszert a tanfolyamon, csak már olyan fáradt vagyok, hogy azt hiszem, az se jutott volna eszembe, hogy hívták az apámat. De maga, maga professzor, maga honnan találta ki?

– Én is jártam a tanfolyamra. Csak az már nagyon régen volt.

Nem bírtam az örömömmel. Hangosan felkiáltottam.

– Zseniális pók maga, professzor úr!

– Csendesebben . . . Felébred a feleségem.

– Ezzel egy kicsit elkésett. – Az ajtóban ott állt délutáni

látogatóm, vérvörös, földig érő, könnyű pongyolában, kibontott hajjal. – Mindjárt főzök maguknak friss kávé.

A professzor bólintott, majd hozzám fordult.

– Magának bizonyára valami nagykutya protektora lehet a Központban.

– Nekem?! Ezt miből gondolja?

– Másként nem nagyon értem, hogyan kaphatott rejtjel-fejtésből kitűnő minősítést.

Néhány következtetés.

Például egy ilyen: a dolgok összefüggenek egymással. Tudom, hogy nem vadítóan eredeti gondolat, de nem árt néha újra és újra beszögezni. Amióta bizonyos aminosavak többé-kevésbé véletlenül olyan alakzattá rendeződtek, amelyek aktivizálódva élő szervezetet alkottak, ez a láncolatosszerű összefüggés szinte állandónak mondható. Egy ilyen összefüggő rendszernek már a pusztasága is azt sugallja, hogy néhány makacs elme valamiféle önszabályozó értelmet próbáljon feltételezni a dolgok és események folyamatában. Ezzel szemben a valóság az, hogy ezen a rendben belül iszonyatos rendetlenséget és zűrzavart találunk. Ez okozza a legtöbb bajt. Mert ha csak rend volna, vagy csak rendetlenség, ahhoz így-úgy lehetne alkalmazkodni. Ha például világosan és egyértelműen hiányozna mindenből a racionális elem. De erről szó sincs. A zűrzavarból is szinte törvényszerűen rajzolódnak ki bizonyos határozott tendenciák.

Például a kíváncsiság. Vagy: mindenütt nők vannak. És nagyon fontosak. Nekem. Vagy ahogy kézről kézre adnak. Ezt már gyerekkorom óta figyelem. A nők. És nemcsak a nők. Szinte mindenki, akivel valami dolgom volt. Küldenek, utasítanak, azt mondják, menjek ide vagy oda, keressem meg ezt vagy azt, címeiket közölnék velem és telefonszámokat, megbizonyítják nekem, hogy kétszer kettő négy, meg azt, hogy a föld gömbölyű. És mindebből újabb és újabb problémák adódnak. Szerintem semmi kétség nem fér ahhoz, hogy zárt rendszerben

mozgók, és – noha ez ellentmondásosnak tűnik, az ellentmondás csak látszólagos – a mozgás iránya egyszerre körkörös és lineáris, bizonyos előrehaladás és fejlődés határozott világossággal érzékelhető.

De ha valaki meg akarna vádolni vele, én itt – és bárhol – ünnepélyesen becsületszavamat adom: nem én találtam ki a dialektikát. Én is úgy kaptam, készen. Legfeljebb csak megpróbálom használni. Nem mindig sikerül ebben a slamos zűrzavarban.

Lajos legutóbbi üzenete is minden kétséget kizáróan és ismételten azt bizonyítja, hogy a Központnak határozott célja van velem. *Holnap alkonyatkor jelentkezzen a kikötőben, Juventus bár – Lajos.*

És mi történik, ha azt mondom, hogy nem megyek? És egy ilyen parancs-megtagadás még csak nem is volna pusztán *acte-gratuite*. Számos fontos és meggyőző érvet tudnék felsorakoztatni arra, hogy miért nem.

Ad egy. Félek.

Ad kettő. Nagyon félek.

Ad három. Egyre jobban félek.

Fogalmam sincs, hogy miért kell nekem pont holnap alkonyatkor a kikötőben jelentkeznem. És pont a Juventus bárban. Hogy ki és mi vár engem ott. Így is állandó veszélyek között élek. Amióta az eszemet tudom, mindent épp csak egy hajszál híján úsztam meg. Még én keressem magamnak a bajt? Pusztán azért, mert Lajos rejtjeles üzenetet küldött, hogy alkonyatkor legyek a kikötőben?

Egyébként is, este tíz óra tájban randevúm van a szállodahallban a sárga ruhás mulatt lánnyal. Óriási és ritka örömléhetőség. Amikor az embernek olyan kevés öröme van az életben. És egyre kevesebb. Mi a csudával tudna kárpótolni engem a Központ azért, hogy elmulasztom ezt az örömléhetőséget? Miközben eleve tudom, hogy a Központnak esze ágában sincs, hogy engem bármiért is kárpótoljon.

A megtiszteltetés? Hogy a Központ külső munkatársa va-

gyok, titkos feladattal megbízva? Vagy csupán az a mozgatóerő, amitől azok a bizonyos aminosavak egyszer szerves, élő alakzattá rendeződtek? Még mindig ugyanaz?

Ki a fene kényszeríthet engem arra, hogy végigéljem a saját lehetőségeimet? Mintha az egyik lehetőségem nem éppen az volna, hogy este randevúzzak a sárga ruhás mulatt lánynyal. Ha csak eszembe jut a bőre, a lába, a melle. A szája! A nézése. A tíz ujja. Máris a hideg futkároz a hátamon végig, es a karomon felmerednek a szőrszálak. Ahogy a fenekében működik az a bonyolult rugós szerkezet. Ezt mulasszam el? És ki biztosít engem arról, (hogy annak a vén marhának a szavait használjam), hogy éppen azzal vagyok hasznos tagja az emberiségnek, ha alkonyatkor jelentkezem a kikötőben, és nem éppen azzal, ha az utasítást megtagadva, és fütyülve Lajos rejtjeles üzenetére, hideglelősen vacogó vágyakozásomat leplezve este tízkor ott várok a hall bőrdíványán a sárga ruhás mulatt lányra?

Nobel-díjat kapok? Vagy kitüntetést? Érdemrendet? Én leszek a Dupont-Nemour konszern összes profitjának a haszonélvezője? Egy frászt kapok. Semmit nem kapok. Lajos üzent, én megyek. Mintha zsinóron húznának.

És még mindig nem késő. Mi keresni valóm van nekem egy rohadt kikötői kocsmában? És ha megkéselnek? Cafattá verik a pofámat. Összetörik a szemüvegemet. És nincs nálam tartalékszemüveg. És fogok-e tudni rendesen tisztálkodni a kikötőben?

A pensográfom be van kapcsolva, Lajos pontosan regisztrálja, amit gondolok. Mintha helyszíni közvetítést adnék a saját agyamból a saját helyzetemről. Ha nem gondolnám végig, akkor is tudná, mert ismer. Már annyi adat van rólam betáplálva Lajosba, hogy néha szinte úgy érzem, mintha ő is én lenne. Vagy én volnék ő. A szimbiózis.

Ha most visszafordulnék, kilenc-fél tízre visszaélnék a szalodába. De Lajos éppen úgy tudja, mint én tudom, hogy a sárga ruhás mulatt lánytól majdnem ugyanúgy félek, mint at-

tól, hogy a kikötői kocsmában jelentkezzem alkonyatkor. A kudarcról félek.

Babonából félek?

Nem tudom, minek nevezzem.

Realitás-érzéknek? Vagy egyszerűen csak abból fakadna, hogy az ember az én koromban már ismeri a saját határterületeit? Hogy működik bennem valami műszer, ami jelzi a fizikai teljesítőképesség bizonytalansági tényezőit? Meg egy másik műszer, amelyik az előzőhöz kapcsolva eleve feltételezi, hogy az tévedhet is. Akár pozitív, akár negatív irányban.

Lehet, hogy a kudarcról való félelmem teljesen indokolatlan. Sőt – különösen ennek a sárga ruhás mulatt lánynak az esetében – majdnem biztos, hogy indokolatlan. De a műszer – a második – határozottan jelzi, hogy félek egy esetleges kudarcról. Meg azt is, hogy még ebben a kudarc-lehetőségben is több az öröm-ígéret, mint abban, hogy alkonyatkor jelentkeznem kell a Juventus bárban.

Bár ez nem teljesen biztos.

Voltaképpen a Juventus bárba is ugyanolyan nyitott esélyekkel megyek, mintha a randevúra mennék.

És nem a tekintélytisztelet hajt, nem az, hogy parancsot kaptam, határozott utasítást, és annak engedelmeskedem. Egyetlen pillantás elég, látom, hogy a TTK-m kitűnően működik. Délelőtt még a gombelemet is feltöltöttem.

Egyvalami azonban minden kétséget kizáróan bizonyos. A határ átlépése után észlelt vízszintes irányú gravitáció most is hat. A speciális mágneses erőter. Az autó ablakán beáradó csönd szívása.

Ha ebben a tempóban haladok tovább, még alkonyat előtt odaérek a kikötőbe. Ez is biztonsági tényező. Ha bizonytalan is. Élettapasztalat. Jobb, ha az ember a váratlant is várja, és előre felkészül rá. A közmondás szerint, egy figyelmeztetett ember kettőt ér.

Nem tehetek magamnak szemrehányást.

Én figyelmeztettem magam.

Jelentem a Központnak, hogy úton vagyok a kikötő felé.

Az alkony előtti órában a táj mintha kinyújtózna, saját terjedelmének többszörösére nyúlik, de ez alig néhány percig tart csak. Pompás látvány, ahogy az eredeti színek önmaguk mélyebb változatává lényegülnek, a kertes villaházak, a felhőkarcolók, a szőrös törzsű, sötétzöld pálmafák, a tűzpiros virágú flamboyánok éppúgy, mint a csaknem néptelen sugárutak észrevehetetlen lassúsággal, és mégis szinte egyik pillanatról a másikra elvékonyodnak, a háttér tenger felől áradó és szemfájdító világosságában a térhatás érzése szűnik meg, a háromdimenziós alakzatok kártyavékonyra, egysíkúvá laposodnak, megritkul a levegő fűszeres tömörsége, és a fény és visszfény egyenlőtlen teniszjátzmájában úgy izzanak föl az ablakok, mintha minden házban és lakásban egyszerre gyújtották volna föl a villanyt.

De, mondom, ez alig néhány percig tart csak, még a közepe táján sem igen lehetek a sugárútnak, amikor a kikötői városkép már lassan kezd beszűkülni, összekuporodik, és ha eddig úgy tűnt, mintha itt csupa óriás lakna, hirtelen térdre ereszkedik a táj, emberméretűre zsugorodik, ahogy a csökkenő és egyre tompább színekben még erőlködve maradni akaró háttérfény a levegőt megremegetető erőfeszítéssel mind magasabbra kúszik a felhőkarcolók falán, mialatt lent már majdnem sötét van, és minden távolság egyetlen karnyújtással elérhetővé válik, amíg csak ki nem gyullad az utcai világítás a sugárúton, hogy a kikötői város ismét visszanyerje alig néhány perccel ezelőtti méreteit.

A keresztutcáknak itt nincs nevük, számozva vannak. A Hetesen fordulok ki a sugárútról, a városi sötétedést is magam mögött hagyom. Most kicsit oldalról és szemből zúdul rám a tenger fölött még csillogva vibráló és olajosan fénylő vilá-

gosság. Úgy vakít és kápráztat, hogy le kell hajtanom a napellenzőt, de az sem segít, mert a fény letről jön fölfelé, és csak hunyorogva, a szempilláimon megszűrve tudom elviselni valahogy, amíg ki nem érek a Hullámtörőre, erre a kikötői öblöt teljes félkörívben végigölelő, széles útra, mintha egyenesen a tengerbe akarnék belerohanni, hogy csak az utolsó pillanatban fékezve fordítsam el a kormányt jobbra, de mindketten, a kocsis is meg én is, csupán nehézkes és materiális valónkban fordulunk, a lelkünk könnyedén válik le rólunk (vagy inkább mi róla), ő meg a fizikai törvényekkel sem törődve száguld egyenesen bele a szikrázó, sziporkázó és távlat-talan, zöldben, ezüstben-aranyban fürdő tengeri végtelenbe.

Kék, vörös, narancs és citromsárga karikák röpködnek a szemem előtt, úgyhogy a biztonság kedvéért nagyon lassan hajtok, de azért is, mert Cradl magyarázata szerint valahol itt, a Hullámtörőn, a Hetes utcától jobbra kell megtalálnom a Juventus bárt. Túl kell hajtanom az Egyesen is, a kikötői óvárosba, ahol a Hullámtörőre nyíló utcáknak már nevük van, és Cradl nem emlékezett pontosan, de valahol a Gőz és a Szörnyeteg vagy pedig a Jószándék és Hidegvér között kell lennie a Fiatalságról elnevezett bárnak.

De nem volt ott. Lassan hajtottam tovább. A Sárkány és Pirosház utcák közti szakaszon sem találtam, a Csalódás és Márkinő között sem.

Erős Norte volt, a tenger felől fújt az északi szél, a hullámok itt-ott irtózatossággal magasodtak a Hullámtörő gátja fölé, és csaptak ki az útra, egy alkalommal csak hajszálon múlt, hogy egy ilyen ingyenes, sós vizes kocsimosást elkerültem. Közvetlenül mögöttem zúdult le a hatalmas víztömeg, mintha csak egy óriás köpte volna rám szándékosan a szájjal a vizét, de szerencsémre nem célzott pontosan. A kocsi kerekei valóságos tavakat fröccsmentettek szét előttem, és az ablaktörlő alig győzte tisztára simogatni a szélvédőmet.

Egészen a Hullámtörő másik végén, az ipari kikötő is jóval túl, a halásznegyedben, a Lovak és a Neptun között, de

már közvetlenül a Neptun sarkán találtam rá a keresett bár-
ra.

És még mindig alkonyat volt, nem késtem el. Csak éppen
tőlem balra, a vízen, az ezüst és arany zöldes csillogása szür-
kült tompa ónná, és mintha csak rám vártak volna, ebben
a pillanatban világították ki a lapos tetejű, hosszú épület aj-
taja fölött a bár nevét. Nagyon helyes. Bólintottam. Túlmen-
tem a Neptunon, és hogy a feltűnést elkerüljem, csak ott, vagy
ötven méternyire a saroktól álltam le a kocsival.

Hajnalban és délelőtt alaposan kialudtam magam, indulás
előtt bevettem két szem Adrascalint, könnyűnek és kiegyen-
súlyozottnak éreztem magam, a fejem jól fogott, és szinte
még azt sem bántam volna, ha netán verekednem kell, ruga-
nyos voltam és friss.

Felkészülve vártra és váratlanra.

Szerencsémre. Ha nem lettem volna tudatosan felkészülve
minden várható meglepetésre, akár hanyatt is vágódhattam
volna a meglepetéstől. Így is csak éppen hogy sikerült meg-
őriznem az egyensúlyomat.

A belépés pillanatában egyelőre azzal voltam elfoglalva,
hogy alkalmazkodjam a környezethez. Például, hogy illik-e
levennem a fejemről a kis barna vászonsapkát, vagy hagyjam
fent, mert ha leveszem, azzal keltek feltűnést. Ez helyénvaló-
nak bizonyult. Csak az nem tartotta a fején a sapkáját vagy
kalapját, aki éppen hajdonfőtt volt. Így én sem vettem le.

A helyiség elején egy szokatlanul hosszú söntéspult húzó-
dott, és csak annak a végénél szélesedett ki a terem, ott már
harminc-negyven asztal lehetett, eléggé sokan voltak, vagy
húsznál-huszonöttnél ültek, megítélésem szerint matrózok, ra-
kodómunkások, halászok, a vámhivatal és a kikötőparancs-
nokság kistisztviselői meg lányok is, nők, mind tizenöt és
negyven közt, a férfiak közt volt egészen fiatal és néhány
öreg is.

Gyors pillantással előbb azt mértem fel, hogy mit isznak, valami extra rendeléssel sem akartam magamra felhívni a figyelmet. Rumot isznak, állapítottam meg, a nők legtöbbször előtt *mojito* állt pohárban, azonnal rá lehetett ismerni a rumban úszó és tekergő zöld mentafűről. A férfiak zöme *on the rock*, tehát csaknem a pohár felső széléig érő jéghasábra töltve itta a rumot, de akadt néhány, aki előtt szintén *mojito* állt. Közben leültem egy üres asztalhoz a fal mellé (és úgy, hogy az egész termet és a bejáratot is szemmel tarthassam), majd a két ujjamat felemelve odaintettem a pincért, és én is egy mojitót kértem.

Biccentett, hogy érti, indult, hogy megrendelje az italt, de még két lépést sem tett, amikor visszafordult, és hangjában némi örömmel kérdezte.

– Uraságod madridi? Már megbocsásson a kérdésért.

– Sí, madrileño – bólintottam. A kérdésből jöttem rá, hogy körülöttem mindenki spanyolul beszél, sőt én is spanyolul rendeltem az italt, de úgy látszik, nem az itteni spanyol kiejtéssel kértem, ha a pincér felfigyelt rá. Ezek szerint működik az autrá, de valami zavart azért jelez.

– Mindig örülök, ha az óhazából jön valaki – mondta kedvesen a pincér. – A szüleim még Algortából vándoroltak ki ide.

Elment. Ezek szerint valahol Dél- vagy Közép-Amerikában vagyok.

És a legszebb a dologban az, hogy fogalmam sincs, hogyan kerültem ide.

Az az egy biztos, hogy a határon túl még Európában voltam. Odaát. Otthon. Ez a furcsaság mélyen elgondolkoztatott. Még akkor is ezen töprengtem, amikor a pincér visszatért a mojitómmal. Ráemeltem a poharat, és egy rövid kortyot ittam belőle.

Kicsi híja volt, hogy meg nem fulladtam. Ekkor vágódtam volna hanyatt a meglepetéstől, ha nem ülök, és nem igyekszem nagy erőfeszítéssel megőrizni az egyensúlyomat.

A pohár szája fölött ugyanis, most néztem alaposabban és lopva körül a teremben.

Az enyémtől számított negyedik asztalnál Edina ült egy bodros-göndör, fekete szakállú, kerek képű matrózzal, egymással szemben, mindketten előrehajoltak az asztal fölött, és kissé erőlködve, hogy egymást elérjék, csücsörített szájjal csókolóztak.

Nagy nehezen lenyeltem a torkomon akadt rumkortyot, és mint egy boxmérkőzésen a bíró, teljesen önkéntelenül számolni kezdtem. Azt hittem, hogy tíznél abbahagyják. De nem. Tizenötnél se. Húsnál se. Huszonhétnél hagyták csak abba, de a számolásom így is pontatlan volt, mert amikor elkezdtem, már egy ideje csókolóztak.

Edina a hirtelen légszomjtól nagyra nyitotta a száját, szép fehér fogait láttam innen oldalról, és azt, hogy ez a nyitott száj egyszerre nevet is, szinte éreztem, hogyan telik meg friss levegővel a tüdeje. Csillogó szemmel nézett a szakállas matróra, aki a keze fejével szélesen törölte végig nagy, duzzadt és piros száját, és míg a levegőt fújta ki, egyszerre mondta is: – C’était bon . . .

Nagyon halkán mondta, de mintha a terem morájában egymásodpercnyi alagút nyílt volna, amelyen hozzám is elért a hang.

Franciául esett neki jól a csók, de arab a pasi, állapítottam meg a kiejtéséről minden kétséget kizáróan.

Aztán hirtelen ez jött: időzavar . . . időzavar . . . időzavar . . . Csökönyösen és kitartóan, legalább tizenötször.

Hogy kerül Edina Latin-Amerikába?

Hát nem mindegy, ha egyszer itt van? Edinával régen nem találkoztam, mennyi is? . . . Nem is tudom pontosan megmondani, de még jóval a tanfolyam előtt. Ha nem tévedek, a Rauschberg-ügy kapcsán gondoltam rá legutóbb, mert tudtam, hogy emlékének olyan indulati töltése van bennem, amit

az adott esetben hathatósan és eredményesen tudok alkalmazni. És most ez a lány itt . . .

Nem, egyszerűen lehetetlen, hogy ez a lány Edina legyen. Egyszerűen azért sem, mert legalább négy-öt évvel fiatalabb, mint Edina volt, amikor utoljára személyesen találkoztam vele. Ez a lány most olyan idős, mint Edina a megismerkedésünk után lehetett, akkor, amikor még én tanítottam csókolózni.

Ez pedig már tud.

Szent ég, hogy milyen bosszantóan ügyetlen és suta szája volt ott, abban a szürke szobában. Ásítanivalóan unalmas, ostobácska, iskolát soha nem járt, analfabéta szája volt, még a nevét se tudta leírni a számra a szürke kályha mögött. Nem volt hideg a szája, és nem volt meleg, még langyos se volt. Se hús, se hal. Még a fejét is két kézzel kellett elfordítanom és a helyes szögbe beállítanom, mint a fényképezéseknek, és nemcsak a kályha volt szürke, ami mögé a szürke ablakon át nem lehetett belátni, szürke volt a ruhája, a harsnyája, a cipője is szürke volt, és szürke volt az asztal is és a villanykörte is, a haja, a fal, a padló és a mennyezet, és túl sok foga volt a szájában, nem tudott mit kezdeni velük, folyton odakoccantak a számhoz és a fogamhoz, és cserepes is volt a szája, száraz és vékony bőrlapocskák kunkorodtak rajta. Még az arca is szürke volt, és egy csöppet nyirkos tapintású. Talán mintha a szeme már akkor sem lett volna szürke, ebben azonban nem vagyok biztos.

Kezemet a szívemre téve vallom be: még az se jutott eszembe róla akkor, hogy a türelem rózsát terem.

Szürke volt a lila festékpárna és a fehér papiros, a stempli barna fája és a kitört hegyű sárga ceruza is szürke volt az asztalon. Az asztal is szürke volt. De lehet, hogy ezt már mondtam.

Csak a reménytelenség volt rikítóan piros, csak a nincs-mit-tenni világított vörösen, mint a felszított parázs, és fényénél csak a rózsaszín erezetű carrarai márványtáblába vésett arany betűket lehetett tisztán és félreérthetetlenül elolvasni:

abszolút tehetségtelenség, mint egy klinikai kórkép tévedhetetlen diagnózisát, mint egy életre szóló halálos ítéletet.

Egy húszéves lány. Annyi volt, amikor megismertem. A csodában sem lehetett bízni. Az istenben sem. Benne különösen nem, ő már elvégezte a maga dolgát: ilyen vagy, ilyen maradsz. Requiem aeternam dona eae domine. De folytatása még ennek sem volt, mert arról szó sem lehetett, hogy valaha is lux perpetua luceat szegénynek.

Az ilyenre nincs mentség. Erre még az istennek sincs joga, gondoltam, hogy valaki ilyen reménytelenül, porosan és rongyszürkén legyen szűz, ilyen semlegesneműen és aszexuálisan, a halálon és azon a bizonyos beígért harsonás feltámadáson túl is az, és nemcsak hogy nem szép és nem csúnya, de jelentéktelennek is olyan jelentéktelen és elmosódó, hogy még a jelentéktelenségére sem fog soha senki figyelni. Olyan esélytelenül és minden lehetőségtől mentesen volt szűz, hogy éppen a feladat teljes reménytelensége kezdte el ingerelni a kíváncsiságomat. De akkor olyan veszettül, mintha egy marék viszketőport szórtak volna rá.

Nem sikerült az istennek, majd megpróbálom én.

Néha vadítóan tudnak ingerelni a tilalmak.

Elkezdtem birkózni az anyaggal. Ha egyáltalán anyagnak lehet nevezni azt a képlékeny semmit, ami ezt a szüzességet magába zárta.

Először csak fejben, nagy vonalakban, kizárásos módszerrel.

Erőszak kizárva. A csábítás trükkjei kizárva. (Nem miatta, ehhez belőlem hiányoznak a kellő adottságok.) Pénz, ékszer, ruhák, autó, lakás, filmfőszerep beígérése kizárva. Kellott a fenének maga a nő, ha Edinát akkor egyáltalán lehetett nőnek nevezni. Éppen azt kellett elérnem, hogy legalább egy kicsit az legyen. Egy szemernyit legalább. Azt sajnos, a legelvakultabb párthíveim sem állíthatják rólam, hogy hódító külsővel rendelkezem. Kizárva tehát ez is: a nemi vonzás, a szépség ellenállhatatlan varázsa.

Mi marad hát?

De már kezdett lassan kirajzolódni a stratégiám. A köztünk levő huszonöt év korkülönbség ellenére is eleven, érző és egészséges emberek vagyunk mindketten, gondoltam, a pontot kell megtalálnom, ahol mohón találkozik egymással az, amiben én a leggazdagabb vagyok és ő a legszegényebb. Amiben ő hiányt szenved, és amivel én a legnagyobb bőségben rendelkezem.

A szeretet-éhségét kell jóllakatnom. Hadd zabáljon, szegényke. Előbb lakjon jól, aztán majd meglátjuk.

Ez persze olyan játék, ahol mindent szabad, csak egyet nem: csalni. Pótszereket nem használtam. Zeusztól tanult fondorlatos trükkel a szeretet szintiszta, ő vözetlen, huszonkét karátos aranyesőjeként zúdultam rá. Ötezer éves borpincém teli mélyéről fölhozott szeretet óboraival rúgattam be, púpozott tálakon raktam mohó éhsége elé a finomabbnál finomabb, illatosan gőzölgő és ínycsiklandó szeretet-falatokat.

Először nem hitte el, hogy ez igaz. A csontjaiba ivódott évezredes éhség félenkségével és bizalmatlanságával húzódott vissza, és nem értette az egészet, mert még a képességei is hiányoztak ahhoz, hogy jóllakhasson. De néhány nap múlva már két ujjal csipegetett, nyelve hegyét beledugta a borba, lenyalta, ízlelgette, kezdett rájönni az ízére, csókolóztunk, és minden csók után nemcsak élőszóval, tanítóbácsisan magyaráztam el neki, hogy hol hibázott, de mint a süketnéma gyerekek oktatásánál, látható szájmozgatással még külön be is mutattam neki a tananyagot, olykor szigorúan megdorgáltam, máskor vele együtt nevettem saját ügyetlenségén, és lassanként magam lepődtem meg a legjobban, amikor kiderült, hogy az abszolút tehetségtelenség szikes és repedezett felszíne alatt először eleven, zsíros humuszt, nagyszerű, érzékeny termőtalajt találtam, titkos föld alatti forrásokból bőven öntözöttet, majd, még mélyebben, elképzelhetetlen mennyiségben hőforrásokat, amelyek már ujjam legkisebb simogató érintésére is bugyogva, spriccelve és forrón gőzölögve törtek föl, mint a gej-

zír, noha kezdetben még vinnyogva, szűkülve és csaknem bárgyún primitív ellenkezéssel tolta el magától a kezemet, és mint a tűztől, úgy félt az örömtől. Pedig még alkalma sem lehetett rá eddig, hogy megégesse magát.

Iszonyatos és buta dolog a maga nyomorúságos állapotát csökönyösen védelmező szegénység. Ezredmilliméterenként, csigalassúsággal haladhattam csak előre. Védekezve összeránduló bőrfelületén óvatos szemléltető és gyakorlati oktatással kellett kitapintanom az öröm idegvégződéseit, és elmondhatatlanul hosszú időt kellett arra fecserélnem, hogy a már meghódított és felszabadított területeket saját tudatának közigazgatása is véglegesen birtokba vegye.

A fülét például. Vagy a nyakát.

Mert természetesen először mindig a klasszikusan leggyengébb biológiai pontokat igyekeztem bevenni. Se rá, se magamra nem panaszkodhatom. A teste kezdetben sokkal okosabbnak bizonyult, mint a feje, az adott pontokon a bőrfelület határozottan, intenzíven, pontosan és szinte törvényszerűen reagált.

De aztán kiderült, hogy nemcsak ott. Mindenütt. És mindenütt másképpen. Egyetlen négyzetmilliméternyi pontocska sem volt rajta, amely ne mohón és boldogan válaszolt volna az érintésre, és mindegyiken más és más, másfajta, más minőségű, színű, magasságú, mélységű örömök hőforrásai fakadtak, amelyek mellett és körül – teljességgel hihetetlenül és szinte természeti csodaként – megindult valami zümmögő és duruzsoló pezsgés, erjedés benne, mintha hirtelen nimfák, selők és najádok ébredtek volna fel és keltek volna útra táncoosan szaladva, kacagva, viháncolva, fröcskölve és lubickolva egy aranyló napfoltokkal pettyezett erdő ösvényein és patakjain fölfelé a szeméig és a szájáig, hogy onnan a csiklandozott csecsemő rúgkapáló, vidám és boldog, oázó göcögése közben robbanjanak ki egy hangos, jókedvű és felszabadult nevetésben.

Az istennek nem sikerült. Nekem igen.

És közben még gondolkodni is megtanítottam, mert feje az volt rá.

Aztán, mialatt én két hétre elutaztam egy másik nővel nyaralni, az a hülye elkapta a frakkját, lefektette, és azóta fuccs Edinának. Mármint nekem fuccs.

És most itt ül négy asztalnyira tőlem – vagy ő, vagy nem ő, de mégis ő, mert a lélegzetvételét is ismerem –, és ezzel a göndör-fekete szakállas arab matrózzal távcsókolózik az asztal fölött.

Hiába voltam felkészülve a váratlanra is, hiába tudtam, hogy az Adrascalintól nyugodtnak kellene lennem és frissnek, se az egyik nem voltam, se a másik. Az önismeret több évtizedes gyakorlata gépszerű pontossággal elemezte bennem helyzetemet és hangulatom összetevőit. Oda se igen kellett figyelnem magamra, tudtam, hogy idegességemnek és fáradtságomnak, a keserűségnek és kilátástalanságnak, ennek a hirtelen rám tört céltalanságnak és reményvesztettségnek kiváltója és energiaforrása ezúttal Edina. Vagy nem ő. Teljesen mindegy, hogy ez a lány a negyedik asztalnál Edina-e, vagy sem. Nevezzük Edinának. A tőlem négyasztalnyira ülő lány megpillantása és figyelése elindított bennem egy gondolatsort, amelyet voltaképpen végig se kellett gondolnom egészen, és máris megvolt a végeredmény: mi közöm nekem ehhez az egészhez?

Ülhetnék otthon a karosszékekben egy jó könyvvel, fél kézzel a kutyám fejét vakargatva, miközben néger spirituálékat hallgatok, Mahalia Jacksont, a Golden Gate-et, Ella Fitzgeraldot és Louis Armstrongot, egy pohár jó vörös bort kortyolgatva vagy nézhetnék futballmeccset a televízión.

Mi az istennek kell nekem egy dél-amerikai kikötő rohadt kocsmájában feszülten figyelni, honnan jön valami jelzés, hogy ki fogja közölni velem a Központ újabb utasításait?

Már ez sem volt kétséges előttem. Ahogy kiderült, hogy a szálloda halljában a Fodrász Közlöny nem került véletlenül az asztalra, ugyanúgy nem lehet véletlen az sem, hogy négy asztalra tölem, a világ másik végén Edina ül egy arab matrózzal, vagy egy lány, aki megszólalásig hasonlít Edinához. Azért végeztem el a tanfolyamot, hogy tudjam olvasni a nyomokat és értelmezni a jelenségeket.

Odaintettem a pincért, rendeltem még egy mojítót, fizettem, aztán felálltam, és kimentem a mosdóba. Ez is a felkészüléshez tartozik, ne hátráltasson a munkámban, a feladatom elvégzésében semmi váratlan akadály. Kezet mostam a csapnál, a koszos és repedt mosdókagyló fölött belenéztem a szelein vakult tükrobe, és megint megállapítottam, hogy öregszem.

Miért nem küld a Központ az ilyen egyre nagyobb fizikai megerőltetést igénylő munkára fiatalabbakat? Ez már nem nekem való. A kérdés azonban szónoki volt, hiszen tudtam, hogy a Központnak éppen az életkorommal együtt járó tapasztalatokra van szüksége, pontosan arra, amit csak én és kizárólag én tudok. Ha nem így volna, biztosan nem engem küldenek ide, hogy ezt a munkát elvégezzem.

Mélyet sóhajtottam. Gyerünk vissza, és várjuk meg, amíg Edina jelt ad.

Visszamentem, leültem, de Edina nem adott jelt.

Úgy látszik, már ők is fizethettek, mert a szakállas arab matróz a söntéspult fölötti órára nézett, felállt, Edinát megfogta a csuklójánál, és szinte húzta maga után kifelé a helyiségből. Nem kellett nagyon húzni, ment magától. És közben nevetett.

Már a söntéspult előtt voltak, amikor elkezdtem lassan számolni. Nem ugrottam föl azonnal, hogy utánuk megyek. Tizenöt, tizenhat, tizenhét, tizennyolc, tizenkilenc, húsz. Most.

Fölálltam, és kimentem utánuk a helyiségből.

A Hullámtörő néptelen volt a gyér világításban. Balról, a víz felől azonban valami szűrt derengés áradt, a szél elállt, hir-

telen megéreztem a sós víz szagát, és teleszívtam a tüdőmet jó, friss levegővel.

A sarkon túl álltak, a matróz a kocsimnak döntötte Edinát és csókolóztak. Eszembe jutott, hogy megint számolni kezdek, de erről letettem. Az is eszembe jutott, hogy odamegyek a kocsihoz, elnézést kérek tőlük, és úgy teszek, mintha valamit ki akarnék venni, hátha Edina megszólít, mond valamit, átadja az üzenetet. De aztán erről is letettem.

Döntésem helyesnek bizonyult, mert máris szétváltak, és egymást kézen fogva, futva elindultak tovább.

Átmentem az úttesten, és tisztas távolból a vízparti járdán, a combom magasságáig érő, nedves, zöld moszatos kőperem mentén követtem őket. A szemközti oldalon minden ház sötét volt. Annyira itt nem volt világos, hogy az órát megnézzem, de nem lehetett több negyed kilencnél.

Vagy kétszáz méternyit mehettek utánuk, amikor hirtelen elvesztettem őket szem elől. Csodák nincsenek, mondtam magamban, biztosan bementek valamelyik házba. Meggyorsítottam a lépteimet. Itt utcasarok nem volt, és tulajdonképpen mindössze két ház jöhetett számításba, ezek közül az egyik egy szemre lezárt raktárépület lehetett, a másik kopottas, egyemeletes lakóháznak tűnt, a kapuja nyitva, de sötét, az emeleti hat ablak közül négy volt becsukva, kettő nyitva, az egyik félíg lehúzva egy vászonroló, de mind a hat ablak mögött sötét volt.

Ha ebbe a házba mentek be és valamelyik utcára néző lakásba, akkor az egyik ablak mögött percekben belül felgyullad a villany, fontolgattam, ha nem, akkor megette a fene, itt kell lődörögnöm, amíg ki nem jönnek. Fel nem szívódhattak, a huzat biztosan nem vitte el őket.

Száz-százötven méternyire előttem, a Hullámtörőről kikötő-móló nyúlt a tengerbe, a derengésben láttam, hogy a mólóhoz közel egy körülbelül tízezer tonnás hajó horgonyoz. Nem látszott valószínűnek, hogy most érkezett, noha kéményei erősen füstöltek, ha így volna, nagyobb lenne körülötte

már a sürgés-forgás. De a móló néptelen volt, ebből inkább arra következtettem, hogy a hajó indulni készül.

Szinte csak a szemem sarkából láthattam, hogy a szemközi házban valahol felgyújtották a villanyt.

Kis, kesernyés meglepéssel nyugtáztam, hogy iménti logikai okfejtésem helyes volt, a vászonroló mögött gyúlt fény, valaki az ablakhoz lépett, a vászonroló eltakarta a fejét, de a hátulról megvilágított alak elnyújtott, gitár formájú karcsúsága láttán szemernyi kétségem sem lehetett, hogy ki az. A deréknak és a csípőnek ezt az ívét tízezer közül is megismerem. A látott sziluett vonala sima volt és teljességgel ráncatlan, tehát már a blúzáat is levetette. Egy tizedmásodpercig sem állhatott ott jobb karját felemelve, hogy a rolót lehúzza, amikor bal felől egy másik árnyék tüntette el az egyik csípővonalat, jobbról egy kar fonódott a dereka köré, ő a vászonroló szélébe kapaszkodott, és ahogy a kar őt húzta befelé, ő úgy húzta magával a rolót, aztán hirtelen elengedte, a kettős árnykép eltűnt, a vászon kis libbenéssel hullott vissza eredeti helyére, és elfedte az ablakot. Csak annyi látszott, hogy ebben az egy szem szobában ég a villany.

Mögöttem csendes egyhangúsággal és szabályos ütemben csapódtak a hullámok a parti köveknek. Viszonylagos csendességükből következtettem arra, hogy apály lehet. Gyors számítást végeztem, fél hét-hétnél nem volt több, amikor megérkeztem ide, akkor volt dagály, mert azt tudtam, hogy nemcsak a Norte csapta ki a Hullámtörőre a habokat. Ha most fél kilenc van, valamikor tizenegy és tizenkettő között kezd újra emelkedni a tenger. Inkább édesvízi hajós vagyok, ha az vagyok egyáltalán, a tengeri navigációnak ezeket a számításait jobbra csak könyvekből tudom, de mint minden természeti jelenség, ez is érdekelt.

Mindenesetre terepszemlét tartok. Most van egy kis időm. Lehet, hogy sok is. Lehet, hogy ezek reggelig ki sem jönnek abból a szobából.

Lesétáltam a tengerbe nyúló mólóig, a hajó ott állt, és füs-

tölögtek a kéményei. A móló továbbra is üres volt. Elindultam vissza, a Juventus bár felé. Közben egy pillantást vetettem az ablakra, a villany égett mögötte. Ez az egyetlen ablak volt világos a parti házakban, csak messzebb, a sarkon túl látszottak a bár neonbetűi.

Éhezni akkor sem fogok, ha egész éjszaka itt kell rostokolnom. Cradlné, mielőtt eljöttem tőlük, sült csirkét, fehér kenyeret, almáspitét csomagolt be nekem az útra, a csomagtartómban van egy doboz narancslé meg a termoszban forró kávé. Cigarettával is elláttam magam.

Azon töprengtem, magamhoz vegyem-e a kocsiból a pisztolyomat, de minden olyan csendesnek látszott, hogy inkább lemondtam erről. A fene tudja, mindig viszolyogtam a lőfegyvertől. Noha vonzott is. Micsoda hülyeség, hogy az én koromban még mindig jobban bízom az ügyességemben, a judóban és a karatében – noha ehhez is ügyetlen vagyok –, mint egy jó, kézhez álló, megbízható pisztolyban, amiben hat golyó van. Mintha még mindig huszonöt vagy harmincéves volnék. Visszamehetnék még a Juventus bárba is, jutott eszembe, de ebben a pillanatban, és mintegy a gondolatomra válaszképpen, a bár bejárata fölött kialudtak a neonbetűk.

Úgy látszik, most van záróra.

A kőpárkányra nem ülök, még nyirkos, felfázom, meg a nadragomat is bemocskolhatom ezzel a zöld moszattal. Majd inkább itt sétálok egy kicsit, amíg a bárból kijövő vendégek eloszlanak. Szerencsére legtöbbjük ellenkező irányba, a város felé tart.

Hárman jöttek csak ferdén át a néptelen útesten, egy autó húzott el előbb mögöttük, aztán előttem, kifelé a kikötőn túlra. A reflektor fényénél láttam, hogy három férfi jön felém.

Átmehetnék a másik oldalra, a házak mellé, de az feltűnő volna, semmi szükség, hogy azt higgyék, el akarom kerülni őket. Elindulok, elmegyek mellettük, aztán, amikor már eltűntek, visszajövök.

Most érnek elém. Az egyik szélső férfi, alacsony, egérképű, köszön.

– Jó estét – mondja.

– Jó estét – válaszolok.

Szétválnak, ketten az egyik oldalon, egy a másikon, hogy helyet adjanak. Elmennek mellettem. Visszaforduljak? Nem fordulok vissza, majd csak később.

De erre már nem jut időm.

A két karomat ketten kapják el két oldalról, és hátulról, a harmadik, egy nagy, behemót fickó elém kerül, illedelmesen lekapja fejről a sapkáját, kicsit meghajol, tisztelettudóan megszólal.

– Elnézést, uram. A pénztárcáját szeretnénk elkérni.

De választ nem vár, a sapkát újra fejébe nyomja, és két tenyerével gyakorlattan végigtapogat. Először a nadrágom hátsó zsebéből veszi ki a jogosítványomat és a nemzetközi forgalmi engedélyt. Meg se nézi, zsebre teszi.

– Nézzék, uraim . . . – próbálok megszólalni.

– Pofa be – mondja kedvesen. – Nem társalgunk.

A pénztárcát a belső zsebemből veszi ki. Azon drukkolok, hogy az útlevelemet meg ne találja, a nyakamba akasztott vászonzacskóban lóg, együtt az utazócsekkfüzetemmel. Sajnos, megtalálja. Akkurátusan kigombolja az ingemet, a fejemen keresztül áthúzza a zsinórt, meg sem nézi, mi van a zacskóban, zsebre teszi azt is. A nadrágzsebemben a zsebkendőt és a bicskámot meghagyja. A másiktól kiveszi a slusszkulcsot, és egyetlen szépen ívelt mozdulattal hajtja a tengerbe.

Egy pillanatra eszembe jutott a judó és a karate, de mérőműszereim tévedhetetlenül jelezték, hogy az egérképűvel talán bírnék, a másikkal nem. A gyomromat hidegen és lucskosan töltötte ki a gyávaság, a szemüvegemet féltettem, csak annak ne essék baja, csak annak ne essék baja, rimáncodtam magamban egy nem létező istenséghez, és közben hideglelős rémületemben is halálosan pontos és begyakorlott biztonsággal ideologizáltam meg a már egész testemet elöntő vizenyős

gyávaaságot, hogy én tulajdonképpen nem is a saját nyomorult kis életemet féltém, a látásomat, a szemem világát, hanem a Központnak végzendő feladatot, amit rám bízta, és közben azt is pontosan tudtam, hogy ezt magamnak is hazudom.

De a slusszkulcs volt az utolsó. A zakóm két oldalzsebét, belül lent a kis bélészsebet, a nadrágomon az órazsebet meg sem nézték. A szivarzsebet sem.

A behemót fickó, mintha az anyám volna, és én az ő iskolába induló kislány, gondosan visszagombolta a két gombot az ingemen, majd ujját a szájára téve intett csöndre.

– Köszönjük, uram – mondta aztán. – Elnézést a zavarásért.

Kétütemű mozdulatot tett. Az első ütem a társainak szólt, hogy engedjenek el, a másik ugyancsak nekik, hogy pucolás. Nagyon lassú, gyáva mozdulattal fordultam utánuk, rézsút vágta át az úttesten a házak felé, futottak, de nem is nagyon sietősen. Egy pillanat alatt el is tűntek.

Idegesen igazítottam meg a szemüvegemet. Éreztem, hogy egész testemben reszketek, és csuromvíz vagyok. Ettől hirtelen fájni kezdtem.

Gyors, mohó, kapkodó leltár. Cigaretta, öngyújtó, aprópénz, a nadrágom bal szárának hajtókájában egy húszdolláros, az órazsebben egy apróra hajtogatott ötdolláros. Még nagyon szegény koromban szoktam meg, hogy ha pénzem volt, azt a legkülönbözőbb helyekre dugdosom el tartaléknak. Erről még most se tudtam leszokni. Szerencsére. Ki se kellett raknom a zsebeimet; azt mindig pontosan tudom, hogy mit hol tartok.

Kiraboltak.

Még reszkető kézzel gyújtottam rá egy cigarettára. Nagyon lassan kezdtem visszanyerni a nyugalمامat.

A rendőrséghez természetesen nem fordulhatok, hiszen illegálisan léptem át a határt.

Egyetlen dologban bízhatom csupán. A pensográfom az

egész idő alatt működött, a Központ már tud róla, hogy ki-raboltak. Lajos majd valamilyen módon szerét ejti, hogy in-tézkedjék. A Központnak megvannak ehhez a maga eszközei.

Hiába van apály és húzódott vissza a víz a parti kövek-ről, a slusszkulcsot keresni teljesen reménytelen volna. Haj-nalra pedig már a következő dagály úgyis elsodorja.

Egy icipicit reménykedtem abban, hátha a bicskám he-gyével kinyithatom a kocsi zárját, de erre az esély egy volt a tízezerhez. Sőt, egy a húszezerhez, ha az ügyetlenségemet is számításba veszem. Talán majd reggel sikerül találnom egy lakatost, és a huszonöt dollárból kitelik egy új slusszkulcs ára.

Helyzettisztázó töprengésemből rohanó léptek nesze riasztott föl.

Gumitalpú cipőben fut valaki.

Gyors reflexszel fordultam a hang irányába.

A fekete szakállas arab matróz futott az úttesten át, ro-hant egyenesen a móló felé, végig a mólón a hajóig, ott meg-állt, tölcseért csinált a tenyeréből, és elkiáltotta magát.

– Huiiiiiii! – Aztán még egyszer. – Huiiiiiii!

Most valamivel világosabb volt, mint az előbb, valószínű-leg a hold jöhetett föl közben és a vékony felhőrétegen átszűrődhetett a fénye.

A hajóról valaki vastag kötelet dobott a partra, az arab fiú a levegőben kapta el, szinte ugrott egyet, hogy minél magasabban kapaszkodhasson a kötélbe, majd egyetlen len-dülettel vetette magát a hajót a mólószegélytől elválasztó tá-volságon át, és közben majomügyességgel mászott is fölfelé a visszalendülő kötélben, talpaival csapódott a hajótesthez, ki-egyensúlyozta magát, lefékezte a kötél ingását, majd másod-percek alatt eltűnt a hajó korlátja mögött.

Csak ekkor néztem az ablakra. Odabent még mindig égett a villany, a roló továbbra is le volt eresztve.

Ezek szerint Edina még fönt van, gondoltam.

A hátam mögött horgonylánc csörgését hallottam, majd rö-

vid böffenéssel felbőgött a hajókürt, és a kétkéményes gőzös lassú, nehézkes, mozdulattal svenkelt el a mólótól, és fordult a nyílt tenger felé.

Valami teljesen indokolatlan és irreális, boldog és forró reménykedés árasztott el. De olyan hevesen, hogy iszonyú mérges lettem magamra. A vén marha fejemmel. A barom, aki vagyok. Önkontroll. Önkontroll.

Ezt a fogaim között sziszegtem, és ökölbe szorítottam a kezem.

Nem sok időm jutott a lelkiállapotom boncolgatására.

A kapuban ugyanis Edina jelent meg. Két lépést előrefutott a járdán, riadtan és kétségbeesetten pillantott előbb jobbra, aztán balra, rám ügyet sem vetett, valószínűleg meg sem látott a derengő félhomályban, hirtelen a móló felé nézett, észrevette az egyre távolodó hajó sziluettjét a tengeren.

– Hamed!... Hamed!... – kiáltotta torkaszakadtából, hogy egy pillanatra csak úgy zengett a kiáltástól a környék, majd minden erejét összeszedve rohanni kezdett a móló felé.

Mintha még elérhetné a hajót, gondoltam, és nem mozdultam a helyemről. Mély sajnálat és kaján káröröm keveredett bennem.

Úgy látszik, az események annyira lekötötték a figyelmemet, hogy nem érzékelttem a mellettem lassan és viszonylag nagyon halkan elhúzó autót. Különben is az, hogy az úttesten egy autó megy, nem különös esemény.

De a móló magasságában az autó még jobban lassított, felgyújtotta irányítható reflektorát, lassú félkörívet írt le vele a tenger felé, majd megállapodott a móló bejáratánál mozdulatlanul dermedő Edinán, aki a hirtelen támadt világosság miatt visszafordult, és éppen szembe kapta az erős fénysugarat.

Karját a szeme elé emelte, és úgy állt ott szoborként, mint egy görög tragédia hősnője.

A rendőrautó, mert az volt, most már végleg megállt, az ajtaja kinyílt. Én eddig a fényszóró hatósugarán kívül maradtam, de most elindultam én is a móló irányába.

Az autóból kiszállt rendőrtiszt határozott léptekkel ment Edina felé. Amikor odaért, valamit mondott neki, de még mielőtt Edina válaszolhatott volna, én már beléptem a fényszóró sugarába, és jó hangosan és kissé élesen megszólaltam.

– Valami baj van, kérem?

A rendőrtiszt visszafordult, és most tőlem kérdezte.

– Ön kicsoda?

Nem álltam meg, csak amikor már közvetlenül a rendőrtiszt elé értem, néztem nyugodtan és mosolyogva a szemébe, kicsit kivártam, és aztán feleltem.

– Lars Sjödeberg professzor vagyok. És Anaïs Cradl professzor vendége. A városi egyetemen tartottam tegnap előadást.

– Maga ismeri ezt a nőt? – a hangjában bizalmatlanság csengett.

– A hölgy a menyasszonyom – mondtam széles és megnyugtató mosollyal. – A bátyját kísértük ki a hajóhoz. Én egy kicsit félreálltam. Megértheti, nem akartam zavarni két testvér érzékeny búcsúját egymástól.

A tiszt szalutált.

– Örülök, professzor úr, hogy személyesen is megismerhettem. A reggeli újságban olvastam az előadásról, a fényképét is láttam. Ne tekintse bizalmatlanságnak, ha megkérem, mondja meg a hölgy nevét is, hiszen biztosan tudja, ha a menyasszonya.

A hangjában még volt némi leplezett gúny, de a mozdulat, amellyel tenyerét kérőn nyújtotta Edina felé, várva, hogy az elővegye a személyazonossági kártyáját enyhe volt és szinte udvarias.

– Dehogy, dehogy... Semmiképpen nem tekintem bizalmatlanságnak. Ez mindenképpen természetes, hiszen ön csak

a kötelességét teljesíti – kedélyeskedtem, amíg Edina a szoknyája zsebében kotorászott, és előbb egy kis zsebkendőt húzott elő, majd a celofánborítású fényképes kartonlapocskát is kivette, és átnyújtotta a tisztnek.

Az biztos, hogy Edina nem a saját nevét használja, gondoltam végig szélesebben és egy komputer gyorsaságával a lehetőségeket. Ha Anaïs Cradlt Anaïs Cradlnak hívják, Edina mostani neve is kell hogy szerepeljen az Álnév-választás órán készített listámon a női nevek között. Nadia Clars és Silana D’Arc elégték a brüsszeli nagyáruház felvonójában. Anaïs Cradlról kiderült, hogy férfi. Marad hat név. Csak a valószínűségszámításban és a szerencsémben bízhatom. Az esélyem hat az egyhez. Rosszabb is lehetne.

– A menyasszonyomat Dina Rascalnak hívják – mondtam mosolyogva a rendőrtisztnek, és nagyon erőlködnöm kellett, hogy ne remegjen a hangom. – Egyébként a kocsim ott áll hátul a Hullámtörőn vagy kétszáz méternyire innen, a Juventus bárban ittunk egy mojitót, mielőtt ide jöttünk, hogy a hajóhoz kísérjük menyasszonyom bátyját.

Dőlt belőlem a szó, a számon már kezdett megdermedni a rákényszerített mosoly, megpróbáltam magamra vonni a rendőrtiszt figyelmét, talán bele sem néz Edina kártyájába.

Belenézett. Igaz, hogy csak egy futó pillantással, de az is elég volt, hogy a nevet azonosítsa.

– Köszönöm, kisasszony – adta vissza a lapocskát Edinának. – És elnézést kérek a zavarásért.

A mondat ismerősen csengett. Húsz-huszonöt perce sincs, hogy szinte pontosan ugyanezekkel a szavakkal búcsúzott tőlem az a behemót fickó, aki kirabolt.

Edina nyugodt volt és szomorú. De mindkettő beleillett a szituációba.

– Nem tesz semmit – mondtam a rendőrtisztnek, majd Edinához fordultam. – Kalandos éjszakánk volt, drágám. – Odaléptem hozzá és belekaroltam. – Gyere, induljunk.

A tiszt szalutált, visszament a kocsihoz, beszállt, a fény-szóró kialudt, a rendőrautó elindult.

A vakító világosság után ott álltunk Edinával a teljes sötétségben.

– Kösz – mondta. – Nagy voltál. De én csak holnap estére vártalak.

Szentisten, gondoltam, és világosan láttam magam előtt az öreg konyhai vekkerórát Cradl szobájában. A csöngő-mutatója háromnegyed kettőn állt. Éjfél után háromnegyed kettőn. És Lajos üzenete ezzel a szóval kezdődött: holnap. De ma még ma van. Még nincs éjfél. Egy nappal hamarabb érkeztem a randevúra.

Edina kiszabadította a karját, és most ő karolt belém. Meghitten, bizalmasan, éppúgy, mint régen. Lassan mentünk a Hullámtörő felé. A szemem már ismét kezdett alkalmazkodni a világításhoz. A móló sarkához érve, lopva a nyílt tenger felé néztem. A hajó már eltűnt.

– Nem változtál – mondta Edina. – De azért fiatalabb se lettél. Szépen, finoman öszülsz. Anyu gyakran mutatta a fényképedet.

Szóval mégsem Edina. A lánya.

A fejemben halk kattanással, önműködően kapcsolt be a komputer, hogy villámsebessen kiszámítsa a különbségeket, az elmúlt időt. De ezúttal én voltam a gyorsabb. Erélyesen és biztosan kapcsoltam ki: nem számolunk. De aztán önkéntelenül is vállat vontam, és kicsit elnevettem magam. És ha nem számolunk? Akkor mi van?

– Min nevetsz? – kérdezte Edina. Mert azért mégis ő volt.

– Azon, hogy én alkonyatkor ott ültem a Juventus bárban.

– Nem vettelek észre. Mondtam már, hogy csak holnap estére vártalak.

– Hova megyünk?

– Itt lakom szemben. Hozzám. – Látod – mutatta –, egyetlen ablak mögött ég a villany. Az az én szobám.

Nem mondtam, hogy tudom.

– Ne ijedj meg majd, szörnyű rendetlenség van – tette hozzá. – De te vagy az oka, mert hamarabb jöttél. Megmosakszol, tiszta törülközőm van. Kisütök egy szelet húst, főzök egy kávét. Biztosan éhes lehetsz.

Hirtelen irtózatossággal indult el bennem egy kirobbanni akaró röhögés. A gyomromra kellett szorítanom a kezem, hogy visszagyűrjem, tuszkoljam, gyömöszöljem, hogy ki ne szakadjon belőlem, hogy Edina észre ne vegye.

Az jutott eszembe, hogy a kikötőbe jövet gondosan felkészültem a váratlanra. Meg hogy egy figyelmeztetett ember kettőt ér, és én figyelmeztettem magam.

Sikerült. Visszafojtottam.

A herceg felállt a páholyban. Szet-labdám volt, és én következtetem adogatásra. Ayala idegesen igazította meg a bal lábán kissé lecsúszott és mebuggyosodott fehér gyapjúzoknit, aztán, körülbelül az out-vonal sarkánál, kissé előre görbített felsőtesttel, feszülő, ugrásra kész tigris-izmokkal állt be. Könnyedén feldobtam a labdát, az államat is alig emeltem meg utána, csak szemmel követtem, és azt figyeltem, mikor éri el hulltában azt a bizonyos pontot, amikor el kell találnom.

Kezdetől fogva a játék kedvéért játszottam, nyerek vagy vesztek, voltaképpen egyre megy, a játék a fontosabb.

A játék készített azonban olyan idegkoncentrációra, hogy sem az erőmet, sem a lendületemet nem voltam képes többé visszafogni, és – balkezes lévén – akkora izgalom sűrűsödött össze a bal lapockámban, a vállizmomban és a csuklómban, hogy amikor azon a bizonyos ponton a léggömb-lassúsággal ereszkedni látszó labdát megütöttem, az egy fél milliméterrel a háló fölött zúgott át Ayala térfelére, a kocka innenső sarkába, ott önmaga körül kezdett forogni, kis, kerek lyukat fúrt magának a vörös salakban, aztán nem ugrott föl többé, hanem megállt.

Egy pillanatra dermedt csend támadt. Aztán felzúgott a taps. Ayala melléből csuklásszerűen tört föl a sírás, szemét előntötték a könnyek.

A Nemzetközi Szövetség három szakértője futott be a pályára, kikaparták a labdát kis kerek fészkeből, és vizsgálgatni kezdték.

Azt ugyan nézhetik.

A herceg futva jött felém a páholyból, éppen az arcomat törültem a kendővel, amikor odaért hozzám. Kezében teniszütő, rövid ujjú, fehér inget és hosszú fehér vászonnadrágot viselt, orrán napszemüveg. Forrón megrázta a kezem. Udvariasan elhárítottam.

– Un moment, monsieur le prince – mondtam neki, majd könnyeden átugrottam a hálót, odszaladtam Ayalához, átöleltem a vállát, együtt sírtam vele.

– Sorry – mondtam neki szünpögve, de ő csak a fejét rázta, hogy ne kérjek elnézést.

Ismét a herceg állt mellettem, két lépéssel arrébb húzott, aztán a nadrágja zsebében kezdett kotorászni, elővett valamit, csak amikor már a biztosítótűt nyitotta, láttam, hogy vékony, kék szalagon a Nobel-díjat tűzi átizzadt ingemre.

– Merci, monsieur le prince – mondtam kis megilletődöttséggel a hangomban.

A kis háromszögletű aranyéremben finom kör emelkedett ki az alapból, annak közepén másik kör, a kettőt egymással sugaras küllők kötötték össze, mint egy kereket.

A Központ emblémája.

Gyönyörű, tiszta álom volt.

A vászonroló fölhúzva, az ablakon át fektemben is kiláttam a szikrázó napsütésben fürdő, kék és fehér csipketajtékos tengerre, gyűrött, de tisztának látszó ágyneműk közt feküdtem alsónadrágban és atlétatrikóban, ruháim egy székes karfájára terítve rendesen, az asztalon egy kancsóban tiszta víz, benne jégkockákkal, egy pohár, csomag cigaretta, az öngyújtóm.

– Dina! . . . – kiáltottam, de tudtam, hogy nincs itt. Az ember megérzi, ha egyedül van.

De nem voltam nyugtalan. Frissnek, erősnek, tettere késznek és ruganyosnak éreztem magam, valószínűleg jórészt az álom hatása miatt. Kimentem, és a konyhai csapnál langyos vízben megmosakodtam. Aztán felöltöztem.

Érdekes, az órát is meghagyták. Háromnegyed tizenkettő.

Iszonyatosan fáradt lehettem, ha az égvilágon semmire nem emlékszem attól kezdve, hogy Edinával ide feljöttünk. Hogy mosakodtam-e, hogy ettem-e az ígért sült húsból? Nem tudom. Azt sem, hogy magam vetkőztem-e le, vagy Edina huzigálta le rólam a ruhát.

Hirtelen, mintha valaki eszeveszetten nyomná bennem a csengőt: veszélyhelyzet!

Rendetlenség. Zűrzavar. Pánik. Meneküljön, aki tud.

Bal lábamot ültőmben könnyeden keresztbe rakom a jobbon. Aztán óvatosan megtapintom a nadrág hajtókáját.

A húszdolláros nincs benne.

Az órazseb.

Az ötdolláros is hiányzik.

Nyugodt, lassú, szinte unott léptekkel megyek a bejárati ajtóhoz, hogy megbizonyosodjam arról, amit úgyis tudok: kívülről van kulcsra zárva.

Apró, szabálytalan alakú és eltérő színű kis kövek kezdenek egymáshoz illeszkedni a fejemben. Az oda nem illőket félrete szem, másokat keresek a helyükbe.

Sjödeberg azóta már feljelentett, hogy visszaéltem a névével.

Nemcsak hogy visszaéltem vele, de oda is hamisítottam a csekkre, felvettem a pénzt, elköltöttem, illetve a maradékot elrabolták tőlem.

A fényképem – Sjödeberg néven – benne volt az újságokban. Az este még a rendőrtiszt erről a fényképről ismert fel

és azonosított, de most már keresnek, és ezek szerint azt is tudják, hogy itt vagyok a kikötőben. Itt láttak utoljára.

Ha elkezdtek nyomozni utánam, már azt is tudják, hogy illegálisan léptem át a határt.

Edinával láttak az este, illetve Dinával, a nevét is tudtam, igazoltam. Tudják, hogy itt lakik ebben a lakásban, megkeresik, megtalálják, az is elég, ha követik, hazajön, nyomra vezeti őket.

Ha hazajön. Elvitte az utolsó huszonöt dolláromat. Még az aprópénzt is kirámolta a zsebemből.

Nekem most az lenne a jó, ha Edina kirabolt volna, és nem jönne haza. De magamban biztosan tudom, hogy Edina nem rabolt ki és hazajön.

Pénzem nincs. Útlevelem, okmányaim nincsenek.

A rendőrségen kihallgatnak, összezavarodom, vallatni fognak.

Cradl többször is keresett a szállodában. Több nyilvános helyen fordultunk meg együtt, ha követtek, láthatták, hogy éjjel hozzájuk mentem, hosszú órákat töltöttem a lakásán. Ki fogják hallgatni Cradlt is.

Először külön-külön fognak kihallgatni bennünket, vallo-
másunkat összevetik, egyeztetik. Nincs kizárva, hogy szembe-
sítésre is sor kerül.

Cradl felesége ott járt nálam a szállodában, velem töltötte a délutánt. Ezt a szálló detektívjei nyilvánvalóan tudják. Cradl-né néma figyelmeztetése, hogy ne beszéljek, csak a Központ-tól kapott megbízatásomra vonatkozott. Azért teljesen némák nem lehettünk. A szobában lehallgatókészülékek és vibráció-detektorok voltak elhelyezve, együttlétünk természetéhez nem férhet semmi kétség. Ez olyan ütőkártya a rendőrség kezében, amivel akkor is kényszerhelyzetbe kerülök, ha valahogy sikerülne is Cradlt tisztára mosnom vagy vele egybehangzóan vallanom.

Ha Cradl megtudja, hogy a felesége megcsalta velem, öszeomlik, esetleg szívinfarktust kap, belepusztul.

Előretolt helyőrség volt és szűrőállomás. A forradalom katonája.

Lebukik Cradl, lebukom én, lebukik Dina, lebukik Cradlné.

Emilio Hartmant az én kocsimból látták átszállni az Adla-na-Risc előtt egy taxiba. Lebukik ő is.

A Központ egész hálózatát fölgöngyölik. A rám bízott feladatot, amelyről egyelőre még fogalmam sincs, hogy mi az, nem leszek képes elvégezni.

Egyszerűen eltűnök a süllyesztőben. Most már világos, mit értett Cradl a kifejezésen: önkényuralom. Nyilvános tárgyalást sem kell tartaniuk. El se fognak ítélni. Egyszerűen lecsuknak, és alrohadok egy börtönben. Nem kell hogy felakaszsanak, nem kell hogy agyonlőjenek.

Soha senki a kisujját se fogja megmozdítani értem.

És a vallatásnál verni fognak. Szinte teljesen bizonyos, hogy meg is kínoznak. Nyomorékká fognak verni. Ki hiszi el nekem, hogy nem tudom, milyen feladat elvégzésére vagyok itt. Senki. Ezt én se hinném el az ő helyükben.

Ez a helyzet. Nem mondom, derűs.

Gyorsan, még egyszer végigfutok a gondolatmeneten, de minden egyezni látszik, nem találok logikai hibát benne.

Ha most itt volna a kontrollgép, az talán villogna egyet-kettőt. Én nem villogok sehol.

Óvatosan oldalazva húzódok a nyitott ablakszárny mögé, hogy kintről meg ne lássanak. Aztán elővigyázatosan kilesek.

A szemközti járdán, a Hullámtörőn, ugyanott, ahonnan tegnap este én figyeltem ezt a kivilágított, vászonrolós ablakot, Edina áll és egy rendőrrel beszélget. Ő áll szemben velem, de nem néz föl. A rendőr háttal áll, Edina karján tele szatyor, mellette a járdán kétoldalt egy-egy húszliteres benzinkanna.

Nevetgélve beszélgetnek, hiába próbálom óvatos integritással felhívni magamra Edina figyelmét, nem néz föl. Aztán a rendőr lehajol, felemeli a két benzinkannát Edina mellől. Edina elindul át az úttesten, a ház felé, a rendőr mögötte.

Gyorsan visszahúzódok az ablaktól.

A nyitott ablakon át – most lehetnek a kapu előtt – felhal-
lom Edina hangját.

– Nagyon nehéz?

– Ugyan – mondja a rendőr.

A lépéseik a nyikorgó falépcsőházban. Aztán már ott állnak
az ajtó előtt.

– Köszönöm, Roberto – mondja Edina. – Tegye csak le.
Majd én beviszem.

– Jutalmat nem kapok? – kérdi a rendőr.

– Hát jutalomért tette?

– Ugyan, kisasszony. Csak nem gondolja rólam . .

– Viszlát, Roberto.

– Viszlát, kisasszony.

A rendőr léptei a falépcsőn lefelé. A kulcs a zárban.

Edina suttogva bekiáltó hangja.

– Gyere már, az isten szerelmére, segíts . . . Rohadtul nehéz
ez a két benzineskanna.

Ő a szatyrot hozza meg a bőröndömet. A bőröndöt eddig
nem láttam. Az imént még nem volt nála.

– Ezt már az előbb ide szállítottam, letettem az ajtó mel-
lett kint, a sufnyiban. Nem akartalak zavarni, gondoltam, al-
szol még.

Az este hallotta, hogy említettem a rendőrtisztnek, hol áll
a kocsim. Kereste a slusszkulcsot, nem találta, a két bankje-
gyet igen, elment, és egy ismerős lakatossal kinyitatta a ko-
csit, a lakatos segített neki a kapuig cipelni a bőröndöt.

Mondom, hogy a dolgok összefüggenek. Mindenre van ma-
gyarázat.

Értelem. Logika. Ok és okozat. Kezdem ismét világosabb
színekben látni a lehetőségeket.

– Van még valami pénzed a bőröndben?

– Nem hiszem. Lehet, hogy oda is dugdostam egy keveset. De nem valószínű. Oda nem szoktam.

– Sötét ruhád?

– Az van. De minek a sötét ruha?

– Nem mehetsz ebben a fehér vászonöltönyben a temetésre.

– Milyen temetésre? Kit temetnek?

– Téged. Nem illik a saját temetésedre fehér vászonöltönyben menni.

– Megbolondultál?

– Még nem, de ha ilyen értetlen maradsz, hamarosan eléred.

A szatyorból kivesz egy összehajtogatott újságot, és elémteszi.

Az újságcikk címében az áll, hogy bestiális kegyetlenséggel gyilkoltak meg. Ezt nem szeretem.

Hogy a neves tudóst – mármint engem – a parti köveken arcra borulva találta meg egy éjszakai horgász, éjjel háromnegyed tizenegykor, és azonnal értesítette a rendőrséget. A vizsgálat megállapította, hogy gyilkosom, a hajamat a fejem búbján marokra fogva, addig verte az arcomat az éles parti sziklákhöz, amíg az teljesen szétroncsolódott. Valószínűleg arra számított, hogy a holttestet a dagály beálltáig nem fogják megtalálni, a tenger majd elsodorja, és a hulla a ragadozó halak martalékává válik. Az áldozatot teljesen kifosztották, csupán a gyilkos (vagy gyilkosok) számára felhasználhatatlan útlevelét találták meg a zsebében. A gyors és alapos boncolás kimutatta, hogy a neves professzort még vacsora előtt érte utol a halál. A rendőrség a gyilkos (vagy gyilkosok) kézrekerítésére folytatja a nyomozást. A temetési menet a rendelkezéseknek megfelelően délután háromkor indul a *La Difunta* temetkezési vállalat ravatalozóhelyiségéből.

– Mi az, hogy a rendelkezéseknek megfelelően? – kérdem Edinát.

– Rendelet van arra, hogy az energia-korlátozás miatt min-

den holttestet a halál beálltától számított tizennyolc órán belül el kell temetni.

– Mi köze ennek az energia-korlátozáshoz?

– Jéghiány van. Persze, te ezt nem tudhatod. Ezen az éghajlaton minden nagyon gyorsan romlik. Az italok hűtésére és az élelmiszerek tárolására nagyon sok jég kell. A jeget villanyfagyasztókban készítik. De energiahiány van, és ezért a holttestek hosszú időn át történő konzerválására már nem jut jég. Ezért hozták ezt a rendeletet.

– Értem.

Valóban, azt hiszem, értem. Az újságcikkekben kis vázlatos térképrajz mutatja, hogy hol történt a gyilkosság. Talán nyolcszáz-ezer méterre lehet innen, tehát attól a ponttól, ahol támadóim az este kiraboltak. Feltehetően összeverekedtek a zsákmányon.

A behemót fickó nem lehet az áldozat, az egérképű sem. Kizárólag a harmadik. Az útlevelemben ugyanis benne van a személyeírásom és a testmagasság is centiméterben. Csak a harmadik volt körülbelül egymagas velem. Az útlevelet viszont a behemót fickó tette zsebre. Hogyan került mégis a harmadik pasas zsebébe?

De ez részletkérdés.

– Muszáj? – kérdem Edinát.

– Mit muszáj?

– Elmenni a temetésre. Nincs kedvem.

– Na hallod! Igazán lehetne benned annyi önbecsülés, hogy megadod magadnak a végtisztességet.

– Fütyülök rá.

A konyhában áll, az asztalnál, a sortnadrágja elé kis kötenyt kötött, ebédet készít. Krumplis tojáslepényt hagymával. Fél kettő van. Én a konyhaajtónak támaszkodva állok, így veszekszünk, mintha öreg házaspár volnánk. Vagy mintha a lányom lenne.

– Az elemi illendőség követeli meg – mondja szigorú és tanítónénis hangon a kockára vágott krumplidaraboknak –,

hogy ha nincs abszolút kizáró ok, az ember vegyen részt a saját temetésén.

– Hidd el, hogy nem okos dolog. Valaki felismerhet.

Megáll a kezében a kés, lassan felém fordul, a szemében nagy, anyás szeretet és a hirtelen felismerés csodálkozása. Kis büszke mosollyal és nagyon halkán mondja.

– Te félsz . . .

– Minden okom megvolna rá.

Nagyon egyszerűen megmagyarázhatnám neki a helyzetet, egy szempillantás alatt mindent megértene. De nem tehetem. Kötnek a konspiráció szabályai. Őt magát is védenem kell azzal, hogy ne tudjon semmiről. Nem mondhatom el neki az összefüggéseket, nem beszélhetek Cradlról, Emilio Hartmanról, Cradlnéről. Ha a további utasításokat tőle kell megkapnom – és ebben a legkevésbé sem kételkedem, hiszen semmiképpen nem lehet véletlen, hogy ma estére lett volna vele randevúm a Juventus bárban – ő valószínűleg csak a rá kiosztott részfeladatot tudja. És nekem kötelességem, hogy a Központ hálózatát és benne Edinát is az utolsó lélegzetvételemig védjem a lebukástól. Amiről nem tud, arról nem is beszélhet, ha esetleg letartóztatják. Elvégre a forradalom katonái vagyunk és az önkényuralom ellen harcolunk.

Egyik kezében a kés, a másikban egy meghámozott krumpli, a meztelen karjával simít hátra egy arcába hulló hajfürtot. Nem tudom, hogy szép-e vagy sem. Megszólalásig hasonlít most a régi Edinára. És ha megszólal, akkor is.

– Hát jó – mondja. – Akkor ne menj el.

Aztán csönd lesz. Nagy csönd. Koppannak a krumplidarbak a tányérban, csörren a villa, ahogy összehabarja a tojást a krumplival, serceg az olaj a serpenyőben, aztán már ülünk az asztalnál és eszünk. És még mindig csönd.

Kis kenyérdarabbal törli tisztára a tányért, kezében megáll a kenyér a szája előtt, elnéz a fejem fölött a levegőbe, egyik szemet összehúzza, aztán csöndben megszólal.

– Nem értem anyát . . .

– Mit nem értesz rajta?
– Egyszer megkérdeztem tőle, miért nem ment hozzád feleségül.

– Mi lett vele? Férjhez ment ahhoz a hülyéhez? – kérdem. Nem akarom, hogy erről beszéljen. A kérdéssel talán sikerül más irányba terelnem a társalgást.

– Apuhoz? Nem. Apu nem akart elválni attól a dagadt feleségétől, aki még egy gyereket se tudott szülni neki. Anyu azt mondta, majd ő megmutatja. Én vagyok a bizonyíték, hogy neki sikerült. Még hogy te voltál neki túl okos meg túl komplikált. Azt mondta, hiányzott belőled valami, ami neki nagyon fontos volt akkor. Egyszerűen nem értem. Azt hiszem, anyá félreismert téged.

Homlokán a finom, sima bőr és mögötte a csont helyén most mintha tiszta üveglap volna, amelyen át világosan tudom követni érzéseit és gondolatait. Tiszta szemérmes látok, érdeklődő izgalmat, heves kis borzongásokat, az esélyek kacérkodó mérlegelését.

Kesernyés nevetetnékkel jövök rá: ez a lány azt hiszi, hogy én öltem meg a pasast, akinek a zsebében megtalálták az útlevelemet, és akinek a koporsójára a ravatalozóban, háromkor az én nevem lesz felírva arany betűkkel.

– Van itthon valami fájdalomcsillapítód?

– Fejgörcs?

– A derekam szaggat egy kicsit. Csípőízületi köszvény. A nedvesség árt neki. Túl magas a páratartalom itt a tengerparton.

Talán ez megteszi. Azt már nem mondom, hogy két erős, a központi idegrendszerre ható fájdalomcsillapító a saját gerjedelmeimet is lelohasztja egy időre.

A fene tudja ezt eldönteni. Ahhoz, hogy fiatal legyek, már túl öreg vagyok. Ahhoz, hogy öreg, még mindig túl fiatal.

Így aztán nem vettem részt a saját temetésemen. Mulatságos volt elképzelni, hogy a kikötőváros temetőjében olyan sírhant domborul, amely fölött az én nevem olvasható, miközben én itt teszek-veszek, rakosgatok, Edinát figyelem, ahogy a szobában mozog, és még a fájdalomcsillapító sem használt, legalábbis a fejemnek nem, mert míg a szemem sarkából lesem, olyan eszeveszetten kívánom, ahogyan az ember csak az élete valóban fontos, elszalasztott lehetőségeire tud vágyakozni, miközben – gyakorlott élőként – azt is tudja, hogy viszszahozhatatlan.

Magát a temetést átaludtam. Én ebéd után mindig tudok aludni egy kicsit, Edina is figyelmeztetett, pihenjek, szükségem lesz rá. Míg én aludtam, ő egy taxival kivitte a két benzineskannát, és egy ésszerűen összeválogatott tartalmú kis sportszatyrot a kikötő túlsó végében levő halászöbölbe, a csónakhoz. A huszonöt dollárból neki megmaradt majdnem tíz, és még az egyik bőröndben levő kabátom zsebében is találtunk egy kicsire összehajtogatott tízdollárost.

Az esti apálykor indulunk, mondta. Az ő feladata csupán annyi, hogy átszállítson engem a kisebbfajta beltengernek is beillő öböl túlsó oldalára, a szemközti kikötővárosba. Az időjárásjelentés szerint vihar nem várható, a tengeri út körülbelül négy-öt óra. Az ő megbízatása az, hogy én reggel kilenc előtt ott legyek az állatkert bejáratánál.

Megmoccan bennem a kíváncsiság, hogy megkérdem tőle, hogyan és kitől, milyen vonalon kapta ezt az utasítást, de elfojtom magamban. Jobb, ha nem tudom. Így akaratlanul sem lehetek árulója, ha sor kerülne rá, hogy vallassanak. Megint a konspirációs szabályok. Nem akarok ártani neki.

Ha sor kerülne rá, hogy vallassanak.

Ezen aztán elnevettem magam.

Hogy kit vallassanak? Az, aki én vagyok, akihez név szerint kapcsolódom, kint fekszik a temetőben, jó két méterre a föld alatt, egy koporsó belsejében, összeroncsolt képkel.

Onnan, abból a gödörből kellene elindulnia annak, aki vissza akarná pergetni az életemet. Ha ugyan egyáltalán akar-ná valaki.

Ahhoz képest, hogy nem létezem, elég jól tartom magam. Akár új életet is kezdhetnék. Esetleg éppen Edinával, Edina lányával, álnéven Dinával. De hiszen megtehetem. Ki akadályozhat meg benne? Eltemettek, de élek. Ez ugyanannyi, mintha újjászülettem volna. Végre, először életemben szabad vagyok. Korlátlanul, kötöttségek nélkül. A magam és mások által évtizedeken át szorgos aprólékossággal felépített, szilárd építmény, amelynek ura és foglya voltam, leomlott. Még csetintennem sem kellett hozzá az ujjammal, hogy az áhított varázslat bekövetkezzék. Parttalan vagyok, mint maga a realizmus.

Adok Edinának egy, még a halálom előtről keltezett meghatalmazást, hogy adja el a kocsit, itt kapok érte annyit, hogy valahol a vízparton egy kis házat vehessek, horgászfelszerelést, valahogy csak megélünk majd.

Értek én sok mindenhez.

Írhatok verseket, mert ügyesen rímelek, slágerszövegeket, mert az jól fizet. De elmehetek sintempifikátor-kezelőnek is. Az ma még egy nagyon keresett szakma. Több nyelven beszélek és írok. Ez önmagában is töke. Fordítószerkezetem működik, ha olykor kihagyásokkal is. Megírhatom az önéletrajzomat, illetve az eltemetett pasas önéletrajzát, világra szóló kalandregény lehetne belőle, pusztán a jogdíjakból fejedelmi módon megélhetnénk. A műfajnak nagy keletje van. Kiválasztok egy nagyon jót a magam készítette álnevek közül, azon írom az önéletrajzi kalandregényt meg egy másikat, azon slágerszövegeket írok. Tejbe-vajba fogom fürösztetni Edinát, ha ugyan szeret tejben-vajban fürödni. Csend, nyugalom, béke. Boldogság.

Mennyi lehet? Tíz év? Tizenöt?

De ha csak öt. Ha csak egy év. Ha csak két hét, akkor is megéri.

Halálom híre biztosan el fog jutni mindazokhoz, akik ismertek és szerettek. Majd megsiratnak és elfelejtenek. Én nem siratok meg és nem felejték el senkit. Tőkét kovácsolok belőlük. Beleírom őket is a kalandregénybe. A Központnak készített jelentések írása közben szert tettem annyi íráskészségre, hogy ez ne jelentsen gondot. Elkészítem a vázlatot, beosztom a fejezeteket, a fejezetekhez feljegyzek mindent, ami az egyes részlet-témakörhöz tartozik, ezzel kialakul a könyv szerkezete, aztán már csak írni kell.

*A boldogság egy könnyű kis kaland,
az élet alkonyán is vár terád.
Ne szalaszd el a percet hát, ha majd
neked virulnak ki az orgonák.*

– Az első slágerszöveg már kész is. Ez a refrén. A többit már gyerekjáték lesz kidolgozni, husi-musi.

– Ne mondd nekem azt, hogy husi-musi.

– De mondom. Futtában, vágta közben kaplak föl a lóra, mint egy szabin nőt, nyuszikám, és akkor majd mindent mondok neked, te leszel a Tízezer-Nevű, a Jadviga Suárez és a Wanda Pridzibszky, Lihalu Lin, és Benteng Buba, Golondrina Blueprint és Szakmafalvi Szvetoza. Nagy gondban leszel, fiam.

Lelkesedésemben derékon kaptam, és pörögni kezdtem, csak úgy röpdösött libegve a haja körbe a szobában.

– És most kánonban! Velem együtt! Vigyázz! Kezddhetem? . . .

– Kezddheted . . . – lihegte, mert a forgástól már alig kapott levegőt.

– A boldogság egy könnyű kis kaland . . . Te jössz . . .

– Kaland, kaland . . . Giling-galang . . .

– Az élet alkonyán is vár terád . . .

– Terád, terád . . .

– Ne szalaszd el a percet hát, ha majd . . .

– Ha majd, ha majd . . .

– Noked virulnak ki az orgonák . . .

– Az ohohorgonáááák!

– Az ohohoho . . .

– Elég! – kiáltottam, és hirtelen lefékeztem a forgást, magamhoz szorítottam a testetlenül könnyű és vékony derekát, és csókoltam, csókoltam, kihasználva azt, hogy a pörgés kábulatától pihegni is alig tud, aztán a zárócsók után még hozátettem. – A zenét is mi fogjuk írni a slágerekhez. A fene . . .

– Mi baj? A derekad? . . .

– Kicsit belenyilallt. Semmi, már el is múlt. Tölthetsz nekem egy ujjnyi rumot.

– Nincs itthon egy csöpp sem. Az üveget is levittem a csónakba.

– Na, én szépen bevásároltam veled . . .

– Vén muki, vén muki. Derékfájós vén muki . . .

– Ne ingerelj! Ne ingerelj, mert megbánod! . . .

– Majd meglátjuk, hogy ki bánja meg. Vén muki, vén muki, derékfájós vén muki . . .

Szaladt körbe a szobában, én meg utána, de nem tudtam elkapni, mert az asztal körül futkosott. Aztán kiszaladt a konyhába.

Egy pohár vízzel jött vissza, a vízben jégkockák.

– Hogy lecsillapodj. És kortyonként inni. Minden korty után lassan számolsz húszig. Megyek, kisütöm azt a két szelet húst, amit tegnap átaludtál.

Valóban ittam két hosszú kortyot a vízből. Jó hideg volt.

Zöld kordbársony nadrágot vettem föl, arra még egy vízhatlanított farmert, vászoninget, arra egy vékony és egy vastag pulóvert, afölé a könnyű leंबरdzseket.

A bőrónd titkos rekeszéből kivettem a revolvért, zsebre tettem. Mellette volt egy fluszpapírba csomagolt kis doboz. A két tartalék tölténytár. Mindegyikben hat-hat golyó. A revolverben ugyanannyi. A kis dobozt ki se bontottam a fluszpapírból, úgy tettem zsebre.

Vacsoránál is sokat hülyéskedtünk. Röhögtünk mindenen, mint akiknek elment az esze. Csipkelődtünk, ugrattuk egymást. Edina is nadrágot húzott, én meg csöndben megjegyeztem, vigyázzon, ha lehajol, túl nagy a fenéke, még kirepedhet rajta.

Hozzám vágta a sőtartót. A fenéke nem volt nagyobb, mint két ropogós zsemle. Így nadrágban kicsit emlékeztetett Cradl néra, csak vagy tíz évvel fiatalabb kiadásban.

Fél tíz után lement, taxit hozott, hogy az esetleges igazoltatásokat útközben elkerüljük. Háromnegyed tíz múlt, amikor kiértünk a kis halászbőlbe a csónakhoz. Már beállt az apály. A tenger itt sima volt és nyugodt.

Pár perccel tíz után eloldotta a kötelet, bekapcsolta az önindítót, a motor felberregett, kifutottunk a vízre.

A part sötét volt, néptelen, és egyre távolodott.

Nyirkos kötélcsomón ültem, hátamat a bárka korhadt deszkájának vetve, és Edina manőverezését figyeltem. A part másodpercek alatt eltűnt mögöttünk a sötétben, nem tudtam megállapítani, milyen gyorsan haladunk, nem volt mihez mérni a sebességet. Az éjszaka szinte pontos másolata volt a tegnapinak, kezdetben sötét, sós szagú, és olajosan feketészöld, aztán lassan valami fény kezdett átszűrődni a felhőkön, és csöndes, itt-ott ezüstös csillanásokkal villózó szürkészöld derengésbe vonta a vizet. De harminc-ötven méternél így sem lehetett távolabbra ellátni.

Hűvös, éles de nem kellemetlen északkeleti szél fújt, kis, de nagyon kemény és makacs hullámok érték a bárkát balról és szemből, de valahogy mindig az oldalához simultak, nagyobb billegések és zökkenők nélkül csúsztunk át közöttük. Rövid idő után arra is rájöttem, hogy valamilyen áramlást szelünk át és – a szélirányra rézsút, jobbról – a víz felszínén megéreztem a már ismert, vízszintes irányú gravitáció vonzását.

Aztán hirtelen felismertem alattunk és körülöttünk az ir-

datlan mennyiségű víztömeg saját akaratát is. Az erejét és a bármely pillanatban változható jó szándékát. Azt, hogy mi engedelmeskedünk neki, a víz csak eltűri arcátlan pimaszságunkat. Egyelőre azonban békésnek látszott és türelmesnek, hatalmasan és öreges dohogással mocorgott és zsörtölődött körülöttünk.

Hol a csudában tanulhatott meg ilyen kitűnően navigálni?

És ilyen fiatalon?

Néha a sós szélnek fordította az arcát, kettőt-hármat szírpantott belőle az orrán át, vártam, hogy majd megszólal, és ilyeneket mond: „eső lesz”, vagy „megfordul a szél”, de nem szólt semmit.

A kormányműbe épített, masszív és enyhe zölddel foszforeszkáló iránytűt figyelte.

A kormány néha nyikorgott, recsegték az eresztékek.

A súlyos tengeri pára apró gömböcskékben csapódott le az arcomon, mintha verejtékeznék. Néha lenyaltam az ajkamról a keserű és sós vizet. Jólesett.

– Ede – szóltam olyan halkán, hogy magam is alig hallottam. Mert már megint untam, hogy folyton csak Edinázom.

– Mi van? – kérdezett vissza, de nem nézett rám.

– Most tulajdonképpen hova megyünk?

– Porto Gulpinóba.

– Ott van az az állatkert, ahol reggel kilenckor lennem kell?

– Nem. Oda körülbelül másfél-két óra múlva beérnénk.

Bőven elég, ha hét-fél nyolcra ott vagyunk. Megreggelizünk, és kilenckor ott leszel az állatkert előtt.

– Akkor most miért megyünk... hogy is mondtad?

– Porto Gulpinóba.

– Oda.

– Magánügy.

– A tied?

– Okos. Gondoltad, hogy más magánügyében akarok oda-menni?

– Messze van még?

– Fél óra. Sziget az öböl délnyugati csücskében.
– De mi északnyugatnak megyünk.
– Tíz perce fordultunk. Nem vetted észre. Most már az áramlásban vagyunk, ami odavisz.

– Soha nem hallottam ilyen nevű szigetről.
– Nincs rajta a térképen. A tengerészek közmegegyezéssel le hagyják. Porto Gulpino, a feleség nélküli város.

Az első pillanatban azt hittem, megint marhászkodik. De a hangjában, a szinte suttogóra fogott hangban olyan ideges feszültség érződött, hogy tudtam, esze ágában sincs marhászkodni.

– Hamed? – kérdeztem.

– Hamed? Ki az a Hamed? Nem ismerek semmiféle Hamedet.

– Az arab tengerész. A szakállas.

– Nem ő.

– Akkor a szeretőd, akit megcsaltál Hameddal.

Nem felelt. Nézett maga elé a víz fölött, a sötétségben, egy még nem látható kikötő felé, mint az öreg tengeri farkasok.

Fél óra múlva kikötöttünk Porto Gulpinóban.

Fogyatékos műszaki képességeim nehezítik meg, hogy eldöntsem, vajon a légköri viszonyok, a közvetítő vonalban bekövetkezett hiba, egyszerű rövidzárlat, viharszünet okozta-e pensográfom kikapcsolódását közvetlenül Porto Gulpinóba érkezésünk után, vagy pusztán csak önműködően bekapcsolt a szintempifikátorom és a tér-idő frekvenciaváltozás kiváltotta interferencia következtében beállt üzemzavarnak tulajdonítam-e, hogy a pensográf nem akart szuperálni.

Tény az, hogy egyszer csak hirtelen nem működött.

Pontosan regisztráltam a pillanatot is: abban a másodpercben kapcsolt ki, amikor megpillantottam a kikötőn túl nyúló nagy, kettős boltíves, fehérre meszelt kaput, a kapu előtt a két rendőrnőt zöldes egyenruhában, antantszíjjal, fejükön fehér sisakban, fehér gumibottal az oldalukon, amint kérdő pillantást

vetnek Edinára, és kis fejmozdulattal jelzi egyikük, hogy arra kíváncsiak, hozzá tartozom-e.

Edina bólintott, ők pedig közönyösen elfordultak, csak most a másik emelte fel cseppet a karját, a két boltív közötti zöldkeresztes ajtóbejáratra mutatott, csupán mintegy emlékeztetni akarván Edinát, hogy erről se feledkezzen meg.

Edina is szó nélkül, fejmozdulattal adta tudtomra, hogy menjek csak be oda, majd megérintette a karomat és a boltívek közt szemben levő másik, ugyanolyan ajtóra mutatott, hogy ő oda megy be, később itt találkozunk.

Az ajtó mögött egyszerűen berendezett orvosi rendelő volt, két ápolónővel, akik álmosan, rutinszerűen vizsgáltak meg, nincs-e látható nemibetegségem, egy fecskendőből valamit belém spriccelt az egyik, a másik csipetnyi vattával letörülte a folyadékfelesleget, intettek, hogy kész, mehetek.

Edina már várt. Sokszoros rétegű öltözőkem alatt kis híján megfőttem a huszonhat-huszonnyolc fokos éjszakai melegben, amit tudtam, levettem magamról és kézben vittem, de így is ömlött rólam a víz.

– Mikroklíma – mondta Edina szófukaron, és később is csak egy-egy odavetett szóval, ideges félmondattal magyarázta el a legszükségesebb tudnivalókat vagy felelt kíváncsiskodó kérdésekre. De szociológiai érdeklődésem és néprajzkutató múltam segítségemre volt abban, hogy e kevésből és a látottakból meglehetősen gyorsan tájékozódjam.

Széles és keskenyebb utcák, itt-ott sikátorok és mindenütt fehérre meszelt rücskös házfalak, keskeny ablakok, alacsony kapuk, növényzet sehol, néha egy-egy ablakban egy cserép muskátli, de az volt minden, az ablakrések ablakkeret és üveg nélkül, a kapukon nem volt szárny és kilincs, mindenütt és mindenhova szabad volt a bejárás, zene szólt, a nagyobb utcákon villanyvilágítás, a kisebbeken sötét vagy csak épp annyi fény, ami a házakból szűrődött ki.

És mindenütt nők, nők, nők, mindenféle fajtájú és színű nők, négeres, arabok és kínaiak, fehérek, cigányok, malájaiak, in-

dián lányok és indiaiak, aprócskák és óriások, szinte a kétméteres magasság határát súrolók, még eszkimót is láttam közöttük, igaz, hogy csak egyet-kettőt.

És e viszonylag pontosan elkülöníthető fajtajelleget képviselő nők között számtalan keverék, a vérkeveredésnek olyan forgatagában és bőségében, hogy az alapösszetételt már gyakran lehetetlen volt megállapítanom, az egyiknél, minden antropológiai tudásomat latba vetve, a cigány, a zsidó és a kínai elemeket véltem fölfedezni, máskor az észak-európai, szőke skandináv jellegbe japáni, indián és arab vonások keveredtek, és természetesen ennek megfelelő idomok, járás, mozdulatok, soha eddig nem látott szem-, orr- és szájformációk, miközben a ruházatuk – az éjszakai hőségben épp csak a legszükségesebb – a legkülönbélebb népviseletektől a legújabb francia és londoni modellekig mindent felmutatott, de ezt is szinte ugyanilyen keveredésben, a test szigorúan zárt és erotikus eltakarásától, majdnem a teljes meztelenségig, a lehetőségek hallatlan bőségű változatában, pánt nélküli saruk, arany és almazöld, combtővig érő csizmák, tizenöt centiméter magas tűsarkok éppúgy megfigyelhetők voltak a lábukon, mint a francia parasztok ormótlan fapapucsá, de bőven akadt köztük olyan is, aki csak mezítláb járt, vagy csak az egyik lábszárán viselt szürke nylon-harisnyát, a másik, a bokáját övező vékony aranylánctól eltekintve csupasz volt és sötét tejeskávés színű.

Külön kellene szólni a hajukról és a hajviseletükről, ami színárnyalatban a csaknem fehértől a szőkén, barnán és bronzon át a fénytelen tömör feketéig terjedt, de volt köztük lila, kék és zöld hajú is, akadt métermagas frizurakreáció, volt, aki uszályként húzta maga után a haját a földön, vagy, mint a nagyon hosszú ruhát, az egyik karjára fogta föl a haját, és láttam olyant is, aki borotvával volt kopaszra vágva és a kerek, csaknem kékesfekete koponya alatt türkizkék szem villogott a gyönyörű arcból.

– És hol vannak az öregasszonyok? A vénségek, a banyák, a csoroszlyák? Kiirtják őket? Hol vannak? – szoltam rá

suttogva Edinára, amikor rádöbbenem, hogy csupa fiatal nők látok, körülbelül tizenhárom és ötven év között.

– Hol vannak... – kérdezte vissza és elmosolyodott. – Hát hol lennének? A közigazgatásban, a konyhákban, az éttermekben és a bárokban, az üzletekben, a szolgáltatásban. Ha az évenkénti selejtezőn nem mennek át, oda kerülnek.

– Milyen selejtezőn? – kérdeztem ingerülten. – Mire selejtezik őket?

– Hogy tudnak-e még vágyat kelteni. Ha már nem akad, akinek még kellenének, átkerülnek a közigazgatásba. De ez nem akadályozza őket semmiben – mondta Edina kétértelmű mosollyal.

Csak ekkor figyeltem föl arra, hogy az utcákon férfiak is járnak. Nem is kevesen. Magányosan és csoportosan, turisták, fényképezőgépekkel és szalmakalapban, matrózok csapatban, széles nadrágban, kék galléros, fehér matrózblúzban és kis piros meg kék pomponnal a sapkájukon, csíkos trikókban, vékony lüszerkabátos és cvikkeres férfiak, csupaszképűek és szakállasak, nyakkendősek és félmeztelenek, és köztük is a színek és fajták minden árnyalata megtalálható volt, a föld minden tájáról és minden korúak – tizenhattól hetvenig vagy még tovább is, de nem láttam köztük sem olyant, aki már képtelennek látszott a szerelemre. Vérszomjasak voltak, mohók, vidámak, álmélkodók és bujálkodni vágyóak mind. Csak éppen nem rájuk figyeltem eddig.

Észre sem vettem, hogy léteznek, mert csak a nőkre volt szemem az első pillanatokban.

– Kalózok búvóhelye volt Porto Gulpino a tizenhetedik századtól kezdve. Ide szállították a kirabolt hajókról a nőket, és ide tértek vissza a kalózok a tengeri munka fáradaimai után – magyarázta Edina. – Máig sem tudjuk bizonyosan, hogy a helyi mikroklíma melyik összetevője okozza, de viszonylag hamar megfigyelték, hogy a nők itt kizárólag lánygyermeket szülnek. Lehet, hogy az itteni ivóvíz hat így a férfiakra, lehet, hogy a levegő vegyi összetétele okozza, hogy a férfiak Porto Gul-

pinóban csak X kromoszómát képesek utódaiknak átadni. Itt fiúgyerek több mint kétszáz év óta nem született. 1804-ben hozták a törvényt, hogy noha a szigeten lehet házasságot kötni, a házasságok a sziget felségvizein túl érvénytelenek, férfi csak egy évre kaphat tartózkodási engedélyt Porto Gulpinóban, ez alól nincs kivétel, és két éven belül nem is jöhet újra vissza. Porto Gulpino ezért feleség nélküli város.

– Gyalázat – sziszegtem. – Kiűzik őket a paradicsomból . . . Edina nevetett.

– Legtöbbjük két-három hétig se bírja! Még hogy kiűzik őket! Elmenekülnek maguktól.

– Mit értesz te ehhez, te taknyos! . . . – akartam mondani Edinának, de hang nem jött ki a számon, mert hirtelen elsédültem, homályos lett előttem a világ, és ha nem támaszkodom neki egy ház falának, valószínűleg összeestem volna. Kezem-lábam remegett, hideg veríték gyöngyözött a homlokomon, a gyomrom összerándult.

Edina befutott az egyik kapun, és csakhamar egy pohár jéghideg vízzel tért vissza. Mohón kiittam. Edina megnedve-
tt zsebkendőjével törölte le a homlokomat.

Kezdtem magamhoz térni. Mint gyakorlott önelemző, másodpercek alatt összeraktam magamban a rosszullétemet kiváltó összetevőket: a hőség, a forró és párolgó női testek, amelyek minden lépésnél súroltak, simogattak, ahogy a tömegben átverekedtük magunkat köztük, a bennem szunnyadó szociográfus és néprajzkutató hallatlan és mindeddig ismeretlen szakmai izgalma, a tudományos világhír kecsegtető lehetősége, hogy itt éljek egy évig, és behatóan tanulmányozzam ezt a különleges és mindeddig fel nem tárt társadalmi képződményt, leírjam és halhatatlanná tegyem vele a nevemet . . .

Amikor idáig eljutottam a rosszullétemet kiváltó okok boncolgatásában, a kábulat megszűnt, ismét a régi voltam, a néhány pillanattal ezelőtti, csak éppen nevem nem volt, amit halhatatlanná tehetnék, mivel a nevem ott maradt az öböl túloldalán, a temetőben, egy koporsóra felírva, a föld alatt.

- Jól vagy? - kérdezte Edina aggódva és türelmetlenül.
- Jól.
- A szíved?
- Prímán működik. Mehetünk.

Amikor rosszul lettem, kis csoportosulás támadt körülöttnk.

- Én meggyógyítlak, doktorka . . . - mondta egy határozottan maláj arcvonású szépség, és feszes, fekete lovaglósizmáját csapkodta bőrleffentyűs nádpálcával, majd kis derékrándítással hátat fordított nekem. A szoknyáján hátul kör alakú kivágás volt, és mint egy ablakon át lehetett látni aranybarna ülepét.

- Velem gyere, doktorka, én teát főzök neked, speciális keveréket, Earl Greyt, fodorientát és kamillát, elszürcsöljük . . . - mondta egy kis török huri, mezítlábasan, kezén és lábán minden körme más színűre volt festve, csuklóján és bokáján arany karperecek csörögtek, zöld fátyolbugyogót viselt és picinyke piros, flitteres melltartót, orrától lefele könnyű sárga fátyol fedte az arcát, és ettől olyan feketének látszott a szeme, mintha a körülöttünk levő éjszakában egy másik, soha véget érni nem akaró éjszaka volna mögötte. Két duzzadt, vörös ajka közé csípte az átlátszó fátylat és cuppogott.

- Köszönöm, hölgyeim - feleltem -, már rendben vagyok. Máris meggyógyultam.

- Usi! . . . - kiáltott Edina egy égővörös nadrágos, fehér inges néger fiú után, akiről csak akkor derült ki, hogy lány, amikor megfordult. - Nem láttad Tébót?

- Megjöttél, te drága?! . . . - örvendezett Usi. Odaszaladt Edinához, és összevissza csókolta. - Bent láttam Ritánál, odamenj. A doktor veled van? - mutatott rám.

- Vidd föl, és fektesd le egy kiosit. Rosszul lett.

- Már jól vagyok. Veled megyek - tiltakoztam, aztán rámosolyogtam Usira. - Ugye nem haragszik? . . .

A fejét rázta, és a fogait villogtatta csodálatos és megbocsátó mosollyal.

– Akkor menjünk – mondta Edina.

Megfogta a karomat, és húzott maga után.

– Ki ez az Usi, és egyébként is, mitől vagy te ennyire ismerős itt? – kérdeztem, amíg vonszolt magával a tömegen át.

– Itt születtem – vetette oda foghegyről, mint akit idegesít, hogy most kérdezgetik. – Usi a legjobb barátnőm. Ez a beceneve, Usnavinak hívják.

– Soha nem hallottam ilyen női nevet.

– A papája egyike annak a tizenhét amerikai tengerésznek, akik húsz éve néhány órát töltöttek a szigeten. Anyukája is csak annyit tudott róluk, hogy mindjük sapkáján ott volt a szalagon a felírás: U. S. Navy. Így kapta a barátnőm az Usnavi nevet.

Szűk, és teljesen sötét sikátorba fordultunk be. Csak a második házban, egy ajtó fölött világítottak a villanykörtékből kirakott betűk: CHEZ RITA.

Az ajtó előtt keresztbe és a bejáratot pontosan eltorlaszolva egy halott férfi feküdt, hátából hosszú kés állt ki.

– A fenébe – mondta Edina, hátát nekifeszítette az ajtófélfának, cipője sarkával erőlködve arrébb tolta a hullát. – Hallottat átlépni balszerencsét hoz.

Az út szabad lett, beléptünk a helyiségbe.

Odabent koromsötét volt, csak három vagy négy fénypont cikázott ide-oda.

– Maradj szorosan mellettem, és ne engedj el, mert ha elveszítjük egymást, nehéz lesz újra találkozunk – suttogta Edina, én belekapaszkodtam a nadrágján az övébe, ő pedig, mint aki legyet fog, kinyúlt az egyik fénybogárka után és elkapta.

Az egyik felszolgálónő volt, idősebb asszony, akinek a melén világított egy aprócska zseblámpaégő.

A teremben, mert annak sejtettem, a sötétségben halk döngés, zümmögés, duruzsolás hallatszott, kis sikolyok, nevetések,

csöndes viháncolás, lihegés, hörgés, nyöszörgések, vinnyogás, itt-ott közben egy-egy szó, emberi beszéd is, de értelmetlenül, kivehetetlenül.

– Hol van Tébó? – kérdezte Edina suttogva a felszolgálónőt.

– A bal hatos boxban volt hátul még néhány perccel ezelőtt.

– Gyere, és ne engedj el... – szólt hátra halkán Edina, és vonszolt maga után, mint aki ismeri a járást.

Asztalok, padok, székek, pamlagok közt préseltük át magunkat és – persze – testek közt, de a szemem már kezdte megszokni a sötétséget, itt-ott cigaretták és szivarok parazsa villogott, mindenki meztelen volt, éreztem a tapintásukról, meg ahogy hozzájuk értem.

Egy kéz nyúlhatott ki valahonnan, elkapta Edina csuklóját, és húzta magára. Én Edina övébe kapaszkodva éreztem a rántást, majdnem orra buktam. Szabad kezemmel vaktában jót húztam a sötétben az Edinát markoló kézre, ő visszanyerte az egyensúlyát és vonszolt tovább. Menet közben az egyik felszolgálónő ruhájáról levette a kis zseblámpaégőt, az most a markában villogott, így aztán valamivel biztonságosabban nyomakodhattunk át a sűrű masszán.

– Gyere, segíts... – lihegte Edina az erőlködéstől. Valakinek a karját huzigálta, homályosan kivettem, hogy a boxban az asztalon egy meztelen lány fekszik, lelógó ujjá egy, a pamlagon alvó és horkoló férfi szájába lóg. A férfi hasát párnának használva egy másik meztelen lány aludt, a lábánál összekuporodva egy harmadik, az ébren volt, részeg bódulatban simogatta a férfi hasán alvó lány fenekét.

Az isten tudja, hogy milyen mélységekből hullámszórt fel bennem a több évtizede elfelejtett tapasztalat, egyszer egy ideig kidobó-pincér voltam egy észak-afrikai kocsmában, éreztem, hogy mozdulataimban szakszerűség van és biztonság, másodpercek alatt teremtettem rendet, az alvó lányt összehajtogattam, és a fejét a részeg lány ölébe csúszttattam, az asztalt

félretoltam, a férfinak a karja alá nyúltam, hátulról átöleltem, megemeltem, Edina a másik karját húzta, valahogy kicipeltük a boxból, két oldalról fogtuk közre, és a karjánál fogva vonszoltuk; rongyos alsónadrág volt rajta, semmi egyéb.

Az út a bejárat ajtóig jóval nehezebb volt visszafelé a magatehetetlen férfival. De azért megtettük. Curgott rólam a víz. Végre ismét kint voltunk az utcán.

A halott férfi még mindig ott feküdt az úttesten, ahová Edina rúgta. Hátában a kés.

– Ezzel nem kellene valamit csinálni? – kérdeztem fújtatva

– Hagyd a fenébe, nem igazi halott. Itt nem tesznek ki az ajtóra „megtelt”-táblát, hanem egy ilyen halott-bábut fektetnek az ajtó elé. Mondtam, hogy halottakat átlépni balszerencse.

– Ja . . . – mondtam, és oda- és visszakézből hatszor-nyolcszor erősen pofonütöttem a még mindig horkoló és álmában a pofonok ellen tiltakozó férfit, hogy felébredjen.

Lassan kinyitotta a szemét, és meglátta Edinát.

– Dini!? . . . Szerelmem! . . . – bögte báván. – Te hogy kerülsz ide?! . . .

Aztán észrevett engem.

– Ez ki? Kicsoda ez a pacák? Megcsalsz, te ribanc!? . . . – hörögte, miközben feltápáskodott az egyik könyökére, és megakarta ütni a fölé hajló Edinát. Két-három újabb pofonnal avatkoztam ismét közbe. – Ne bántson . . . – nyüsztette – van magának szíve?

– Ez anyu barátja – mondta Edina, hogy lecsillapítsa.

– Ó, az anyád! Az egy édes, szent asszony! . . . A barátom vagy, öregem, Tébóra mindig számíthatsz, amíg élsz. És azután is. Gyere, hadd csókoljalak meg . . .

Négyszázra állt, és háyni kezdett.

– Vigyázz rá – súgta oda nekem Edina. – Visszamegyek a ruháiért.

– A tizenhetes fogason . . . – mondta öklendezés közben Tébo, aztán okádott tovább.

Álltam mellette a sikátorban, aztán letérdeltem, és a homlokát tartottam. Alig tudtam visszanyomkodni a pofáját, mert amikor szünetet tartott, mindig arcon akart csókolni. Három lépésre voltunk az úttesten fekvő bábutól.

– Fogasbál volt Ritánál. Meghívtak. Engem is. Tébót is meghívták. Nagy megtiszteltetés – szakadtak ki belőle a szavak töredeztve, szaggatottan.

Edina jött, egy nadrág meg egy ing volt a karján. Tébó valamennyire összeszedte magát, támogattuk, elindultunk lassan. Edina irányított, hogy merre menjünk. Tébó feje néha le-lecsuklott, mentében is elaludt többször.

Bevittük egy házba, az első emeleten egy szoba volt, benne kényelmes ágy, birkabőrrel letakarva, oda fektettük. Edina lavort és vizet hozott, megmosdatta, tisztába tette, gyors, okos-mozdulatokkal ráhúzta az inget, a nadrágot.

– Menj ki – mondta –, ha éhes vagy, a konyhában találsz ennivalót.

– Nem vagyok éhes. – Az óramra néztem. – Háromnegyed négy. Nem kellene indulnunk?

– Nem hagyhatom itt. Egyedül kell elindulnod. Majd mindent elmagyarázok.

– Diniiii! Hol vagy? . . . Bújj ide hozzám . . .

– Mindjárt jövök, addig aludj – mondta Tébónak, és megsimogatta az arcát.

– Ne menj el! Kívánlak . . . Nem tudok nélküled élni! . . . – nyöszörögte Tébó, aztán befordult a fal felé és elaludt.

– Csak azt tudnám, hogy mit csinált a mintakollekcióval? . . . – csóválta a fejét Edina.

– Milyen mintakollekcióval?

– Hát a balett- és tánccipőkkel. Azzal jött ide, hogy elad, hogy rendeléseket vesz fel. Itt minden lány énekel és táncol, ez itt remek piac, Porto Gulpinóban. Csak mindig felveszi az előlegeket, aztán elmulatja.

Úgy mondta ezt, mintha nekem tudnom kellene, miről beszél.

– Gyere, induljunk. Majd útközben mindent elmagyarázok
– tette hozzá.

Elindultunk le, a kikötő felé. Tébó hangosan horkolt.

Durva pokrócba csavarva fekszem a fedélzeten. Az ég kitisztult, nézem a csillagokat. Ha értenék hozzájuk. A Dél Keresztjét vélem felfedezni, de az ezen a szélességi fokon lehetetlenség, még északra vagyok az Egyenlítőtől. Vagy itt már látni? Nem tudom.

A motor kettes sebességi fokozatba kapcsolva berreg, viszonylag csendben, ha egyszer már megszokta az ember. Edina rögzítette a kormányt az iránytűhöz, egyenesen északnak megyek, negyed öt után öt perccel indultam el, hatkor kezd majd pirkadni, akkor kell meglátnom az öböl bejáratát. A bárkán szabályos rendszám van, senki nem fog megállítani. Kimegyek az öbölből a nyílt óceánra, aztán jobbra fordulok, keletnek, és a partot szem előtt tévesztve hajózom, amíg meg nem látom a félsziget végén a világítótornyot. Megkerülöm a félszigetet és tíz perc múlva érek most már a harmadik kikötőbe, oda, ahol az a bizonyos állatkert van. Hét, negyed nyolcra ott lehetek. Ehhez is szerencse kellett, Edinának is, meg nekem is. A víz csendes, viszonylag kis és gömbölyű hátú hullámok közt haladok. Nem tudom, mit csináltunk volna, ha viharos a tenger. Soha nem érnék el abba a kikötőbe. Egyedül. És ha valami miatt bedöglik a motor? Ha ez alatt a két-két és fél óra alatt megfordul a szél, vihar támad, nem vagyok én tengerész. holtbiztos, hogy itt pusztulok a bárkán vagy persze nem is a bárkán, a vízben, és csak azon töprenghetek, hogy előbb fulladok-e meg, és aztán fálnak fel a cápák, vagy még megfulladni se volna időm. Néha három-négy vízből kiemelkedő háromszöget látok a bárka körül, és tudom is róluk, hogy cápák. Követnek. Itt köröznek körülöttem.

Irigylem Edinát, hogy volt bátorsága nem teljesíteni a kötelességét, a rábízott feladatot. Hogy meri, akarja, tudja élni a

saját életét. Ha én is meg mertem volna tenni, elrabolom Edinát ettől a rémes, hülye alaktól, ettől a balettcipő-ügynöktől. „Ez kell neked? Az ilyen nyomorult élet, ezzel a lehetetlen, hozzád nem illő, szörnyű pasassal?” – kérdeztem tőle. Vállat vont. „Mit csináljak? Szeretem.” Nem bírtam megállni a kérdést: „És az arab matróz? Hamed? Őt is szeretted?” Megint vállat vont. „Őt is. De Tébót szeretem igazán. Vagy talán nem is szeretem. Csak kell.” Ebben kimondatlanul az is benne volt, hogy te nem kellesz. Mármint hogy én.

De suttogva, hadarva, háromszor is megismételve és a számba rágva mindent, pontosan kioktatott a motor beindítására, a kormány rögzítésére, a kormány és az iránytű szögének beállítására, a kikötésre meg arra is, hogy vihar esetén merre érek leghamarabb partot.

Legalább valami hamis papírt akart volna szerezni nekem Porto Gulpinóban, de Tébó használhatatlansága miatt ez nem sikerült, ha józan, neki lettek volna ott kapcsolatai. De így sincs nagy vész, mondta. Reggel kilenckor kell lennem az állatkert előtt, a főbejáratnál. Kilenc óra és kilenc óra öt között egy nyolc-tíz éves formájú kisfiú jön majd, akinek Edinát kellett volna megkérnie, hogy vigyük be magunkkal az állatkertbe. Odabent, a balfelé vezető sétányon kell elindulni a gyerekekkel, annak a kanyarulatánál áll egy fagylaltos, az mondja meg majd a gyerekeknek, amikor fagylaltot veszünk tőle, hogy hova menjünk. De a gyerek tovább nem jött volna velünk (vagy nem fog tovább jönni velem, ha egyedül leszek), őt otthagyjuk a fagylaltosnál.

– És mi lesz, ha nem jön a gyerek? – kérdeztem Edinát.

– Azt nem tudom. De azt igen, hogy negyed tíznél tovább semmiképpen se várj rá. Menj be egyedül az állatkertbe. Nézz körül. Többet én sem tudok. Ezt az utasítást kaptam.

– Kitől? És milyen úton?

– Hamed hozott levelet anyától. Azt írta a levélben, hogy hívjak föl valakit telefonon a kikötőből, mondjam be a nevemet. Felhívtam a megadott számot, és egy férfihang egy másik

telefonszámot adott meg, hogy azt hívjam föl. Megtettem. Ott egy női hang közölte velem mindezt. Kétszer elismételtette velem az utasítást, hogy mikor várjalak a Juventus bárban, és hová kísérjelek, mikor és hogyan. Ennyi. Ennél többet én sem tudok.

– Hamedet már ismerted azelőtt is?

– Nem. Akkor érkezett a hajóval. Tébó elutazott este, másnap reggel megjött Hamed anyja levelével.

– És te mindjárt le is feküdtél vele – mondtam szemrehányóan.

– Nem mindjárt. Egy óra múlva. Előbb még reggelit adtam neki, kimostam az ingét. Annyira örültem, hogy levelet hozott anyától. Arra nem számíthattam, hogy te a megadott időpont előtt egy nappal fogsz megjönni. És jó, hogy megjöttél, mert ha aznap este elvisznek a rendőrök a mólóról, legalább két napba telt volna, amíg kiszabadulok. Másnap este nem lehettem volna a Juventus bárban, hogy várjalak, te meg ma reggel nem lennél majd ott az állatkert előtt.

Puhán arcon csókolt a hűvös hajnali szélben, de – már a bárka korlátja mögül – elkaptam a fejét, magamhoz rántottam, és cseppet sem atyai módon szájon csókoltam. Én még szívesen csókolóztam volna egy darabig, mert a csókolózás fiatalító hatással van rám, és éreztem, hogy ezt Edina is érzi, az ő csókja is felelt rá, de aztán kibontakozott a karomból, mély lélegzetet vett, „Szervusz, jó utat”, mondta, majd hirtelen mozdulattal eltaszította a bárkát a parttól. Egy darabig még láttam, hogy ott áll, és integet, aztán megfordult, és rohanni kezdett vissza, a fehérre meszelt kettős boltíves kapu felé.

Most itt fekszem a fedélzeten becsavarva a durva pokrócba, és megpróbálom úgy összerakni a tört részletelemeket, hogy valami értelmes egész kerekedjen ki belőlük. Ha egyál .lán kikerekedhet belőlük valami értelmes egész. Ha egyáltalán van valami értelme az egésznek. Ebben azonban nem vagyok biztos. Mindenesetre ebből a feltételezésből kell kiindulnom.

Túlságosan bonyolult mindez. Túlbonyolított, látszólag szűkségtelenül.

A Központ úgynevezett „pecsételt paranccsal” átdobott a határon, hogy elvégezzem a rám bízott és mind ez ideig számomra is ismeretlen feladatot. Mindehhez szakszerű, modern kiképzést kaptam. A Központ megbízott összekötői kézzől kézre adtak, hogy úticélomhoz egyre közelebb jussak.

Az összekötők mind csak a maguk feladatát ismerik, a rájuk bízott részletet. Talán csak Cradl professzor volt az egyetlen, akinek – a dolog egészét illetően is – volt valami globális koncepciója, ideológiai alapja. Az, hogy a forradalom katonái vagyunk, és az önkényuralom ellen harcolunk.

De ez is csak általános koncepció. A magam konkrét és meghatározott feladatára vonatkozólag semmiféle útmutatást nem adott azon az egyen kívül, hogy hol kell lennem és mikor.

Ott voltam a megadott helyen, a Juventus bárban, csak éppen nem a megadott időpontban, hanem tévedésből egy nappal hamarabb.

E véletlen tévedés következtében, láncreakciószerűen, két újabb véletlen mozzanat kapcsolódott a hajszálpontosan szervezett akcióba.

Az első az, hogy kiraboltak, elvették az útlevelemet és minden egyéb okmányomat, sőt ennek következtében valakit megöltek, akiről azt hitték, hogy én vagyok, az illetőt az én nevemmel el is temették, és így most már én a továbbiakban nem vagyok azonos önmagammal. A világ, a külső szemlélők számára már nem.

És itt álljunk meg egy pillanatra. Okvetlenül eszembe kell hogy jusson, hogy pontosan időzített kirablásomat is nem a Központ szervezte-e meg jó előre.

Kétségtelenül vannak előnyei is. Például: azzal, hogy formálisan, hivatalosan meghaltam, hogy eltemettek, olyan helyzet teremtdött, amelyben ezután már nem kereshet senki, nem nyomozhatnak utánam, a határ és a kikötő között eltüntették

a nyomaimat, tiszta lappal és így nagyobb biztonsággal mehetek tovább úticéлом felé.

Hátránya az, hogy védtelen vagyok és kiszolgáltatott. Nem véd a nevem, a személyem, a múltam. Mert nincs. Bárki büntetlenül megölhet.

A korábbi érkezésemből következő második véletlen mozzanat az volt, hogy Edinát igazoltam. Véletlenül voltam jelen a mólón, amikor a rendőrautó jött, hiszen csak egy nappal később kellett volna megérkeznem. Ha nem vagyok ott, Edinát elviszik, két napig bent tartják az erkölcshandikészetben, aztán kiengedik. Nemcsak hogy elkerültük volna egymást, de az úticéloomat illető és a Központ által hajszálpontosan kidolgozott menetrendet sem tudtuk volna betartani. Nem indulhattunk volna el az este, nem lehetnék reggel kilencre az állatkert előtt, hiába jönne majd a nyolc-tíz éves kisfiú, hiába állna a sétány hajlatánál az állatkertben a fagylaltárus, én nem lennék ott. E második számú véletlenből kifolyólag azonban ott leszek. Hacsak valami baleset nem ér, ha addig fel nem fálnak a cápák.

Mert a cápák itt vannak. Követnek.

Ezt a második számú véletlent nem tudom, hogyan értékelem. Egyelőre pozitívnak látszik, de az sem lehetetlen, hogy negatív.

Az viszont biztos, hogy Edinának velem kellett volna jönnie legalább az állatkertig, de az is lehet, hogy tovább. Az csak az állatkertnél, illetve az állatkertben, a fagylaltárustól várható utasításból derült volna ki. De Edina kiugrott a buliból. Amiatt a hülye Tébó miatt.

Persze azt is meg kellene vizsgálnom, hogy mennyiben szükségszerű az, hogy Edina most nincs itt velem a bárkán. Ha elmentés is a Központ intencióival, ez azért mégis szükségszerűnek látszik. Valami, a Központ utasításainál és szándékainál erősebb biológiai törvény parancsolta Edinának, hogy a takonytól, nyáltól, hányadéktól mocskos, durva és részeges Tébót tisztába tegye, és ott maradjon vele.

Az összefüggések itt kuszák, zavarosak, egyben azonban egyszerűek és tiszták is. Edina egy a Központnál is nagyobb hatalmú főhatóság utasításának engedelmeskedett. A saját belső törvényeinek. Irigylem érte.

Miért, én talán nem a saját belső törvényeimnek engedelmeskedem?

De, igen.

Sajnos. És a kör itt bezárul.

Edina – visszafelémenőleg és előre – ugyanolyan szükség-szerű ígéret és lehetőség volt a számomra, mint az ő számára Tébo, vagy mint amilyen ígéret és lehetőség én magam vagyok a körülöttem levő cápáknak. Őszintén remélem, hogy legalább olyan meg nem valósult lehetőség, mint Edina volt a számomra.

Most megint sötét van, állítólag ez a közelgő hajnal jele. A tagjaim a pokróc ellenére is meggémberedtek, járok egy kicsit.

Feltápászkodom, és a bárka korlátja fölött megpillantom azt a több sávós világos csíkot, amely a pirkadatot jelzi. A világosodó háttérben jobbra éles és sötét árnyékként rajzolódik ki az öböl bejáratának a partvonalala. A tenger viszonylag csendes. Perceken belül kiérek az öbölből, ott keletnek fordítom a kormányt, és addig megyek a partot szem előtt nem tévesztve, amíg meg nem látom a félsziget csúcsán a világítótornyot.

Azután megkerülöm a félszigetet, megkeresem a kikötőt, és partra szálllok.

Ez az utasítás.

– Milyen fagyaltja van?

– Vanília, csokoládé, eper és karamella.

– Csokoládét és karamellát kérek egy tölcsérrel.

Elgondolkozva nyalom a fagyaltot. Így van egy kis időm a töprengésre.

A kisfiú nem volt ott az állatkert főbejárata előtt kilenckor.

Negyed tízkor se. Az állatkertet kilenckor nyitották, a környéken alig járt valaki, de annyira nem volt néptelen a vidék, hogy aki figyelt, meg ne látta volna, hogy egyedül várok. Hogy Edina nincs velem. Valószínűleg ezért nem jött a kisfiú.

Negyed tízkor jegyet váltottam, és két altamirai bölényt ábrázoló, hatalmas kőszobor között beléptem az állatkertbe. Először csak óvatosan nézelődtem, de nem láttam semmi gyanúsat. Így aztán elindultam a bal oldali sétány felé.

A kanyarulatnál mindjárt észrevettem a fagylaltárust. Én voltam az első látogató, kettőnkön kívül sehol egy lélek. Ezt biztató jelnek tekintettem.

– Most vagyok először itt – mondtam a fagylaltárusnak, a karamellát nyalogatva, mert az volt a jobb, a csokoládéja egy kicsit keserűnek érződött –, adhatna valami tanácsot, hogy mit érdemes megnézni.

– Hát tetszik tudni, az attól függ, hogy mi érdekli uraságot. Zoológia, botanika, ichtiológia. Szép nagy állatkert ez. Párját ritkítja. Gyönyörű és gazdag a madártani rész is. Színes, hangos. Vagy a ragadozók. A majomházban orángután és gorilla is van. Elefánt? Víziló, orrszarvú? Bölény, őstulok, zsiráf, teve, láma, zebra, gnú. Gyönyörűek az antilopok, a gazelák és az impalák. Kafferbivalyunk is van.

– Nem is tudom. Legszívesebben mindet megnézném. Csak, sajnos, kevés az időm.

– Bizony, mindig abból van a legkevesebb.

– Maga hova menne az én helyemben?

– Jaj, uram, én legszívesebben beülnék a pálmaházba hűsölni egy kicsit. Még fél tíz sincs, és máris harminckét fok van. Egy óra múlva már csupa lucsok lesz az árum. Látogató meg sehol, ebben a kánikulában. A pálmaház finom hűvös. Kicsit párás, az igaz. De oda külön jegyet kell váltani. Nem sajnálom érte a pénzt, mindig ott töltöm az ebédidőmet.

– Akvárium? Kígyóház?

– Na látja, uram, ez a megoldás. Maga adta meg a felele-

tet. Az akvárium és kígyóház ugyanis a pálmaházzal van egybeépítve, egy belépőjeggyel mind a hármat megnézheti.

– Szóval maga azt tanácsolja, hogy odamenjek?

– Drága uram, ezt magának kell eldöntenie. Én, a magam részéről legszívesebben oda mennék. Dögletes meleg van. Sajnos, nekem itt kell rostokolnom. Szabad még egy tölcseért megöltötenem?

– Nem, köszönöm. Viszontlátásra.

– A pálmaház erre van, uram.

– Köszönöm.

Ettől se lettem okosabb. Minden nyitott és bizonytalan. A fagylaltárus szavaiban sehol egy fogózkodó, sehol egy biztos támpont. Az ő helyében én is óvatos lennék és bizalmatlan. A pálmaház konkrét és világos útmutatásnak látszik, csak az a kérdés, hogy nem szándékos félrevezetés-e.

Nézzük még egyszer.

Kilenc, negyed tízkor ott áll a kis fagylaltkocsi mellett. fehér köténnyel és fehér szakács-sapkában, várja, hogy jöjjön egy nő, egy férfi meg egy gyerek. Más utasítása nem lehetett. A szentháromság. Megállnak, fagylaltot vesznek a kisjézusnak, ő pedig valamilyen módon megadja a közlendő információt.

Ehelyett egy férfi jön egyedül. Se nő, se gyerek. Ez gyanús. Csak az időpont egyezik, meg a hármas összetételű együttes egyik tagja.

Ha én kerülök ilyen szituációba, mit tettem volna az ő helyében?

Két lehetőségem van, mivel a harmadikat eleve elvetem.

Vagy burkolt és semmire nem kötelező formában közlöm a férfival az információt, amit tudni akar, és meg kell tudnia tőlem, vagy – ha faggatni kezd, mint én tettem – gyanakvásomban ellentétes tartalmú és félrevezető információt közlök vele.

A lehetőségek egyike, hogy a magányos férfi az, akire várok, csak éppen a nő és a gyerek valamiért nem tudtak vele jönni.

Másik lehetőség, hogy a szentháromság lebukott, valaki átvette a vonalat, és most az érdeklődik a további utasítás felől, mert a vállalatnál kiszedték belőlük, hogy a következő láncszem a fagylaltárus.

A harmadik lehetőség az, hogy a magányos férfi egyszerű állatkerti látogató, aki valóban arról érdeklődik, hogy mit kell itt megnéznie.

De mondom, ezt a harmadik lehetőséget elvetem, ha én vagyok a fagylaltárus. Ez a legkevésbé valószínű. Meg, ebben az esetben, a válaszom nem kötelez semmire.

Konkrét útmutatás a fagylaltárus szavaiban egy volt: a pálmaház.

Oda kell mennem.

Ha zsákcúcnak bizonyul, visszajövök, megkeresem a fagylaltárust, és valamilyen módon a tudomására hozom, hogy én vagyok a Központ embere, akit vár, és akinek a további utasítást meg kell adnia. Valahogyan igazolom magam. Még nem tudom, hogyan, de majd kitalálom.

Ha ugyan a fagylaltárus még akkor is ott lesz a helyén.

Ezt a kockázatot azonban mindenképpen vállalnom kell.

Megtörültem a szemüvegem, mert a hőségben a szemöldökömről végigfolyt rajta a veríték. Tisztán kell látnom, gondoltam, ez most nagyon fontos.

Szinte varázsütésre tisztán is láttam.

Elsősorban azt, hogy mit kellett volna mondanom a fagylaltárusnak. Hogy ez nekem ott nem jutott eszembe!

Pedig milyen egyszerű. Azt kellett volna mondanom, hogy a feleségemmel és a kisfiammal (vagy a lányommal és az unokámmal) akartunk kijönni, de a kisfiú megbetegedett, kanyarót kapott (vagy mumszot), az anyja otthon maradt vele, így aztán csak egyedül jöttem ki az állatkertbe.

A világ legegyszerűbb dolga. Visszamegyek, és megmondom neki.

Tüstént vissza is fordultam, szívem szerint futottam volna, de aztán inkább mégiscsak szép lassan mentem.

A fagylaltárus már nem volt a helyén.

Ezt elszúrtam. Most már mindegy.

Egyébként is gyakran fordul elő velem, hogy a helyes válasz nem ott és akkor jut eszembe, ahol és amikor kellene, hanem csak jóval később, de ez most más volt, inkább a fáradtságnak és kimerültségnek tudtam be. Napok óta élek rendszertelenül, keveset alszom, szokatlan időben étkezem, és akkor sem a megszokott kosztot, a szükségemet sem a szokott, nyugodt körülmények között végzem, a klíma, ez a párás levegő is nyomaszt, talán az egyedüli, aminek örülök, az a meleg, jól bírom, megizzaszt, de ez az én elemem, mindig azon sírtam, hogy nekem meleg éghajlatú országban kellett volna születnem, nekem a hideg az ellenségem, persze a száraz meleg jobb volna, de mit csináljak, ha ez van.

Szerencsére Adrascalinnal el vagyok látva, volt egy originál százas fiola a bőröndben, azt Edina betette a szatyorba, és amikor kikötöttem, magamhoz vettem azt is. Két kis tablettát pottyantok belőle a tenyerembe, aztán zsupsz, bedobom a nyitott számba, víz se kell hozzá, már lent is van. Ez majd felfrissít.

A bárkában át is öltöztem, a könnyű, piros-kék kockás ingkabátot és a vékony, szürke műszálas nadrágot Edina olyan ügyesen csomagolta, hogy alig gyűrődtek meg, de egy negyed-órával később a test melegétől már az a kevés gyűrődés is kirúgódott rajtuk, most olyan vagyok, mintha skatulyából vettek volna ki, csak a hónom alatt izzadok egy kicsit. A tengeri úton magas szárú fűzős bakancs volt a lábamon, azt is a bárkán hagytam, rugalmas, gumitalpú, fonott bőrszandálba bújtam, csak a vékonyabbik pulóvert, a szürkét hoztam magammal.

A bárkán találtam egy éles, csontmarkolatú, kétpengéjű, nem túl nagy matrőzbicskát, azt is eltettem, meg egy fiókban kis iránytű is volt, azt is. Két csomag cigarettát az ingkabát zsebében az öngyújtómmal meg a tízdollárost a nadrág órazse-

bébe, apróra hajtva. A többi papírpénzt pedig otthagytam Edinának, neki se volt egy vasa sem.

Tegnap estétől mostanig tizennyolc liter benzin fogyott el, úgyhogy ha vissza kellene mennem, a maradék huszonkét liter elég lesz. Sőt több is van, mert még a tartályban is volt benzin, amikor elindultunk. Az aprópénzemen megreggeliztem, három tojást pohárban meg egy hamburgert, ittam rá két jó erős feketét keserűn, forrón, és most már az Adrascalin is hatni kezd.

Hátsó zsebemben csőre töltve, de biztosítva a revolver, a kis fluszpapírba csomagolt doboz a két tartalék tölténytárral a bal zsebemben, a jobban a zsebkendőm, az inkábbát szivarzsebében még egy fehér zsebkendő, de ezt csak a szemüvegem törlésére használom. Ezenkívül van még tizenhét centem meg a tízdolláros.

Hatalmas park ez. Ma már mindenütt igyekeznek természetes környezetbe helyezni az állatkerteket. Ez természetes környezet. A park nagyságára egyébként abból is következtethetnek, hogy jobb felől nagyon messziről ér ide hozzám olykor az oroszlánüvöltés. Arra lehetnek a nagyvadak.

Egy sekély vizű kis patakban rózsaszín és fehér flamingók állnak, a lábuk szára piros, a csőrük horgas. Néha pávák rikácsolnak a közelben. Messze hátul olykor vonat zakatolását hallani, nem tudom, hogy ez még az állatkertből jön-e, vagy már azon kívül van.

Az imént egy őzet is láttam a bokrok között, szabadon, csak úgy kiszagolt, aztán elfutott.

Az utak mentén helyenként eligazító táblák mutatják, merre kell mennem, a táblákon az állatkert alaprajza, a parkot bal felől a tenger szegélyezi, a pálmaház is arra van, fák, bokrok, cserjék és füves tisztások közt vezet az út, a pálmaházat egyelőre még nem látom. Az úton árnyékos és napsütötte részek váltogatják egymást, valóban nagy a meleg, de kitűnően bírom, cseppet sem szenvedek tőle, sőt, inkább élvezem, mert

mintha kiolvasztaná a tagjaimból az éjszakai tengeri út nyirkosságát.

Emberről nem látok sehol. Korán van, hétköznapi délelőtt, csak nemrég nyitották ki az állatkertet, én voltam az első látogató, aki utánam jött, még el sem érhetett odáig.

Megyek a pálmaház felé. Fogalmam sincs, hogy miért, de megyek.

Egyébként néha, egy-egy pillanatra újra érzem, hogy a vízszintes irányú gravitáció is arrafelé húz.

Csak amikor a sétány hajlatánál elérem tűnik a pálmaház üveglapokból emelt épülete, jut eszembe, hogy micsoda ostobaság ez. Mi a csudának kell pálmaház a trópusokon? A parkban körülöttem csupa pálma, trópusi bokor, cserje, rikító színű, vastag, húsos szirmú délszaki virágok, elefántfűhöz hasonló leveles, visítózöld banánfák, kókusz-, datolya- és királypálmák, égővörös virágú flamboyánok, fikuszok, filodendronok, rhododendronok, agavék, óriáskaktuszok, tízcentis tüskékkel, szanzaveria-erdők, mind szabadon és a maga természetes környezetében pompázik buján. Minek kell ide pálmaház?

Maga az épület kis platón áll, négy lépcsőn kell felmenni a platóra, és a pálmaház maga nem párhuzamos az állatkert kerítésével, hanem rézsút, harmincfokos szögben hajlik el attól, csupán az egyik sarka szögell ki a kerítésen túlra, a tenger fölé.

Ötven-hatvan méter hosszúságban látszik az üvegepítmény téplalap formájú szerkezete, a hátsó részét nem látni, mert ott már óriási ceibák, dús lombú, nagy koronájú fák hajlanak fölébe, és eltakarják.

A bejárat nem a homlokzat közepéből nyílik, hanem az épület jobb sarkán alakították ki, impozánsan, két oldalán két kő-sárkány emelkedik, és középen fönt egymással ölelkeznek vagy viaskodnak.

A bejárat mögött ismét néhány lépcső vezet lefele egy kis, de tágas előcsarnokba, itt van a pénztár, tíz centet kell bedob-

nom egy automata nyílásán, hallom, ahogy a pénz leesik a készülékben, kattanas, elfordul, és szabad utat enged a belépést elzáró vasrúd, bemegyek, visszakattan a helyére, az előcsarnok falait körben modern mozaikfreskó borítja, halak, hüllők, növények színesen stilizált képe, okos és szép kompozíció, ember, őr sehol.

Egyre kevésbé értem, hogy mi keresnivalóm lehet nekem itt.

Ha a pálmaházba kellett jönnöm, nyilvánvalóan azért, hogy valakivel itt találkozzam. Az ilyen csendes, bizonyos időpontokban teljesen néptelen helyek ideálisak az illegális találkozók lebonyolítására, ezen a téren bőséges tapasztalatokkal rendelkezem. Nézelődés, őgyelgés közben megállok, hogy szemügyre vegyek valamit, érzem, hogy valaki van a közelemben, az illető mellém lép, idegenek vagyunk, nem ismerjük egymást, együtt nézzük, amit éppen nézni lehet, aztán megszólal: „Hát nem olyan volt, mint egy faág? . . .”, felelek neki: „De éppen olyan, és most megmozdult. Szalamandra. Nézze, milyen sebesen dőfi ki a nyelvét! . . .” Aztán sokkal halkabban egy szó vagy egy mondat, amelyből megtudom, hogy a másik sem a szalamandra miatt jött ide, hanem azért, hogy velem találkozzék, hogy senki más rajtunk kívül nem érti, ha például azt mondja nekem: „Olyan színe van ennek a szalamandrának, mint Lajos barátom egyik nyakkendőjének”, és ebből én már tudom is, hogy az illető a Központ embere, hogy Lajos küldte, mert rajtam kívül csak a cornwalli technikus és maga Lajos, a csakis rám betáplált számítógép tudja, hogy én magamban ezt a számítógépet Lajosnak hívom.

Aztán suttogva, néhány szóban az újabb utasítás: mit tegyek, hova menjek, kit keressen meg, vagy ki fog megkeresni engem, kitől kapok újabb anyagot, vagy kinek kell megadnom bizonyos információkat.

Az egész illegális találkozó nem tart tovább néhány percnél, halk köszöntés, a másik máris megy, eltűnik, én még nézelődöm egy darabig, aztán távozom én is.

Öt perc múlva tíz.

Itt valóban hűvösebb van, mint odakint. Egy tompa fénnel sejtelmesen megvilágított kis összekötő folyosó végén ismét lépcsőkön kell lemennem. Tágas, homályos terembe érek, mint ha a tenger színe alatt volnék, vagy legalábbis a tenger szintjével egy magasságban. Érzésem nem csal, a tágas terem hátsó üvegfalán a tengerre látok. Körben kis üvegrekeszek mögött tenger alatti tájat utánzó üregekben különféle halak és tengeri állatok úszkálnak. A tengerre néző üvegfalban a fejem magasságával egy szinten kialakított, kör alakú medence, üveg falú, amelynek egy keskeny szelete kinyúlik az üvegfalból a tenger fölé. A medence vagy három méter magas, fölül sűrű szövésű drótháló fedi, és benne ragadozó halak, tigriscápák, macscápák, kékcápák, murénák, kalapácssalak, kardhalak, a félméterestől a négyméteresig minden nagyságban, iszonyatos és gyönyörű a mozgásuk, a szürkétől a kékig és a barnászöldig minden árnyalatban, keringenek, úsznak, siklanak a medencében, köröznek és cikáznak, emberevő mind, és ugyanilyenek vettek körül állandóan, amíg tegnap este óta a bárkán hajóztam ide, egyetlen nagyobb hullám a vízbe sodorhatott volna közéjük, zsákmánynak, élelemnek, és akkor fuccs a feladatnak, a megbízatásnak, most nem volnék itt.

De itt vagyok. És nem azért vagyok itt, hogy a cápákban gyönyörködjem és borzongjak, hanem hogy a rám bízott feladatot teljesítsem. Gyerünk tovább.

Valakinek majd jönnie kell.

És ha nem jön senki, visszamegyek a bárkára, és holnap reggel ismét kijövök az állatkertbe, megkeresem a fagylaltárust, és megtudom tőle, hogy hova kell mennem, és mit kell tennem. Gyerünk tovább.

Nyíl mutatja az irányt, másfele el sem indulhatnék, a bejárat, amelyen az akváriumba léptem, erről az oldalról álcázott, keresnem kellene, hogy megtaláljam.

Nem lehet mindig ilyen elhagyatott ez a hely, és valószínűleg a torlódás elkerülése végett vezették be a körforgalmat.

Lépcsők fölfelé, újabb tompán és sejtelmesen megvilágított

mozaikos folyosó, újabb lépcsők: ez már a pálmaház. Csak éppen nem pálmák benne a különlegességek, hanem az akác-cserjék, hársak, borbolyák, kökörcsint látok és ibolyát, borókát és kőrishokrokat, csupa nem tropikus növényt, különlegességeket, vékony és az üvegház tetejét verdeső nyírfákat, búzavirágokat, virágzó vadgesztenyét. A klíma itt kevésbé párás, jóval hűvösebb is van, talán huszonnégy-huszonhat fok lehet, talán még kevesebb is, megértem a fagylaltárust, hogy ide jár hűsölni.

Na végre!

Egy zöldre festett padon, mintha csak egy közép-európai parkban üldögélne, idősebb nő szunyókál, orrán szemüveg, ölébe ejtve kötés, melírozott kék gyapjúból kardigánt köt, ehhez kétség sem fér, nagy szeműt, a vastag, piros kötőtűk úgy állnak szét az öléből, mint egy kikeményített bajusz két szára, fehér, ropogós kartonblúzban van, előtte kék konyhai kötény, sötétszürke szoknyája a fekete fűzős cipő felső száráig ér.

Gumitalpú szandálom nem üt zajt, ott állok előtte, nem ébred fel.

Egyet-kettőt köhécselek halkan.

Fölriad. Zavartan néz rám, szemében félelem, a kötőtűk automatikusan járni kezdenek a kezében.

– Jaj, ne tessék haragudni, hogy elbóbiskoltam, soha nem szoktam, csak ez a csend, az onokám mellett virrasztottam egész éjjel, beteg szegénykém, mumsza van.

Mosolygok, hogy megnyugtassam.

– Nem tesz semmit, néni.

– Rendesen vigyázok én itt, kérem – mondja már ő is mosolyogva, de még mindig bujkál egy kis félelem a hangjában. – A Központtól tetszett jönni?

A kérdésre megdobban a szívem, már rámondanám, hogy igen, de az egész helyzetnek olyan színezete van, mintha a néni azt hinné, hogy én valami ellenőrféle vagyok, aki azt vizsgálom, jól látja-e el a kötelességét.

És ha mégis ez a jelmondat, amelyre nekem igennel kell válaszolnom?

És megint a gyors esélyek, a latolgatások, mi lenne most a helyes válasz, az az egyetlen, vagy az kétértelmű, amely a megoldandó probléma kulcsát megadja.

– A Központtól, de csak látogatóba, körülnézni itt, a pálmaházban. Most vagyok itt először.

– Nem hivatalosan tetszett jönni? – kérdi még aggódva a nénike, de már némiképpen meg is nyugodva.

Nem tudom, erre mit feleljek.

– Hivatalosan, persze hogy hivatalosan, csak nem baj az, hogy a nénike elszundikált egy kicsit. Azt tessék megmondani, hogy merre menjek és hova. Hogy innen merre induljak tovább, mert, mondom, először vagyok itt.

– Akkor biztosan az építkezés miatt, ugye? Akkor egyenesen tessék csak továbbmenni, itt szemben, balra, ezek a beugrók a hüllőház, de most éppen ki vannak ürítve az üvegszekrények az építkezés miatt, itt csak egyenesen tovább, aztán ne jobbra tessék fordulni, mert az az út kifelé visz a pálmaházból, hanem ott van egy kisajtó, bedeszkázott, azon tessék bemenni.

– Van ott most valaki?

– Azt én nem tudom, kérem. Ma reggel még nem láttam erre senkit, én csak bejöttem, és leültem ide, aztán elbóbiskoltam egy kicsit itt a csöndben.

Egyre ingerültebb leszek, de visszafogom az idegességemet.

– A néninek mit mondtak?

– Nekem semmit. Csak hogy ha jön valaki a Központtól, hogy mondjam meg neki, merre van az építkezés.

– Na tetszik látni? Én csak erre voltam kíváncsi. Köszönöm a felvilágosítást. Viszontlátásra, nénike.

– Viszontlátásra. Csak azért . . .

– Tessék mondani nyugodtan . . .

– Csak nagyon tessék vigyázni.

– Mire?

– Hát . . . Csak úgy mondom. Az építkezés miatt . . .

– Majd vigyázok. Köszönöm.

Szegény kis buta öregasszony. Nem tud semmit. Az ő feladata csupán annyi volt, hogy megadja nekem az információt. Ide ültették, hogy útbaigazítson, ő meg elbóbiskolt, aztán megijedt, hogy majd kérdőre vonom. Vagy jelentem a Központnak, hogy elaludt.

A helyzet teljesen világos. Itt valami építkezés folyik, a hül-lőházból az állatokat kiürítették. A fagylaltárus helyesen tájékoztatott, a nénike volt a következő láncszem. Kézről kézre adnak. Az út végén nem szabad jobbra fordulnom, hanem a bedeszkázott ajtón kell bemennem.

A rendezett üvegházi út mentén fehér mécsvirág, török-szegfű, margaréta, százszorszép, kankalin, kígyófü, kutyatej, törpecser és torpetölgy, arrébb dáliák meg egy piros bogyós csipkebokor, aranyeső, bougainvillia, hortenziák, mintha szabadon nőne mind, kis kertészeti műremek, füvesített, pázsitos talajon, az európai gyerekkor üzenete itt a trópuson.

Az út itt jobbra fordul, ott van a bedeszkázott ajtó.

Mészfoltos, a festék lepattogzott róla, három keresztbe szögelt deszka, látni, hogy alkalmoszerűen tették csak ide, nem ez a helye, az építkezés miatt.

Feszegetnem kell, nem akar kinyílni, beragadt. A vállamat nyomom neki, végre egy nagyobb lökésre kinyílik.

Bemegyek, és becsukom magam mögött.

Úgy látszik, az üvegházat bővítik, vagy inkább hosszabbítják. Kétoldalt ugyanolyan falszerkezet, fölötte tetőépítmény, csak még nincs beüvegezve, létrák, csöbrök, vedrek, deszkák, csövek, mész- és homókkupacok, fém tartóelemek, ácskapcsok, szekerce, egy betonkeverő gép.

Schol egy lélek. Mi az istent akarhatnak itt tőlem? Elegendem van az egészsből. Fáradt vagyok. A nénike mellé még leülhettem volna a padra pihenni, itt már azt sem lehet.

Ha leülök, csupa kosz leszek. A szándálom máris csupa mészpor.

Visszaforduljak? Á, még egy darabig megyek. Majd csak jön valaki.

Itt még az eredeti növényzetet sem irtották ki, a fák a tetőszerkezet fölé borulnak, jóval sötétebb is van, mint a pálmaházban, nem sötét, csak homály, erdőhomály.

A bokrok sűrűbbek, sok a kaktusz, vigyáznom kell, mert az ingkabátom beleakad egy tüskébe, aztán nézhetem. És itt már igazi pálmafák is vannak. És egyre sűrűbb a növényzet, már a tetőszerkezetet sem látom magam fölött, mert a növények eltakarják.

És megint ez a párás hőség. Érezhetően melegebb van, mint a pálmaházban volt. Olyan ez itt, mint egy dzsungel. Még soha nem jártam dzsungelben.

Nagyon romantikus, de ez már nem nekem való. Kinőttem én már az ilyesmiből, meg fáradt is vagyok.

Próbáljunk meg tájékozódni, mert nem szeretnék eltévedni, noha nem valószínű, hogy az állatkerten belül eltévednék, és különben is, még háromnegyed tizenegy sincs délelőtt, alig több mint egy órája, hogy a fagylaltárussal beszéltem.

Balra tőlem volt a tenger. A pálmaház körülbelül harmincfokos szögben fordult el a tengerparttól, ha balra fordulva a szöget bezárom, a tengerhez jutok ki. De miért akarnék kijutni a tengerhez? Elegem volt a tengerből. De mégis, ha a tenger felé fordulok, arra kell lennie északnak.

Megállok, és arrafelé fordulok, a merre szerintem a tengernek kell lennie. Előveszem a kis iránytűt. Az N betűvel jelzett pólus egyenesen a hátam mögé mutat.

Nem értem. Most már kezdek semmit nem érteni. Az pedig baj. A dolgokat, a jelenségeket meg kell érteni, ez a legfontosabb. Csak egyre nehezebb olyan körülmények között végig gondolni mindent, amikor az ember nem kap levegőt a párás hőségben, és már csuromvíz rajta az ingkabát.

Nyugalom. Nincs itt semmi baj. Valószínűleg, ahogy a bok-

rokat, a kaktuszokat kerülgettem, anélkül hogy észrevettem volna, ellenkező irányba fordultam. De mégis, a tenger biztos tájékozódási pont. A tenger felé kell elindulnom. A part mentén majd visszajutok ahhoz a kiszögelléshez, amely az akváriumból nyúlik a víz fölé. Onnan legföljebb visszafordulok, megkerülöm a pálmaház falát, bejutok az építkezésre és a be-
deszkázott ajtón át a pálmaházba, onnan ki az állatkertbe, és aztán a kikötőbe, a bárkához.

És mi volna, ha pihennék egy kicsit? Semmi. Nyugodtan pihenhetek is.

Az iránytű mutatja, merre van észak, arra kell majd elindulnom.

Az most már biztosnak látszik, hogy a fagylaltárus szándékosan téves információt adott. Itt valami végzetes félreértés történt.

Okolhatnám érte Edinát is, végtére az egész zűrzavar abból ered, hogy ő nem jött velem. De ugyanúgy okolhatnám magamat is, mert ha nem nyugszom bele abba, hogy ott maradjon azzal a hülyével, hanem – ha kell, erőszakkal is – magammal hozom, most nem ülnék itt egy rohadt dzsungelben, hullafáradtan, lihegve, eltévedve.

Igazuk volt a Központ pszichológusainak: egy ponton ki-
kapcsol bennem az egészséges agresszív ösztön. Ha legalább szót fogadtam volna nekik. Kikezeltek volna. És akkor most nem ülnék itt, hanem megszöktem volna a Központnak végzendő feladat elől Edinával, nyugodtan horgászhatnék egy tengerparti kis házban, egy bungalóban, és írhatnám a kalandregényt meg a slágerszövegeket.

Teljesen felesleges itt most azzal töltenem az időt, hogy bűnbakot keressek. Innen ki kell jutnom, és kész. Most ez a feladat.

És nincs is olyan nagy vész. A pensográfom működik, Lajos állandóan tájékozva van a helyzetemről, valószínűleg már intézkedett is, hogy valami segítséget küldjön. Vagy ha nem intézkedett, akkor biztos benne, hogy nincs nagy vész, és hamarosan kijutok innen.

Még egyszer pontosan betájolom az irányt északnak.

Erre van észak, erre indulok. A tenger felé.

És orra bukom. Valamibe beleakadt a lábam.

Valamiféle fonalak ezek. Vagy vékony drót. Vagy üvegszálak.

Ahogy felbuktam bennük, mindjárt el is szakadtak. De nem nagyon könnyen.

Lehet, hogy vékony liánok. Mindegy. A könyökömet vertem be.

Felállok és elindulok.

Még szerencse hogy nincsenek vadállatok. Vagy ha vannak, akkor jó messze innen, a ketrecekben.

De azért mindenesetre kibiztosítom a revolvert. Egy ilyen szituációban legyen az ember elővigyázatos és óvatos. Kimondottan jólesik ezt a súlyos, jó formájú kis fémszerkezetet a kezemben érezni. Biztonságot ad. Hat golyó van benne. És két tartalék-tölténytár a kis dobozban. Bármilyen történjék is, védhetem magam.

Valami tévedés történt. Én tévedtem. Percek óta rossz irányba megyek.

Hajnalban hatkor, északi irányba haladva jutottam ki az öbölből. Akkor előttem volt a tenger. Aztán keletnek fordultam, megláttam a félszigetet, a csúcsán a világítótornyot, megkerültem a félszigetet, és a másik oldalán, a kikötőben kikötöttem a bárkával. A parton állva a tenger ekkor előttem, keletre volt. Vagy valószínűleg keletre. Nem néztem az irányt.

Valahol eltévesztettem. Nem a tenger felé megyek.

Lehet, hogy már régen nem vagyok az állatkertben. Lehet, hogy a pálmaház bővítése az állatkert falán túl vezetett valahová ki, a szabadba. Hát merre bővítsenek egy pálmaházat, ha nem arra, amerre hely van?

Mindjárt háromnegyed tizenegy.

Mennyi?! Megállt az órák.

Csak nem pánikba esni. Megállt, megállt. Délnél semmi esetre sem lehet még több. Beigazítom a mutatót hozzávetőle-

gesen, amennyire az időt becsülöm. Délre. Felhúzom. Úgy látszik, elfelejtettem felhúzni. A szokatlan körülmények. Nem baj. Fél óra ide vagy oda, nem számít.

A fülemhez szorítom. Nem ketyeg. Lehet, hogy csak nem hallom. Zúg a fülem. Figyelem a másodpercmutatót, hogy mozog-e. Nem mozog.

Vagy akkor csaphattam az isztalnak, amikor Tébőt kivonszoltuk Ritától, vagy az imént vertem oda valamihez, amikor orra buktam. Az utóbbi lehetetlen. Akkor nem mutatna háromnegyed tizenegyet. Ezek szerint akkor, amikor Tébőt kivonszoltuk Ritától. Egy darabig még járt, néhány óra hosszat, aztán megállt. Vége. Nincs óráim. Nem tudom, mennyi az idő.

És ebben az erdőben vagy dzsungelben, vagy mi a fenének nevezzem, még a nap állásából sem tudok tájékozódni. Csönd van. Még szél sincs. Csak ez a rohadt, fülledt, párás meleg. És az ingkabátomon is nagy hasadás. Valahol felszakíthattam. A kezem is véres és összevissza van karmolva.

Pihenni. Leülni, kipihenni és összeszedni magam. Felmérni a helyzetet. Kigondolni a legmegfelelőbb megoldást, aztán visszajutni az állatkertbe vagy a környékére. Valahová, emberek közé. Mindjárt keresek egy helyet, ahol letelepedhetek néhány percre.

De megint felbukom. És most fekvé maradok a földön. Ezek a nyomorult szálak most nem szakadtak el.

Hát, rendben van. Illetve, nincs rendben.

Fekszem a földön. Majd fölkelek. Most még nem. Ha egyszer már fekszem, legalább kifújom magam egy kicsit.

Gondolhattam volna. *Sagitta verdirosa*. Egészen véletlenül ismerem fel, egyszer láttam egy botanikai oktatófilmet, abban mutatták mint furcsaságot. Trópusi kúszónövény, hihetetlen gyorsasággal nő, kúszik, terjed, minden irányba, közben vastagszik is, tövises, az új hajtások frissen még zsengék, de percek alatt olyanná lesz, mint a hajszálvékony drót, az öreg nő-

vény már ujjni vastagságú, az ízületeknél kis, kunkori tuskék nőnek rajta, zöldesvörös színű, mint a rozsdás szögesdrót. Úgy lövi ki magából az új ágakat, mint a nyilat. Innen a neve is. Sagitta verdirosa.

Csak ne volnék ennyire kimerült. Néha pillanatokra olyan gyengeség fog el, hogy lélegezni is alig tudok. De ez a kisebbik baj. Legalábbis egyelőre. Majd összeszedem magam.

A nagyobbik baj, a legnagyobb baj az, hogy a helyzet részelemei már megint kezdenek önműködően összeállni a fejemben.

Ez egyre kevésbé néz úgy ki, mintha véletlen balszerencsék sorozata volna.

És egyre inkább úgy, mintha egy ravasz, terelőkorlátokkal kiépített vágóhídi birkaosztályozóban haladnék előre. Mindig egy csapóajtó nyílik fel, csak arra mehetek tovább, aztán egy másik. Valami zárt rendszernek látszik ez.

Legalább azt tudnám, hogy mi a feladat, amelyet a Központ számára végre kell hajtanom. Ha tudnám vagy tudtam volna eddig is a célt, igyekeztem volna magam is ahhoz alkalmaznom az eszközöket. A lehetőségeket. Öntevékenyen beleszólni az események alakulásába. Irányítani a dolgokat.

De hiszen azt tettem eddig is. Tudva, hogy létezik egy végrehajtandó központi feladat, ehhez próbáltam hozzáigazítani mindent.

Nincs kizárva, hogy megint kísérleti nyúlunk akarnak felhasználni, hogy indulásom előtt, alvás közben telerakták a fejem elektródokkal, és most népes tudós- és technikusgárda ül a műszerek előtt a Központban, és vizsgálják a reagálásomat.

Mint abban a vietnami dologban. Abba is beugrattak, csináltam, akaratom ellenére is csináltam, aztán kiderült, hogy kísérleti nyúl voltam.

Az emberiség gondolkodó felének a prototípusa.

Lehet, hogy most is az vagyok? Csak tudnám, hogy mit vizsgálnak rajtam.

A műszerek pontosan regisztrálhatják, hogy valószínűleg el-

tört a bal alsó bordám az esésnél, mert nagyon fáj. Hogy össze van karcolva a kezem és a pofám, hogy a jobb arcomon csurog a vér. Hogy a szemüvegem egyelőre még nem tört el, de alig látok vele ebben a párában, percenként kellene megtörölnöm, és se erőm, se kedvem hozzá.

Hogy mire használok az iránytűt, a bicskát, a revolvért egy ilyen helyzetben. Hogy mit tudok kitalálni valami újat, hogy mit teszek azért, hogy ne dögöljek meg itt nyomorultul ebben a koszos dzsungelben. Ezek közt a rohadt Sagitta verdirósák között, amikben folyton hasra esem, és összevissza verem magam.

Agyafúrt disznók ezek ott a Központban. És micsoda pontos szervezést vágta ki ebben az ügyben. Hát ennyire fontos vagyok én nekik? Vagy éppen hogy fütyülnek rám. Minden emberi érzelemtől és indulattól mentesen kezelnek, használnak, vizsgálnak, vájkálnak bennem. A tudománynak nem lehetnek erkölcsi gátlásai. Nekik nem az ember a fontos, hanem az emberiség. Nekem mind a kettő. De ha döntésre kerül a sor, én fontosabb vagyok magamnak, mint az emberiség. Nekik nem.

Dögöljenek meg.

Mert közben tudom, hogy azt is akarják, hogy csináljak valamit. Érzem és tudom bennük az elvárást. De hogy mit csináljak, azt nekem magamnak kellett eddig is kitalálnom.

Elsősorban is élnem kell, ki kell másznom ebből a szarból, amibe kerültem. A jóvoltukból.

És most már köhögök is. Olyan telített, olyan sűrű a levegő itt, mint egy telefüstölt szobában.

Jól jönne egy krisztus, aki rám szól: kelj fel és járj. De itt süket csönd van, egy lélek sem mozdul, egy ág se. Egy fűszál se. Magamnak kell felpiszkálnom magamat innen, erről a nyirkos talajról. Csupa ragacs és sár a kezem, és most már gátlástalanul bele is törölöm a rongyos nadrágomba.

Se állat, se madár, még egy kígyó vagy gyík se. Ember meg pláne nincs. Kivéve engem. Ha legalább ezt a vacak revolvert használhatnám valamire. Ha csak arra nem, hogy öngyilkos legyek.

Eszem ágában sincs öngyilkosnak lenni. Az ellen én be vagyok oltva. Gyerekkoromtól kezdve jó páran lettek öngyilkosak körülöttem. Azt nem.

De arra használhatnám ezt a revolvert, hogy riasztó lövéseket adjak le. Ez nem is rossz ötlet. Sőt, kitűnő.

Egyperces időközökben leadok három lövést. Aztán várok öt percig. Nem, az kevés. Tíz percig. Ha senki nem jön, vagy nem hallok választ, kiáltást vagy lövést, leadok egy újabb hármas sorozatot. És akkor még mindig marad a tartalék-tölténytárakban kétszer hat golyóm.

Fekve lőjek?

Inkább felállok. Talán úgy jobban és messzebbre hallatszik.

Csak nagyon nehéz felállni. Iszonyatosan nehezek a lábaim, a karjaim, csak erőlködve, nyögve, nyavalyogva és fuldokolva tudok feltápászkodni. Előbb féltérdre. Aztán pihenek. Aztán két térdre. Gyerünk. Visszaesem. Újra. Most jobban megy. Zihál a tüdőm. Megint egy köhögési roham. De állok. Két lábon. Most így pihenek egy kicsit.

Fújtatva, kapkodva szedem a levegőt. Kicsit abbamaradt a köhögés. Csak el ne kezdődjön újra. Visszafojtom az ingert, tátott szájjal lélegzem, és szívom be ezt a forró, párás ragacsot. Reszket a lábam, reszketnek a karjaim. Várni. Várni.

Na, most.

Felemelem a revolvert és elsütöm.

Nem szól nagyot. De lehet, hogy csak az én fülem zúg, és nem hallok elég erősnek. Persze, mert azt szeretném, hogy akkorát szóljon, mint a mennydörgés vagy a lökhajtásos gépek hangrobbanása. Nem szól akkorát.

Negyvenegy, negyvenkettő, lassan számolok hatvanig. Egy perc. Ötvennyolc, ötvenkilenc, hatvan.

Megint meghúzom a ravaszt. Ugyanúgy dörren megint. Le-

het, hogy ez a párás levegő is lenyomja a hangot. Milyen messze terjedhet egy revolverlövés dörrenése egy ilyen sűrű erdőben. Fogalmam sincs. Megint számolok, megint elsütöm a pisztolyt.

Ez nagyon kifárasztott. Meg az is, hogy figyelek, hallgatózom, jön-e válasz.

Nem jön. Én legalábbis nem hallok semmit.

Megpróbálok elindulni. Csak nagyon nehéz. Reszketnek a lábaim. Össze akarnak csuklani. Azért se. Nem hagyom. Inkább húzom magam után. Megkapaszkodom egy ágban, és a karommal húzom magam után a testemet. Kicsit pihenek.

Újabb ág után nyúlok, ha nehezen is, de elérem. Megint húzódkodom. Megy ez, ha rosszul és keservesen is.

Az iránytű szerint megint északnak megyek, ha ezt a mázást, kúszást, kínlódást menésnek lehet nevezni. Valahol északra mindenképpen a tengernek kell lennie.

És most már nagyon szomjas is vagyok. A torkom bedagadt, de lehet, hogy csak a sok köhögéstől. De pihennem most már akkor sem szabad. Nem ülhetek és nem fekhetek le, mert akkor nem biztos, hogy fel tudok állni megint.

A legszörnyűbb az a tudat, hogy tulajdonképpen nem is lehetek nagyon messze valami emberlakta helytől. Két-három óránál nem telhetett el több, amióta a vállammal benyomtam azt a bedeszkázott ajtót. A környéken biztosan vannak emberek. Most már mindenképpen kell látogatóknak is lenni az állatkertben.

Lehet, hogy meg is hallották a lövéseket, és már indulnak, hogy megkeressenek.

Vagy Lajos intézkedett. A pensográfom működik, neki tudnia kell, hogy mi van velem. Hogy bajban vagyok.

Ó, az a nyomorúságos... Már megint felbukom ebben a rohadt kúszónövényben.

Gyors egymásutánban megint elsütöm háromszor a revolvert.

Aztán csak fekszem fennakadva ezen a rohadt, vacak szö-

gesdróton, ezen az istenverte tuskés diánon, mint a hullák a koncentrációs táborok árammal töltött szögesdrótjain.

Lajos tudja, Lajosnak tudnia kell. Már régen tudnia kell. És mégsem intézkedik.

Az nem lehet, hogy . . . De lehet. Miért ne lehetne?

Én nem tudom hívni őt, de ő bármikor jelentkezhet.

Nem jelentkezik.

A Központ előre tudott mindent. Ők küldtek engem ide. Ők irányítottak, vezettek, tereltek. Ők intézték úgy, hogy kiraboljanak. Ők intézték úgy, hogy Edina ott maradjon a szigeten azzal a hülyével, aki azóta már biztosan kialudta a részegségét, és most . . .

Én meg itt fogok megdöglenni. Ezt is ők intézték.

Senki nem tudja, hogy itt vagyok. Nem is létezem, mert eltemettek. Nevem sincs, semmim sincs. Nem vagyok. Senki nem fog keresni. Itt rohadok el. A Központ mindent tudott előre.

Tiltakozom. Tiltakozom.

A magam és az emberiség nevében tiltakozom.

Ezt nem tehetik velem. Ez lehetetlen. Az egyszerűen nem lehet, hogy ez lett volna a rám bízott feladat. Hogy itt pusztuljak el. Az nem lehet. Az nem lehet.

Nem tudok felállni. Az biztos, hogy nem tudok már felállni. Ahhoz túlságosan gyenge vagyok. Mintha kifolyt volna belőlem minden erő. Szép lassan elcsurgott. Mozdulni is alig tudok.

Központ! . . . Központ! . . . Jelentkezzenek!

Nem jelentkeznek. És hiába vagyok erőtlen és kába, a szörnyű és a nagyszerű az, hogy közben gondolkodni még képes vagyok, hogy a tudatom működik, hogy érzem a testemet, hogy gondolkodom, hogy ha bedagadt nyelvvel, de még beszélni is tudok. Vagy lehet, hogy csak azt hiszem, hogy tudok még beszélni? Hogy csak a fejemben van a hang, de a hangszálaimban és a nyelvemen már nincs?

Ha legalább elveszteném az eszméletemet, és nem tudnék

magamról. Az borzalmas lenne. Mert még mindig kíváncsi vagyok arra, hogy mi lesz.

Jelentem a Központnak, hogy a szervezetem és tudatom hajlásszöge között . . .

A disznók. Nem jelentek semmit.

Még két teli tölténytáram van. Ha kicsit erőlködöm, be tudom tölteni az egyiket az üres helyére. Kilövöm a hat golyót. És a másodikból is ötöt. Az utolsót meghagyom. Vagy az utolsó kettőt. Tartaléknak.

Az ujjaim. Nem akarnak engedelmeskedni. Iszonyatos erőfeszítés kell ahhoz, hogy kioldjam a pisztoly agyából az üres tölténytárat. Elsőre nem megy. A másodikra sem. A harmadikra már majdnem sikerül. A negyedikre kicsúszik magától, leesik mellettem a földre. Ha akarnám, sem tudnám többé felvenni.

Percekig tart, de az sincs kizárva, hogy órákig, mert az időérzékelem fokozatosan tompul, az érzékszerveim kezdenek ki kapcsolni, de a fejem még tudatosan tudja a sorrendet, még emlékszem, hogy a szaglás kapcsol ki elsőnek. A tapintásom még működik, de már az is egyre gyengébben.

Arcomat ráfektetem a kezemre, és megpróbálom megszagolni. Nem érzek semmit.

De a bőrömmel még érzem a kezem bőrének tapintását.

Közben a másik karom iszonyatos lassúsággal vezeti a kezét és az ujjakat végig le a mellemen, a rongyos ingkabát szövetén a hasamig, onnan lassan, araszó vánszorgással másznak az ujjaim a zseb felé. Csak meg tudjam markolni elég erősen a dobozt. Ezt jóval hamarabb kellett volna. Ha kiejtem, ha kicsúszik az ujjaim közül, akkor az utolsó lehetőségem vesz el. Nincs erő az ujjaimban.

De már a zsebemben van a kezem, az ujjaim tapintják a dobozt, érzem a fluszpapírt, a kemény kartont alatta. Emberfeletti erőfeszítést kell kifejtenem, hogy az ujjaimat a doboz alatt behajlítsam, odaszorítsam a szöveten át a testemhez, és lassan, vigyázva húzzam fölfelé, hogy a másik kezemmel is meg tudjam majd fogni. Két kéz erősebb és ügyesebb, mint egy.

Már a mellemhez szorítva jön a doboz, de iszonyatosan lassan jön fölfelé. Kacsán lenyúlok a másik kezemmel, hogy segítsen, de még centiméterek kellene, hogy lentről reszketve és fölfelé tolva a doboz a két kéz közé kerüljön. Csak az utolsó pillanatban le ne essen. Nem esik le. Fogom. A jobb kezemben még egy csöppet több erő van, mint a balban. Pedig balkezes vagyok. Fogom. Fogom.

Most ki kell bontanom rajta a fluszpapírt, aztán kinyitni a dobozt, és a teli tölténytárat majd becsúsztatom a helyére a revolver agyába. Borzasztóan gyenge vagyok és ügyetlen. És reszketek is. A vegetatív idegrendszer kezdi átvenni az uralmat a testem fölött, az akaratom a gyengébb, de még van. Még tudok akarni, még tudok gondolkodni. Azt kell használnom, a fejemet. Nem szabad elhagyni magamat. Amíg bírom, nem.

Ha kibontottam a dobozt, a tölténytárat a fogam közé veszem. A revolvért két kézzel fogom meg, a nyitott revolver-agynak kell felfele lennie. Csak majd az ajkam ne remegjen és ne vacogjanak a fogaim. Legalább az egyik tölténytárat meg kell mentenem, be kell tennem a revolverbe.

A reszkető körmömmel tépem fel a fluszpapírt. A bal kezem tálcaként fekszik a doboz alatt, a hüvelykujjam begörbítve tartja a végén, azt használom akadálynak, a jobb kezem mutatóujjának a körmét döföm a papiros alá, és lassan végighúrom alatta. A vékony papír felszakad.

Megint pihenek egy kicsit. De csak egy nagyon kicsit. Valami nagy öröm van bennem, hogy eddig sikerült a művelet, de félek is ettől az örömtől, babonásan félek, nehogy elkapassam magam, és az utolsó pillanatban történjen valami baj.

Gyenge ujjakkal tépkedem a papírt a dobozról. Most már ki lehet nyitni. Vagy meg lehet próbálni, sikerül-e kinyitni a dobozt.

Most gyöngéd szeretettel szeretem ezt a dobozt. Mert bizonyítja, hogy még élek. Hogy még tudom használni a fejemet, hogy gondolkodom és gondolkodva tudom irányítani a csele-

kedeteimet. Ha azok nem is mindig engedelmeskednek pontosan a szándéknak.

Azért meg is nézem én ezt a dobozt. Biztosan valami szöveg is van rányomtatva. Még olvashatok is. Betűt. Betűket. Szavakat. A gyártó cég nevét. Talán használati utasítás is van a doboz másik oldalán. Vagy egy kis rajz, hogy miképpen kell helyesen és szakszerűen a revolveragyba helyezni a tölténytárat.

Kép van rajta. Színes, rajzolt kép.

Bőrkalapos, cserzett képű halász feje körül karcsú ezüst pisztráng tekeredik.

The Scotch Fisherman's Set. Ez a felírás a dobozon.

A skót halászkészlet. Az ötszáz szóval.

Az utolsó lehetőségem is elveszett. Már öngyilkos se lehetek. Már riasztólövéseket sem adhatok le.

Értem én. Mindent értek. A cornwalli fickó vagy Lajos, esetleg saját jószántából, kedveskedni akart és a bőrrönd titkos rekeszébe odatette a skót halászkészletet azzal az ötszáz szóval, hogy ha netán még alkalmam volna horgászni egy kicsit, nyugodtan mehessek.

És közben egyre fogy az erőm. Szinte érzem, hogy a vérem cseppenként csöpög el. Már a gondolkodás is kezd kihagyni. A tudatom. De ezt nem szabad. Ehhez ragaszkodom. A testeimet már nem is bánom, de a tudatomhoz, a gondolataimhoz ragaszkodom. Hallucinálni fogok. Képeket fogok látni és hangokat hallani.

Hacsak még hamarabb el nem vesztém az eszméletemet.

– Jó estét.

Ez Lajos. Megismerem a hangját. De azt már nem tudom eldönteni, hogy valóban hallom-e vagy ez már hallucináció.

Most már mindegy. Segíteni úgysem tud. És nem is akar. Ezt tudom.

– Tiltakozom.

– Értettem. Továbbítani fogom a tiltakozását.

– Tiltakozom. Tiltakozom.

· Mondtam már, hogy értettem. Inkább azt mondja meg, akar-e valami zenét? Valami búcsúztatót.

– Füttyülök a zenéjére és a búcsúztatására. Tiltakozom.

– Akkor felteszem a Verdi Requiemet.

– Bánom is én. Tiltakozom. Tiltakozom.

Rekedten, recsegve, szakadozottan és egyre gyengülve halom a Requiemet.

– Mégis . . . Valami búcsúztató?

– Nem kell. Tiltakozom.

– Egy sirató éneket? A *Circumdederunt*-ot? a *Kaddis*-t? A *Halotti Beszéd*-et?

– Tiltakozom. Menjen a fenébe.

– „Látjátok feleim szemetekkel, mik vagyunk. Bizony por és hamu . . .”

– Kuss! Tiltakozom.

– Magán nem lehet segíteni.

– Nem is kell. Tiltakozom. És pusztuljon innen a francba, mert magához vágok valamit.

– Tessék. Megteheti. Azért vagyok itt.

Eszeveszett dühömben gyűröm a markomban a kis kartondobozt, és egy utolsó, hatalmas erőfeszítéssel hozzávágom Lajoshoz.

A kis doboz elrepül, persze Lajost nem találom el vele.

Nem tudom, hogy valóban látom-e vagy csak képzelem, a kis doboz ott fekszik a földön egy fa meg egy bokor között.

Benne az ötszáz szó.

Víz, nap, szél, hal, nád, eső.

Élet, halál.

60952



Tartalom

Első rész

A TANFOLYAM

<i>A tanfolyam</i>	7
<i>Feltételes mód</i>	10
<i>Álnév-választás</i>	18
<i>Hipnopedia</i>	31
<i>Magány</i>	34
<i>Kettőződés-sokszorozódás</i> <i>(Jegyzetek a tananyagból)</i>	51
<i>Stratégia</i>	55
<i>A Központ</i>	70
<i>Vizsgálatok</i>	75
<i>Szabadfoglalkozás</i>	88
<i>Formaérzék és belelátás</i>	91
<i>Jelentés</i>	107
<i>A boltban</i>	108
<i>A sintempifikátor</i>	116
<i>TTK (1-2-3)</i>	119

Második rész

A FELADAT